

Εθνικό δίκαιο

Κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) διαθέτει το δικό του δίκαιο και νομικό σύστημα. Το δίκαιο των κρατών μελών μπορεί να περιλαμβάνει τόσο δίκαιο σε εθνικό επίπεδο (ή εθνικό δίκαιο, που ισχύει σε όλη την επικράτεια ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους) όσο και νόμους που εφαρμόζονται μόνο σε μία συγκεκριμένη περιοχή, περιφέρεια ή πόλη.

Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν το δικαίό τους στην επίσημη γλώσσα ή τις επίσημες γλώσσες τους. Το δίκαιο αυτό είναι νομικά δεσμευτικό μόνο σε αυτή τη γλώσσα ή γλώσσες. Για λόγους ενημέρωσης, ενδέχεται ορισμένες πράξεις δικαίου των κρατών μελών να διατίθενται επίσης σε μία ή περισσότερες άλλες γλώσσες πέραν της επίσημης γλώσσας (ή των επισήμων γλωσσών).

Βάσεις δεδομένων

Τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν μία εθνική βάση δεδομένων του δικαίου τους. Μπορείτε να έχετε πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες επιλέγοντας μία από τις σημαίες στη δεξιά πλευρά.

Επιπλέον, η ευρωπαϊκή βάση δεδομένων [N-Lex](#) περιλαμβάνει συνδέσμους προς την πλειονότητα των επισήμων εθνικών βάσεων δεδομένων. Η N-Lex αποτελεί κοινό έργο εν εξελίξει, το οποίο διαχειρίζεται η [Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), και οι κυβερνήσεις των χωρών που συμμετέχουν. Σήμερα, σάς παρέχει πρόσβαση στο δίκαιο 23 κρατών μελών.

Επιπλέον, το [Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τις Επίσημες Εφημερίδες](#) σας παρέχει πρόσβαση στους δικτυακούς τόπους των οργανισμών που είναι αρμόδιοι για τη δημοσίευση των Επίσημων Εφημερίδων των κρατών μελών της ΕΕ (καθώς και ορισμένων υποψηφίων προς ένταξη στην ΕΕ χωρών και των χωρών ΕΖΕΣ).

Από την άποψη της ΕΕ, πολλοί νόμοι των κρατών μελών ουσιαστικά υλοποιούν το δίκαιο της ΕΕ. Ειδικότερα, αυτό ισχύει για τις εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εφαρμόζουν οδηγίες της ΕΕ. Εάν αναζητάτε τέτοιου είδους εκτελεστικά μέτρα, μέσω των οποίων τα κράτη μέλη έχουν ενσωματώσει συγκεκριμένες διατάξεις του δικαίου της ΕΕ, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τη σχετική λειτουργία αναζήτησης της βάσης δεδομένων [EUR-lex](#).

Πηγές δικαίου

Το δίκαιο των κρατών μελών πηγάζει από διάφορες πηγές, ιδίως από το Σύνταγμα, τους τυπικούς νόμους ή άλλες νομοθετικές πράξεις (που θεσπίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο) ή/και από κανονισμούς των κυβερνητικών οργανισμών, κτλ. Επιπλέον, οι αποφάσεις των δικαστηρίων των κρατών μελών μπορούν να μετεξελιχθούν σε [νομολογία](#).

Τομείς δικαίου

Κατά παράδοση, το δίκαιο των κρατών μελών διαιρείται σε ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο.

- Το ιδιωτικό ή αστικό δίκαιο είναι ο τομέας δικαίου σε μια κοινωνία που διέπει τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών ή ομάδων χωρίς την παρέμβαση του κράτους ή της κυβέρνησης.
- Το δημόσιο δίκαιο διέπει τη σχέση μεταξύ των ιδιωτών και του κράτους, των οντοτήτων και των αρχών του. Διέπει επίσης τις κρατικές εξουσίες και τις αντίστοιχες διαδικασίες. Σε γενικές γραμμές, το δημόσιο δίκαιο αποτελείται από το συνταγματικό δίκαιο, το διοικητικό δίκαιο και το ποινικό δίκαιο. Λόγω της ιδιαίτερης φύσης του, το ποινικό δίκαιο μπορεί να θεωρηθεί και ως ξεχωριστή κατηγορία.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκαιο των κρατών μελών, επιλέξτε μία από τις σημαίες στη δεξιά πλευρά.

Για τη διαχείριση αυτής της ιστοσελίδας υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα σελίδα δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία

απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου σχετικά με το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τις σελίδες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Τελευταία επικαιροποίηση: 14/02/2018

Εθνικό δίκαιο - Βέλγιο

Στη σελίδα αυτή γίνεται ανασκόπηση των διαφόρων πηγών δικαίου στο Βέλγιο.

1. Ποιές είναι οι νομικές πράξεις ή οι «πηγές του δικαίου» που εκφράζουν κανόνες δικαίου;

Το δίκαιο είναι ένα σύνολο γραπτών και άγραφων δεσμευτικών νομικών κανόνων που διέπουν τις κοινωνικές σχέσεις των πολιτών με τις αρχές και των πολιτών μεταξύ τους και οργανώνουν τη δημόσια διοίκηση.

Γίνεται διάκριση μεταξύ **τυπικών και ουσιαστικών πηγών** του δικαίου. Αντίθετα με τις τυπικές πηγές, οι ουσιαστικές πηγές δεν περιλαμβάνουν πραγματικούς κανόνες δικαίου. Πρόκειται μεταξύ άλλων για την καλή πίστη, την επιείκεια και τη χρηστή συμπεριφορά (*conduite raisonnable*).

Υπάρχουν πέντε κατηγορίες τυπικών πηγών. Τρεις κατηγορίες έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα: ο **νόμος**, το **εθιμικό δίκαιο** και οι **γενικές αρχές του δικαίου**. Οι δύο άλλες κατηγορίες δεν είναι δεσμευτικές, αλλά απλώς «πειστικές»: η **νομολογία** και η **θεωρία**.

Η νομοθεσία θα εξεταστεί λεπτομερώς στα σημεία 3 και 5 παρακάτω. Περιλαμβάνει, εξ ορισμού, τους γραπτούς κανόνες που θεσπίζονται από μια αρχή. Το εθιμικό δίκαιο είναι, εξ ορισμού, σιωπηρό και διέπει τα ήθη και τα έθιμα των πολιτών γενικότερα, και επαγγελματικών κατηγοριών ειδικότερα. Οι γενικές αρχές του δικαίου εκφράζουν τις ανώτερες αξίες που μια συγκεκριμένη κοινωνία επιθυμεί να τηρεί, όπως η αρχή της ισότητας όλων των πολιτών, η αναλογικότητα των κανόνων και των μέτρων που θεσπίζονται και η αρχή σύμφωνα με την οποία οι αρχές πρέπει να ενεργούν σεβόμενες τον νόμο. Πολλές από αυτές τις αρχές έχουν καθιερωθεί με τα λεγόμενα νομικά αποφθέγματα, όπως η αρχή «*non bis in idem*» στο ποινικό δίκαιο ή η αρχή του «*lex posterior derogat legi priori*».

Η νομολογία και η θεωρία αποτελούν «πειστικές» πηγές του δικαίου. Η νομολογία είναι το σύνολο των αποφάσεων που εκδίδουν τα δικαστήρια. Μια απόφαση είναι εκτελεστή μόνο έναντι των διαδίκων της υπόθεσης. Στο Βέλγιο, δεν υπάρχει το σύστημα του δικαστικού προηγούμενου. Οι μόνες δικαστικές αποφάσεις που είναι εκτελεστές έναντι πάντων είναι οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου (*Cour constitutionnelle*). Τα άλλα ανώτατα δικαστήρια είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας (*Conseil d'État*) (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο) και το Ακυρωτικό Δικαστήριο (*Cour de Cassation*) (ανώτατο δικαστήριο σε υποθέσεις κοινού δικαίου).

Άλλη πηγή που δεν πρέπει να παραβλεφθεί είναι το **διεθνές δίκαιο**, το οποίο αποτελείται, μεταξύ άλλων, από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τους κανονισμούς και τις οδηγίες της Ένωσης και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης, υπάρχουν πολλές συμβάσεις που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο της λειτουργίας διεθνών οργανισμών, όπως τα Ηνωμένα Έθνη ή το Συμβούλιο της Ευρώπης (πολυμερείς συμβάσεις), ή μεταξύ του Βελγίου και άλλου κράτους (διμερείς συμβάσεις). Αυτή η πηγή δικαίου απέκτησε τις τελευταίες δεκαετίες μεγάλη σημασία, η οποία συνεχίζει να αυξάνεται. Πολλές διατάξεις που περιλαμβάνονται σε αυτές τις πράξεις επηρεάζουν άμεσα την καθημερινή μας ζωή.

Οι **δικτυακοί τόποι** [Législation belge](#) (στα γαλλικά) ή [Belgische Wetgeving](#) (στα ολλανδικά) επιτρέπουν την πρόσβαση σε τράπεζα δεδομένων **κωδικοποιημένης βελγικής νομοθεσίας**. Μπορείτε να πραγματοποιήσετε αναζήτηση μέσω της μηχανής αναζήτησης και ευρετηριασμού όλων των ισχυόντων κανονιστικών κειμένων που έχουν δημοσιευθεί στη Βελγική Εφημερίδα της Κυβέρνησης (*Moniteur belge*) **από το 1830**. Εντούτοις, τα διοικητικά και φορολογικά κανονιστικά κείμενα που έχουν δημοσιευθεί **πριν από το 1994** δεν έχουν εισαχθεί ακόμα στο σύνολό τους.

2. Ποιο είναι το νομικό καθεστώς των γενικών αρχών του δικαίου, του εθιμικού δικαίου και της νομολογίας;

Βλέπε την [ερώτηση 1](#).

3. Ποια είναι η ιεραρχία μεταξύ αυτών των διαφόρων νομικών πράξεων;

Τα πρόσωπα που κατοικούν στο Βέλγιο πρέπει να υπακούουν σε διάφορες κατηγορίες νομικών κανόνων: τους κανόνες που εκδίδονται από τις ομοσπονδιακές αρχές του Βελγίου αλλά και αυτούς που προέρχονται από κατώτερες οντότητες, όπως οι επαρχίες και οι δήμοι (1). Εξάλλου, το Βέλγιο συμμετέχει σε πολλούς διεθνείς και υπερεθνικούς οργανισμούς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης και το NATO. Οι κανόνες των οργανισμών αυτών εφαρμόζονται επίσης στις αρχές και τον πληθυσμό του Βελγίου.

Το γεγονός ότι όλες οι νομοθετικές αρχές δεν διαθέτουν ένα αυστηρά περιορισμένο τομέα δικαιοδοσίας και ότι όλες οι κατηγορίες των νόμων δεν απολαμβάνουν το ίδιο καθεστώς μπορεί να δημιουργήσει κίνδυνο σύγκρουσης νόμων. Για τον λόγο αυτό προβλέπεται μια ιεραρχία των κανόνων, της οποίας η βασική αρχή ορίζει ότι οι κατώτεροι κανόνες δεν μπορούν ποτέ να συγκρούονται με ανώτερους κανόνες.

Όσον αφορά το εσωτερικό βελγικό δίκαιο, το **Σύνταγμα** αποτελεί τον υπέρτατο κανόνα. Το Σύνταγμα διέπει τη διάκριση των εξουσιών και τον τρόπο άσκησης τους. Επιπλέον, το Σύνταγμα κατοχυρώνει τις θεμελιώδεις αξίες της κοινωνίας μας και τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών. Σε απόφαση που εκδόθηκε στις 27 Μαΐου 1971, το Ακυρωτικό Δικαστήριο (*Cour de cassation*) βεβαίωσε την υπεροχή όλων των διεθνών και υπερεθνικών κανόνων δικαίου έναντι των κανόνων εσωτερικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος. Επομένως, σε περίπτωση σύγκρουσης κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συντάγματος υπερισχύει ο ενωσιακός κανονισμός.

Κάτω από το Σύνταγμα, κατατάσσονται στη συνέχεια:

1. οι ειδικοί νόμοι (*lois spéciales*)(νόμοι που εκδίδονται με ειδική πλειοψηφία και ρυθμίζουν την κατανομή αρμοδιοτήτων και τους κυριότερους κανόνες λειτουργίας των δημοσίων οργάνων), στη συνέχεια
2. οι νόμοι (*lois*), πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (*décrets*) και διατάγματα (*ordonnances*), στη συνέχεια
3. τα βασιλικά διατάγματα (*arrêtés royaux*) και κυβερνητικά διατάγματα (*arrêtés de gouvernement*) για την εφαρμογή των νόμων ή των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου, και τέλος,
4. τα υπουργικά διατάγματα (*arrêtés ministériels*).

4. Με ποιους όρους τίθενται σε ισχύ στην εθνική επικράτεια οι κανόνες που περιέχονται στις υπερεθνικές πράξεις;

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται άμεσα. Το βελγικό νομοθετικό σώμα δεν εμπλέκεται άμεσα στην εφαρμογή τους. Ωστόσο, η σχετική του παρέμβαση είναι αναγκαία για την έγκριση και επικύρωση των διεθνών συνθηκών. Σε ορισμένους τομείς, όλα τα βελγικά νομοθετικά όργανα πρέπει να τις εγκρίνουν και να τις επικυρώσουν, γεγονός που μπορεί να σημαίνει χρονοβόρες και πολύπλοκες διαδικασίες. Οι νομοθετικές οντότητες της χώρας συμμετέχουν επίσης στην εφαρμογή των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι απαιτείται πάντα η μεταφορά των οδηγιών στο εσωτερικό νομικό πλαίσιο

5. Ποιες είναι οι διάφορες αρχές που είναι αρμόδιες να θεσπίζουν κανόνες δικαίου;

Το ομοσπονδιακό κράτος του Βελγίου αποτελείται από **τρεις ξεχωριστές συνταγματικά προβλεπόμενες εξουσίες**: τη νομοθετική, την εκτελεστική και τη δικαστική εξουσία. Η νομοθετική εξουσία καταρτίζει τους νόμους, η εκτελεστική εξουσία τους εφαρμόζει και η δικαστική εξουσία επιλύει τις διαφορές που απορρέουν από την εφαρμογή των νόμων.

Η ομοσπονδιακή νομοθετική εξουσία

Μια ομοσπονδιακή νομοθετική πρωτοβουλία μπορεί να προέρχεται από ένα ή περισσότερα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, από ένα ή περισσότερα μέλη της Γερουσίας ή από τον Βασιλέα (στην πράξη από τους υπουργούς ή τους υφυπουργούς του). Αυτές οι τρεις οντότητες αποτελούν τους τρεις κλάδους της νομοθετικής εξουσίας στο Βέλγιο.

Οι νόμοι καταρτίζονται είτε βάσει προτάσεων νόμου (*propositions de loi*), που προέρχονται από μέλος της Γερουσίας ή της Βουλής των Αντιπροσώπων είτε βάσει σχεδίων νόμου (*projets de loi*), που προέρχονται από τον Βασιλέα (ο οποίος αναθέτει στους αρμόδιους υπουργούς να καταθέσουν σχέδια νόμου). Τα σχέδια και οι προτάσεις έχουν την ίδια βαρύτητα.

Οι κανόνες εφαρμογής του ομοσπονδιακού δικαίου εκπονούνται από την εκτελεστική εξουσία, υπό την αιγίδα του Βασιλέα. Οι αρμοδιότητες μπορούν να μεταβιβασθούν σε ένα υπουργό, εξ ου και η διάκριση μεταξύ βασιλικών και υπουργικών διαταγμάτων.

Κοινότητες, περιφέρειες, επαρχίες και δήμοι

Το Βέλγιο είναι **ομοσπονδιακό κράτος** που αποτελείται από κοινότητες και περιφέρειες. Οι κοινότητες και οι περιφέρειες θεσπίζουν δίκαιο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους αναθέτουν το Σύνταγμα και ορισμένοι ειδικοί νόμοι.

Οι αρμοδιότητες των κοινοτήτων αφορούν κυρίως τον πολιτισμό και την εκπαίδευση, ενώ οι αρμοδιότητες των περιφερειών την οικονομική πολιτική και την προστασία του περιβάλλοντος. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, κάθε κοινότητα και κάθε περιφέρεια διαθέτει κοινοβούλιο. Έτσι, **οι κοινότητες και οι περιφέρειες μπορούν να εκδίδουν νόμους**, οι οποίοι αποκαλούνται **πράξεις νομοθετικού περιεχομένου** (*décrets*) (ή διατάγματα –*ordonnances*, στη μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών). Οι κυβερνήσεις τους συμμετέχουν, στο πλευρό των κοινοβουλίων, στη νομοθετική εξουσία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιφέρειας ή κοινότητας (νομοθετική πρωτοβουλία). Οι κυβερνήσεις τους πρέπει επίσης να φροντίζουν για την εκτέλεση των διαταγμάτων ή των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου.

Η βελγική επικράτεια υποδιαιρείται επίσης σε **επαρχίες** και σε **δήμους**. Τα συμβούλια τους εκδίδουν επίσης, στο αντίστοιχο επίπεδο, **κανονισμούς** και **διατάγματα** για τους τομείς αρμοδιότητάς τους, όπως η δημόσια υγεία, η αποκομιδή των απορριμμάτων, ο πολιτισμός, η επαρχιακή και δημοτική εκπαίδευση. Το εκτελεστικό συμβούλιο μιας επαρχίας και το δημοτικό συμβούλιο ενός δήμου εκτελούν αυτούς τους κανονισμούς (όπως επίσης, εντός των ορίων αρμοδιότητάς τους, τους υπέρτερης ισχύος νομοθετικούς κανόνες, όπως οι νόμοι, οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, τα διατάγματα των περιφερειών και τα διατάγματα της κεντρικής διοίκησης).

Συνεπώς, στα επίπεδα αυτά συμμετέχουν δύο από τις τρεις εξουσίες: η νομοθετική, που ασκείται από τα κοινοβούλια των κοινοτήτων και των περιφερειών, το επαρχιακό συμβούλιο και το κοινοτικό συμβούλιο, και η εκτελεστική, που ασκείται από τις κυβερνήσεις των κοινοτήτων και των περιφερειών, το εκτελεστικό συμβούλιο των επαρχιών και το δημοτικό συμβούλιο. Η δικαστική εξουσία δεν συμμετέχει στην υποδιάρθρωση αυτή. Η οργάνωση των δικαστηρίων είναι αποκλειστικά ομοσπονδιακή αρμοδιότητα.

6. Ποια είναι η διαδικασία θέσπισης αυτών των κανόνων δικαίου;

Βλέπε την [ερώτηση 5](#).

Στο ομοσπονδιακό επίπεδο, **τα σχέδια ή οι προτάσεις νόμου**, αφού εξεταστούν ενδεχομένως από το Συμβούλιο της Επικρατείας, **ψηφίζονται** από τη Βουλή και, ενδεχομένως, από τη Γερουσία. Στη συνέχεια διαβιβάζονται στο **Βασιλέα**, ο οποίος **τα κυρώνει και τα εκδίδει**, αφού **προσυπογραφούν** από τους αρμόδιους υπουργούς.

7. Με ποιους όρους τίθενται σε ισχύ οι εθνικοί κανόνες;

Οι ομοσπονδιακές νομικές πράξεις αποκτούν υπόσταση μόλις θεσπιστούν και εκδοθούν από τον Βασιλέα. Κατ' αρχήν, αρχίζουν να ισχύουν δέκα ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους στη Βελγική Εφημερίδα της Κυβέρνησης (*Moniteur belge*), εκτός αν άλλως ορίζεται (2).

Οι νομοθετικοί κανόνες των ομόσπονδων οντοτήτων –οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου και τα διατάγματα – θεσπίζονται και δημοσιεύονται από την κυβέρνηση της οικείας ομόσπονδης οντότητας. Αρχίζουν να ισχύουν δέκα ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους στη Βελγική Εφημερίδα της Κυβέρνησης (*Moniteur belge*), εκτός αν άλλως ορίζεται.

8. Ποια είναι τα μέσα για την επίλυση των ενδεχόμενων συγκρούσεων μεταξύ διαφόρων κανόνων δικαίου στο κράτος μέλος;

Σε περίπτωση σύγκρουσης νομοθετικών κανόνων που έχουν θεσπιστεί δεόντως, προβλέπονται διάφορα μέσα για την επίλυση της σύγκρουσης αυτής. Η ιεραρχία των κανόνων επιτρέπει την αποφυγή των περισσότερων συγκρούσεων, αλλά όταν αυτό δεν συμβαίνει, γίνεται χρήση αυτών των μέσων επίλυσης.

Το άρθρο 142 του Συντάγματος αναθέτει στο Συνταγματικό Δικαστήριο την αποκλειστική δικαιοδοσία επανεξέτασης των νομοθετικών πράξεων για να επαληθευτεί η τήρηση των κανόνων που διέπουν τις αρμοδιότητες του κράτους, των κοινοτήτων και των περιφερειών. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνονται στο Σύνταγμα και στον νόμο για τη θεσμική μεταρρύθμιση του ομοσπονδιακού κράτους του Βελγίου.

Επίσης, το Συνταγματικό Δικαστήριο είναι εξουσιοδοτημένο να εκδικάζει υποθέσεις όπου εικάζεται ότι μια νομοθετική πράξη παραβιάζει τις θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον τίτλο II (άρθρα 8-32) του Συντάγματος. Πρόκειται ιδίως για τις αρχές της ισότητας (άρθρο 10) και της απαγόρευσης διακρίσεων (άρθρο 11). Επίσης, το Συνταγματικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την επανεξέταση των νομοθετικών πράξεων έναντι του άρθρου 170 (αρχή της νομιμότητας του φορολογικού δικαίου), του άρθρου 172 (ισότητα του φορολογικού δικαίου) και του άρθρου 191 (προστασία των αλλοδαπών υπηκόων) του Συντάγματος.

Βλέπε επίσης την [Εομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#) και τον ειδικό νόμο της 6^{ης} Ιανουαρίου 1989 για το Συνταγματικό Δικαστήριο στη στήλη «*Législation consolidée*».

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (3), το οποίο ενεργεί βάσει του άρθρου 160 του Συντάγματος, επιλύει όλες τις συγκρούσεις μεταξύ των κανόνων εφαρμογής (μεμονωμένες πράξεις και κανονισμοί) και των νομοθετικών κανόνων. Επίσης, υπάρχει μια κοινοβουλευτική επιτροπή συνδιαλλαγής που είναι επιφορτισμένη με την επίλυση σύγκρουσης συμφερόντων.

(1) Πρβλ. [Εομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#) (<https://justitie.belgium.be>), στήλη «*Législation consolidée*», το Σύνταγμα του 1994 και τον ειδικό νόμο για τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις της 8^{ης} Αυγούστου 1980, καθώς και τον [Δικτυακό τόπο της Ομοσπονδιακής Πύλης](#), υπό τη στήλη «La Belgique»

Η φλαμανδική κοινότητα και το φλαμανδικό συμβούλιο (που καλείται επίσης φλαμανδικό κοινοβούλιο)

Η γαλλική κοινότητα και το συμβούλιο της γαλλικής κοινότητας

Η γερμανόφωνη κοινότητα και το συμβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας

Η περιφέρεια της Φλάνδρας, της οποίας το κοινοβούλιο ταυτίζεται με αυτό της φλαμανδικής κοινότητας, δηλαδή το φλαμανδικό συμβούλιο.

Η περιφέρεια της Βαλονίας και το κοινοβούλιο της Βαλονίας

Η μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών (*Région de Bruxelles-capitale*) και το συμβούλιο της μητροπολιτικής περιφέρειας των Βρυξελλών (το οποίο διαιρείται όσον αφορά ορισμένες αρμοδιότητες μεταξύ της φλαμανδικής και γαλλικής επιτροπής κοινοτικών υποθέσεων)

Οι κοινότητες είναι αρμόδιες για:

1° τα πολιτιστικά θέματα

2° την εκπαίδευση, εκτός [...]

3° τη συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων και τη διεθνή συνεργασία, ιδίως τις αρμοδιότητες για τη σύναψη συνθηκών στους τομείς που αναγράφονται στα σημεία 1 και 2.

Τα συμβούλια της φλαμανδικής και γαλλικής κοινότητας ψηφίζουν πράξεις νομοθετικού περιεχομένου που εφαρμόζονται στο έδαφός τους σε θέματα που αφορούν τα πρόσωπα και σε θέματα που αφορούν τη συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων και τη διεθνή συνεργασία στα προαναφερόμενα θέματα, και είναι αρμόδια για τη σύναψη συνθηκών. Το Συμβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας διαθέτει παρόμοιες αρμοδιότητες.

Τα περιφερειακά κοινοβούλια διαθέτουν αρμοδιότητες ιδίως στον τομέα της χωροταξίας, της διαχείρισης των μνημείων και της υπαίθρου, της οικονομίας, της γεωργίας, κ.λπ.

(2) Πρβλ. [☞ Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#), στήλη «*Législation consolidée*», τον νόμο της 3^{ης} Μαΐου 1961 για τη χρήση των γλωσσών στη νομοθεσία, τη σύνταξη, τη δημοσίευση και την έναρξη ισχύος των νόμων και των κανονισμών.

(3) Πρβλ. [☞ Ομοσπονδιακή δημόσια υπηρεσία δικαιοσύνης](#), στήλη «*Législation consolidée*», ενοποιημένοι νόμοι της 12^{ης} Ιανουαρίου 1973 για το Συμβούλιο της Επικρατείας.

« [☞ Έννομη τάξη - Γενικές πληροφορίες](#) | [☞ Βέλγιο - Γενικές πληροφορίες](#) »

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 06/08/2019

Εθνικό δίκαιο - Βουλγαρία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [bg](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη βουλγαρική έννομη τάξη και επισκόπηση της βουλγαρικής νομοθεσίας.

Πηγές δικαίου

Εθνικές πηγές δικαίου

Οι πηγές δικαίου περιλαμβάνουν τα εξής :

- Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας (δημοσ. ΕΕ 56/13 Ιουλ. 1991, τροποπ. ΕΕ 85/26 Σεπτ. 2003, ΕΕ 18/25 Φεβρ. 2005, ΕΕ 27/31 Μαρτ. 2006, ΕΕ 78/26 Σεπτ. 2006 - Απόφαση Συνταγματικού Δικαστηρίου αριθ. 7/2006, ΕΕ 12/6 Φεβρ. 2007),
- Νομοθετικές πράξεις και

- Κανονιστικές πράξεις.

Η νομολογία δεν αποτελεί επίσημη πηγή δικαίου, αλλά αποτελεί πειστικό στοιχείο.

Ευρωπαϊκές και διεθνείς πηγές δικαίου

Μια από τις κύριες πηγές δικαίου στη Βουλγαρία είναι η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι διεθνείς συνθήκες που απορρέουν από διαπραγματεύσεις μεταξύ της Βουλγαρίας και τρίτων χωρών αποτελούν τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης.

Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν επικυρωθεί σύμφωνα με τη συνταγματική διαδικασία, έχουν δημοσιευθεί και έχουν τεθεί σε ισχύ στη Βουλγαρία καθίστανται τμήμα της νομοθεσίας της χώρας αυτής. Η εν λόγω νομοθεσία υπερέχει οποιασδήποτε αντίθετης διατάξεως της εσωτερικής νομοθεσίας.

Όλες οι νομοθετικές πράξεις πρέπει να δημοσιεύονται και να τίθενται σε ισχύ εντός τριών ημερών από την ημερομηνία θέσπισής τους, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στις ίδιες τις πράξεις.

Τύποι νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι έγγραφες πράξεις περιλαμβάνουν το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, τις διεθνείς συνθήκες, τις νομοθετικές πράξεις και τις κανονιστικές πράξεις (διατάγματα, κανονισμούς, διαταγές, κανόνες, εγκυκλίους και εντολές).

Το **Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας** αποτελεί τον κορυφαίο κανόνα. Θεσπίζει την οργάνωση, τις αρχές, τις εξουσίες και τα καθήκοντα των κρατικών οργάνων καθώς και τα δικαιώματα και καθήκοντα των πολιτών.

Ο **νόμος** αποτελεί ρυθμιστική πράξη που διέπει ή ερμηνεύει (βάσει του Συντάγματος) τις κοινωνικές σχέσεις οι οποίες επιδέχονται διαρκή ρύθμιση, σύμφωνα με το αντικείμενο ενός ή περισσότερων τομέων δικαίου ή των υποδιαιρέσεών τους ή τα πρόσωπα που υπάγονται στους εν λόγω τομείς ή τις υποδιαιρέσεις τους. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. άρθρο 3 του νόμου περί ρυθμιστικών πράξεων της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.

Όλες οι νομοθετικές πράξεις πρέπει να δημοσιεύονται και να τίθενται σε ισχύ εντός τριών ημερών από την ημερομηνία θέσπισής τους, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στις ίδιες τις πράξεις.

Το Συμβούλιο των Υπουργών εκδίδει **διάταγμα** προς έγκριση κανονισμών, διαταγών ή εγκυκλίων καθώς και προς θέσπιση κανονισμών με θέμα κοινωνικές διευθετήσεις που δεν υπάγονται στο πεδίο της εκτελεστικής δραστηριότητάς του και της δραστηριότητάς του που συνίσταται στην παροχή εντολών. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. άρθρο 6 του νόμου περί ρυθμιστικών πράξεων της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.

Ο **κανονισμός** αποτελεί ρυθμιστική πράξη που εκδίδεται για την εφαρμογή του συνόλου ενός νόμου. Προβλέπει την οργάνωση των κρατικών οργάνων και των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης ή την εσωτερική τάξη των δραστηριοτήτων τους.

Η **διαταγή** αποτελεί ρυθμιστική πράξη που εκδίδεται για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων ή άλλων τμημάτων ρυθμιστικής πράξης υψηλότερου επιπέδου.

Η **εγκύκλιος** αποτελεί ρυθμιστική πράξη με την οποία ανώτερο όργανο καθοδηγεί όργανα που υπάγονται σε αυτό κατά την εφαρμογή ρυθμιστικής πράξης, την οποία υποχρεούται να εξασφαλίσει το ανώτερο αυτό όργανο.

Έχουν επίσης σημασία και άλλες πηγές που δεν παραδίδονται εγγράφως, όπως το **εθιμικό δίκαιο** και οι **γενικές αρχές του δικαίου**.

Οι **ερμηνευτικές αποφάσεις των ανώτατων δικαστηρίων** μπορούν να θεωρηθούν ως επικουρική πηγή δικαίου.

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου πρέπει να δημοσιεύονται την Επίσημη Εφημερίδα εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία έκδοσής τους. Οι αποφάσεις αυτές τίθενται σε ισχύ τρεις ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους. Όταν μια πράξη κρίνεται αντισυνταγματική παύει να εφαρμόζεται από την ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ η σχετική απόφαση. Κάθε τμήμα ενός νόμου που δεν κρίνεται αντισυνταγματικό εξακολουθεί να εφαρμόζεται.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας αποτελεί τον ανώτατο νόμο του κράτους. Η υπεροχή της νομοθεσίας της ΕΕ δεν προβλέπεται ειδικά στο Σύνταγμα, αλλά η νομοθεσία αυτή θεωρείται ανώτερη από την εθνική.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 του Συντάγματος, οι διεθνείς συνθήκες που έχουν επικυρωθεί σύμφωνα με τη συνταγματική διαδικασία, έχουν δημοσιευθεί και έχουν τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας καθίστανται τμήμα της νομοθεσίας της χώρας αυτής. Οι εν λόγω συνθήκες υπερέχουν οποιασδήποτε αντίθετης διατάξεως της εσωτερικής νομοθεσίας.

Το επόμενο επίπεδο περιλαμβάνει τις νομοθετικές πράξεις.

Η εκτελεστική εξουσία δικαιούται να εκδίδει κανονιστικές πράξεις, όπως διατάγματα, διαταγές, ψηφίσματα, κανόνες, κανονισμούς, εγκυκλίου και εντολές.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Η νομοθετική εξουσία ανατίθεται στο Εθνικό Κοινοβούλιο. Το όργανο αυτό μπορεί να εγκρίνει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει και να καταργεί νόμους.

Προς εφαρμογή των νόμων, το Συμβούλιο των Υπουργών εκδίδει διατάγματα, διαταγές και ψηφίσματα. Οι Υπουργοί εκδίδουν κανόνες, κανονισμούς, εγκυκλίου και εντολές.

Όσον αφορά τις διεθνείς πράξεις, το Συμβούλιο των Υπουργών συνάπτει διεθνείς συμφωνίες εφόσον το επιτρέπει ο νόμος. Το Εθνικό Κοινοβούλιο επικυρώνει (ή απορρίπτει) τις διεθνείς συνθήκες οι οποίες :

- Έχουν πολιτικό ή στρατιωτικό χαρακτήρα
- Αφορούν τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας σε διεθνείς οργανισμούς
- Προβλέπουν διορθώσεις της χάραξης των συνόρων της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας
- Συνεπάγονται δημοσιονομικές δεσμεύσεις
- Προβλέπουν τη συμμετοχή της χώρας σε διεθνή διαιτησία ή νομική διαδικασία
- Αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου
- Επηρεάζουν την εφαρμογή της νομοθεσίας ή απαιτούν νέα νομοθεσία προκειμένου να εφαρμοσθούν
- Απαιτούν ρητώς επικύρωση
- Αναθέτουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξουσίες που βασίζονται στο Σύνταγμα

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Θέσπιση του Συντάγματος

Μια Μεγάλη Εθνοσυνέλευση, συγκροτούμενη από 400 μέλη, θεσπίζει νέο Σύνταγμα εφόσον απαιτείται.

Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. άρθρο 158 παράγραφος 1 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.

Το Εθνικό Κοινοβούλιο μπορεί να τροποποιεί όλες τις διατάξεις του Συντάγματος εκτός εκείνων που υπάγονται στην εξουσία της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης. Η τροποποίηση του Συντάγματος απαιτεί πλειοψηφία των τριών τετάρτων του συνόλου των μελών του Εθνικού Κοινοβουλίου σε τρεις ψηφοφορίες που διεξάγονται τρεις διαφορετικές ημέρες. Κάθε τροποποίηση του Συντάγματος υπογράφεται και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα από τον Πρόεδρο της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης εντός επτά ημερών από την ημέρα της έγκρισής της.

Νομοθετική διαδικασία λήψης αποφάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 87 του Συντάγματος, κάθε μέλος του Εθνικού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου των Υπουργών δικαιούται να προτείνει νομοσχέδιο.

Το νομοσχέδιο εγκρίνεται από το Εθνικό Κοινοβούλιο σε δύο αναγνώσεις. Κατά την πρώτη ανάγνωση εξετάζεται το σύνολο του νομοσχεδίου. Οι βουλευτές μπορούν να υποβάλλουν εγγράφως τροπολογίες ως προς νομοσχέδιο το οποίο εγκρίθηκε σε πρώτη ανάγνωση, εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Εθνικό Κοινοβούλιο. Το Εθνικό Κοινοβούλιο εξετάζει λεπτομερώς το νομοσχέδιο και το εγκρίνει σε δεύτερη ανάγνωση. Το εγκριθέν νομοσχέδιο αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας ο οποίος υπογράφει διάταγμα για τη δημοσίευση του νόμου. Ο νόμος δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα και τίθεται σε ισχύ έπειτα από τρεις ημέρες, εκτός εάν προβλέπεται άλλη προθεσμία στις διατάξεις του.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η Επίσημη Εφημερίδα διατίθεται δωρεάν από τον ιστότοπο της [Επίσημης Εφημερίδας](#). Η έκδοση στο Διαδίκτυο περιλαμβάνει τα νομοσχέδια που δημοσιεύονται από το Εθνικό Κοινοβούλιο, τα διατάγματα του Συμβουλίου των Υπουργών, τις διεθνείς συνθήκες, άλλες νομικές πράξεις καθώς και όλες τις προκηρύξεις για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων και συμβάσεων παραχώρησης.

Οι νομικές βάσεις δεδομένων εμπορικού χαρακτήρα, όπως η [Apis](#), η [Ciela](#) και η [Νομική Εγκυκλοπαίδεια](#), προσφέρουν πλήρες φάσμα νομικών πληροφοριών, αλλά δεν είναι δωρεάν.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/12/2018

Εθνικό δίκαιο - Τσεχική Δημοκρατία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας καθώς και επισκόπηση της νομοθεσίας της.

Πηγές δικαίου

Το τσεχικό δίκαιο, το οποίο αποτελεί τμήμα του δικαϊκού συστήματος της ηπειρωτικής Ευρώπης, θεμελιώνεται στο γραπτό δίκαιο και περιλαμβάνει νόμους και άλλες νομοθετικές πράξεις, τις θεσπισμένες διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί από το Τσεχικό Κοινοβούλιο [[Parlament ČR](#)] και τις αποφάσεις του Συνταγματικού δικαστηρίου [[Ústavní soud](#)] με τις οποίες ακυρώνεται το σύνολο ή μέρος νομοθετικής διάταξης.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Η έννομη τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας απαρτίζεται από το σύνολο της τσεχικής νομοθεσίας και τις συναφείς πράξεις.

Το σημαντικότερο νομοθετικό μέσο είναι οι **νόμοι** [*zákon*], δηλ. σύνολα κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις κύριες εκφάνσεις της ζωής των ατόμων και της κοινωνίας. Γενικότεροι νόμοι, γνωστοί ως **κώδικες** [*zákoníky*] διέπουν έναν ολόκληρο τομέα του δικαίου και θεσπίζουν λεπτομερείς διατάξεις κατά συστηματικό τρόπο. Οι νόμοι που καλύπτουν έναν ολόκληρο τομέα δικονομικού δικαίου και θεσπίζουν λεπτομερείς δικονομικές διατάξεις αποκαλούνται **κανόνες διαδικασίας** (*řády*). Οι νόμοι που αφορούν τα σημαντικότερα κρατικά θέματα ή τα δικαιώματα του πολίτη και του ανθρώπου (συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος της Τσεχικής Δημοκρατίας και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών) είναι γνωστοί ως **συνταγματικοί νόμοι** [*ústavní zákon*] και εγκρίνονται με ειδική διαδικασία.

Οι νόμοι συμπληρώνονται από εκτελεστικούς κανονισμούς: **κυβερνητικοί κανονισμοί, διατάγματα υπουργείων ή οργανισμών της κεντρικής διοίκησης και διατάγματα των οργανισμών περιφερειακής αυτοδιοίκησης**.

Το τσεχικό δίκαιο περιλαμβάνει επίσης τις **διεθνείς συμφωνίες** που έχουν κυρωθεί από το Κοινοβούλιο και συνεπώς δεσμεύουν την Τσεχική Δημοκρατία. Οι διεθνείς συμφωνίες υπερισχύουν της λοιπής νομοθεσίας στον βαθμό που μια διεθνής συμφωνία υπερισχύει εθνικού νόμου, εάν υπάρχει απόκλιση μεταξύ των δύο.

Εκτός από τα προαναφερθέντα είδη νομοθεσίας, στην Τσεχική Δημοκρατία εφαρμόζεται και το **ευρωπαϊκό δίκαιο**, όπως και στα άλλα κράτη μέλη, από την προσχώρησή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το έθιμο δεν είναι πηγή δικαίου στην Τσεχική Δημοκρατία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, εντούτοις, το έθιμο λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο ορισμένων τομέων ή νομικών αρχών. Ο νόμος διευκρινίζει πότε συμβαίνει αυτό και τα δικαστήρια μπορούν να επιβάλουν τις εν λόγω διατάξεις. Συνεπώς, η επικρατούσα άποψη είναι ότι η πηγή δικαίου δεν είναι η ίδια η νομική αρχή ή το έθιμο, αλλά ο νόμος που το μνημονεύει.

Ούτε οι δικαστικές αποφάσεις είναι πηγές δικαίου. Από την άλλη πλευρά, το δικαστήριο δεν μπορεί να αρνηθεί την έκδοση απόφασης επειδή ο νόμος έχει κενά ή είναι ασαφής. Συχνά, το δικαστήριο πρέπει να δώσει την ερμηνεία του για το θέμα, στην οποία στη συνέχεια θα βασιστούν σε μεγάλο βαθμό οι αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, δημιουργώντας έτσι *de facto* νομικό προηγούμενο. Αν η απόφαση δημοσιευθεί στη *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* (Συλλογή δικαστικών αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων), όπου δημοσιεύονται γενικά οι αποφάσεις των ανώτερων δικαστηρίων, θεωρείται εν τοις πράγμασι πηγή δικαίου, ακόμα και αν επισήμως δεν συμβαίνει το ίδιο.

Η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου

Η έννομη τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας έχει ιεραρχική διάρθρωση. Στην κορυφή της ιεραρχίας βρίσκεται το Σύνταγμα και οι υπόλοιποι συνταγματικοί νόμοι, που έχουν την ανώτατη νομική ισχύ και μπορούν να τροποποιηθούν μόνο με άλλο συνταγματικό

νόμο. Ακολουθούν οι κανονικοί νόμοι, οι οποίοι αποτελούν τη βάση για τους εκτελεστικούς κανονισμούς που έχουν το μικρότερο βάρος. Οι διατάξεις που έχουν μικρότερο βάρος πρέπει να είναι σύμφωνες με τις ιεραρχικά υπέρτερες διατάξεις. Η νομοθεσία μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί μόνο με διατάξεις που έχουν το ίδιο ή μεγαλύτερο βάρος. Οι **διεθνείς συμφωνίες** επέχουν ειδική θέση. Όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν μέρος της έννομης τάξης και έχουν το προβάδισμα ακόμα και έναντι συνταγματικού νόμου, σε περίπτωση σύγκρουσης.

Η **νομοθεσία που βασίζεται σε νόμους** – κανονισμοί της κυβέρνησης, αποφάσεις γενικής κανονιστικής φύσεως του Προέδρου της Δημοκρατίας (όπως οι αποφάσεις με τις οποίες δίδεται αμνηστία), νομοθετικές διατάξεις υπουργείων και άλλων κεντρικών και τοπικών κυβερνητικών αρχών, διατάγματα που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση από περιφερειακές και δημοτικές αρχές. Οι εν λόγω διατάξεις πρέπει να εκδίδονται βάσει και εντός των ορίων νόμου, στο πλαίσιο σύννομης εξουσιοδότησης.

Όσον αφορά το **ευρωπαϊκό δίκαιο**, η ευρωπαϊκή αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου εφαρμόζεται όπως και στα υπόλοιπα κράτη μέλη. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η ευρωπαϊκή νομοθεσία υπερισχύει σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του ευρωπαϊκού δικαίου και του εθνικού δικαίου κράτους μέλους (νόμων, διαταγμάτων κ.λπ.). Αυτό ισχύει τόσο σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του εθνικού δικαίου και του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου (των Συνθηκών) όσο και μεταξύ του εθνικού δικαίου και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου (κανονισμών, οδηγιών, κ.λπ.). Σύμφωνα με την κρατούσα ερμηνεία του νόμου, στον κανόνα αυτό υπόκεινται ακόμα και οι ανώτερες εθνικές νομοθετικές πράξεις – το ευρωπαϊκό δίκαιο υπερισχύει ακόμα και του συντάγματος και των συνταγματικών νόμων των κρατών μελών.

Για να καταστούν οι δεσμευτικές για την Τσεχική Δημοκρατία διεθνείς συμφωνίες τμήμα του δικαίου της, πρέπει να κυρωθούν από το Κοινοβούλιο, υπό την προϋπόθεση να μην προβλέπεται από συνταγματικό νόμο ότι η συμφωνία πρέπει να κυρωθεί με δημοψήφισμα. Οι διεθνείς συμφωνίες κυρώνονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Μετά την κύρωση, το τσεχικό κείμενο της συμφωνίας δημοσιεύεται στην *Sbírka mezinárodních smluv* (Συλλογή διεθνών συμφωνιών).

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομοθεσίας

Η νομοθετική εξουσία στην Τσεχική Δημοκρατία ασκείται από το κοινοβούλιο το οποίο αποτελείται από δύο σώματα:

- τη Βουλή (200 βουλευτές) και
- τη Γερουσία (81 γερουσιαστές).

Η νομοθετική διαδικασία

Η θέσπιση νομοθεσίας ή νομοθετική διαδικασία αρχίζει με το δικαίωμα πρωτοβουλίας. Μεμονωμένοι βουλευτές ή ομάδες βουλευτών, η Γερουσία, η κυβέρνηση και οι περιφερειακές αρχές έχουν το δικαίωμα να προτείνουν νέους νόμους ή τροποποιήσεις των υπαρχόντων νόμων. Μόνον η κυβέρνηση μπορεί να προτείνει νόμους που αφορούν τον κρατικό προϋπολογισμό ή το κλείσιμο των εθνικών λογαριασμών, ενώ μόνον η Βουλή μπορεί να ψηφίσει αυτούς τους νόμους. Ωστόσο, η κυβέρνηση έχει το δικαίωμα να εκφέρει γνώμη για οποιοδήποτε νομοσχέδιο. Η Βουλή πρώτα συζητεί και, εφόσον είναι απαραίτητο, τροποποιεί το νομοσχέδιο σε τρεις διαδοχικές αναγνώσεις.

Για την έγκριση νόμου απαιτείται απλή πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών. Ο Πρόεδρος της Βουλής αποστέλλει στη συνέχεια το εγκεκριμένο νομοσχέδιο στη Γερουσία το συντομότερο δυνατόν και η Γερουσία πρέπει να το συζητήσει σε 30 μόνον ημέρες – σε αντίθεση με τις συχνά μακροχρόνιες συζητήσεις στη Βουλή που είναι δυνατό να διαρκέσουν μήνες. Μέχρι την πάροδο της προθεσμίας αυτής, η Γερουσία πρέπει να εγκρίνει ή να απορρίψει το νομοσχέδιο ή να το επιστρέψει τροποποιημένο στη Βουλή. Μπορεί επίσης να αποφασίσει να μην συζητήσει καθόλου το νομοσχέδιο. Αν η Γερουσία εγκρίνει το νομοσχέδιο, αποφασίζει να μην το συζητήσει ή δεν εκφράσει γνώμη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, το νομοσχέδιο θεωρείται ότι εγκρίθηκε και αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για υπογραφή. Αν η Γερουσία απορρίψει το νομοσχέδιο, τίθεται και πάλι σε ψηφοφορία στη Βουλή. Το νομοσχέδιο εγκρίνεται αν υπερψηφιστεί από απλή πλειοψηφία της Βουλής. Αν η Γερουσία επιστρέψει το νομοσχέδιο τροποποιημένο στη Βουλή, η Βουλή θέτει σε ψηφοφορία το κείμενο που έχει εγκριθεί από τη Γερουσία, το οποίο πρέπει να εγκριθεί με απλή πλειοψηφία των βουλευτών. Αν η Βουλή δεν εγκρίνει το τροποποιημένο κείμενο της Γερουσίας, θέτει και πάλι σε ψηφοφορία το αρχικό κείμενο του νομοσχεδίου που είχε αποσταλεί στη Γερουσία. Το νομοσχέδιο εγκρίνεται με απλή πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών (δηλ. αν συγκεντρώσει τουλάχιστον 101 ψήφους). Οι εκλογικοί νόμοι και ορισμένα άλλα είδη νόμων πρέπει να εγκριθούν από τη Βουλή και από τη Γερουσία.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να αποφασίσει να μην υπογράψει εγκεκριμένο νομοσχέδιο εντός 15 ημερών από την ημέρα που θα του αποσταλεί και μπορεί να το επιστρέψει στη Βουλή για νέα συζήτηση, αναφέροντας τους λόγους γι' αυτό. Αυτό ονομάζεται προεδρική αρνησικυρία. Η Βουλή μπορεί να ανατρέψει την προεδρική αρνησικυρία με απλή πλειοψηφία των βουλευτών, χωρίς να τροποποιήσει το νομοσχέδιο, οπότε εγκρίνεται. Σε διαφορετική περίπτωση, απορρίπτεται.

Εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, οι νόμοι υπογράφονται και από τον Πρόεδρο της Βουλής και τον Πρωθυπουργό. Η διαδικασία αυτή είναι καθαρά τυπική.

Εάν διαλυθεί η Βουλή, η Γερουσία μπορεί να θεσπίσει νομοθεσία σε ορισμένους τομείς που απαιτούν άμεση δράση η οποία, σε διαφορετική περίπτωση, θα απαιτούσε τη θέσπιση νόμου. Η κυβέρνηση μπορεί να προτείνει στη Γερουσία μέτρα που πρέπει να εγκριθούν από τη Βουλή στην πρώτη της συνεδρίαση, διαφορετικά παύουν να ισχύουν.

Εξάιρεση σε αυτή τη νομοθετική διαδικασία αποτελούν οι συνταγματικοί νόμοι. Για να εγκριθούν οι νόμοι αυτοί, πρέπει να υπερψηφιστούν από πλειοψηφία τριών πέμπτων όλων των βουλευτών (ειδική πλειοψηφία) και τριών πέμπτων των παρόντων γερουσιαστών και όχι από απλή πλειοψηφία (το ήμισυ) όλων των παρόντων μελών του Κοινοβουλίου, όπως απαιτείται για τους απλούς νόμους. Οι συνταγματικοί νόμοι μπορούν να τροποποιηθούν ή να επεκταθούν μόνο με νέο συνταγματικό νόμο (δηλ. εάν διαλυθεί η Βουλή, δεν μπορούν να τροποποιηθούν με νομοθεσία που εγκρίνεται από τη Γερουσία) και δεν υπόκεινται σε προεδρική αρνησικυρία.

Τα υπουργεία, άλλοι διοικητικοί φορείς και όργανα της περιφερειακής αυτοδιοίκησης μπορούν να εκδίδουν λεπτομερείς εκτελεστικούς κανόνες (κανονισμούς και διατάγματα) εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους.

Ισχύς της νομοθεσίας

Πριν τεθεί σε εφαρμογή, η νομοθεσία πρέπει να δημοσιευθεί. Οι συνταγματικοί νόμοι, οι νόμοι και άλλες νομοθετικές διατάξεις (κυβερνητικοί κανονισμοί, υπουργικά διατάγματα κ.λπ.) δημοσιεύονται στη *Sbírka zákonů* (Συλλογή νόμων) που εκδίδει το Υπουργείο Εσωτερικών. Η νομοθετική πράξη αρχίζει να ισχύει και καθίσταται μέρος του τσεχικού δικαίου την ημέρα δημοσίευσής της στη *Sbírka zákonů*. Στη Συλλογή αναφέρεται επίσης η ημερομηνία από την οποία παράγει αποτελέσματα κάθε νομοθετική πράξη, δηλαδή η ημερομηνία από την οποία όλοι είναι υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται με αυτή. Αν δεν ορίζεται μεταγενέστερη ημερομηνία, η νομοθεσία αρχίζει να ισχύει δεκαπέντε ημέρες μετά τη δημοσίευσή της. Σε περιπτώσεις υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, η νομοθεσία μπορεί να αρχίσει να ισχύει νωρίτερα, αλλά όχι πριν την ημερομηνία δημοσίευσης. Έτσι, η ημερομηνία από την οποία η νομοθετική πράξη αρχίζει να παράγει αποτελέσματα μπορεί να είναι η ίδια με την ημερομηνία έναρξης ισχύος της, αλλά δεν μπορεί να αρχίσει να παράγει αποτελέσματα πριν τεθεί σε ισχύ. Οι νομοθετικές πράξεις που εγκρίνονται από τη Γερουσία δημοσιεύονται στη *Sbírka zákonů*, ακριβώς όπως και οι νόμοι. Οι κυρωθείσες διεθνείς συμφωνίες δημοσιεύονται στη *Sbírka mezinárodních smluv* (Συλλογή διεθνών συμφωνιών). Η περιφερειακή νομοθεσία δημοσιεύεται σε επίσημες εφημερίδες, ενώ η δημοτική νομοθεσία αναρτάται στον επίσημο πίνακα ανακοινώσεων του δημοτικού συμβουλίου επί 15 ημέρες και, στη συνέχεια, δημοσιεύεται με τον τρόπο που χρησιμοποιείται συνήθως στον συγκεκριμένο τόπο.

Αν οι νόμοι ή συγκεκριμένες διατάξεις τους συγκρούονται με τη συνταγματική τάξη ή αν άλλες νομοθετικές πράξεις ή συγκεκριμένες διατάξεις τους συγκρούονται με τη συνταγματική τάξη ή με νόμο, το Συνταγματικό Δικαστήριο κρίνει αν η πράξη ή η διάταξη πρέπει να καταργηθούν.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. το κείμενο του Συντάγματος: [Ústava](#).

Νομική βάση δεδομένων

Η νομική βάση δεδομένων τηρείται από το υπουργείο Εσωτερικών της Τσεχικής Δημοκρατίας και αποτελεί ιδιοκτησία του. Περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- τμήμα του επίσημου δικτυακού τόπου του Υπουργείου Εσωτερικών ([Ministerstvo vnitra](#)) είναι αφιερωμένο στη νομοθεσία ([legislativa](#)). Περιέχει ηλεκτρονικά αντίγραφα (σε μορφή PDF) της Συλλογής νόμων ([Sbírka zákonů](#)) και της Συλλογής διεθνών συμφωνιών ([Sbírka mezinárodních smluv](#)) (τμήμα της επίσημης εφημερίδας). Ο δικτυακός τόπος δεν έχει επίσημο καθεστώς ούτε νομική ισχύ. Μόνο το κείμενο της Συλλογής νόμων σε έντυπη μορφή είναι αυθεντικό. Το κοινό έχει πρόσβαση στον δικτυακό τόπο, ενώ και για τις πληροφορίες που χρειάζεται μπορεί να προβαίνει σε αναζητήσεις στο πλήρες κείμενο εγγράφων και σε μεταδεδομένα.
- Η ενότητα «Νόμοι» ([Sekce zákony](#)) της διαδικτυακής πύλης της τσεχικής κυβέρνησης ([Portál veřejné správy České republiky](#)) περιέχει το πλήρες, επικαιροποιημένο κείμενο των νόμων και των εκτελεστικών κανονισμών. Ο δικτυακός τόπος δεν έχει επίσημο καθεστώς ούτε νομική ισχύ. Το κοινό μπορεί να προβαίνει σε αναζητήσεις πλήρους κειμένου και σε αναζητήσεις με βάση το όνομα και τον αριθμό των εγγράφων στη βάση δεδομένων.
- Το σύστημα πληροφοριών [ISAP](#) παρέχει πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την εκχώρηση συντονιστικών ρόλων στα έγγραφα του Συμβουλίου, καθώς και στις νομοθετικές πράξεις που δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ. Παρακολουθεί επίσης την διαδικασία εφαρμογής, την εθνική νομοθετική διαδικασία και τις διαδικασίες επί παραβάσει. Η βάση δεδομένων περιλαμβάνει ηλεκτρονικό αρχείο εθνικών θέσεων, εγγράφων εργασίας, πινάκων αντιστοιχίας κ.ο.κ.

Νομολογία

Στην Τσεχική Δημοκρατία δεν υπάρχει συγκεκριμένη επίσημη ή ιδιωτική συλλογή που να δημοσιεύει συστηματικά τις θεμελιώδεις αποφάσεις όλων των τσεχικών δικαστηρίων, δηλ. τις αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου και των τακτικών δικαστηρίων που μπορεί να έχουν γενικότερες επιπτώσεις. Οι κρίσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται στη *Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu* (Συλλογή αποφάσεων και ψηφισμάτων του Συνταγματικού Δικαστηρίου) που εκδίδει ο εκδοτικός οίκος C. H. Beck στην Πράγα. Όσον αφορά τις αποφάσεις των τακτικών δικαστηρίων, μόνον επιλεγμένα αποσπάσματα των ανώτατων δικαστηρίων, δηλ. του Ανώτατου Δικαστηρίου και του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται συστηματικά. Οι επιλεγμένες αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου και οι γνωμοδοτήσεις του, σκοπός των οποίων είναι η παγίωση της νομολογίας των κατώτερων τακτικών πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων δημοσιεύονται στη *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek* (Συλλογή δικαστικών αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων) που εκδίδεται από τον εκδοτικό οίκο LexisNexis στην Πράγα. Επιλεγμένες αποφάσεις και ψηφίσματα του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου δημοσιεύονται στη *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu* (Συλλογή αποφάσεων του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου) που εκδίδεται από τον εκδοτικό οίκο ASPI στην Πράγα. Η νομολογία των κατώτερων τακτικών δικαστηρίων δεν δημοσιεύεται συστηματικά. Επιλεγμένες αποφάσεις δημοσιεύονται καμιά φορά σε νομικά περιοδικά.

Μεγάλη πρακτική σημασία έχουν οι επίσημες μηχανές αναζήτησης της νομολογίας του Συνταγματικού Δικαστηρίου και των δύο ανώτατων τακτικών δικαστηρίων, στις οποίες δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο των αποφάσεων των δικαστηρίων αυτών. Επιτρέπουν την ηλεκτρονική αναζήτηση στους εξυπηρετητές των διαφόρων κατώτερων τακτικών δικαστηρίων για την ανεύρεση αποσπασμάτων από τη νομολογία τους.

[judikatura Ústavního soudu ČR](#) (νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου)

[judikatura Nejvyššího soudu ČR](#) (νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου)

[judikatura Nejvyššího správního soudu](#) (νομολογία του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων;

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων προσφέρεται **δωρεάν**.

Επιλεγμένες εμπορικές βάσεις δεδομένων:

[ASPI](#)

[LEXDATA](#)

[LEXGALAXY](#)

[SAGIT](#)

[TORI](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/06/2019

Εθνικό δίκαιο - Δανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [da](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Δανίας.

Για πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα της Δανίας μπορείτε να επισκεφθείτε το δικτυακό τόπο του [δανικού Υπουργείου Δικαιοσύνης](#) και του [δανικού Κοινοβουλίου](#).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η [δικτυακή πύλη νομικών πληροφοριών](#) ((Retsinformation) είναι ο δικτυακός τόπος που προσφέρει στους πολίτες πρόσβαση σε:

- Νόμους, διοικητικούς κανονισμούς, συνθήκες, κωδικοποιημένη νομοθεσία
- Κοινοβουλευτικά έγγραφα
- Διοικητικές αποφάσεις
- Αποφάσεις του Διαμεσολαβητή

Η [δικτυακή πύλη νομικών πληροφοριών](#) (Retsinformation) περιέχει όλη τη νομοθεσία που ίσχυε την 1η Ιανουαρίου 1985 και όλη τη νομοθεσία που θεσπίστηκε στη συνέχεια.

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 19/12/2017

Εθνικό δίκαιο - Γερμανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την **έννομη τάξη της Γερμανίας**.

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είναι ένα δημοκρατικό, ομοσπονδιακό και κοινωνικό συνταγματικό κράτος. Μαζί με τα βασικά δικαιώματα, οι αρχές του δημοκρατικού, ομοσπονδιακού και κοινωνικού συνταγματικού κράτους αποτελούν τον απαραίτητο πυρήνα του γερμανικού Συντάγματος, του οποίου την τήρηση διασφαλίζει το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο.

Πηγές δικαίου

Βάση όλων των πηγών δικαίου είναι το γερμανικό Σύνταγμα, ο Βασικός Νόμος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Βασικός Νόμος - **Grundgesetz**), ο οποίος:

- θεσπίζει τη θεμελιώδη δομή και τις βασικές διαρθρωτικές αρχές του κράτους και των ανώτερων [οργάνων](#) του
- καθορίζει τις αρχές βάσει των οποίων διεξάγονται οι εκλογές του Bundestag (η γερμανική ομοσπονδιακή βουλή)
- παρέχει τη βάση για το καθεστώς και τα δικαιώματα των ελεύθερα εκλεγμένων βουλευτών του Bundestag
- περιγράφει τον τρόπο οργάνωσης και διεξαγωγής των εργασιών του Bundestag.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι κύριες **γραπτές πηγές** του γερμανικού εγχώριου δικαίου είναι ο Βασικός Νόμος, οι νόμοι, τα νομοθετικά διατάγματα και οι εσωτερικοί κανονισμοί. Επιπλέον, υπάρχουν **άγραφες πηγές** του δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των γενικών αρχών που κατοχυρώνονται στο διεθνές δίκαιο, του εθιμικού δικαίου και της νομολογίας (ιδίως οι αποφάσεις του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου).

Η Γερμανία είναι ένα ομοσπονδιακό κράτος αποτελούμενο από 16 ομόσπονδα κρατίδια – τα Länder. Ως εκ τούτου, υπάρχουν **ομοσπονδιακοί νόμοι** οι οποίοι ισχύουν σε ολόκληρη την επικράτεια της Ομοσπονδίας και **νόμοι των ομοσπονδιακών κρατίδιων** οι οποίοι ισχύουν μόνον στο συγκεκριμένο ομοσπονδιακό κρατίδιο. Κάθε ομοσπονδιακό κρατίδιο διαθέτει δικό του σύνταγμα και, εντός του νομικού πλαισίου που θεσπίζει ο Βασικός Νόμος, έχει επίσης την εξουσία να θεσπίζει νόμους, καθώς και νομοθετικά διατάγματα και εσωτερικούς κανονισμούς.

Οι **νομοθετικές αρμοδιότητες** της Ομοσπονδίας και των Länder ρυθμίζονται αναλυτικά στον Βασικό Νόμο. Τα άρθρα 71 έως 74 απαριθμούν τις νομοθετικές εξουσίες της Ομοσπονδίας. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, αρμόδια είναι τα Länder.

Αποκλειστική νομοθετική εξουσία της Ομοσπονδίας

Σε τομείς οι οποίοι υπάγονται στην αποκλειστική νομοθετική εξουσία της Ομοσπονδίας, τα Länder έχουν μόνον την εξουσία να θεσπίζουν νομοθεσία όταν εξουσιοδοτούνται ρητά για τον σκοπό αυτό από ομοσπονδιακό νόμο (άρθρο 71 του Βασικού Νόμου).

Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Βασικού Νόμου, η Ομοσπονδία διαθέτει αποκλειστική νομοθετική εξουσία στους ακόλουθους **τομείς** (μεταξύ άλλων): όλα τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνα (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του άμαχου πληθυσμού), ιθαγένεια, ελεύθερη κυκλοφορία, διαβατήρια, εγγραφή διαμονής και ταυτότητες, εισερχόμενη και εξερχόμενη μετανάστευση και έκδοση, νόμισμα και χρήμα, ενότητα του τελωνειακού και εμπορικού χώρου, αεροπορικές μεταφορές, συνεργασία μεταξύ της Ομοσπονδίας και των Länder όσον αφορά το ποινικό έργο της αστυνομίας, και νόμος σχετικά με τα όπλα και τις εκρηκτικές ύλες.

Συντρέχουσες νομοθετικές αρμοδιότητες

Σε τομείς οι οποίοι υπάγονται σε συντρέχουσα νομοθετική αρμοδιότητα, τα Länder δικαιούνται να θεσπίσουν νόμους, υπό το όρο και στον βαθμό που η Ομοσπονδία δεν ασκεί τις νομοθετικές εξουσίες της στον ίδιο τομέα (άρθρο 72 του Βασικού Νόμου). Οι **τομείς** του δικαίου οι οποίοι υπάγονται στη συντρέχουσα νομοθετική αρμοδιότητα περιλαμβάνουν το αστικό και το ποινικό δίκαιο, τη νομοθεσία της οδικής κυκλοφορίας καθώς και τη νομοθεσία στον τομέα του συνεταιρίζεσθαι, τη νομοθεσία σχετικά με τη διαμονή και την εγκατάσταση αλλοδαπών υπηκόων, τη νομοθεσία που αφορά οικονομικά θέματα, τη νομοθεσία για την απασχόληση και ορισμένες πτυχές της προστασίας του καταναλωτή. Όσον αφορά ορισμένα θέματα που απαριθμούνται στο άρθρο 74 του Βασικού Νόμου ως υπαγόμενα στο πεδίο της συντρέχουσας νομοθετικής εξουσίας, η Ομοσπονδία δικαιούται να θεσπίσει νόμους μόνον εφόσον και στον βαθμό που η καθιέρωση ισοδύναμων συνθηκών διαβίωσης σε ολόκληρη την ομοσπονδιακή επικράτεια ή η διατήρηση νομικής ή οικονομικής ενότητας καθιστούν την ομοσπονδιακή ρύθμιση αναγκαία για το εθνικό συμφέρον.

Οι νόμοι των ομόσπονδων κρατιδίων δεν πρέπει να βρίσκονται σε σύγκρουση με τους ομοσπονδιακούς νόμους. Το άρθρο 31 του Βασικού Νόμου ορίζει ότι **«η ομοσπονδιακή νομοθεσία υπερέχει της νομοθεσίας των ομόσπονδων κρατιδίων»**. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το ιεραρχικό καθεστώς των συγκρουόμενων κανόνων δικαίου. Έτσι, για παράδειγμα, ένας ομοσπονδιακός νόμος υπερισχύει του συντάγματος ενός ομόσπονδου κρατιδίου.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Ο Βασικός Νόμος βρίσκεται στην κορυφή της ιεραρχίας των εγχώριων κανόνων δικαίου. Είναι ανώτερος όλων των άλλων πηγών εγχώριου δικαίου και, όντας το Σύνταγμα, είναι η πράξη από την οποία εξαρτάται ολόκληρη η γερμανική έννομη τάξη. Κάθε νομική διάταξη που θεσπίζεται στη Γερμανία πρέπει να είναι συμβατή με τον Βασικό Νόμο από άποψη τόσο τύπου όσο και ουσίας. Για τον σκοπό αυτό, το άρθρο 20 παράγραφος 3 του Βασικού Νόμου προσδιορίζει ότι η νομοθετική εξουσία δεσμεύεται από τη συνταγματική τάξη, η δε εκτελεστική και δικαστική εξουσία από τον νόμο και τη δικαιοσύνη. Επιπλέον, η νομοθετική, η εκτελεστική και η δικαστική εξουσία δεσμεύονται ειδικότερα από τα βασικά δικαιώματα που θεσπίζονται στα άρθρα 1 έως 19 του Βασικού Νόμου, τα οποία αποτελούν άμεσα εφαρμοστέο δίκαιο (άρθρο 1 παράγραφος 3). **Η υπεροχή του Βασικού Νόμου** διαφυλάσσεται σε τελικό βαθμό από το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο.

Το άρθρο 79 παράγραφος 2 ορίζει ότι ο Βασικός Νόμος μπορεί να **τροποποιηθεί** μόνον με πλειοψηφία των δύο τρίτων των βουλευτών του Bundestag και των δύο τρίτων των ψήφων στο Bundesrat (ομοσπονδιακό συμβούλιο), το οποίο είναι το όργανο μέσω του οποίου τα Länder συμμετέχουν στη θέσπιση νομοθεσίας και στη διοίκηση της Ομοσπονδίας καθώς και σε θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ορισμένα βασικά στοιχεία του Βασικού Νόμου –δηλαδή η διαίρεση της Ομοσπονδίας σε Länder, η κατ' αρχήν συμμετοχή τους στη νομοθετική διαδικασία και οι αρχές που θεσπίζονται στα άρθρα 1 και 20– δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθούν (άρθρο 79 παράγραφος 3).

Οι γενικοί κανόνες του **διεθνούς δικαίου** κατατάσσονται κάτω από το Σύνταγμα, αλλά πάνω από τους νόμους της Ομοσπονδίας και των Länder. Ο Βασικός Νόμος ορίζει ρητά ότι οι γενικοί αυτοί κανόνες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ομοσπονδιακής νομοθεσίας, ότι υπερέχουν της εν λόγω νομοθεσίας και ότι δημιουργούν άμεσα δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους κατοίκους της ομοσπονδιακής επικράτειας (άρθρο 25). Αυτοί οι γενικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου, οι οποίοι παράγουν έννομες συνέπειες για τα άτομα (δηλαδή δεν είναι κανόνες που αφορούν μόνον το κράτος) περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την εγγύηση προσήκουσας μορφής έννομης προστασίας για τους αλλοδαπούς ή την «αρχή της ειδικότητας», σύμφωνα με την οποία οι ποινικές διαδικασίες υπάγονται στους όρους της άδειας έκδοσης του εκδίδοντος αλλοδαπού κράτους.

Οι **νόμοι** κατατάσσονται κάτω από το Σύνταγμα. Οι νομοθετικές εξουσίες της Ομοσπονδίας σε σχέση με τα Länder απαριθμούνται αναλυτικά στον Βασικό Νόμο (άρθρα 71-74). Οι νόμοι ψηφίζονται από το Bundestag σε σύμπραξη με το Bundesrat. Νομοσχέδια μπορούν να υποβληθούν στο **Bundestag** από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, από το Bundesrat ή από τους βουλευτές του Bundestag (από κοινοβουλευτική ομάδα ή από το 5% των μελών του). Ο Βασικός Νόμος προσδιορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες η τελική έγκριση ενός νόμου από το Bundestag απαιτεί τη σύμφωνη γνώμη του **Bundesrat** (επί του παρόντος –σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύονται από το **Bundestag** στον δικτυακό τόπο του– περίπου 45% του συνόλου των νόμων). Όσον αφορά τους υπόλοιπους νόμους που θεσπίζονται από το Bundestag, το Bundesrat μπορεί να προβάλλει αντιρρήσεις κατά νομοσχεδίου, τις οποίες το Bundestag μπορεί να απορρίψει. Εάν υπάρχει διχογνωμία μεταξύ του Bundestag και του Bundesrat,

είναι δυνατόν να συγκληθεί μια κοινή επιτροπή για την εξέταση των νομοσχεδίων (η λεγόμενη Επιτροπή Διαμεσολάβησης), η οποία απαρτίζεται από ίσο αριθμό μελών από το Bundestag και το Bundesrat (επί του παρόντος 16 μέλη από το καθένα). Καθήκον της Επιτροπής Διαμεσολάβησης είναι η επεξεργασία προτάσεων για την επίτευξη ομοφωνίας, παρότι δεν μπορεί να λάβει η ίδια αποφάσεις για λογαριασμό του Bundestag και του Bundesrat.

Τα **νομοθετικά διατάγματα** βρίσκονται ιεραρχικά κάτω από τους νόμους και μπορούν να εκδοθούν από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, έναν ομοσπονδιακό υπουργό ή τις κυβερνήσεις των ομόσπονδων κρατιδίων. Οι **εσωτερικοί κανονισμοί** κατατάσσονται κάτω από τα νομοθετικά διατάγματα και μπορούν να εκδοθούν από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (π.χ. μια δημοτική αρχή).

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Οι **γερμανικοί νόμοι** καταρτίζονται από τα κοινοβούλια της χώρας. Το Bundestag είναι, επομένως, το σημαντικότερο νομοθετικό όργανο. Αποφασίζει για όλους τους νόμους που υπάγονται στο πεδίο αρμοδιότητας της γερμανικής Ομοσπονδίας στο πλαίσιο μιας νομοθετικής διαδικασίας η οποία απαιτεί επίσης τη συμμετοχή του Bundesrat.

Το Bundesrat, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση και οι βουλευτές και οι κοινοβουλευτικές ομάδες του Bundestag δικαιούνται να υποβάλουν νέα ή αναθεωρημένα νομοθετήματα στο Bundestag ως **νομοσχέδια**. Τα εν λόγω νομοσχέδια εξετάζονται, συζητούνται και ψηφίζονται στη Βουλή, σύμφωνα με αναλυτικά προβλεπόμενη διαδικασία.

Βάσει του ομοσπονδιακού συστήματος της Γερμανίας, τα Länder διαθέτουν σημαντικό μερίδιο από τις εξουσίες του κράτους και, ως εκ τούτου, το Bundesrat συμμετέχει επίσης στη θέσπιση των νόμων. **Όλες οι πράξεις υποβάλλονται στο Bundesrat για ψηφοφορία** και –ανάλογα με τη φύση της προτεινόμενης νομοθεσίας– αυτό μπορεί ακόμη και να προκαλέσει την απόρριψη ορισμένων προτάσεων.

Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε τον δικτυακό τόπο του [Bundestag](#).

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Έγκριση νομοθεσίας

Τα περισσότερα νομοσχέδια και τα θέματα προς συζήτηση καταρτίζονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Ως κεντρικό επίπεδο της εκτελεστικής εξουσίας, διαθέτει μεγαλύτερη πείρα στην εφαρμογή της νομοθεσίας καθώς και άμεση γνώση των τομέων για τους οποίους απαιτούνται στην πράξη νέες κανονιστικές διατάξεις.

Ωστόσο, δεν δικαιούται μόνον η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, αλλά και το Bundesrat και οι βουλευτές του γερμανικού Bundestag να **δρομολογήσουν τα νομοσχέδια** τα οποία γίνονται οι νέες νομικές πράξεις.

Πρωτοβουλίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή του Bundesrat

Εάν η ομοσπονδιακή κυβέρνηση επιθυμεί να τροποποιήσει ή να υποβάλει έναν νόμο, ο ομοσπονδιακός Καγκελάριος πρέπει αρχικά να παραπέμψει το νομοσχέδιο στο **Bundesrat**.

Κατά κανόνα, το Bundesrat διαθέτει προθεσμία 6 εβδομάδων για να υποβάλει τα σχόλιά του επί του νομοσχεδίου, στα οποία η κυβέρνηση μπορεί να απαντήσει με τη σειρά της με γραπτή δήλωση. Ο ομοσπονδιακός Καγκελάριος διαβιβάζει στη συνέχεια το νομοσχέδιο στο Bundestag με τα σχόλια του Bundesrat. Εξαιρεση στη διαδικασία αυτή αποτελεί **το σχέδιο νόμου του προϋπολογισμού**, το οποίο διαβιβάζεται ταυτόχρονα στο Bundesrat και στο Bundestag.

Παρόμοια διαδικασία εφαρμόζεται όταν υποβάλλονται νομοθετικές πρωτοβουλίες από το Bundesrat. Όταν η πλειοψηφία των μελών του Bundesrat ψηφίσει υπέρ ενός νομοσχεδίου, αυτό διαβιβάζεται πρώτα στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, η οποία επισυνάπτει σε αυτό τα σχόλιά της, συνήθως εντός προθεσμίας 6 εβδομάδων, και στη συνέχεια διαβιβάζεται στο Bundestag.

Πρωτοβουλίες των βουλευτών του Bundestag

Σχέδια νόμων μπορούν επίσης να δρομολογηθούν από μέλη του Bundestag, και στην περίπτωση αυτή πρέπει να υποστηρίζονται είτε από **τουλάχιστον 1 από τις κοινοβουλευτικές ομάδες** είτε από **τουλάχιστον 5% των βουλευτών του Bundestag**.

Τα νομοσχέδια που υποβάλλονται με τον τρόπο αυτό δεν χρειάζεται να υποβληθούν πρώτα στο Bundesrat. Για τον λόγο αυτό, η κυβέρνηση μεριμνά ενίοτε ώστε ιδιαίτερα **επείγοντα νομοσχέδια** να υποβάλλονται από τις κοινοβουλευτικές ομάδες της στο Bundestag.

Διανομή εγγράφων

Πριν από τη συζήτηση ενός νομοσχεδίου στο Bundestag, αυτό πρέπει να παραπεμφθεί αρχικά στον Πρόεδρο του Bundestag, και έπειτα να καταχωρηθεί και να τυπωθεί από τη Διοίκηση.

Στη συνέχεια διανέμεται σε όλους τους βουλευτές του Bundestag και στα μέλη του Bundesrat καθώς και στα ομοσπονδιακά υπουργεία, ως έγγραφο του Bundestag.

Μόλις το νομοσχέδιο ενταχθεί στην **ημερήσια διάταξη της ολομέλειας**, το πρώτο στάδιο της υποβολής του στο κοινοβούλιο ολοκληρώνεται. Στη συνέχεια, μπορεί να **υποβληθεί επίσημα** στο δημόσιο βήμα διαλόγου του Bundestag.

Τρεις αναγνώσεις στην ολομέλεια

Κατά κανόνα, τα νομοσχέδια συζητούνται 3 φορές στην ολομέλεια του Bundestag – οι συζητήσεις αυτές είναι γνωστές ως αναγνώσεις.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης ανάγνωσης, πραγματοποιείται συζήτηση μόνον εάν κάτι τέτοιο έχει συμφωνηθεί από το Συμβούλιο των Πρεσβυτέρων (ένα ειδικό εκτελεστικό όργανο του Bundestag) ή ζητηθεί από μία από τις κοινοβουλευτικές ομάδες. Ως επί το πλείστον, αυτό συμβαίνει όταν τα νομοθετικά σχέδια είναι ιδιαίτερα αμφιλεγόμενα ή εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το κοινό.

Κύριος στόχος της πρώτης ανάγνωσης είναι ο **ορισμός μίας ή περισσότερων επιτροπών** για να εξετάσουν το νομοσχέδιο και να το προετοιμάσουν για τη δεύτερη ανάγνωση. Αυτό γίνεται βάσει συστάσεων που διατυπώνονται από το Συμβούλιο των Πρεσβυτέρων.

Εάν ορισθούν περισσότερες επιτροπές, η γενική αρμοδιότητα για τις συζητήσεις επί του θέματος ανατίθεται σε μία επιτροπή, η οποία είναι επίσης υπεύθυνη για την υποβολή του νομοσχεδίου στο Κοινοβούλιο. Οι άλλες επιτροπές γνωμοδοτούν σχετικά με το νομοσχέδιο.

Νομοθετικό έργο στις επιτροπές

Το **αναλυτικό νομοθετικό έργο** λαμβάνει χώρα στις μόνιμες επιτροπές, οι οποίες περιλαμβάνουν μέλη από όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες. Τα μέλη της επιτροπής εξοικειώνονται με το υλικό και το συζητούν κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεών τους. Μπορούν επίσης να προσκαλέσουν εμπειρογνώμονες και εκπροσώπους ομάδων συμφερόντων σε δημόσιες ακροάσεις.

Παράλληλα με το έργο που πραγματοποιείται από τις επιτροπές, οι κοινοβουλευτικές ομάδες σχηματίζουν **ομάδες εργασίας**, στις οποίες εξετάζουν τα σχετικά θέματα και καθορίζουν τις θέσεις τους.

Δεν είναι ασυνήθιστο να δημιουργηθούν γέφυρες μεταξύ των κοινοβουλευτικών ομάδων στις επιτροπές. Τα περισσότερα νομοσχέδια αναθεωρούνται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ως αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ των κοινοβουλευτικών ομάδων της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης.

Μετά τη λήξη των συζητήσεων, η αρμόδια επί της ουσίας επιτροπή για το νομοσχέδιο **υποβάλλει στην ολομέλεια έκθεση** σχετικά με την πορεία και τα αποτελέσματα των συζητήσεών της. Η απόφαση που εισηγείται αποτελεί τη βάση για τη δεύτερη ανάγνωση, η οποία πραγματοποιείται πλέον στην ολομέλεια.

Συζήτηση κατά τη δεύτερη ανάγνωση

Πριν από τη δεύτερη ανάγνωση, όλοι οι βουλευτές λαμβάνουν τη δημοσιευμένη **σύσταση απόφασης** σε έντυπη μορφή. Επομένως, είναι καλά προετοιμασμένοι για τη συζήτηση. Οι κοινοβουλευτικές ομάδες συντονίζουν επίσης τις θέσεις τους και πάλι σε εσωτερικές συνεδριάσεις πριν από τη συζήτηση, προκειμένου να παρουσιάσουν ενιαίο μέτωπο στη δημόσια δεύτερη ανάγνωση.

Μετά τη γενική συζήτηση, όλες οι διατάξεις που περιέχονται στο νομοσχέδιο μπορούν να εξετασθούν μεμονωμένα. Ωστόσο, κατά κανόνα, η ολομέλεια προβαίνει σε ψηφοφορία επί του νομοσχεδίου στο σύνολό του.

Οποιοσδήποτε βουλευτής του Bundestag μπορεί να καταθέσει **προτάσεις τροπολογιών**, οι οποίες στη συνέχεια εξετάζονται αμέσως στην ολομέλεια. Εάν η ολομέλεια εγκρίνει τροπολογίες, η νέα έκδοση του νομοσχεδίου πρέπει καταρχάς να τυπωθεί και να διανεμηθεί. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή μπορεί να συντομευθεί με τη συγκατάθεση των δύο τρίτων των παρόντων βουλευτών. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή η άμεση έναρξη της τρίτης ανάγνωσης.

Ψηφοφορία κατά τη διάρκεια της τρίτης ανάγνωσης

Μια ακόμη συζήτηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της τρίτης ανάγνωσης, μόνον εάν κάτι τέτοιο ζητηθεί από μια κοινοβουλευτική ομάδα ή από τουλάχιστον το 5% των βουλευτών του Bundestag.

Προτάσεις τροπολογιών δεν επιτρέπεται πλέον να κατατεθούν από μεμονωμένους βουλευτές στο παρόν στάδιο, αλλά μόνον από κάποια από τις κοινοβουλευτικές ομάδες ή από το 5% των βουλευτών του Bundestag. Επιπλέον, προτάσεις μπορούν να κατατεθούν μόνον σχετικά με τροπολογίες που εγκρίθηκαν κατά τη διάρκεια της δεύτερης ανάγνωσης.

Η τελική ψηφοφορία πραγματοποιείται στο τέλος της τρίτης ανάγνωσης. Όταν ο Πρόεδρος του Bundestag ζητεί τις ψήφους υπέρ του νομοσχεδίου, τις ψήφους κατά και τις αποχές, οι βουλευτές σηκώνονται από τις θέσεις τους για να απαντήσουν.

Μόλις το νομοσχέδιο εξασφαλίσει την αναγκαία πλειοψηφία στην ολομέλεια του Bundestag, διαβιβάζεται στο Bundesrat ως πράξη.

Σύμφωνη γνώμη του Bundesrat

Μέσω του Bundesrat, τα Länder συμμετέχουν στη διαμόρφωση κάθε νομοθετήματος. Για τον σκοπό αυτό, τα δικαιώματα συμμετοχής του Bundesrat στη νομοθετική διαδικασία καθορίζονται με σαφήνεια.

Το Bundesrat δεν μπορεί να τροποποιήσει μια πράξη η οποία έχει εγκριθεί από το Bundestag. Ωστόσο, εάν δεν παράσχει τη σύμφωνη γνώμη του σε μια πράξη, μπορεί να ζητήσει τη σύγκληση της **Επιτροπής Διαμεσολάβησης**. Η Επιτροπή Διαμεσολάβησης περιλαμβάνει ίσο αριθμό μελών από το Bundestag και το Bundesrat.

Για ορισμένα νομοσχέδια, η σύμφωνη γνώμη του Bundesrat είναι υποχρεωτική προϋπόθεση. Σε αυτά περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι πράξεις που αφορούν τα οικονομικά και τις διοικητικές αρμοδιότητες των Länder.

Εάν πρόκειται για νομοσχέδια κατά των οποίων το Bundesrat μπορεί να προβάλλει αντιρρήσεις, το Bundestag μπορεί να θέσει σε ισχύ μια πράξη, ακόμη και αν δεν επιτευχθεί συμφωνία στην Επιτροπή Διαμεσολάβησης. Ωστόσο, κάτι τέτοιο απαιτεί μια ακόμη ψηφοφορία, στην οποία το Bundestag εγκρίνει το νομοσχέδιο με απόλυτη πλειοψηφία.

Έναρξη ισχύος

Από τη στιγμή που ένα νομοσχέδιο εγκριθεί από το Bundestag και το Bundesrat, πρέπει να περάσει από διάφορα άλλα στάδια προτού τεθεί σε ισχύ.

Η εγκριθείσα πράξη τυπώνεται πρώτα και διαβιβάζεται στον **ομοσπονδιακό Καγκελάριο** και στον **αρμόδιο ομοσπονδιακό υπουργό**, οι οποίοι την **προσυπογράφουν**.

Ο ομοσπονδιακός Πρόεδρος λαμβάνει τότε την πράξη για να την υπογράψει ως νόμο. Εξετάζει κατά πόσον η πράξη εγκρίθηκε **σύμφωνα με το Σύνταγμα** και είναι απαλλαγμένη προφανών ουσιωδών παραβιάσεων του Βασικού Νόμου. Μετά τη διενέργεια αυτών των ελέγχων, ο ομοσπονδιακός Πρόεδρος υπογράφει την πράξη και δίνει εντολή να δημοσιευθεί στην ομοσπονδιακή Επίσημη Εφημερίδα (**Bundesgesetzblatt**).

Στο σημείο αυτό, η πράξη κυρώνεται. Εάν δεν αναφέρεται συγκεκριμένη ημερομηνία στην πράξη για την έναρξη της ισχύος της, αυτή επέρχεται τη 14η ημέρα από την ημερομηνία δημοσίευσης της Επίσημης Εφημερίδας που την περιέχει.

Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε τον δικτυακό τόπο της γερμανικής Βουλής ([Bundestag](#)).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Στη γερμανική νομική βάση δεδομένων [JURIS](#), το ομοσπονδιακό υπουργείο Δικαιοσύνης παρέχει, μεταξύ άλλων, την **ομοσπονδιακή νομοθεσία** στην επικαιροποιημένη ισχύουσα έκδοσή της. Περιλαμβάνεται το πλήρες σύνολο των προηγούμενων εκδόσεων καθώς και οι νόμοι που έχουν δημοσιευθεί, αλλά δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ισχύ.

Η βάση δεδομένων περιέχει επίσης τη **Συνθήκη ενοποίησης** και κανονισμούς σχετικά με την πρώην ΛΔΓ, οι οποίοι εξακολουθούν να ισχύουν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Η **νομοθεσία των ομοσπονδιακών κρατιδίων** (Länder) είναι πλήρης και επικαιροποιημένη.

Ορισμένα νομοθετήματα είναι διαθέσιμα και στην αγγλική γλώσσα, όπως για παράδειγμα:

- ο [Αστικός Κώδικας](#) (BGB),
- ο [Ποινικός Κώδικας](#) (StGB)
- τμήματα του [Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα](#) (EGBGB).

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων **δεν παρέχεται δωρεάν**.

Δύο νομικές βάσεις δεδομένων οι οποίες περιέχουν το σύνολο σχεδόν της ισχύουσας ομοσπονδιακής νομοθεσίας (συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών διαταγμάτων) παρέχονται στους ενδιαφερόμενους πολίτες δωρεάν στον δικτυακό τόπο της [Gesetze im Internet](#) και από το [ομοσπονδιακό υπουργείο Δικαιοσύνης](#). Αμφότερες οι βάσεις δεδομένων παρέχονται από το ομοσπονδιακό υπουργείο Δικαιοσύνης μαζί με τη Juris GmbH.

Επιπλέον, το ομοσπονδιακό υπουργείο Εσωτερικών –σε συνεργασία με τη Juris GmbH– δημιούργησε [μία βάση δεδομένων για τη δημοσίευση των ομοσπονδιακών κανονισμών](#)

Σχετικοί σύνδεσμοι

- [Γερμανική ομοσπονδιακή κυβέρνηση](#)
- [Δημοσίευση ομοσπονδιακών κανονισμών](#)
- [Εισαγωγικός Νόμος του Αστικού Κώδικα](#)
- [Ποινικός Κώδικας](#)
- [Αστικός Κώδικας](#)
- [Bundestag](#)
- [Όργανα](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/02/2013

Εθνικό δίκαιο - Εσθονία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [et](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Εσθονίας και επισκόπηση της εσθονικής νομοθεσίας.

Πηγές δικαίου

Η Εσθονία υπάγεται στο νομικό σύστημα της ηπειρωτικής Ευρώπης (σύστημα αστικού δικαίου). Οι σημαντικότερες πηγές δικαίου είναι νομικές πράξεις, όπως το Σύνταγμα, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διεθνείς συμφωνίες, οι νόμοι και οι κανονισμοί.

Οι νομικές ερμηνείες που δίδει το δικαστήριο ανώτατου βαθμού – το Ανώτατο Δικαστήριο – και τα σχόλια εμπειρογνομόνων χρησιμοποιούνται επίσης ως σημεία αναφοράς (π.χ. η σχολιασμένη έκδοση του Συντάγματος). Οι δικαστικές αποφάσεις δεν γεννούν δικαιώματα και, γενικότερα, οι αποφάσεις που εκδίδονται από ανώτερα δικαστήρια δεν είναι δεσμευτικές για τα κατώτερα δικαιοδοτικά όργανα. Το Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο λειτουργεί και ως συνταγματικό δικαστήριο, έχει, εντούτοις, εξουσία να κηρύσσει άκυρες νομικές πράξεις οι οποίες δεν συνάδουν με το Σύνταγμα ή με άλλες νομικές πράξεις που υπερισχύουν αυτών. Κατά την εκδίκαση συγκεκριμένων υποθέσεων, κανένα δικαστήριο δεν μπορεί να εφαρμόσει τέτοιες πράξεις καθώς τα δικαστήρια έχουν την εξουσία να μην εφαρμόζουν καμία νομική πράξη που έρχεται σε σύγκρουση με το Σύνταγμα. Εν συνεχεία, το Ανώτατο Δικαστήριο, ως συνταγματικό δικαστήριο, εξετάζει περαιτέρω την υπόθεση και έχει την εξουσία να κηρύσσει αυτές τις πράξεις αντισυνταγματικές (αλλά όχι άκυρες).

Οι γενικά αναγνωρισμένες αρχές και κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Εσθονίας.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Σύνταγμα – σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η κρατική εξουσία ασκείται αποκλειστικά βάσει του Συντάγματος και των νόμων που συνάδουν με αυτό.

Νόμοι — σύμφωνα με το άρθρο 65 του Συντάγματος, οι νόμοι θεσπίζονται από το εσθονικό κοινοβούλιο (το *Riigikogu*), το οποίο ασκεί τη νομοθετική εξουσία. Οι νόμοι θεσπίζονται σύμφωνα με το Σύνταγμα και δημοσιεύονται σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία στη *Riigi Teataja* (Επίσημη Εφημερίδα της Εσθονίας). Μόνο οι δημοσιευθέντες νόμοι είναι εκτελεστοί.

Κανονισμοί — σύμφωνα με τα άρθρα 87 και 94 του Συντάγματος, η κυβέρνηση και οι υπουργοί έχουν εξουσία να εκδίδουν κανονισμούς βάσει συγκεκριμένων νόμων και με σκοπό τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς αυτούς τους νόμους. Για τη διευθέτηση ζητημάτων τοπικής σημασίας ή σε περιπτώσεις που προβλέπονται σε κάποιον νόμο, τα συμβούλια τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν επίσης εξουσία να εκδίδουν κανονισμούς. Κάθε κανονισμός αποτελεί, ουσιαστικά, μια βασική πράξη. Οι

κανονισμοί εκδίδονται αποκλειστικά με βάση την περιορισμένη εξουσία που καθορίζεται από έναν νόμο. Εκτός από την κυβέρνηση, δικαίωμα να εκδίδουν κανονισμούς έχουν και άλλες ανεξάρτητες νομικές οντότητες – νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (πανεπιστήμια) και δημόσιοι οργανισμοί. Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 154 παράγραφος 1 του Συντάγματος, τα συμβούλια τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν επίσης εξουσία να εκδίδουν κανονισμούς, όπως και η *Eesti Pank* (η κεντρική τράπεζα της Εσθονίας) με βάση το άρθρο 111.

Η κυβέρνηση και οι υπουργοί έχουν εξουσία να εκδίδουν κανονισμούς βάσει συγκεκριμένων νόμων και με σκοπό τη συμμόρφωση προς αυτούς. Οι κανονισμοί τίθενται σε ισχύ την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή τους στη *Riigi Teataja*, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον ίδιο τον κανονισμό.

Διοικητικά διατάγματα – μεμονωμένη διοικητική πράξη διά της οποίας η δημόσια διοίκηση αποφασίζει και ρυθμίζει επιμέρους νομικά ζητήματα. Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 6 του Συντάγματος, η κυβέρνηση εκδίδει διοικητικά διατάγματα βάσει συγκεκριμένων νόμων και με σκοπό τη συμμόρφωση προς αυτούς τους νόμους. Ο Πρωθυπουργός, οι διοικητές περιφερειών και οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν επίσης εξουσία να εκδίδουν διοικητικά διατάγματα.

Αποφάσεις – μεμονωμένη διοικητική πράξη που εκδίδεται βάσει διοικητικών ενστάσεων ή προσφυγών ή μέσω της οποίας επιβάλλονται κυρώσεις. Αποφάσεις εκδίδονται επίσης από το Κοινοβούλιο, τα συμβούλια τοπικής αυτοδιοίκησης, την Εθνική Εκλογική Επιτροπή και τα δικαστήρια.

Υπουργικά διατάγματα – σύμφωνα με το άρθρο 94 του Συντάγματος, οι υπουργοί εκδίδουν διατάγματα βάσει συγκεκριμένων νόμων και με σκοπό τη συμμόρφωση προς αυτούς τους νόμους. Το υπουργικό διάταγμα περιλαμβάνει έναν γενικό υποχρεωτικό κώδικα δεοντολογίας για υπηρεσιακά θέματα σε ένα υπουργείο ή για τον καθορισμό της δομής και της οργάνωσης των λειτουργιών των κρατικών φορέων που υπάγονται σε ένα υπουργείο.

Διεθνείς συμφωνίες και η υπεροχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Συντάγματος, οι γενικά αναγνωρισμένες αρχές και κανόνες του διεθνούς δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Εσθονίας. Το άρθρο 123 του Συντάγματος προβλέπει ότι η Δημοκρατία της Εσθονίας δεν συνάπτει διεθνείς συμφωνίες οι οποίες είναι αντίθετες προς το Σύνταγμα. Ο τροποποιητικός του Συντάγματος νόμος θεσπίζει την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 του εν λόγω νόμου, ενόσω η Εσθονία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το εσθονικό Σύνταγμα ισχύει σε συνάρτηση με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την πράξη προσχώρησης. Εάν κάποιος νόμος της χώρας ή άλλη νομική πράξη αντιβαίνει προς τις διεθνείς συμφωνίες που έχει επικυρώσει το Κοινοβούλιο, τότε ισχύουν οι διατάξεις της διεθνούς συμφωνίας.

Οι διεθνείς συμφωνίες τίθενται σε ισχύ σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται σε αυτές.

Η εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου ρυθμίζεται από τον νόμο περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

Εάν προβλέπεται η εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου δυνάμει νόμου, διεθνούς συμφωνίας ή συναλλαγής, τότε το αλλοδαπό δίκαιο εφαρμόζεται από τα δικαστήρια ανεξαρτήτως του εάν έχει υποβληθεί αίτηση για τον σκοπό αυτόν. Το αλλοδαπό δίκαιο εφαρμόζεται σύμφωνα με την ερμηνεία και την πρακτική εφαρμογή του στη χώρα προέλευσης. Το αλλοδαπό δίκαιο δεν εφαρμόζεται εάν το αποτέλεσμα έρχεται σε σαφή αντίθεση προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της Εσθονίας (δημόσια τάξη). Σε τέτοιες περιπτώσεις, ισχύει το δίκαιο της Εσθονίας.

Προεδρικά διατάγματα – σύμφωνα με το άρθρο 109 του Συντάγματος, εάν δεν είναι εφικτή η σύγκληση του Κοινοβουλίου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, σε περίπτωση έκτακτης εθνικής ανάγκης, να εκδώσει διατάγματα με ισχύ νόμου. Τα εν λόγω διατάγματα πρέπει να επικυρώνονται διά της υπογραφής του Προέδρου του Κοινοβουλίου και του Πρωθυπουργού. Σύμφωνα με το Σύνταγμα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να εκδώσει:

- ειδικά διατάγματα σε περίπτωση έκτακτης εθνικής ανάγκης, εάν δεν είναι εφικτή η σύγκληση του Κοινοβουλίου
- επείγοντα διατάγματα σε περίπτωση έκτακτης εθνικής ανάγκης, όταν η κυβέρνηση έχει κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης και εάν δεν είναι εφικτή η σύγκληση του Κοινοβουλίου ή δεν επαρκεί ο χρόνος για τη σύγκλησή του.

Τα διατάγματα που εκδίδει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τίθενται σε ισχύ τη δέκατη ημέρα από τη δημοσίευσή τους στη *Riigi Teataja*, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο ίδιο το διάταγμα.

Μόλις συγκληθεί το Κοινοβούλιο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θέτει τα διατάγματα ενώπιον του Κοινοβουλίου, το οποίο θεσπίζει αμέσως νόμο με τον οποίο τα εγκρίνει ή τα καταργεί. Σύμφωνα με το άρθρο 110 του Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν δύναται να χρησιμοποιήσει διάταγμα με σκοπό τη θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση του Συντάγματος, των νόμων που αναφέρονται στο άρθρο 104 του Συντάγματος, νόμων που αφορούν την εθνική φορολογία ή τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ιεραρχία νομικών πράξεων

Η ιεραρχία των νομικών πράξεων έχει ως εξής: Σύνταγμα, δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνείς συμφωνίες, νόμοι και προεδρικά διατάγματα, κανονισμοί που εκδίδονται από την κυβέρνηση και κανονισμοί που εκδίδονται από υπουργούς. Πέραν των βασικών νομικών πράξεων, υπάρχουν επίσης ατομικές πράξεις που εκδίδονται βάσει συγκεκριμένων νόμων και τοποθετούνται ιεραρχικά κάτω από το επίπεδο των νόμων και των κανονισμών. Οι νομικοί κανόνες κάθε επιπέδου πρέπει να συμμορφώνονται προς εκείνους των ανώτερων επιπέδων.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών πράξεων

Η θεσμική οργάνωση της Εσθονίας ακολουθεί την αρχή του διαχωρισμού των εξουσιών και της ισορροπίας μεταξύ αυτών (άρθρο 4 του Συντάγματος).

Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο. Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Συντάγματος, οι βουλευτές, οι κοινοβουλευτικές πολιτικές ομάδες, οι κοινοβουλευτικές επιτροπές, η κυβέρνηση και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορούν να υποβάλλουν νομοθετικές προτάσεις. Ωστόσο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να υποβάλλει μόνο προτάσεις τροποποίησης του Συντάγματος. Το Κοινοβούλιο συζητά τις νομοθετικές προτάσεις και αποφασίζει την έγκριση ή την απόρριψή τους.

Κατόπιν απόφασης εγκριθείσας με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, το Κοινοβούλιο μπορεί να υποβάλει στην κυβέρνηση πρόταση για νομοσχέδιο του οποίου την ψήφιση επιθυμεί το Κοινοβούλιο.

Το Κοινοβούλιο μπορεί να θέσει σε δημοψήφισμα νομοσχέδιο ή ζήτημα εθνικής σημασίας. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος προκύπτει από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων στο δημοψήφισμα. Οι νόμοι που εγκρίνονται με δημοψήφισμα εκδίδονται άμεσα από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται βάσει δημοψηφίσματος είναι δεσμευτικές για όλες τις δημόσιες αρχές. Εάν νομοσχέδιο που τίθεται σε δημοψήφισμα δεν ψηφιστεί κατά πλειοψηφία, τότε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κηρύσσει έκτακτες κοινοβουλευτικές εκλογές. Σε δημοψήφισμα δεν μπορούν να τεθούν ζητήματα που αφορούν τον προϋπολογισμό, τη φορολογία, τις οικονομικές υποχρεώσεις του κράτους, την επικύρωση ή καταγγελία διεθνών συμφωνιών, την κήρυξη ή την άρση κατάστασης έκτακτης ανάγκης και την εθνική άμυνα.

Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από την κυβέρνηση. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι νομοθετικές προτάσεις υποβάλλονται στο Κοινοβούλιο από την κυβέρνηση. Τα νομοσχέδια υποβάλλονται στην κυβέρνηση από τα υπουργεία ύστερα από προηγούμενη διαβούλευση στους κόλπους των υπουργείων.

Ο Επίτροπος Δικαιοσύνης (Õiguskantsler) και ο Γενικός Ελεγκτής (Riigikontrolör) μετέχουν στις κυβερνητικές συνεδριάσεις και έχουν δικαίωμα παρέμβασης. Οι εισηγήσεις τους δεν είναι δεσμευτικές για την κυβέρνηση, αλλά οι συστάσεις και οι προτάσεις τους λαμβάνονται συχνά υπόψη. Εάν ο Επίτροπος Δικαιοσύνης και ο Γενικός Ελεγκτής το κρίνουν σκόπιμο, μπορούν να θέσουν απευθείας τις εισηγήσεις τους ενώπιον της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής που χειρίζεται το νομοσχέδιο. Σύμφωνα με το άρθρο 139 του Συντάγματος, ο Επίτροπος Δικαιοσύνης αναλύει όλες τις εισηγήσεις που έγιναν σε αυτόν σχετικά με νομοθετικές τροποποιήσεις, την έγκριση νέων νόμων και τη λειτουργία κυβερνητικών οργάνων, και, όπου είναι αναγκαίο, υποβάλλει έκθεση στο Κοινοβούλιο. Εάν ο Επίτροπος Δικαιοσύνης θεωρήσει μια νομική πράξη η οποία εγκρίθηκε από το νομοθετικό σώμα, το εκτελεστικό σώμα ή μια αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης ότι είναι αντίθετη προς το Σύνταγμα ή προς έναν νόμο, εισηγείται στο σώμα που ενέκρινε το νόμο να τον προσαρμόσει ούτως ώστε να συνάδει με το Σύνταγμα ή τον νόμο μέσα σε διάστημα 20 ημερών. Εάν ο νόμος δεν προσαρμοστεί ούτως ώστε να συνάδει με το Σύνταγμα ή τον νόμο μέσα στο εν λόγω χρονικό διάστημα, ο Επίτροπος Δικαιοσύνης εισηγείται στο Ανώτατο Δικαστήριο να τον κηρύξει άκυρο με βάση το άρθρο 142 του Συντάγματος.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τους νόμους που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο, ενώ μπορεί επίσης να αρνηθεί να το πράξει. Στην περίπτωση αυτή, ο Πρόεδρος αναπέμπει τον νόμο στο Κοινοβούλιο για νέα συζήτηση και απόφαση, παραθέτοντας επίσης τους λόγους της αναπομπής.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης δημοσιεύει τους εκδοθέντες νόμους που εκδόθηκαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στη *Riigi Teataja* (Επίσημη Εφημερίδα της Εσθονίας).

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η νομοθετική διαδικασία στο Κοινοβούλιο της Εσθονίας περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- υποβολή της νομοθετικής πρότασης
- εξέταση της νομοθετικής πρότασης
- έγκριση της νομοθετικής πρότασης

Υποβολή

Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Συντάγματος, νομοθετικές προτάσεις μπορούν να υποβάλλονται από την κυβέρνηση, τους βουλευτές, τις κοινοβουλευτικές πολιτικές ομάδες, τις κοινοβουλευτικές επιτροπές και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ωστόσο, ο Πρόεδρος δύναται να υποβάλλει μόνο προτάσεις τροποποίησης του Συντάγματος. Κάθε νομοσχέδιο πρέπει να συμμορφώνεται προς τους τεχνικούς κανονισμούς που εκδίδονται από το Προεδρείο του Κοινοβουλίου και τους νομοθετικούς και τεχνικούς κανονισμούς που εκδίδονται από την κυβέρνηση. Το Προεδρείο του Κοινοβουλίου παραπέμπει τη νομοθετική πρόταση στην αρμόδια μόνιμη κοινοβουλευτική επιτροπή.

Εξέταση της νομοθετικής πρότασης

Τα νομοσχέδια καταρτίζονται για την ολομέλεια του Κοινοβουλίου από μόνιμη κοινοβουλευτική επιτροπή (επιτροπή νομικών θεμάτων, συνταγματική επιτροπή, επιτροπή οικονομικών θεμάτων κ.λπ.). Κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας επιτροπής, το νομοσχέδιο προστίθεται στην ημερήσια διάταξη της ολομέλειας του Κοινοβουλίου.

Σύμφωνα με το νόμο περί εσωτερικών κανονισμών και διαδικαστικών κανονισμών του Κοινοβουλίου, η πρώτη ανάγνωση του νομοσχεδίου πρέπει να λαμβάνει χώρα μέσα σε διάστημα επτά εργάσιμων εβδομάδων της ολομέλειας του Κοινοβουλίου από την ημερομηνία υποβολής του. Τα νομοσχέδια συζητούνται από την ολομέλεια του Κοινοβουλίου σε τρεις αναγνώσεις, κατά την πρώτη από τις οποίες συζητούνται οι γενικές αρχές που διέπουν το κάθε νομοσχέδιο. Εάν η αρμόδια επιτροπή ή οποιοδήποτε πολιτική ομάδα δεν προτείνει την απόρριψη του νομοσχεδίου κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, η πρώτη ανάγνωση ολοκληρώνεται χωρίς ψηφοφορία. Ύστερα από την πρώτη ανάγνωση, τα μέλη του Κοινοβουλίου, οι κοινοβουλευτικές επιτροπές και οι πολιτικές ομάδες έχουν στη διάθεσή τους 10 ημέρες για να προτείνουν τροποποιήσεις. Εάν το εισηγηθεί η αρμόδια επιτροπή, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου μπορεί να ορίσει διαφορετική προθεσμία για την υποβολή προτάσεων τροποποιήσεων.

Η αρμόδια επιτροπή εξετάζει όλες τις προτεινόμενες τροποποιήσεις και αποφασίζει εάν θα τις λάβει υπόψη κατά τη σύνταξη του νέου κειμένου του νομοσχεδίου. Η επιτροπή καταρτίζει μία νέα εκδοχή του νομοσχεδίου για τη δεύτερη ανάγνωση, στην οποία περιλαμβάνονται όλες οι εγκριθείσες τροποποιήσεις και τυχόν τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν από την ίδια την επιτροπή. Συντάσσει ακόμη αιτιολογική έκθεση για τη δεύτερη ανάγνωση, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία του νομοσχεδίου, όπως για παράδειγμα τους λόγους αποδοχής ή απόρριψης των προτεινόμενων τροποποιήσεων και τις θέσεις του προσώπου που εισηγήθηκε ή υπέβαλε το νομοσχέδιο, τους εμπειρογνώμονες που συμμετέχουν στη διαδικασία και άλλα πρόσωπα.

Το νομοσχέδιο τίθεται στην ημερήσια διάταξη για δεύτερη ανάγνωση κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας επιτροπής. Κατόπιν εισήγησης του Προεδρείου του Κοινοβουλίου, της αρμόδιας επιτροπής ή του εισηγητή του νομοσχεδίου, το Κοινοβούλιο δύναται να αναβάλει τη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου χωρίς ψηφοφορία. Εάν μια πολιτική ομάδα προτείνει την αναβολή της ανάγνωσης, τότε διεξάγεται ψηφοφορία. Εάν αναβληθεί η δεύτερη ανάγνωση ενός νομοσχεδίου, υπάρχει ακόμη περιθώριο για την υποβολή προτάσεων τροποποιήσεων. Εάν δεν αναβληθεί η δεύτερη ανάγνωση στο Κοινοβούλιο, θεωρείται ολοκληρωθείσα και το νομοσχέδιο παραπέμπεται σε τρίτη ανάγνωση.

Μετά το τέλος της δεύτερης ανάγνωσης, μπορεί να τεθεί σε ψηφοφορία σχέδιο κοινοβουλευτικής απόφασης.

Η αρμόδια επιτροπή συντάσσει το τελικό κείμενο του νομοσχεδίου για την τρίτη ανάγνωση, πραγματοποιώντας γλωσσικές και τεχνικές βελτιώσεις, μετά το τέλος της δεύτερης ανάγνωσης. Η επιτροπή μπορεί να συντάξει αιτιολογική έκθεση για την τρίτη ανάγνωση, συνοψίζοντας τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μετά το τέλος της δεύτερης ανάγνωσης. Κατά την τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου διεξάγονται διαπραγματεύσεις, κατά τη διάρκεια των οποίων αντιπρόσωποι των πολιτικών ομάδων παρουσιάζουν τις θέσεις τους. Κατά την τρίτη ανάγνωσή του, το νομοσχέδιο τίθεται σε τελική ψηφοφορία.

Έγκριση

Η έγκριση των νόμων και των κοινοβουλευτικών αποφάσεων αποφασίζεται με ανοικτή ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο. Η τελική ψηφοφορία λαμβάνει χώρα κατά την τρίτη ανάγνωση των νομοσχεδίων. Τα άρθρα 73 και 104 του Συντάγματος ορίζουν τον απαιτούμενο αριθμό βουλευτών που πρέπει να ψηφίσει υπέρ της έγκρισης ενός νόμου. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά οι νόμοι κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- συνταγματικοί νόμοι, δηλαδή νόμοι οι οποίοι απαιτούν απόλυτη πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου (το ήμισυ τουλάχιστον από τα 101 μέλη του Κοινοβουλίου πρέπει να ψηφίσουν υπέρ της έγκρισης του νομοσχεδίου) ή
- συνήθεις νόμοι, δηλαδή νόμοι που απαιτούν απλή πλειοψηφία (οι βουλευτές που υπερψηφίζουν απαιτείται να είναι περισσότεροι από τους βουλευτές που καταψηφίζουν).

Οι ακόλουθοι νόμοι μπορούν να εγκριθούν ή να τροποποιηθούν μόνο με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου:

- ο νόμος περί ιθαγένειας
- ο νόμος περί εκλογής του Κοινοβουλίου

- ο νόμος περί εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας
- ο νόμος περί εκλογής των συμβουλίων τοπικής αυτοδιοίκησης
- ο νόμος περί δημοψηφίσματος
- ο νόμος περί του κανονισμού του Κοινοβουλίου και ο νόμος περί των εσωτερικών κανόνων του Κοινοβουλίου
- ο νόμος περί της αμοιβής του Προέδρου της Δημοκρατίας και των μελών του Κοινοβουλίου
- ο νόμος περί κυβερνήσεως
- ο νόμος περί της κίνησης δικαστικών διαδικασιών κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας και των μελών του Κοινοβουλίου
- ο νόμος περί της πολιτιστικής αυτονομίας των εθνικών μειονοτήτων
- ο νόμος περί του κρατικού προϋπολογισμού
- ο νόμος περί της Eesti Pank
- ο νόμος περί της Εθνικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας
- ο νόμος περί της οργάνωσης των δικαστηρίων και οι νόμοι περί των δικαστικών διαδικασιών
- οι νόμοι περί εξωτερικού και εγχώριου δανεισμού και περί ιδιοκτησιακών υποχρεώσεων του κράτους
- ο νόμος περί καταστάσεων έκτακτης ανάγκης
- ο νόμος περί εθνικής άμυνας σε καιρό ειρήνης και ο νόμος περί εθνικής άμυνας σε καιρό πολέμου.

Μόλις εγκριθεί ένας νόμος ή μια κοινοβουλευτική απόφαση, υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου ή, εάν απουσιάζει, από τον Αντιπρόεδρο του Κοινοβουλίου που προήδρευσε της συνεδρίασης, το αργότερο την πέμπτη εργάσιμη ημέρα μετά την έγκριση.

Έκδοση

Μετά την έγκριση και υπογραφή του, ο νόμος αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος είναι αρμόδιος για την έκδοσή του. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να αρνηθεί να εκδώσει νόμο ο οποίος έχει εγκριθεί από το Κοινοβούλιο και, εντός 14 ημερών από τη λήψη του, μπορεί να τον αναπέμψει, μαζί με τους λόγους για τους οποίους τον απορρίπτει, στο Κοινοβούλιο για νέα συζήτηση και απόφαση. Εάν το Κοινοβούλιο εγκρίνει για δεύτερη φορά χωρίς τροποποιήσεις νόμο ο οποίος έχει αναπεμφθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τότε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είτε εκδίδει τον νόμο είτε προτείνει στο Ανώτατο Δικαστήριο να κηρύξει τον νόμο αντισυνταγματικό. Εάν το Ανώτατο Δικαστήριο κρίνει ότι ο νόμος είναι σύμφωνος προς το Σύνταγμα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας οφείλει να τον εκδώσει.

Ο νόμος αρχίζει να ισχύει κατά τη δέκατη ημέρα μετά τη δημοσίευσή του στη *Riigi Teataja*, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον ίδιο τον νόμο.

Δημοσίευση νομικών πράξεων

Οι σημαντικότερες νομικές πράξεις και διεθνείς συμφωνίες δημοσιεύονται στη *Riigi Teataja*. Οι νόμοι και οι κανονισμοί αποκτούν νομική ισχύ μόνον αφού δημοσιευτούν στη *Riigi Teataja*.

Η *Riigi Teataja* αποτελεί την επίσημη ηλεκτρονική έκδοση της Εσθονίας και την κεντρική βάση νομικών πράξεων. Από 1ης Ιουνίου 2010 η *Riigi Teataja* δημοσιεύεται μόνο μέσω Διαδικτύου, ως επίσημη ηλεκτρονική έκδοση.

Από την 1η Ιανουαρίου 2011 η *Riigi Teataja* εκδίδεται από το υπουργείο Δικαιοσύνης.

Σύντομη περιγραφή περιεχομένου

Στη *Riigi Teataja* δημοσιεύονται οι νόμοι, οι κανονισμοί, οι διεθνείς συμφωνίες, οι κοινοβουλευτικές αποφάσεις και τα κυβερνητικά διατάγματα, καθώς και άλλες σημαντικές πληροφορίες όπως π.χ. μεταφράσεις νομικών πράξεων, ενώ μπορούν επίσης να διατίθενται και διαδικαστικές πληροφορίες σχετικά με τα προσχέδια πράξεων.

Στην πλειονότητά τους, οι πράξεις που θεσπίστηκαν από το 1990 και μετά είναι δημοσιευμένες στη *Riigi Teataja*.

Από την 1η Ιουνίου 2002, τα επίσημα ενοποιημένα κείμενα των νόμων, των διαταγμάτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, των κυβερνητικών κανονισμών και διαταγμάτων, των υπουργικών κανονισμών, των κανονισμών του Διοικητή της *Eesti Pank* και των κανονισμών της Εθνικής Εκλογικής Επιτροπής δημοσιεύονται στη *Riigi Teataja*. Τα ενοποιημένα κείμενα κοινοβουλευτικών αποφάσεων δημοσιεύονται από την 1η Ιουνίου 2010, ενώ τα ενοποιημένα κείμενα κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης από τα τέλη του 2011.

Κάθε φορά που τροποποιούνται οι πράξεις αυτές, συντάσσεται επικαιροποιημένο και ενοποιημένο κείμενο το οποίο περιέχει τις τροποποιήσεις και δημοσιεύεται ταυτόχρονα με την τροποποιητική πράξη, μαζί με τις πληροφορίες σχετικά με το πότε θα τεθεί σε ισχύ. Τα ενοποιημένα κείμενα είναι επίσημα και μπορούν να χρησιμοποιούνται κατά την επιβολή της νομοθεσίας. Έχουν νομική ισχύ.

Όλες οι δημοσιευμένες νομικές πράξεις φέρουν ψηφιακή σφραγίδα όταν δημοσιεύονται. Ο καθένας έχει τη δυνατότητα να ελέγξει την ψηφιακή σφραγίδα, η οποία διασφαλίζει ότι η πράξη παρέμεινε αμετάβλητη μετά τη δημοσίευσή της. Όλες οι δημοσιευμένες πράξεις συνδέονται επίσης με χρονοσήμανση η οποία επιτρέπει τον εντοπισμό τυχόν περιπτώσεων παράνομης επεξεργασίας.

Μπορείτε να δείτε ενοποιημένα κείμενα που βρίσκονται τώρα σε ισχύ ή ίσχυαν κάποια δεδομένη ημερομηνία. Μπορείτε επίσης να έχετε πρόσβαση σε μελλοντικές τροποποιήσεις των συγκεκριμένων πράξεων, εφόσον είναι γνωστές. Κάθε ενοποιημένο κείμενο συνδέεται με τις προηγούμενες και τις επόμενες εκδοχές του. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες να «μεταφέρονται χρονικά» από μια εκδοχή του ενοποιημένου κειμένου στην επόμενη και αντίστροφα. Οι χρήστες έχουν την ευκαιρία να συγκρίνουν διαφορετικές ενοποιημένες εκδοχές της ίδιας πράξης για να εντοπίσουν τις τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν.

Οι σύνδεσμοι που υπάρχουν στο ενοποιημένο κείμενο παρέχουν στους χρήστες πρόσβαση στους κανονισμούς που θεσπίστηκαν βάσει του νόμου και δυνατότητα μετακίνησης από τους εν λόγω κανονισμούς στις διατάξεις του νόμου βάσει του οποίου θεσπίστηκαν οι κανονισμοί.

Στις πράξεις που δημοσιεύονται στη *Riigi Teataja* προστίθενται επίσης πληροφορίες επί της διαδικασίας, στις οποίες περιλαμβάνονται αιτιολογικές εκθέσεις (σύνδεσμοι με τη βάση δεδομένων των διαβουλεύσεων και των κοινοβουλευτικών διαδικασιών), σύνδεσμοι με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταφράσεις και άλλες πρόσθετες πληροφορίες απαραίτητες για την κατανόηση της νομικής πράξης.

Στον δικτυακό τόπο της *Riigi Teataja* οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν τη νομολογία των περιφερειακών δικαστηρίων, των εφετείων και του Ανώτατου Δικαστηρίου. Διατίθενται επίσης πληροφορίες για την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής των δικαστικών διαδικασιών.

Δημοσιεύονται ακόμη περιλήψεις και ανασκοπήσεις των αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου και όλων των αποφάσεων που έχει εκδώσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ). Οι περιλήψεις έχουν συστηματοποιηθεί, και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητούν τις περιλήψεις των αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου με λέξεις-κλειδιά ή με αναφορές σε νομικές πράξεις. Η αναζήτηση αποφάσεων του ΕΔΑΔ είναι δυνατή βάσει άρθρου.

Στη *Riigi Teataja* δημοσιεύονται ακόμη διάφορες ειδήσεις σχετικά με νόμους καθώς και σχετικά με το δίκαιο γενικότερα.

Το 2011, ορκωτοί μεταφραστές ξεκίνησαν να παρέχουν αγγλικές μεταφράσεις των επικαιροποιημένων κειμένων των νόμων, διαδικασία που οργανώθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Στις 30 Οκτωβρίου 2013 άρχισε να λειτουργεί ο [δικτυακός τόπος της αγγλικής έκδοσης της Riigi Teataja](#). Ο συγκεκριμένος δικτυακός τόπος περιλαμβάνει αγγλικές μεταφράσεις των ενοποιημένων κειμένων των νόμων. Μέχρι το τέλος του 2014, θα έχουν δημοσιευθεί επικαιροποιημένες μεταφράσεις των ενοποιημένων κειμένων όλων των εσθονικών νόμων που είναι σε ισχύ (πλην των νόμων περί επικύρωσης). Μολονότι οι μεταφράσεις δεν έχουν νομική ισχύ, επικαιροποιούνται συνεχώς και οι μεταφράσεις των τροπολογιών προστίθενται συνήθως στα ενοποιημένα κείμενα πριν από την έναρξη ισχύος των τροπολογιών. Όποιος επιθυμεί να λαμβάνει τις πιο πρόσφατες μεταφράσεις στο ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο πρέπει να δημιουργήσει λογαριασμό στην υπηρεσία My RT.

Διατίθεται ακόμη λειτουργία αναζήτησης σχεδίων νομικών πράξεων η οποία παρέχει στους ενδιαφερόμενους δυνατότητα αναζήτησης των διαφόρων διαδικαστικών σταδίων από τα οποία πέρασαν οι ψηφισθείσες πράξεις, καθώς και των διαδικαστικών σταδίων από τα οποία περνούν τα υπό ψήφιση σχέδια νομικών πράξεων. Μέσω του συγκεκριμένου δικτυακού τόπου, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που αφορούν τις νομοθετικές διαδικασίες και στα σχετικά έγγραφα. Μπορείτε επίσης να αναζητήσετε διαδικαστικές πληροφορίες σχετικά με τη μετάβαση διαφόρων νομικών πράξεων από το ένα στάδιο της διαδικασίας στο επόμενο. Οι πληροφορίες αυτές θα σας αποστέλλονται στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού σας ταχυδρομείου εάν δημιουργήσετε λογαριασμό στην υπηρεσία *Minu RT* η οποία παρέχεται στην εσθονική γλώσσα.

Χρησιμοποιώντας την υπηρεσία *Minu RT*, κάθε χρήστης έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει τον δικό του λογαριασμό στη διαδικτυακή πύλη, όπου μπορεί να προσθέτει πράξεις στη συλλογή συνδέσμων του και να ζητά μέσω της διαδικτυακής πύλης να ενημερώνεται με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για νέες πράξεις και νέες πρόσθετες πληροφορίες.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη νομική βάση δεδομένων της Εσθονίας;

Η πρόσβαση στη *Riigi Teataja* και σε όλες τις υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης είναι **δωρεάν** για τους χρήστες.

Για όποιον ενδιαφέρεται, δωρεάν πρόσβαση στην ηλεκτρονική έκδοση της *Riigi Teataja* παρέχεται στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και τις δημόσιες βιβλιοθήκες (περίπου 600). Παρέχεται επίσης βοήθεια κατά την αναζήτηση των πράξεων. Στους χρήστες επιτρέπεται η εκτύπωση έως και 20 σελίδων χωρίς χρέωση.

Ιστορικό της βάσης δεδομένων της εσθονικής νομοθεσίας

Η *Riigi Teataja* είναι η επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας της Εσθονίας και εκδίδεται από την 27η Νοεμβρίου 1918. Η έκδοσή της σταμάτησε το 1940 και ξανάρχισε το 1990.

Η *Riigi Teataja* δημοσιεύεται στο Διαδίκτυο από το 1996 και, από την 1η Ιουνίου 2002, η ηλεκτρονική έκδοση θεωρείται επίσημη έκδοση.

Από 1ης Ιουνίου 2010 η *Riigi Teataja* δημοσιεύεται μόνο μέσω Διαδικτύου, ως επίσημη ηλεκτρονική έκδοση. Έκτοτε δεν έχει εκδοθεί σε έντυπη μορφή.

Τον Νοέμβριο 2010 εφαρμόστηκε ένα φιλικότερο προς τους χρήστες ηλεκτρονικό σύστημα, που παρέχει περισσότερες νομικές πληροφορίες. Το σύστημα αυτό αναπτύχθηκε υπό την καθοδήγηση του αρμόδιου κυβερνητικού φορέα, με επιχορήγηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Από τις 20 Ιανουαρίου 2012 διατίθενται στον δικτυακό τόπο της *Riigi Teataja* περιλήψεις των αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου και του ΕΔΑΔ, διάφορες ειδήσεις σχετικά με το δίκαιο γενικότερα και πληροφορίες για τη νομολογία και τις δικαστικές διαδικασίες.

Στα τέλη του 2012 τέθηκε σε εφαρμογή λειτουργία αναζήτησης σχεδίων νομικών πράξεων.

Από το 2013, δημοσιεύονται στη *Riigi Teataja* οι επικαιροποιημένες εννοιοποιημένες εκδόσεις όλων των κανονισμών που ψηφίζονται από τις τοπικές αρχές.

Από τις 24 Σεπτεμβρίου 2013, όλες οι νομικές πράξεις που δημοσιεύονται στη *Riigi Teataja* φέρουν την ψηφιακή σφραγίδα και τη χρονοσήμανση της εκδούσας αρχής.

Στις 30 Οκτωβρίου 2013 άρχισε να λειτουργεί ο δικτυακός τόπος της αγγλικής έκδοσης της *Riigi Teataja*.

Στα πλαίσια της διαδικασίας ανάπτυξης του νέου ηλεκτρονικού συστήματος της *Riigi Teataja*, θα δημιουργηθεί σύνδεσμος με την ευρωπαϊκή διαδικτυακή πύλη N-Lex.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/03/2017

Εθνικό δίκαιο - Ιρλανδία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η σελίδα αυτή παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ιρλανδίας.

Η **ιρλανδική έννομη τάξη** βασίζεται σε πλήθος νομικών πηγών και λειτουργεί στο πλαίσιο του «εθιμικού δικαίου». Το παρόν Σύνταγμα της Ιρλανδίας είναι ο βασικός νόμος του κράτους και τέθηκε σε ισχύ στις 29 Δεκεμβρίου 1937. Το άρθρο 15.2.1 του Συντάγματος προβλέπει ότι η εξουσία για την έκδοση νόμων ανατίθεται αποκλειστικά και μόνο στο Κοινοβούλιο (Oireachtas). Το άρθρο 34.1 του Συντάγματος προβλέπει επίσης ότι η δικαιοσύνη απονέμεται από νομίμως συσταθέντα δικαστήρια των οποίων προεδρεύουν δικαστές που διορίζονται κατά τον προβλεπόμενο από το Σύνταγμα τρόπο.

Το Σύνταγμα προβλέπει τριμερή διάκριση των εξουσιών: νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι κανένα όργανο της πολιτείας δεν παρεμβαίνει στις αρμοδιότητες των άλλων δύο.

Με την επιφύλαξη της διάκρισης των εξουσιών, τα δικαστήρια ασκούν συνταγματική εξουσία κατά τον έλεγχο της συνταγματικότητας και της νομιμότητας άλλων οργάνων της πολιτείας. Το δικαστικό σώμα είναι ανεξάρτητο από την κυβέρνηση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών διασφαλίζονται στα άρθρα 40–44 του Συντάγματος.

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Σύμφωνα με το άρθρο 15.1 του Συντάγματος, το Κοινοβούλιο (Oireachtas) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, την Κάτω Βουλή (Dáil Éireann) και την Άνω Βουλή (Seanad Éireann). Το άρθρο 15.2.1 του Συντάγματος προβλέπει ότι η εξουσία για την έκδοση νόμων εν ονόματι της πολιτείας ανατίθεται αποκλειστικά και μόνο στο Κοινοβούλιο (Oireachtas). Οι νόμοι που εκδίδει το Κοινοβούλιο είναι γνωστοί ως «πρωτογενές δίκαιο».

Το άρθρο 15.2.2 προβλέπει τη θέσπιση και αναγνώριση «παράγωγων νομοθετημάτων» ή δευτερογενούς δικαίου όπως διαταγμάτων, κανονισμών, κανόνων, καθεστώτων ή κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται κατά την άσκηση της εξουσίας που εκχωρείται εντός θεσμικών ορίων τα οποία καθορίζονται από το Κοινοβούλιο. Ένας υπουργός της κυβέρνησης (ή φορέας τοπικής αυτοδιοίκησης, ανάλογα με την περίπτωση) μπορεί να παράγει τέτοιου είδους νομοθεσία μόνο βάσει των παραμέτρων και εντός των ορίων που καθορίζει το Κοινοβούλιο.

Η δικαστική εξουσία του κράτους ασκείται από το δικαστικό σώμα σύμφωνα με το άρθρο 34 του Συντάγματος και ορισμένους άλλους νόμους, κυρίως το νόμο περί δικαστηρίων του 1961 (θεσμοθέτηση και σύσταση) και το νόμο περί δικαστηρίων του 1961 (συμπληρωματικές διατάξεις), όπως τροποποιήθηκε. Η νομολογία αποτελείται από δικαστικά προηγούμενα και από αποφάσεις ερμηνείας και ανάπτυξης των δικαστικών αποφάσεων και ερμηνείας της νομοθεσίας.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Το Σύνταγμα είναι ο ύψιστος νόμος του κράτους και υπόκειται μόνο στις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού δικαίου. Υπερισχύει άλλων, κατώτερων πηγών δικαίου περιλαμβανομένου του εθνικού δικαίου. Η εγκυρότητα οποιωνδήποτε κανόνων που απορρέουν από τις πηγές αυτές εξαρτάται από το Σύνταγμα. Οποιοσδήποτε κανόνας εθνικού δικαίου ή νομοθετικός κανόνας έρχεται σε σύγκρουση με μια συνταγματική διάταξη είναι άκυρος και συνεπώς δεν παράγει αποτελέσματα. Οι διατάξεις του Συντάγματος επιδέχονται ερμηνεία από τα ανώτερα δικαστήρια, αλλά το Σύνταγμα τροποποιείται μόνο με λαϊκό δημοψήφισμα.

Στην Ιρλανδία επικρατεί μια δυσιστική αντίληψη σε ό,τι αφορά το εθνικό και το διεθνές δίκαιο. Το άρθρο 29.6 του Συντάγματος προβλέπει ότι οι διεθνείς συμφωνίες έχουν ισχύ νόμου κατά τη διακριτική ευχέρεια του Κοινοβουλίου. Αυτό σημαίνει ότι οι διεθνείς συνθήκες που συνάπτονται πρέπει να ενσωματώνονται διά νόμου στην εθνική νομοθεσία προτού τεθούν σε ισχύ εντός της επικράτειας του κράτους. Εξαίρεση στην απαίτηση αυτή αποτελεί το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 29 του Συντάγματος, έχει ισχύ νόμου εντός της Ιρλανδίας. Αυτό σημαίνει ότι καμία διάταξη του Συντάγματος δεν θίγει καταρχήν το κύρος των νόμων και των μέτρων που θεσπίστηκαν λόγω των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ιδιότητα της Ιρλανδίας ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προσέλαβε νομική ισχύ μέσω του νόμου του 2003 για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 31 Δεκεμβρίου 2003. Η Σύμβαση έχει ενσωματωθεί στην ιρλανδική νομοθεσία στο βαθμό που δεν αντίκειται στο Σύνταγμα.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους βασικούς θεσμούς του κράτους, βλ. τους ακόλουθους δικτυακούς τόπους:

- [Σύνταγμα της Ιρλανδίας](#)
- [Συνοπτικός οδηγός για τη νομοθετική διαδικασία](#)

Νομικές βάσεις δεδομένων

Το ηλεκτρονικό μητρώο της ιρλανδικής νομοθεσίας (eISB)

Το eISB περιέχει:

- Μορφότυπο xhtml με πλήρη δυνατότητα αναζήτησης

- Νόμους του Κοινοβουλίου (Oireachtas) από το 1922 έως το 2008
- Δευτερογενές δίκαιο (κανονιστικές πράξεις) από το 1922 έως το 2008
- Ευρετήριο νομοθεσίας (1922 —2005)
- Νόμους του Κοινοβουλίου (Oireachtas) και δευτερογενές δίκαιο (κανονιστικές πράξεις) του 2009 σε μορφή PDF (χωρίς δυνατότητα αναζήτησης).

Επίσημος δικτυακός τόπος των Σωμάτων του Κοινοβουλίου (Oireachtas)

Ο δικτυακός τόπος των [Σωμάτων του Κοινοβουλίου \(Oireachtas\)](#) περιέχει τα ακόλουθα:

Ισχύουσα νομοθεσία

Ο δικτυακός τόπος παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο των νόμων του Κοινοβουλίου (Oireachtas) από το 1997 μέχρι σήμερα. Τα νομοθετικά κείμενα δημοσιεύονται στη γλώσσα στην οποία εκδόθηκαν, είτε στην αγγλική είτε στην ιρλανδική, ή και στις δύο, και πρέπει να μεταφράζονται στη δεύτερη επίσημη γλώσσα. Η ιρλανδική είναι η πρώτη επίσημη γλώσσα. Βλ. άρθρα 8 και 25.4.4 του Συντάγματος.

Το κείμενο ενός νόμου παρέχεται σε μορφή αρχείου PDF, με συνδέσμους μέσω του πίνακα περιεχομένων προς τα σχετικά τμήματα του νόμου.

Κάθε χρόνο τίθενται σε ισχύ περί τους 40 νόμους. Το κείμενο παρέχεται σε μορφή HTML.

Νομοσχέδια

Ο δικτυακός τόπος παρέχει επίσης πρόσβαση σε **νομοσχέδια** από το 1997 μέχρι σήμερα και περιλαμβάνει:

- το πλήρες πρωτότυπο κείμενο των νομοσχεδίων (περιλαμβανομένων επεξηγηματικών υπομνημάτων)
- τροποποιημένες εκδόσεις των νομοσχεδίων (από κοινοβουλευτικό σώμα ή επιτροπή)
- συνδέσμους σε συζητήσεις σχετικά με νομοσχέδια
- κατάλογο των τροπολογιών των νομοσχεδίων. Το κείμενο ενός νομοσχεδίου παρέχεται σε μορφή αρχείου PDF, με συνδέσμους μέσω του πίνακα περιεχομένων προς τα σχετικά τμήματα του νόμου.

Ιστορικό της νομοθεσίας

Στο δικτυακό τόπο διατίθενται επίσης οι νόμοι του Κοινοβουλίου (Oireachtas) από το 1922 έως το 2002 / Achtanna an Oireachtais 1922 – 2002.

Η πρόσβαση σε αυτές τις βάσεις δεδομένων είναι **δωρεάν**.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη](#), [Πληροφορίες σχετικά με τους θεσμούς και το Σύνταγμα του κράτους](#), [Συνοπτικός οδηγός για τη νομοθετική διαδικασία](#), [Ηλεκτρονικό μητρώο νομοθεσίας](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 12/11/2018

Εθνικό δίκαιο - Ελλάδα

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη στην Ελλάδα.

Πηγές δικαίου

- Νόμος
- Έθιμο

- Γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου
- Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Διεθνείς συμβάσεις
- Συλλογικές συμβάσεις εργασίας
- Αντικειμενική καλή πίστη
- Χρηστά ήθη
- Συνθήκες και συναλλακτικά ήθη (γενικοί κώδικες συμπεριφοράς)

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

- Σύνταγμα
- Τυπικός νόμος
- Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου
- Προεδρικό διάταγμα
- Διοικητικές πράξεις
- Ιδρυτικές συνθήκες της ΕΕ
- Κανονισμοί
- Οδηγίες
- Αποφάσεις-πλαίσια
- Διεθνείς συμβάσεις

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Το Σύνταγμα υπερισχύει έναντι όλων των εθνικών νομικών πράξεων, και ακολουθούν ο νόμος, το προεδρικό διάταγμα και εν συνεχεία οι διοικητικές πράξεις. Οι ιδρυτικές συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατατάσσονται στο ίδιο τυπικό επίπεδο με το Σύνταγμα, ενώ οι υπόλοιπες διεθνείς νομικές πράξεις υπερισχύουν των εθνικών νομικών πράξεων, εξαιρουμένου του Συντάγματος.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Όταν ανακύπτει ανάγκη τροποποίησης ή συμπλήρωσης της ισχύουσας νομοθεσίας ή θέσπισης νέων κανόνων δικαίου ή ενσωμάτωσης κανόνων του διεθνούς δικαίου στην εθνική νομοθεσία:

Ο αρμόδιος υπουργός αναθέτει την κατάρτιση σχεδίου νόμου σε ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Το σχέδιο νόμου που καταρτίζει η ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή διαβιβάζεται στην Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης για επεξεργασία από συστηματική νομοτεχνική άποψη, κυρίως, και άλλες επιστημονικές (συνταγματική νομιμότητα, συμβατότητα με το διεθνές δίκαιο).

Στη συνέχεια το νομοσχέδιο υποβάλλεται στη Βουλή, συνοδευόμενο από σχετική αιτιολογική έκθεση, η οποία περιέχει τους λόγους και τους σκοπούς των προτεινόμενων διατάξεων. Εφόσον από τις σχετικές διατάξεις προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, συντάσσεται υποχρεωτικά ειδική έκθεση δαπάνης και σχετική έκθεση δαπανών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Επίσης, τα νομοσχέδια συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων καθώς και από έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που έχει προηγηθεί της κατάθεσής τους, εκτός εξαιρέσεων.

Ο Πρόεδρος της Βουλής παραπέμπει το σχέδιο νόμου για συζήτηση είτε στην Ολομέλεια, είτε στα τμήματα διακοπών της Βουλής ή στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές. Τα διατάγματα που προβλέπονται για την εκτέλεση νόμων, εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν πρότασης των αρμόδιων Υπουργών. Βάσει ειδικών διατάξεων νόμων, παρέχεται στα όργανα της διοίκησης η εξουσιοδοτική έκδοση κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων τοπικού ενδιαφέροντος ή χαρακτήρα τεχνικού/λεπτομερειακού.

Βάσει του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι διεθνείς συμβάσεις, από τον χρόνο επικύρωσής τους με νόμο, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν έναντι κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου, υπό τον όρο ότι αποτελούν μεταγενέστερο νόμο, εξαιρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος.

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν καθολική ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη είναι δεσμευτικοί και ισχύουν άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Η ενσωμάτωση των οδηγιών γίνεται μέσω νόμου, προεδρικού διατάγματος ή υπουργικής απόφασης.

Μετά την υπογραφή ενός νόμου από όλους τους αρμόδιους υπουργούς, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει και δημοσιεύει τον νόμο μέσα σε ένα μήνα από την ψήφισή του από τη Βουλή.

Ο νόμος προσδιορίζει τη χρονική στιγμή από την οποία τίθεται σε ισχύ. Διαφορετικά, σύμφωνα με το άρθρο 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, η ισχύς του νόμου αρχίζει 10 ημέρες μετά τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ισχύς ενός νόμου που κυρώνει μια σύμβαση αρχίζει, καταρχήν, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και η σύμβαση παράγει ένομες συνέπειες από την ημερομηνία που προσδιορίζεται στο κείμενό της.

Στον δικτυακό τόπο της [Βουλής των Ελλήνων](#), παρατίθενται ηλεκτρονικά όλοι οι νόμοι που έχουν ψηφιστεί από 22-10-1993. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο του [Εθνικού Τυπογραφείου](#), μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ενότητα «Αναζητήσεις» για να βρείτε τους ετήσιους καταλόγους από το 1890 νόμων και προεδρικών διαταγμάτων που εγκρίθηκαν, το αντικείμενό τους και στοιχεία του φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο δημοσιεύθηκαν.

Την πρωτοβουλία τροποποίησης του νόμου έχει ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός.

Ένας νόμος ισχύει εφόσον δεν καταργηθεί από νεότερο νόμο.

Νομικές βάσεις δεδομένων

1. Το Εθνικό Τυπογραφείο διαθέτει και διαχειρίζεται [πλήρη νομική βάση δεδομένων](#).

Η πρόσβαση παρέχεται δωρεάν (άρθρο 7 Ν. 3861/ 2010 ΦΕΚ Α/112/13-7-10).

2. Οι εταιρείες Intracom και Hol διαθέτουν και διαχειρίζονται [πλήρη νομική βάση δεδομένων](#).

Η πρόσβαση παρέχεται επί πληρωμή.

3. Δικτυακός τόπος του [Νομικού Συμβουλίου του Κράτους](#)

Η πρόσβαση παρέχεται δωρεάν.

Σχετικοί Σύνδεσμοι

[Βουλή των Ελλήνων](#)

[Εθνικό Τυπογραφείο](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 02/07/2019

Εθνικό δίκαιο - Ισπανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [es](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στην παρούσα σελίδα παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την ισπανική έννομη τάξη και μια γενική επισκόπηση του ισπανικού δικαστικού συστήματος.

Πηγές δικαίου

Οι πηγές δικαίου της ισπανικής έννομης τάξης ορίζονται στο άρθρο 1 του Αστικού Κώδικα:

1. Οι πηγές δικαίου της ισπανικής έννομης τάξης είναι ο νόμος, το έθιμο και οι γενικές αρχές του δικαίου.
2. Διατάξεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος είναι άκυρες.
3. Το έθιμο ισχύει μόνον ελλείψει ισχύοντος νόμου και υπό την προϋπόθεση ότι δεν αντιβαίνει στην ηθική ή στη δημόσια τάξη και αποδεικνύεται η ύπαρξή του.
4. Η δικαστική πρακτική που δεν ερμηνεύει απλώς μια δήλωση βούλησης θεωρείται έθιμο.
5. Οι γενικές αρχές του δικαίου εφαρμόζονται ελλείψει νόμου ή εθίμου, με την επιφύλαξη του χαρακτήρα τους ως υποκειμένων της έννομης τάξης.
6. Οι νομικές διατάξεις που περιέχονται σε διεθνείς συνθήκες δεν έχουν άμεση εφαρμογή στην Ισπανία παρά μόνον εφόσον μεταφερθούν στην εσωτερική έννομη τάξη μέσω της δημοσίευσης του πλήρους κειμένου τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
7. Η νομολογία λειτουργεί επικουρικά στην έννομη τάξη με το νομικό δόγμα το οποίο, κατ' επανάληψη, παγιώνει το Ανώτατο Δικαστήριο κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου, του εθίμου και των γενικών αρχών του δικαίου.
8. Οι δικαστές και τα δικαστήρια έχουν το απαραίτητο καθήκον να αποφαινόμενοι σε κάθε περίπτωση επί των διαφορών τις οποίες εκδικάζουν, με σεβασμό στο παγιωμένο σύστημα πηγών δικαίου.

Είδη νομικών πράξεων

Σύνταγμα: Ύψιστος κανόνας δικαίου του κράτους, στον οποίο υπάγονται όλες οι δημόσιες αρχές και όλοι οι πολίτες. Διατάξεις ή νόμοι που αντίκεινται στο Σύνταγμα δεν έχουν ισχύ. Το Σύνταγμα διακρίνεται σε δύο μέρη, τα οποία διαφοροποιούνται σαφώς ως προς το περιεχόμενό τους: α) το θεωρητικό μέρος και β) το οργανικό μέρος.

Διεθνείς συνθήκες: γραπτή συμφωνία μεταξύ υποκειμένων του διεθνούς δικαίου η οποία διέπεται από το διεθνές δίκαιο και μπορεί να συνίσταται από ένα ή περισσότερα συναφή νομικά μέσα, ασχέτως της ονομασίας τους.

Καταστατικό αυτόνομης κοινότητας: βασικός ισπανικός θεσμικός κανόνας της αυτόνομης κοινότητας, αναγνωρισμένος από το ισπανικό Σύνταγμα του 1978, ο οποίος εγκρίνεται με οργανικό νόμο. Περιέχει, τουλάχιστον, την ονομασία της κοινότητας, τα εδαφικά της όρια, καθώς και την ονομασία, την οργάνωση και την έδρα των θεσμικών οργάνων της αυτόνομης κοινότητας και τις αρμοδιότητές τους.

- Νόμος: υπάρχουν διάφορα είδη νόμων:
- Οργανικός νόμος: νόμος με τον οποίο αναπτύσσονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι πολιτικές ελευθερίες, εγκρίνονται τα καταστατικά των αυτόνομων κοινοτήτων και το γενικό εκλογικό καθεστώς, και επιτελούνται άλλες λειτουργίες που προβλέπονται από το Σύνταγμα.
- Απλός τυπικός νόμος: νόμος με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο οργανικού νόμου.
- Νομοθετικό διάταγμα: εκδίδεται κατόπιν εξουσιοδότησης της κυβέρνησης από το Κοινοβούλιο προκειμένου να θεσπίσει κανόνες με ισχύ νόμου επί συγκεκριμένων θεμάτων.
- Διάταγμα νομοθετικού περιεχομένου: προσωρινές νομοθετικές διατάξεις που θεσπίζονται από την κυβέρνηση σε περίπτωση έκτακτης και επείγουσας ανάγκης και δεν μπορούν να θίξουν τους βασικούς θεσμούς του κράτους, τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις ελευθερίες των πολιτών που κατοχυρώνονται στον Τίτλο Ι του Συντάγματος ούτε το καθεστώς των αυτόνομων κοινοτήτων ή το γενικό εκλογικό δίκαιο. Πρέπει να υποβληθούν πάραυτα προς συζήτηση και ψηφοφορία στην ολομέλεια της Βουλής, εντός τριάντα ημερών από την ημερομηνία της έκδοσής τους.
- Κανονιστικό διάταγμα: γενικός κανόνας δικαίου που θεσπίζεται από την εκτελεστική εξουσία. Ιεραρχικά η ισχύς του είναι αμέσως κατώτερη του νόμου, τον οποίο γενικά αναπτύσσει.
- Έθιμο: ορίζεται ως «σύνολο κανόνων που απορρέουν από την σχετικά σταθερή επανάληψη ομοιόμορφων πράξεων». Προκειμένου να εκπροσωπή τη συλλογική και αυθόρμητη βούληση, το έθιμο πρέπει να είναι γενικό, σταθερό, ομοιόμορφο και διαρκές.
- Γενικές αρχές του δικαίου: γενικές κανονιστικές αποφάσεις οι οποίες δεν έχουν ενσωματωθεί στην έννομη τάξη με τυπικές διαδικασίες, πλην όμως θεωρείται ότι συνιστούν τμήμα αυτής διότι επ' αυτών εδράζονται άλλοι ειδικοί κανόνες ή συνοψίζουν με αφηρημένο τρόπο το περιεχόμενο συνόλου ειδικών κανόνων. Χρησιμοποιούνται για την κάλυψη νομικών κενών ή για την ερμηνεία κανόνων δικαίου.

- Νομολογία: συγκροτείται από τουλάχιστον δύο αποφάσεις οι οποίες ερμηνεύουν έναν κανόνα με τον ίδιο τρόπο και οι οποίες εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο ή, εφόσον πρόκειται για ζητήματα αποκλειστικής αρμοδιότητας των αυτόνομων κοινοτήτων, από τα Ανώτερα Δικαστήρια της αντίστοιχης αυτόνομης κοινότητας. Απόφαση δικαστή ή δικαστηρίου η οποία αποκλίνει από την πάγια νομολογία του Ανώτατου Δικαστηρίου δεν ακυρώνεται αυτομάτως, πλην όμως αποτελεί λόγο άσκησης αναίρεσης. Παρά ταύτα, το Ανώτατο Δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να αποκλίνει ανά πάσα στιγμή από την πάγια νομολογία.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Στο άρθρο 1.2 του ισπανικού Αστικού Κώδικα προβλέπεται ότι οι διατάξεις που αντιβαίνουν σε διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος είναι άκυρες. Τούτο συνεπάγεται αναγκαστικά ότι θεσπίζεται μια ιεραρχία κανόνων δικαίου και το ισπανικό Σύνταγμα, προς το σκοπό αυτό, ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων κανόνων δικαίου, καθώς και τις σχέσεις ιεραρχίας και αρμοδιότητας.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, στο ισπανικό δίκαιο η ιεραρχία των κανόνων δικαίου είναι η εξής:

1. Σύνταγμα
2. Διεθνείς συνθήκες
3. Νόμος με την στενή έννοια: οργανικός νόμος, απλός τυπικός νόμος και κανόνες με ισχύ νόμου (μεταξύ άλλων τα βασιλικά διατάγματα νομοθετικού περιεχομένου και τα βασιλικά νομοθετικά διατάγματα).
4. Κανόνες που θεσπίζονται από την εκτελεστική εξουσία, με δική τους ιεραρχία ανάλογα με το όργανο που τους θεσπίζει (βασιλικό διάταγμα, διάταγμα, υπουργική απόφαση κλπ.).

Πέραν τούτων, καθιερώνεται η αρχή της αρμοδιότητας επί κανόνων που θεσπίζονται από τα κοινοβούλια των αυτόνομων κοινοτήτων.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Το θεσμικό πλαίσιο στην Ισπανία εδράζεται στην αρχή της διάκρισης των εξουσιών, βάσει της οποίας η νομοθετική εξουσία ανατίθεται στο Εθνικό Κοινοβούλιο και στα νομοθετικά σώματα των αυτόνομων κοινοτήτων.

Η κυβέρνηση ασκεί την εκτελεστική εξουσία, συμπεριλαμβανομένης της κανονιστικής εξουσίας, ενώ ενίοτε ασκεί νομοθετική εξουσία κατόπιν εξουσιοδότησης του Κοινοβουλίου.

Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν ασκεί νομοθετική εξουσία, ασκεί όμως κανονιστική εξουσία.

Την νομοθετική πρωτοβουλία έχει η κυβέρνηση, η Βουλή και η Γερουσία, τα νομοθετικά σώματα των αυτόνομων κοινοτήτων και ο λαός.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Διεθνείς συνθήκες: υπάρχουν τρεις μηχανισμοί κύρωσης, ανάλογα με τα θέματα που ρυθμίζονται με τη συνθήκη.

- Καταρχάς, με οργανικό νόμο κυρώνεται η σύναψη συνθήκης με την οποία ανατίθεται σε διεθνή οργανισμό ή θεσμικό όργανο η άσκηση αρμοδιοτήτων που απορρέουν από το Σύνταγμα.
- Δεύτερον, η κυβέρνηση έχει δικαίωμα να συναινέσει για λογαριασμό του κράτους προκειμένου αυτό να αναλάβει δεσμεύσεις μέσω συνθηκών ή συμφωνιών κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εθνικού Κοινοβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις: πολιτικές συνθήκες, στρατιωτικές συνθήκες ή συμφωνίες, συνθήκες ή συμφωνίες που θίγουν την εδαφική ακεραιότητα του κράτους ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και υποχρεώσεις που κατοχυρώνονται στον Τίτλο Ι, συνθήκες ή συμβάσεις που επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, συνθήκες ή συμβάσεις που προϋποθέτουν τροποποίηση ή κατάργηση νόμου ή απαιτούν νομοθετικά μέτρα για την εκτέλεσή τους.
- Τέλος, σε κάθε άλλη περίπτωση, απλώς αρκεί να γνωστοποιηθεί άμεσα η σύναψή τους στη Βουλή και στη Γερουσία.

Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν συναφθεί νομίμως δημοσιεύονται επίσημα στην ισπανική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποτελούν τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης. Οι διατάξεις τους καταργούνται, τροποποιούνται ή αναστέλλονται σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις ίδιες τις συνθήκες ή σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου. Η καταγγελία διεθνούς συνθήκης ή συμφωνίας γίνεται με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο έγινε η κύρωσή της.

Νόμος:

Τα νομοσχέδια εγκρίνονται από το υπουργικό συμβούλιο, το οποίο τα υποβάλλει στη Βουλή, συνοδευόμενα από αιτιολογική έκθεση και τις απαραίτητες γενικές πληροφορίες προκειμένου οι βουλευτές να αποφανθούν επ' αυτών.

Εφόσον εγκριθεί σχέδιο οργανικού ή απλού τυπικού νόμου από τη Βουλή, ο Πρόεδρος της Βουλής υποχρεούται να το διαβιβάσει πάραυτα στον Πρόεδρο της Γερουσίας, ο οποίος το θέτει υπό συζήτηση. Η Γερουσία, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του κειμένου, έχει τη δυνατότητα να το απορρίψει ή να επιφέρει τροποποιήσεις. Η απόρριψη γίνεται με απόλυτη πλειοψηφία.

Το σχέδιο νόμου δεν μπορεί να υποβληθεί στον Βασιλέα προς κύρωση εφόσον η Βουλή δεν υπερψηφίσει το αρχικό κείμενο με απόλυτη πλειοψηφία σε περίπτωση απόρριψης από τη Γερουσία, ή με απλή πλειοψηφία σε περίπτωση που έχουν παρέλθει δύο μήνες από την υποβολή του σχεδίου στη Γερουσία, ή δεν υπερψηφίσει ή καταψηφίσει τις τροπολογίες με απλή πλειοψηφία. Η προθεσμία των δύο μηνών που τάσσεται στη Γερουσία για την απόρριψη του σχεδίου ή την πρόταση τροπολογιών μειώνεται σε τριάντα ημερολογιακές ημέρες για τα νομοσχέδια που εισάγονται με τη διαδικασία του κατεπείγοντος από την κυβέρνηση ή τη Βουλή.

Ο Βασιλέας κυρώνει εντός δεκαπέντε ημερών τους νόμους που υπερψηφίζονται από το Κοινοβούλιο, τους εκδίδει και διατάσσει την άμεση δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

- Οργανικός νόμος: η ψήφιση, τροποποίηση ή κατάργηση οργανικού νόμου απαιτεί απόλυτη πλειοψηφία της Βουλής σε τελική ψηφοφορία επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

Κανονιστικό διάταγμα: Για την έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- Η πρωτοβουλία λαμβάνεται από την αρμόδια διοικητική αρχή με τη σύνταξη του αντίστοιχου σχεδίου, το οποίο συνοδεύεται από έκθεση σκοπιμότητας και αναγκαιότητας, καθώς και οικονομικό υπόμνημα στο οποίο περιλαμβάνεται εκτίμηση του συνεπακόλουθου κόστους.
- Στη διάρκεια της διαδικασίας σύνταξης πρέπει να συγκεντρωθεί, πέραν των εκθέσεων, των γνωμοδοτήσεων και των προβλεπόμενων προεγκρίσεων, κάθε μελέτη και γνωμοδότηση που κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να τεκμηριωθούν ο αντίκτυπος και η νομιμότητα του κανονιστικού διατάγματος. Σε κάθε περίπτωση, τα κανονιστικά διατάγματα συνοδεύονται από έκθεση αντικτύπου εφόσον το επιτάσσει η φύση των μέτρων που θεσπίζουν.
- Εφόσον οι διατάξεις θίγουν τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα των πολιτών, τους παραχωρείται δικαίωμα ακρόασης για εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δεκαπέντε εργάσιμων ημερών. Παρομοίως, και όταν αυτό επιβάλλεται από τη φύση της διάταξης, το κανονιστικό διάταγμα τίθεται σε δημόσια διαβούλευση για όσο διάστημα ορίζει ο νόμος.
- Σε κάθε περίπτωση, τα σχέδια κανονιστικών διαταγμάτων τα εισηγείται η Γενική Τεχνική Γραμματεία, με την επιφύλαξη της γνωμοδότησης του Συμβουλίου της Επικρατείας στις περιπτώσεις που προβλέπεται από τον νόμο.
- Σε περίπτωση που το κανονιστικό διάταγμα ενδέχεται να έχει συνέπειες στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κράτους και αυτόνομων κοινοτήτων, απαιτείται να έχει προηγηθεί έκθεση του υπουργείου Περιφερειακής Πολιτικής.
- Για να τεθεί σε ισχύ κανονιστικό διάταγμα εγκεκριμένο από την κυβέρνηση, απαιτείται η πλήρης δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Στη βάση δεδομένων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως δημοσιεύεται το σύνολο της νομοθεσίας που ψηφίστηκε από το 1960: [Iberlex](#).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις νομικές βάσεις δεδομένων;

Η πρόσβαση στη συγκεκριμένη βάση δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Στον δικτυακό τόπο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται όλα τα φύλλα που δημοσιεύθηκαν από το έτος 1960.

Διατίθεται επίσης μηχανή αναζήτησης της νομοθεσίας και των αναγγελιών, καθώς και των βάσεων δεδομένων της συνταγματικής νομολογίας από το 1980, του νομικού συμβουλίου του κράτους (εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις από το 1997) και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τέλος, σε περίπτωση ψήφισης νόμων και δημοσίευσης αναγγελιών, παρέχει υπηρεσίες ειδοποίησης και δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών και τεκμηρίωσης.

Σχετικοί σύνδεσμοι

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 12/03/2019

Εθνικό δίκαιο - Γαλλία

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται επισκόπηση των διάφορων πηγών του δικαίου στη Γαλλία.

Πηγές δικαίου

Το δίκαιο της Γαλλίας απαρτίζεται κυρίως από γραπτούς κανόνες, οι οποίοι ονομάζονται **πηγές του δικαίου**. Περιλαμβάνουν κανόνες που θεσπίζονται από τα κράτη ή μεταξύ κρατών, σε εθνικό επίπεδο, αλλά και τη νομολογία των εθνικών ή διεθνών δικαστηρίων, καθώς και κανόνες που θεσπίζονται σε τοπικό επίπεδο, όπως οι αποφάσεις δημοτικών οργάνων ή επαγγελματικών οργανώσεων, όπως ο ιατρικός σύλλογος, κανόνες που συνάπτονται μεταξύ των πολιτών, όπως οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και οι συμβάσεις, και τέλος το απλό έθιμο.

Το σύνολο αυτό ταξινομείται σύμφωνα με την **ιεραρχία των κανόνων δικαίου**. Έτσι, ένας νέος κανόνας:

- πρέπει να σέβεται τους προηγούμενους κανόνες ανώτερου επιπέδου,
- μπορεί να τροποποιεί τους προηγούμενους κανόνες του ίδιου επιπέδου,
- συνεπάγεται την κατάργηση αντίθετων κανόνων κατώτερου επιπέδου.

Οι διεθνείς πηγές δικαίου

Οι διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες

Η θέση σε ισχύ μιας σύμβασης στη Γαλλία εξαρτάται από την κύρωση ή την έγκρισή της και από τη δημοσίευσή της. Ορισμένες συμβάσεις **ισχύουν απευθείας** στη γαλλική έννομη τάξη, ενώ άλλες απαιτούν τη **μεταφορά** τους μέσω εσωτερικού κανόνα.

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η έννοια του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης παραπέμπει στους κανόνες που θεσπίζονται από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κανόνες αυτοί μπορεί να είναι συστάσεις, γνώμες, κανονισμοί, αποφάσεις ή οδηγίες.

Οι εθνικές πηγές δικαίου

Οι κανόνες συνταγματικής τάξης

- το Σύνταγμα της 4ης Οκτωβρίου 1958·
- το Προοίμιο του Συντάγματος της 27ης Οκτωβρίου 1946, η Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη της 26ης Αυγούστου 1789, καθώς και οι θεμελιώδεις αρχές που αναγνωρίζονται από τους νόμους της Δημοκρατίας στους οποίους παραπέμπει το Προοίμιο·
- οι οργανικοί νόμοι που υποβάλλονται στο Συνταγματικό Συμβούλιο πριν από την κύρωσή τους και προορίζονται να συμπληρώσουν το Σύνταγμα.

Οι κανόνες νομοθετικής τάξης

Ο νόμος, ο οποίος θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο, υπόκειται στο Σύνταγμα. Το Συνταγματικό Συμβούλιο ελέγχει, σε περίπτωση προσφυγής ενώπιόν του, τη **συνταγματικότητα των νόμων** πριν από την κύρωσή τους, δηλαδή επαληθεύει τη συμφωνία τους προς το Σύνταγμα. Προσφυγή στο Συνταγματικό Συμβούλιο μπορεί να ασκηθεί από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον πρωθυπουργό, τους προέδρους της Εθνοσυνέλευσης ή της Γερουσίας ή εξήντα βουλευτές ή εξήντα γερουσιαστές.

Επίσης, το Συμβούλιο της Επικρατείας ή το Ακυρωτικό Δικαστήριο μπορούν να παραπέμψουν στο Συνταγματικό Συμβούλιο αιτήσεις που αποβλέπουν στην κατάργηση ισχυόντων νόμων, οι οποίες υποβλήθηκαν από πολίτες που αμφισβητούν, στο πλαίσιο διαφοράς στην οποία εφαρμόζονται αυτοί οι νόμοι, τη συμφωνία των νόμων αυτών με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα.

Δυνάμει του άρθρου 55 του Συντάγματος, οι διεθνείς συνθήκες που κυρώνονται από τη Γαλλία υπερισχύουν των νόμων. Επομένως, ο δικαστής διοικητικού, αστικού ή ποινικού δικαστηρίου αποκλείει την εφαρμογή ενός νόμου που φαίνεται ασυμβίβαστος με μια συνθήκη, ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτή είναι προγενέστερη ή μεταγενέστερη του νόμου.

Οι κανόνες κανονιστικής τάξης

1. Διατάξεις

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του Συντάγματος, η **κυβέρνηση** μπορεί να ζητήσει από το Κοινοβούλιο, για την εκτέλεση του προγράμματός της και για περιορισμένη διάρκεια, την άδεια να θεσπίσει πράξεις σε θέματα που άπτονται του πεδίου του νόμου. Οι εν λόγω διατάξεις, όσο δεν έχουν κυρωθεί από τον νομοθέτη, είναι επίσημες κανονιστικές πράξεις και, επομένως, μπορούν να αμφισβητηθούν ενώπιον του διοικητικού δικαστή μέχρι την κύρωσή τους.

3. Κανονισμοί

Οι κανονισμοί **διακρίνονται ανάλογα με την αρχή που τους εκδίδει σε:**

1. διατάγματα του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του πρωθυπουργού (όταν θεσπίζονται στο πλαίσιο του υπουργικού συμβουλίου ή του Συμβουλίου της Επικρατείας, μπορούν να τροποποιηθούν μόνο υπό τις ίδιες προϋποθέσεις)
2. διυπουργικές ή υπουργικές αποφάσεις·
3. κανονιστικές αποφάσεις των περιφερειακών (νομάρχης, δήμαρχος κ.λπ.) ή αποκεντρωμένων αρχών του κράτους (κοινότητα, νομός, περιφέρεια).

5. Συλλογικές συμβάσεις εργασίας

Ο εργατικός κώδικας καθορίζει τους γενικούς κανόνες που διέπουν τους όρους εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι του ιδιωτικού τομέα (εργοδότες και συνδικαλιστικές ενώσεις των εργαζομένων) διαπραγματεύονται συμβάσεις και συμφωνίες. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν το σύνολο των όρων εργασίας και των κοινωνικών εγγυήσεων που εφαρμόζονται στους εργαζομένους των οικείων οργανισμών (βιομηχανίες και επιχειρήσεις ανάκτησης, εστίες νέων εργαζομένων, ιδρύματα επικουρικής σύνταξης κ.λπ.). Από την πλευρά τους, οι **συλλογικές συμφωνίες** αφορούν μόνο έναν συγκεκριμένο τομέα (μισθοί, ωράριο εργασίας κ.λπ.). Οι συλλογικές συμφωνίες και συμβάσεις μπορούν να συναφθούν σε επίπεδο κλάδου (σύνολο των επιχειρήσεων που ασκούν την ίδια δραστηριότητα σε μια δεδομένη επικράτεια), επιχείρησης ή ιδρύματος. Η συλλογική σύμβαση μπορεί να «επεκταθεί» από το υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Σχέσεων και Αλληλεγγύης ή το υπουργείο Γεωργίας και Αλιείας και να εφαρμόζεται πλέον σε όλους τους οργανισμούς του σχετικού κλάδου δραστηριότητας.

Νομολογία των αστικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων

Η νομολογία μπορεί να πηγάζει από τα αστικά και ποινικά ή διοικητικά **δικαστήρια**. Η νομολογία των αστικών και ποινικών δικαστηρίων ερμηνεύει το δίκαιο αλλά εφαρμόζεται κατ' αρχήν μόνο στις εκδικαζόμενες υποθέσεις. Η νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων υπερέχει έναντι των κανονισμών, διότι μπορεί να ακυρώσει έναν κανονισμό, είναι όμως υποδεέστερη των νόμων.

Θεσμικό πλαίσιο

Η νομοθετική διαδικασία στη Γαλλία

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του **νομοσχεδίου**, για το οποίο η πρωτοβουλία του νομοθετικού κειμένου ανήκει στην κυβέρνηση και το οποίο υποβάλλεται στο υπουργικό συμβούλιο από υπουργό, και της **πρότασης νόμου**, για την οποία η πρωτοβουλία του νομοθετικού κειμένου ανήκει στο Κοινοβούλιο. Το νομοσχέδιο ή η πρόταση νόμου κατατίθενται στη Γενική Συνέλευση ή στη Γερουσία.

Στη συνέχεια, το νομοθετικό κείμενο εξετάζεται από το Κοινοβούλιο. Για να γίνει νόμος, απαιτείται να εγκριθεί υπό τους ίδιους όρους και από τα δύο σώματα.

Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των δύο σωμάτων, συγκαλείται μεικτή επιτροπή ίσης εκπροσώπησης. Η εν λόγω επιτροπή, απαρτιζόμενη από 7 βουλευτές και 7 γερουσιαστές, είναι επιφορτισμένη να προτείνει ένα κοινό νομοθετικό κείμενο, συνήθως ύστερα από δύο αναγνώσεις σε κάθε σώμα.

Ωστόσο, η κυβέρνηση μπορεί να κινήσει την ταχεία διαδικασία στην περίπτωση αυτή, μπορεί να συσταθεί μεικτή επιτροπή ίσης εκπροσώπησης μετά το τέλος της πρώτης ανάγνωσης.

Το νομοθετικό κείμενο κυρώνεται (δηλαδή, υπογράφεται) από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εντός 15 ημερών από τη διαβίβαση στην κυβέρνηση του κειμένου που εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο. Στο διάστημα αυτό, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να ζητήσει επανεξέταση του κειμένου, και μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στο Συνταγματικό Συμβούλιο για την επαλήθευση της συμφωνίας του κειμένου προς το Σύνταγμα. Ο **κυρωθείς νόμος** τίθεται σε ισχύ μετά τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα.

Δημοσίευση των νόμων και των κανονισμών

Προκειμένου να είναι υποχρεωτικοί, οι νόμοι και οι κανονισμοί πρέπει να **γνωστοποιούνται στους πολίτες**. Οι ατομικές πράξεις πρέπει να κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους, ενώ οι κανονιστικές πράξεις πρέπει να δημοσιεύονται.

Οι κανόνες που αφορούν την έναρξη ισχύος των νομοθετικών και κανονιστικών κειμένων τροποποιήθηκαν με τη διάταξη αριθ. 2004-164 της 20ής Φεβρουαρίου 2004 από την 1η Ιουνίου 2004. Το άρθρο 1 του αστικού κώδικα προβλέπει πλέον ότι, εκτός αν άλλως ορίζεται, **τα κείμενα τίθενται σε ισχύ την επομένη της δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα**.

Ωστόσο, σε επείγουσες περιπτώσεις, τίθενται σε ισχύ την ημέρα της δημοσίευσής τους: οι νόμοι, των οποίων το διάταγμα κύρωσης ορίζει κάτι τέτοιο και οι διοικητικές πράξεις για τις οποίες η κυβέρνηση διατάσσει κάτι τέτοιο μέσω ειδικής διάταξης.

Εκτός από τα **διατάγματα, στην Επίσημη Εφημερίδα δημοσιεύονται** και οι **κανονιστικές πράξεις** που εκδίδονται από αρμόδιες αρχές του κράτους σε εθνικό επίπεδο (υπουργικές αποφάσεις, πράξεις ανεξάρτητων διοικητικών αρχών κ.λπ.). Οι υπουργικές αποφάσεις δημοσιεύονται συχνά και στα επίσημα δελτία των υπουργείων.

Η δημοσίευση μόνο στο επίσημο δελτίο δεν είναι δυνατή παρά μόνο εάν η κανονιστική πράξη αφορά μόνο μια πολύ συγκεκριμένη κατηγορία πολιτών (και κυρίως, υπαλλήλους και προστηθέντες του υπουργείου).

Για τις **πράξεις των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης** ισχύουν ειδικοί όροι δημοσίευσης. Οι πράξεις αυτές δεν δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα.

Καταρχήν, οι **εγκύκλιοι ή οι οδηγίες** δεν διαθέτουν κανονιστική αξία. Οι πράξεις αυτές περιορίζονται στην παροχή υποδείξεων στις υπηρεσίες για την εφαρμογή των νόμων και των διαταγμάτων ή στην αποσαφήνιση της ερμηνείας ορισμένων διατάξεων.

Για να μπορούν να εφαρμοστούν, οι πράξεις αυτές πρέπει να δημοσιεύονται στον προβλεπόμενο για τον σκοπό αυτό δικτυακό τόπο του πρωθυπουργού (διάταγμα 2008-1281 της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2008). Μόνο οι σημαντικότερες εγκύκλιοι δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Οι **δημόσιες νομικές βάσεις δεδομένων** της Γαλλίας αποτελούν αντικείμενο δημόσιας υπηρεσίας δημοσίευσης στο Διαδίκτυο (SPDDI), σύμφωνα με το [εξ' αριθ. 2002-1064 της 7ης Αυγούστου 2002 \(εξ' αγγλική έκδοση\)](#).

Το σύστημα αυτό εξηγείται αναλυτικά στην [Επεξηγηματική ανακοίνωση](#) σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων που είναι διαθέσιμα στη βάση [Légifrance](#):

Η βάση δεδομένων [Légifrance](#) περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

- κώδικες, νόμους και κανονισμούς, στην ενοποιημένη τους έκδοση (**βάση «Legi»**);
- έγγραφα όπως δημοσιεύονται στην έκδοση «νόμοι και διατάγματα» της Επίσημης Εφημερίδας (**βάση «Jorf»**);
- επεκταθείσες εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας (**βάση «Kali»**);
- αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου (**βάση «Constit»**);
- αποφάσεις του Ακυρωτικού Δικαστηρίου και των εφετείων (**βάση «Cass»** για τις αποφάσεις που δημοσιεύονται στο Δελτίο, **βάση «Inca»** για τις αποφάσεις που δεν δημοσιεύονται, **βάση «Capp»** για τις αποφάσεις των εφετείων);
- αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και του δικαστηρίου επίλυσης συγκρούσεων, αποφάσεις των διοικητικών εφετείων και επιλογή αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων (**βάση «Jade»**);
- αποφάσεις της εθνικής επιτροπής πληροφορικής και ελευθεριών (CNIL) (**βάση «CNIL»**).

Ενημερωτικά, και άλλοι δικτυακοί τόποι, στους οποίους παρέχεται πρόσβαση, είτε άμεσα είτε μέσω της [Légifrance](#), συμμετέχουν στην υπηρεσία SPPDI. Πρόκειται για τους ακόλουθους δικτυακούς τόπους:

- του [Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για τις αποφάσεις των οικονομικών δικαστηρίων,
- κάθε υπουργείου για το επίσημο δελτίο του,
- της γενικής φορολογικής διεύθυνσης για τη [φορολογική τεκμηρίωση](#),
- του Υπουργείου Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων για τις διεθνείς συμβάσεις (βάση «[Pacte](#)»).

Οι πληροφορίες σχετικά με τους όρους εξαγωγής και επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων που ανήκουν στη δεύτερη αυτή κατηγορία είναι διαθέσιμες σε κάθε δικτυακό τόπο.

Στη βάση Légifrance διατίθεται επίσης [κατάλογος των βάσεων δεδομένων](#) που απαριθμούνται ανωτέρω.

Διατίθεται επίσης [κατάλογος των τιμών των αδειών χρήσης της βάσης Légifrance](#).

Βάσεις δεδομένων

Ακολουθεί ενδεικτικός κατάλογος νομικών βάσεων δεδομένων:

- Η βάση δεδομένων [LEGI](#) περιέχει κώδικες, νόμους και κανονισμούς στην ενοποιημένη τους έκδοση.
- Η βάση δεδομένων [JORF](#) περιέχει έγγραφα όπως δημοσιεύονται στην έκδοση «νόμοι και διατάγματα» της Επίσημης Εφημερίδας.
- Η βάση δεδομένων [KALI](#) περιέχει επεκταθείσες εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας.
- Η βάση δεδομένων [CONSTIT](#) περιέχει αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου.
- Η βάση δεδομένων [JADE](#) περιέχει αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και του δικαστηρίου επίλυσης συγκρούσεων, αποφάσεις των διοικητικών εφετειών και επιλογή αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων.
- Η βάση δεδομένων [CNIL](#) περιέχει αποφάσεις της CNIL (εθνική επιτροπή πληροφορικής και ελευθεριών).

Η νομολογία του [Ακυρωτικού Δικαστηρίου](#) είναι διαθέσιμη στον δικτυακό του τόπο.

Υπάρχει επιγραμμική υπηρεσία για την παραγγελία [αποφάσεων του Ακυρωτικού Δικαστηρίου](#), ενώ ορισμένες [αποφάσεις του Ακυρωτικού Δικαστηρίου είναι μεταφρασμένες](#) στα αγγλικά, στα αραβικά και στα μανδαρίνικα.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 13/12/2016

Εθνικό δίκαιο - Κροατία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [hr](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κροατίας

[Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κροατίας](#)

Με την έγκριση του νέου Συντάγματος της Δημοκρατίας της Κροατίας (Ustav Republike Hrvatske) στις 22 Δεκεμβρίου 1990 (εφεξής «το Σύνταγμα του 1990»), η Κροατία απέκτησε το 1990 νέα συνταγματική τάξη, όπου καθορίζεται η σύνθεση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Δημοκρατίας της Κροατίας (εφεξής «Συνταγματικό Δικαστήριο»), καθώς και η φύση και τα όρια των εξουσιών του.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1990:

- Το Συνταγματικό Δικαστήριο απαρτίζεται από 11 δικαστές που εκλέγονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, βάσει πρότασης από την Βουλή των Επαρχιών του Κοινοβουλίου της Δημοκρατίας της Κροατίας για θητεία οκτώ ετών, μεταξύ έγκριτων νομικών, ιδίως δικαστών, εισαγγελέων, δικηγόρων και πανεπιστημιακών καθηγητών δικαίου.
- Το Συνταγματικό Δικαστήριο εκλέγει τον πρόεδρο του Δικαστηρίου για θητεία τεσσάρων ετών. Οι δικαστές του Συνταγματικού Δικαστηρίου δεν μπορούν να ασκούν άλλα δημόσια ή επαγγελματικά καθήκοντα.
- Οι δικαστές του Συνταγματικού Δικαστηρίου απολαύουν της ίδιας ασυλίας όπως και μέλη του Κροατικού Κοινοβουλίου.
- Δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του πριν από τη λήξη της θητείας για την οποία έχει εκλεγεί εάν το ζητήσει, αν καταδικαστεί σε στερητική της ελευθερίας ποινή, ή εάν κριθεί από το Συνταγματικό Δικαστήριο ως μονίμως μη ικανός για την άσκηση των καθηκόντων του.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1990, οι βασικές αρμοδιότητες του Συνταγματικού Δικαστηρίου έχουν ως εξής:

- Να αποφασίζει σχετικά με τη συμμόρφωση των νόμων με το Σύνταγμα και τη διαγραφή τους εάν κρίνει ότι είναι αντισυνταγματικοί.
- Να αποφασίζει σχετικά με τη συμμόρφωση άλλων νομοθετημάτων με το Σύνταγμα και το δίκαιο και τη διαγραφή ή την ακύρωση κάθε άλλου νομοθετήματος που κρίνεται αντισυνταγματικό ή παράνομο.
- Να προστατεύει τα συνταγματικά ανθρώπινα δικαιώματα και τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των πολιτών σε διαδικασίες που έχουν κινηθεί με συνταγματική καταγγελία.
- Να αποφαινεται επί συγκρούσεων αρμοδιότητας μεταξύ νομοθετικών, εκτελεστικών και δικαστικών φορέων.
- Να επιβλέπει τη συνταγματικότητα των προγραμμάτων και δραστηριοτήτων των πολιτικών κομμάτων και, ενδεχομένως, να απαγορεύει τις εργασίες τους εάν το πρόγραμμα ή οι δραστηριότητές τους απειλούν να παραβιάσουν τη δημοκρατική συνταγματική τάξη, την ανεξαρτησία, την ενότητα και την εδαφική ακεραιότητα της Δημοκρατίας της Κροατίας.
- Να επιβλέπει τη συνταγματικότητα και νομιμότητα των εκλογών και δημοκρατικών δημοψηφισμάτων και να επιλύει εκλογικές διαφορές που δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων.
- Μετά από πρόταση της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, να αποφαινεται ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι μονίμως μη ικανός για την άσκηση των καθηκόντων του, οπότε τα καθήκοντα του Προέδρου της Δημοκρατίας αναλαμβάνονται προσωρινά από τον Πρόεδρο του Κροατικού Κοινοβουλίου.
- Σε διαδικασίες που έχουν κινηθεί από πλειοψηφία δύο τρίτων των ψήφων όλων των εκπροσώπων της Βουλής των Αντιπροσώπων του Κροατικού Κοινοβουλίου, να αποφασίζει, με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψήφων όλων των δικαστών, σχετικά με την αποπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο επικυρώσει τη αποπομπή, τα καθήκοντα του Προέδρου της Δημοκρατίας παύουν βάσει του Συντάγματος.

Το Σύνταγμα του 1990 προβλέπει επίσης ότι ρυθμίζονται με συνταγματική πράξη οι προϋποθέσεις για την εκλογή των δικαστών του Συνταγματικού Δικαστηρίου και η παύση της θητείας τους, οι προϋποθέσεις και προθεσμίες άσκησης προσφυγής για τον έλεγχο της συνταγματικότητας και της νομιμότητας, η διαδικασία και τα έννομα αποτελέσματα των αποφάσεων αυτών, η προστασία των συνταγματικών ελευθεριών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των πολιτών, και άλλα σημαντικά ζητήματα για την εκτέλεση των καθηκόντων και των εργασιών του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Αυτή η συνταγματική πράξη εκδίδεται με τη διαδικασία που προβλέπεται για την τροποποίηση του Συντάγματος.

Από το 1990, κανένας νόμος στην συνταγματική τάξη της Δημοκρατίας της Κροατίας, εκτός από τον συνταγματικό νόμο για το Συνταγματικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Κροατίας, δεν χρειάστηκε να εκδοθεί με τη διαδικασία που προβλέπεται για το ίδιο το Σύνταγμα, στον οποίο δηλαδή το Σύνταγμα προσδίδει συνταγματική ισχύ. Αυτό αποτελεί σαφή έκφραση της σημασίας και του ρόλου του συνταγματικού ελέγχου στην έννομη τάξη της Δημοκρατίας της Κροατίας.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1990, τον Μάρτιο του 1991, το Κοινοβούλιο της Κροατίας εξέδωσε τον πρώτο συνταγματικό νόμο για το Συνταγματικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Κροατίας (στο εξής: «συνταγματικός νόμος του 1991»), στον οποίο διευκρινίζονται περαιτέρω οι εξουσίες του Συνταγματικού Δικαστηρίου που προβλέπονται από το Σύνταγμα του 1990.

Η πρώτη τροποποίηση του Συντάγματος του 1990, πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 1997, με την έκδοση του συνταγματικού νόμου για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Κροατίας. Με τις τροποποιήσεις αυτές δεν επήλθε καμία τροποποίηση ή προσθήκη στις διατάξεις του Συντάγματος του 1990 για τη ρύθμιση των αρμοδιοτήτων του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1999, το Κοινοβούλιο ενέκρινε νέο συνταγματικό νόμο για το Συνταγματικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Κροατίας (εφεξής: «συνταγματικός νόμος της 1999»).

Η δεύτερη τροποποίηση του Συντάγματος πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2000, με την έγκριση της αναθεώρησης του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Κροατίας. Με αυτές τις τροποποιήσεις του Συντάγματος διευρύνονται σημαντικά οι εξουσίες του

Συνταγματικού Δικαστηρίου, ενώ ο αριθμός των δικαστών αυξήθηκε από 11 που ήταν αρχικά σε 13 συνολικά. Εκτός από τις αρμοδιότητες που ορίζονταν στο Σύνταγμα του 1990, ανατέθηκαν οι εξής νέες αρμοδιότητες στο Συνταγματικό Δικαστήριο:

- Να ελέγχει τη συνταγματικότητα των νόμων και τη συνταγματικότητα και τη νομιμότητα άλλων κανονισμών οι οποίοι δεν ισχύουν πλέον, υπό τον όρο ότι δεν έχει παρέλθει περισσότερο από ένα έτος από την ημερομηνία κατά την οποία έπαισαν να ισχύουν και την ημερομηνία κατά την οποία υποβλήθηκε η αίτηση ή πρόταση για την κίνηση δικαστικής διαδικασίας.
- Να διασφαλίζει τη συνταγματικότητα και νομιμότητα όσον αφορά την εφαρμογή των πράξεων και να ενημερώνει τη Βουλή των Αντιπροσώπων του Κροατικού Κοινοβουλίου για οποιαδήποτε μορφή αντισυνταγματικότητας ή παρατυπίας διαπιστώνει.
- Εάν διαπιστώσει ότι κάποιος αρμόδιος φορέας δεν έχει εκδώσει κανονισμό για την εκτέλεση διατάξεων του Συντάγματος, νόμων και άλλων κανονισμών, ενώ ήταν υποχρεωμένος να το πράξει, το Συνταγματικό Δικαστήριο οφείλει να ενημερώσει σχετικά την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Κροατίας και, στην περίπτωση των κανονισμών που θα έπρεπε να είχαν εκδοθεί από την κυβέρνηση, πρέπει να ενημερώσει σχετικά την Βουλή των Αντιπροσώπων του Κροατικού Κοινοβουλίου.
- Να εκδίδει, μετά από πρόταση της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, απόφαση με την οποία ο Πρόεδρος του Κροατικού Κοινοβουλίου αναλαμβάνει καθήκοντα προσωρινού Προέδρου της Δημοκρατίας, αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κωλύεται να ασκήσει τα καθήκοντά του για σημαντικό χρονικό διάστημα λόγω ασθένειας ή ανικανότητας, και ιδιαίτερα εάν ο Πρόεδρος δεν είναι σε θέση να αναθέσει τα καθήκοντά του σε προσωρινό αντικαταστάτη.
- Να παρέχει τη συγκατάθεσή του για την κράτηση ή την κίνηση ποινικής διαδικασίας κατά του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- Να αποφαινεται επί αίτησης αναίρεσης κατά απόφασης του Εθνικού Συμβουλίου Δικαστηρίων για παύση δικαστή από το δικαστικό αξίωμα και να αποφαινεται επί αίτησης αναίρεσης κατά απόφασης του Εθνικού Συμβουλίου Δικαστηρίων για πειθαρχική ευθύνη των δικαστών, εντός 30 ημερών από την υποβολή της αίτησης αναίρεσης (η απόφαση αποκλείει το δικαίωμα για συνταγματική καταγγελία).

Η τρίτη αναθεώρηση του Συντάγματος του 1990 πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2001. Με την εν λόγω αναθεώρηση δεν τροποποιήθηκαν ή συμπληρώθηκαν οι συνταγματικές διατάξεις του 2000, με τις οποίες είχαν επεκταθεί σημαντικά οι εξουσίες του Συνταγματικού Δικαστηρίου σε σχέση με τις αρμοδιότητές του βάσει του Συντάγματος του 1990. Απλώς εναρμονίστηκε η ισχύουσα ορολογία στο τμήμα του Συντάγματος για το Συνταγματικό Δικαστήριο με την ορολογία στη Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών. Επιπλέον, στις ισχύουσες διατάξεις του Συντάγματος σχετικά με το Συνταγματικό Δικαστήριο, διαγράφηκαν όλες οι αναφορές στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στη Βουλή των Επαρχιών του Κροατικού Κοινοβουλίου, διότι με την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001 αναγνωρίστηκε ότι το Εθνικό Κοινοβούλιο περιλαμβάνει ένα μόνο τμήμα (η Βουλή των Επαρχιών καταργήθηκε και οι διατάξεις που αναφέρονταν στη Βουλή των Αντιπροσώπων αντικαταστάθηκαν από διατάξεις που παραπέμπουν στο Κροατικό Κοινοβούλιο).

Στα τέλη Μαρτίου του 2002, εκδόθηκε ο συνταγματικός νόμος για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση του συνταγματικού νόμου για το Συνταγματικό Δικαστήριο της Δημοκρατίας της Κροατίας, με τον οποίο το κείμενο του συνταγματικού νόμου του 1999 προσαρμόζεται αναλόγως για να ληφθούν υπόψη οι διευρυμένες εξουσίες του Συνταγματικού Δικαστηρίου που θεσπίστηκαν με την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2000. Ο νόμος αυτός εξακολουθεί να ισχύει.

Ο συνταγματικός έλεγχος θεσπίστηκε στη Δημοκρατία της Κροατίας το 1963, και το Συνταγματικό Δικαστήριο άρχισε να λειτουργεί το 1964.

Η ιστορία του συνταγματικού ελέγχου στη Δημοκρατία της Κροατίας μπορεί να χωριστεί σε δύο χρονικές περιόδους:

τον συνταγματικό έλεγχο στην πρώην Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Κροατίας από το 1963 έως το 1990 — περίοδος κατά την οποία η Κροατία ήταν μία από τις έξι ομοσπονδιακές οντότητες (δημοκρατίες) που αποτελούσαν την πρώην Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (στο εξής: «πρώην ΣΟΔΓ»)

τον συνταγματικό έλεγχο στη Δημοκρατία της Κροατίας από το 1990 έως σήμερα — δηλαδή αφότου η Δημοκρατία της Κροατίας κατέστη αυτόνομη και ανεξάρτητη.

Οι σημαντικότερες νομοθετικές πράξεις ποινικού δικαίου

Ποινικό δίκαιο:

Ποινικός Κώδικας

Νόμος περί ποινικής δικονομίας

Νόμος περί πλημμελημάτων

Νόμος περί δικαστηρίων ανηλίκων

Νόμος για την προστασία των ατόμων με ψυχικές διαταραχές

Νόμος για τη μη παραγραφή ποινικών αδικημάτων αισχροκέρδειας σε καιρό πολέμου, καθώς και ποινικών αδικημάτων που διαπράχθηκαν στο πλαίσιο της οικονομικής μετάβασης και της ιδιωτικοποίησης

Νόμος για τη χρηματική αποζημίωση θυμάτων ποινικών αδικημάτων

Ευθύνη νομικών προσώπων για αξιόποινες πράξεις

Νόμος περί αμνήστευσης

Νόμος για τη δήμευση των προϊόντων εγκλημάτων και νόμος περί πλημμελημάτων

Νόμος για τις έννομες συνέπειες των ποινών, το ποινικό μητρώο και την επανένταξη στην κοινωνία

Νόμος περί δικαστικής επιτήρησης

Οι σημαντικότερες νομοθετικές πράξεις αστικού, εμπορικού και διοικητικού δικαίου

 Αστικό δίκαιο:

Νόμος για την επιβολή της νομοθεσίας

Νόμος περί διαιτησίας

Νόμος περί δωρεάν νομικής συνδρομής

Νόμος περί εγκυρότητας

Νόμος περί συμβιβασμού

Νόμος περί κληρονομίας

Νόμος περί αστικών ενοχών

Νόμος περί Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Νόμος περί ιδιοκτησίας και λοιπών εμπράγματων δικαιωμάτων

Νόμος περί μίσθωσης και αγοράς εμπορικού καταστήματος

Νόμος περί κτηματολογίου

Νόμος για την ευθύνη της Δημοκρατίας της Κροατίας για τις ζημιές που προκλήθηκαν στην πρώην Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (ΣΟΔΓ), για τις οποίες ευθυνόταν η πρώην ΣΟΔΓ

Νόμος για την ευθύνη της Δημοκρατίας της Κροατίας για ζημιές που προκλήθηκαν από μέλη των κροατικών ενόπλων δυνάμεων και οργάνων για την τήρηση του νόμου και της τάξης κατά τη διάρκεια του πολέμου της ανεξαρτησίας της Κροατίας

Νόμος για την ευθύνη λόγω ζημιών προκαλούμενων από τρομοκρατικές πράξεις και διαδηλώσεις

Νόμος για την απαγόρευση της μεταβίβασης του δικαιώματος διάθεσης και χρήσης ορισμένων ακινήτων που ανήκουν στο Δημόσιο σε άλλους χρήστες ή στην κυριότητα φυσικών και νομικών προσώπων

Νόμος για την απαγόρευση του δικαιώματος ορισμένων νομικών προσώπων να διαθέτουν και έχουν στην κατοχή τους περιουσιακά στοιχεία στη Δημοκρατία της Κροατίας

Νόμος για την επίλυση συγκρούσεων κανόνων δικαίου με κανόνες δικαίου άλλων χωρών σε ορισμένες σχέσεις

 Εμπορικό δίκαιο:

Νόμος περί πτώχευσης

Νόμος περί εταιρειών

Νόμος περί δικαστικού μητρώου

Εισαγωγή του νόμου περί ευρωπαϊκής εταιρείας Societas Europea (SE) και του νόμου περί Ευρωπαϊκού Ομίλου Οικονομικού Συμφέροντος (ΕΟΟΣ)

Διοικητικό δίκαιο:

Νόμος περί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Νόμος περί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης και αποζημίωσης

Νόμος περί διοικητικών διαφορών

Νόμος περί αποζημίωσης για περιουσιακά στοιχεία που κατασχέθηκαν κατά τη διάρκεια του γιουγκοσλαβικού κομμουνιστικού καθεστώτος

Κανόνες και διεθνείς συμβάσεις σχετικά με την εφαρμογή του νόμου περί αποζημίωσης για περιουσιακά στοιχεία που κατασχέθηκαν κατά τη διάρκεια του γιουγκοσλαβικού κομμουνιστικού καθεστώτος

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 22/08/2016

Εθνικό δίκαιο - Ιταλία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ιταλίας.

Πηγές δικαίου

Στην Ιταλία, όπως σε κάθε σύγχρονη δημοκρατία, το πολιτικό σύστημα βασίζεται στη διάκριση των εξουσιών μεταξύ νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας.

Οι πηγές του ιταλικού δικαίου παρέχονται συνήθως από τη νομοθετική εξουσία και επιβάλλονται από την εκτελεστική εξουσία. Η δικαστική εξουσία παρεμβαίνει όταν παραβιάζονται οι νόμοι.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Στην Ιταλία, οι πηγές του δικαίου, με ιεραρχική κατάταξη, είναι οι εξής:

- το Σύνταγμα
- οι νόμοι (κώδικες και άλλοι κοινοβουλευτικοί νόμοι, περιφερειακοί νόμοι)
- οι κανονισμοί
- το εθιμικό δίκαιο

Ένα δημοψήφισμα μπορεί να αποτελέσει πηγή δικαίου, εάν καταργήσει προηγούμενο νόμο.

Ο νόμος επιδέχεται ερμηνεία και η νομολογία μπορεί να επηρεάσει τις μεταγενέστερες αποφάσεις. Ωστόσο, η νομολογία δεν είναι αυστηρά δεσμευτική, καθώς η Ιταλία διαθέτει ένα σύστημα αστικού δικαίου, στο οποίο το θετικό, γραπτό δίκαιο αποτελεί τον κύριο οδηγό για την ερμηνεία των νόμων.

Το Σύνταγμα είναι η κύρια πηγή δικαίου. Διαθέτει συστατική ισχύ και μπορεί να τροποποιηθεί μόνον μέσω ειδικής διαδικασίας, η οποία είναι πιο πολύπλοκη από εκείνη που απαιτείται για την τροποποίηση κοινών νόμων.

Οι κοινοβουλευτικοί νόμοι προκύπτουν από την Camera dei Deputati (Βουλή των Αντιπροσώπων) και τη Senato (Γερουσία) και πρέπει να επιβάλλονται και να τηρούνται σε ολόκληρη την Ιταλία. Εξαιρούνται οι ειδικοί νόμοι που θεσπίζονται για συγκεκριμένες περιοχές ή συμβάντα – όπως, λόγου χάρη, για τη λήψη μέτρων που ακολουθούν ένα σεισμό.

Οι περιφερειακοί νόμοι ισχύουν μόνον στην επικράτεια της οικείας περιφέρειας και μπορούν να ρυθμίζουν μόνον συγκεκριμένα θέματα.

Σε ορισμένα θέματα, οι περιφερειακοί νόμοι μπορούν να ενσωματωθούν σε κρατικούς νόμους (εφόσον υπάρχουν) ή μπορεί να καταστούν αποκλειστικοί (απουσία εθνικής ρύθμισης), όπως το εμπόριο, η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, ο αθλητισμός, οι λιμένες και οι αερολιμένες, η ασφάλεια στην εργασία και τα πολιτιστικά αγαθά.

Οι κανονισμοί περιλαμβάνουν υποβληθείσες κανονιστικές πράξεις, με λεπτομέρειες σχετικά με την επιβολή των νόμων, τόσο εθνικών όσο και περιφερειακών.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Το δικαιοδοτικό σύστημα της Ιταλίας συμμορφώνεται προς τους διεθνείς και τους κοινοτικούς κανόνες, τόσο εθιμικούς όσο και γραπτούς.

Υπάρχει ιεραρχία των πηγών του δικαίου. Σύμφωνα με το κράτος δικαίου, ένας νόμος δεν πρέπει να αντίκειται στο Σύνταγμα και μια παράγωγη νομοθετική πράξη δεν πρέπει να αντίκειται σε μια νομοθετική πηγή.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Συνήθως, τα αρμόδια όργανα για τη θέσπιση νομικών κανόνων είναι η Βουλή και τα περιφερειακά συμβούλια.

Σε ειδικές περιπτώσεις, η κυβέρνηση μπορεί να θεσπίσει νόμους (με επακόλουθη επικύρωση/τροποποίηση από τη Βουλή). Αυτό μπορεί να συμβεί σε επείγουσες περιπτώσεις ή εάν η Βουλή έχει αναθέσει τη σχετική εξουσία.

Οι κανονισμοί εκδίδονται κατά κανόνα από την κυβέρνηση ή τα περιφερειακά συμβούλια και περιέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή των νόμων.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η συνήθης διαδικασία θέσπισης ενός νόμου περιλαμβάνει τρία στάδια:

- Πρόταση: το προνόμιο αυτό ανήκει στην κυβέρνηση, σε κάθε βουλευτή, σε ομάδες ψηφοφόρων (πολίτες), σε περιφερειακά συμβούλια και σε ορισμένα ειδικά όργανα.
- Συζήτηση και ψηφοφορία: πραγματοποιούνται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τον εσωτερικό κανονισμό της Βουλής.
- Επικύρωση και δημοσίευση: πρόκειται για την επικύρωση από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τη δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Το πρόγραμμα [Normattiva](#) ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2010 για να προωθήσει τη μηχανογράφηση και την ταξινόμηση των κρατικών και περιφερειακών διατάξεων που τέθηκαν σε ισχύ από όργανα της δημόσιας διοίκησης, να παρέχει τη δυνατότητα δωρεάν αναζήτησης και κατανόησης των εν λόγω διατάξεων από τους πολίτες και να παρέχει μέσα για τη νομοθετική αναθεώρηση, για την οποία αρμόδια όργανα είναι το Γραφείο του Πρωθυπουργού, η Γερουσία της Δημοκρατίας και το Κογκρέσο των Βουλευτών.

Τα έγγραφα στη βάση δεδομένων «Normattiva» μπορούν να αναγνωστούν σε τρεις μορφές:

- στην πρωτότυπη έκδοση που δημοσιεύτηκε στην Ιταλική Επίσημη Εφημερίδα
- στην ισχύουσα και εφαρμοστέα έκδοση κατά την ημερομηνία χρήσης της βάσης δεδομένων και
- στην έκδοση που ίσχυε οποιαδήποτε προηγούμενη χρονική στιγμή που καθορίζει ο χρήστης.

Όταν ολοκληρωθεί, η βάση δεδομένων θα περιέχει το σύνολο της κρατικής νομοθεσίας με τη μορφή αριθμημένων πράξεων (νόμοι, διατάγματα με ισχύ νόμου, νομοθετικά διατάγματα και άλλες αριθμημένες πράξεις).

Προς το παρόν περιέχει περίπου 75.000 πράξεις, οι οποίες εγκρίθηκαν το 1946 και μετά. Δεν περιλαμβάνει υπουργικά διατάγματα.

Το πρόγραμμα βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της ανάπτυξης. Στο μέλλον:

- θα υπάρχει η δυνατότητα πλοήγησης σε ολόκληρη τη βάση δεδομένων, μέσω δυναμικών συνδέσμων, από την τροποποιηθείσα διάταξη στο σχετικό άρθρο της επόμενης τροποποιητικής πράξης
- η λειτουργία της αναζήτησης θα αναβαθμιστεί ώστε να περιλαμβάνει την αναζήτηση «κατά έννοια», καθώς και κατά σημασιολογική κατηγορία
- όλες οι νομοθετικές πράξεις που δημοσιεύτηκαν ενόσω η Ιταλία ήταν βασιλείο (1861-1946) θα συγκεντρωθούν και θα περιληφθούν στο πρόγραμμα

- θα περιλαμβάνονται σύνδεσμοι σε όλες τις άλλες δημόσιες νομοθετικές βάσεις δεδομένων, αρχίζοντας με αυτές οι οποίες περιέχουν περιφερειακούς νόμους και κοινοτική νομοθεσία.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/06/2018

Εθνικό δίκαιο - Κύπρος

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Συντάγματος «η Κυπριακή Πολιτεία είναι ανεξάρτητη και κυρίαρχη Δημοκρατία, προεδρικού συστήματος», και βασίζεται στις αρχές της νομιμότητας, της διάκρισης των εξουσιών (εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής), του ανεπηρέαστου της δικαστικής εξουσίας και του σεβασμού και της προστασίας των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες διασφαλίζονται στο Μέρος II του Συντάγματος, που ακολουθεί το πρότυπο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Σ.Α.Δ.), και σύμφωνα με το άρθρο 35 του Συντάγματος «οι νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές αρχές της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους, η κάθε μια εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της».

Η νομιμότητα εξασφαλίζεται όχι μόνο από το γραπτό Σύνταγμα και τις νομικές διατάξεις αλλά επίσης από την δέσμευση της Κυβέρνησης να τηρεί τους υπό εντολή συνταγματικούς περιορισμούς, τη ψήφιση από την Νομοθετική εξουσία μη-αντισυνταγματικών νόμων και την ύπαρξη μιας ανεξάρτητης και ανεπηρέαστης δικαστικής εξουσίας.

Πηγές δικαίου

1. Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από την 1.5.2004 η Κύπρος αποτελεί πλήρες και ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπάγεται στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερισχύει του εθνικού δικαίου των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων τόσο των ημεδαπών νόμων όσο και του Συντάγματος.

Η υπεροχή του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο τροποποιήθηκε με τον Περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο (Ν. 127(I)/2006) έτσι ώστε να προκύπτει με σαφήνεια η υπεροχή και αυξημένη ισχύς του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του Συντάγματος.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επίσης προσαρμόσει και εναρμονίσει την κυπριακή νομοθεσία προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη θέσπιση ενός όγκου νομοθετημάτων και την ταυτόχρονη κατάργηση ή τροποποίηση ορισμένων διατάξεων του κυπριακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και διατάξεων του Συντάγματος ως ανωτέρω.

Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επομένως αποτελεί πηγή δικαίου που έχει αυξημένη ισχύ στην Κυπριακή Δημοκρατία και περιλαμβάνει τόσο τους κανόνες που θεσπίστηκαν από τα κράτη-μέλη, δηλαδή τις Συνθήκες που προέβλεπαν την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τα Πρωτόκολλα και τα Παραρτήματά τους, όπως συμπληρώθηκαν ή τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, όσο τους κανόνες που προέρχονται από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λαμβάνουν την μορφή Κανονισμών, Οδηγιών ή Αποφάσεων. Περιλαμβάνει επίσης και τους κανόνες Διεθνών Συμβάσεων που συνάπτει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τρίτα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, τις γενικές και θεμελιώδεις αρχές δικαίου, το εθιμικό δίκαιο, τους γενικούς κανόνες δημόσιου διεθνούς δικαίου αλλά και την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την οποία τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ως γενικές αρχές δικαίου, αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

2. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας θεσπίστηκε το 1960 με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποτελεί σύμφωνα με το άρθρο 179 του Συντάγματος τον υπέρτατο νόμο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μετά την εισδοχή της Κυπριακής

Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την τροποποίηση του Συντάγματος ως αναφέρεται στην παράγραφο 1 ανωτέρω το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερισχύει στην εσωτερική συνταγματική τάξη και κανόνες δικαίου που περιέχονται στο Σύνταγμα πρέπει να συνάδουν με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Διεθνείς Συνθήκες / Συμβάσεις / Συμφωνίες

Με βάση το άρθρο 169 του Συντάγματος Διεθνείς Συμβάσεις, Συνθήκες ή Συμφωνίες που συνομολογούνται μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, έχουν μετά την κύρωση του με νόμο και την δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου (αλλά όχι του Συντάγματος) και υπερισχύουν σε περίπτωση σύγκρουσής τους με οποιοδήποτε τέτοιο νόμο υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο.

4. Τυπικοί Νόμοι

Τυπικοί νόμοι είναι οι νόμοι που ψηφίζονται από την Βουλή των Αντιπροσώπων η οποία ασκεί νομοθετική εξουσία και πρέπει να συνάδουν τόσο με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με το Σύνταγμα.

Οι νόμοι οι οποίοι ισχύουν σήμερα στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι αυτοί οι οποίοι βρίσκονταν σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 188 του Συντάγματος την ημέρα πριν από την ημέρα της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τους όρους που προνοούνται στο άρθρο αυτό του Συντάγματος, εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος καθώς και οι Νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μετά την ανεξαρτησία.

5. Κανονιστικές Πράξεις

Οι κανονιστικές πράξεις είναι νομοθετικού περιεχομένου πράξεις, που εκδίδονται από την εκτελεστική εξουσία κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης και πρέπει να συνάδουν τόσο με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με το Σύνταγμα και τους Νόμους.

Η εξουσία αυτή της διοίκησης να θεσπίζει συμπληρωματικούς κανόνες δικαίου (δευτερογενής νομοθεσία), αναγκαίους για την εφαρμογή και εκτέλεση ενός νόμου, καλείται κανονιστική εξουσία και επιτρέπεται, παρόλο που η νομοθετική εξουσία στην Κύπρο ανήκει τη Βουλή των Αντιπροσώπων, προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.

6. Νομολογία Ανώτατου Δικαστηρίου

Στην Κύπρο ισχύει το δόγμα της δεσμευτικότητας των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου για όλα τα κατώτερα δικαστήρια. Έτσι, μια απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την οποία ερμηνεύεται συγκεκριμένος κανόνας δικαίου, θεωρείται ως πηγή δικαίου.

7. Κοινό Δίκαιο - Αρχές Επιείκειας

Πηγή δικαίου αποτελούν επίσης το κοινό δίκαιο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άλλη νομοθετική πρόνοια.

Είδη νομικών εργαλείων - περιγραφή

Γραπτά

1. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας
2. Οι Διεθνείς Συμβάσεις/ Συμφωνίες/ Συνθήκες οι οποίες συνομολογούνται με τρίτες χώρες, κυρώνονται με νόμο και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, και έχουν αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο.
3. Οι νόμοι οι οποίοι βρίσκονταν σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 188 του Συντάγματος την ημέρα πριν από την ημέρα της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τους όρους που προνοούνται σε αυτό, εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος. Νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μετά την ανεξαρτησία.
4. Κανονιστικές Πράξεις (Κανονισμοί).

Άγραφα

1. Νομολογία που περιλαμβάνει τόσο την νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά και του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
2. Το κοινοδίκαιο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος.

Ιεραρχία πηγών

Μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ιεραρχία των πηγών Δικαίου στην Κυπριακή Δημοκρατία έχει ως εξής:

1. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
2. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
3. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ / ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ/ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ
4. ΤΥΠΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ
5. ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ
6. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
7. ΚΟΙΝΟΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑΣ

Το κοινοδίκαιο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) αποτελούν πηγή του κυπριακού δικαίου και εφαρμόζονται στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άλλη νομοθετική πρόνοια. Θεσμικό πλαίσιο

Οργανισμοί αρμόδιοι για υιοθέτηση νομικών κανόνων

Στο σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας γίνεται σαφής διάκριση των τριών πολιτειακών εξουσιών. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και το Υπουργικό Συμβούλιο, η δικαστική από τα δικαστήρια της Δημοκρατίας και η νομοθετική εξουσία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων η οποία αποτελεί το κατ' εξοχήν νομοθετικό όργανο της Δημοκρατίας. Παρά το γεγονός ότι το κατ' εξοχήν νομοθετικό όργανο είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων, η εκτελεστική εξουσία έχει περιβληθεί με την ικανότητα να θέτει κανόνες δικαίου αναγκαίους για να καθίσταται δυνατή η εφαρμογή ενός νόμου και να ανταποκρίνεται στις πολλές συνθήκες στις οποίες μπορεί να κληθεί να εφαρμοστεί. Η εξουσία αυτή της διοίκησης να θεσπίζει συμπληρωματικούς κανόνες δικαίου αναγκαίους για την εφαρμογή και εκτέλεση ενός νόμου καλείται κανονιστική εξουσία.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η διαδικασία ψήφισης ενός νόμου αρχίζει με την υποβολή πρότασης νόμου ή νομοσχεδίου. Το δικαίωμα υποβολής προτάσεων νόμου ανήκει στους Βουλευτές και των νομοσχεδίων στους Υπουργούς. Όλα τα νομοσχέδια και όλες οι προτάσεις νόμου οι οποίες εισάγονται στη Βουλή των Αντιπροσώπων παραπέμπονται αρχικά για συζήτηση ενώπιον της αρμόδιας επί του θέματος κοινοβουλευτικής επιτροπής και στη συνέχεια για συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής.

Οι νόμοι και οι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων ψηφίζονται δια απλής πλειοψηφίας των παρόντων και ψηφιζόντων βουλευτών και αφού ψηφιστούν κοινοποιούνται στο Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας ο οποίος είτε προχωρεί στην έκδοσή τους δια της δημοσίευσης τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας είτε στην αναπομπή τους στην Βουλή για επανεξέταση του θέματος. Σε αυτή την περίπτωση εάν η Βουλή εμμένει στην απόφασή της τότε ο Πρόεδρος θα πρέπει να προχωρήσει στην έκδοση του εν λόγω Νόμου εκτός εάν ο Πρόεδρος εξασκήσει το δικαίωμα της αναφοράς που του παρέχεται από το Σύνταγμα με το οποίο μπορεί να απευθυνθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο για να αποφασιστεί από αυτό κατά πόσο ο νόμος είναι σύμφωνος με το Σύνταγμα ή το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν κριθεί ότι είναι σύμφωνος τότε δημοσιεύεται παραχρήμα αν όχι δεν δημοσιεύεται.

Οι νόμοι τίθενται σε ισχύ από της δημοσίευσέως τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ή σε ημερομηνία την οποία καθορίζει ο νόμος και μπορούν να καταργηθούν με την ψήφιση άλλου νόμου ή σιωπηρά υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Τράπεζες νομικής πληροφόρησης

Οι διαθέσιμες νομικές βάσεις δεδομένων στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι:

1. [CYLAW](#)
2. [NOMIKOS KOMBOS ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ](#) (THE CYPRUS LEGAL PORTAL)

Είναι δωρεάν η πρόσβαση στις τράπεζες πληροφόρησης;

Η πρόσβαση στο CYLAW είναι δωρεάν. Η πρόσβαση στο ΝΟΜΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ είναι δυνατή μόνο σε συνδρομητές.

Σύντομη περιγραφή

1. CYLAW

Το CyLaw δημιουργήθηκε στον Ιανουάριο του 2002 με σκοπό να παρέχει ελεύθερη, ανεξάρτητη και μη κερδοσκοπική νομική πληροφόρηση και πρόσβαση στις πηγές του Κυπριακού Δικαίου στα πλαίσια των αρχών του διεθνούς κινήματος για την ελεύθερη πρόσβαση στο νόμο του οποίου είναι μέλος. Οι βάσεις δεδομένων του CyLaw περιλαμβάνουν τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου που εκδόθηκαν από το 1997, τους Θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας και αριθμό νομικών άρθρων και κειμένων.

Οι αποφάσεις που περιλαμβάνονται στο CyLaw παραχωρήθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή από το Ανώτατο Δικαστήριο. Τα κείμενα των αποφάσεων που περιλαμβάνονται είναι τα αυθεντικά κείμενα όπως δημοσιεύθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο χωρίς οποιαδήποτε επέμβαση ή διόρθωση.

2. Νομικός Κόμβος στο Διαδίκτυο

Από τον Νομικό Κόμβο στο Διαδίκτυο (The Cyprus Legal Portal) παρέχεται, μεταξύ άλλων, εύκολη πρόσβαση σε ειδησεογραφία, κείμενα και άρθρα άμεσου ενδιαφέροντος για όσους ασχολούνται με Νομικά θέματα καθώς και πρόσβαση στην συνδρομητική Τράπεζα Νομικής Πληροφόρησης που περιέχει τις βάσεις δεδομένων «Νομοθεσία» και «Νομολογία» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στο Ευρετήριο των Νόμων περιλαμβάνονται το ευρετήριο όλων των Νόμων είτε αυτοί ισχύουν είτε καταργήθηκαν και το ευρετήριο όλων των σχετικών Κανονισμών. Τα ευρετήρια ενημερώνονται συνεχώς με την έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας.

Στο ευρετήριο της Νομολογίας το σύστημα παρέχει την δυνατότητα για έρευνα στο κείμενο οποιασδήποτε απόφασης με βάση διάφορα κριτήρια.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Νομική Υπηρεσία](#)

[Ανώτατο Δικαστήριο](#)

[Βουλή των Αντιπροσώπων](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 23/07/2019

Εθνικό δίκαιο - Λετονία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [IV](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Λετονίας.

Πηγές δικαίου

Το νομικό σύστημα της Λετονίας ανήκει στα νομικά συστήματα της ηπειρωτικής Ευρώπης. Η σημαντικότερη πηγή δικαίου είναι η γραπτή νομοθεσία.

Νομοθεσία

Οι σχέσεις μεταξύ φορέων δημοσίου δικαίου και φυσικών προσώπων ή άλλων κατόχων δικαιωμάτων διέπονται από τη νομοθεσία (*ārējie normatīvie akti*).

Είδη νομοθεσίας, κατά σειρά νομικής προτεραιότητας:

- το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λετονίας
- οι (τυπικοί) νόμοι: οι νόμοι τους οποίους θεσπίζει η Βουλή
- οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου

- οι κανονισμοί της Τράπεζας της Λετονίας, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Επιτροπής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (στη λετονική έννομη τάξη οι εν λόγω κανονισμοί έχουν την ίδια ισχύ με τους κανονισμούς που εκδίδει το υπουργικό συμβούλιο)
- οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Οι διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των νομοθετικών πράξεων. Όταν εφαρμόζουν διατάξεις του δικαίου της ΕΕ, οι αρχές και τα δικαστήρια πρέπει να λαμβάνουν επίσης υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι διατάξεις του διεθνούς δικαίου εφαρμόζονται ανεξάρτητα από την πηγή τους ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των νομοθετικών πράξεων. Εάν διάταξη του διεθνούς δικαίου και διάταξη του λετονικού δικαίου με την ίδια κατάταξη στην ιεραρχία είναι ασυμβίβαστες, εφαρμόζεται η διάταξη του διεθνούς δικαίου.

Οι τυπικοί νόμοι και οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα σε ολόκληρη τη Λετονία και κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια αυτών. Η άγνοια νόμων και κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου δεν απαλλάσσει κανέναν από την υποχρέωση και την ευθύνη συμμόρφωσης προς αυτούς.

Οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι δεσμευτικοί για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα εντός της σχετικής διοικητικής περιοχής.

Νομοθετικές πράξεις μπορούν να εκδίδουν οι ακόλουθες οντότητες:

- ο λαός της Λετονίας όταν ασκεί νομοθετικές εξουσίες (το ένα δέκατο του συνόλου των εκλογέων δύναται να υποβάλει νομοσχέδια στο Κοινοβούλιο ο λαός μπορεί να συμμετέχει επίσης σε δημοψηφίσματα)
- το Saeima (Κοινοβούλιο) έχει την εξουσία να ψηφίζει νόμους
- το υπουργικό συμβούλιο έχει την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς κατ' εξουσιοδότηση των νόμων
- η Τράπεζα της Λετονίας, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η Επιτροπή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας έχουν ομοίως εξουσία έκδοσης κανονισμών κατ' εξουσιοδότηση των νόμων
- η τοπική αυτοδιοίκηση έχει την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς κατ' εξουσιοδότηση των νόμων.

Εσωτερικές κανονιστικές πράξεις

Οι εσωτερικές κανονιστικές πράξεις (*iekšējie normatīvie akti*) εκδίδονται από φορέα δημοσίου δικαίου με σκοπό τη θέσπιση διαδικασιών για τη δική του εσωτερική λειτουργία ή τη λειτουργία των οργάνων που υπάγονται σε αυτόν ή για την αποσαφήνιση της διαδικασίας εφαρμογής της γενικής νομοθεσίας στο πλαίσιο των εργασιών του. Οι εσωτερικές κανονιστικές πράξεις δεν είναι δεσμευτικές για τα φυσικά πρόσωπα. Εάν ένας φορέας εκδώσει απόφαση που αφορά φυσικό πρόσωπο, δεν μπορεί να παραπέμψει στην εν λόγω απόφαση σε εσωτερική κανονιστική πράξη.

Στα είδη εσωτερικών κανονιστικών πράξεων περιλαμβάνονται:

- το καταστατικό ενός φορέα (*nolikums*), το οποίο καθορίζει την εσωτερική δομή και την οργάνωσή του
- εσωτερικοί διαδικαστικοί κανόνες (*reglaments*): καθορίζουν τη δομή των εσωτερικών μονάδων ενός φορέα και τις εργασίες τους
- συστάσεις (*ieteikumi*): θεσπίζουν διαδικασίες για την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που παρέχεται από τη νομοθεσία και τις εσωτερικές κανονιστικές πράξεις, προβλέποντας ενιαίο τρόπο δράσης σε περιστάσεις που ομοιάζουν. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι συστάσεις μπορούν να παραβλέπονται, εάν συντρέχουν βάσιμοι λόγοι
- οδηγίες (*instrukcija*): καθορίζουν πώς πρέπει να εφαρμόζονται η γενική νομοθεσία και οι γενικές νομικές αρχές
- εσωτερικοί κανονισμοί (*iekšējie noteikumi*): καθορίζουν τη διαδικασία για την έκδοση διοικητικών αποφάσεων, τον τρόπο με τον οποίο διοικητικοί και άλλοι υπάλληλοι πρέπει να ασκούν τα καθήκοντά τους, τους κανόνες δεοντολογίας, την ασφάλεια στην εργασία και άλλα θέματα τα οποία αφορούν τις εργασίες του οικείου οργάνου.

Οι κάθε είδους εσωτερικές κανονιστικές πράξεις έχουν την ίδια νομική ισχύ. Εάν διαπιστωθεί ασυμφωνία μεταξύ εσωτερικών κανονιστικών πράξεων, ισχύει η πράξη που εκδόθηκε από την ανώτερη αρχή ή τον ανώτερο υπάλληλο.

Εσωτερικές κανονιστικές πράξεις μπορούν να εκδίδουν οι ακόλουθες οντότητες:

- το υπουργικό συμβούλιο
- ένα μέλος του υπουργικού συμβουλίου

- το διοικητικό όργανο δημόσιου φορέα
- ο επικεφαλής της εκάστοτε αρχής.

Πηγές δικαίου: κατηγορίες

Οι πηγές του δικαίου υποδιαιρούνται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- νόμοι και κανονισμοί (*normatīvie akti*): νομικές πράξεις οι οποίες θεσπίζουν νομικούς κανόνες, τους θέτουν σε ισχύ, τους τροποποιούν ή τους καταργούν οι νόμοι και οι κανονισμοί έχουν χαρακτήρα είτε κανόνων δικαίου είτε εσωτερικών κανονιστικών πράξεων
- γενικές αρχές του δικαίου: γραπτοί (περιεχόμενοι σε νόμο ή κανονισμό) ή άγραφοι βασικοί κανόνες οι οποίοι διέπουν την αντικειμενική νομιμότητα στην κοινωνική ζωή
- εθιμικό δίκαιο: κανόνες συμπεριφοράς οι οποίοι αναπτύχθηκαν ως αποτέλεσμα της διαχρονικής εφαρμογής τους το εθιμικό δίκαιο εφαρμόζεται κατά την ανάπτυξη δικαιωμάτων και την ερμηνεία διατάξεων δικαίου, εάν το σχετικό ζήτημα δεν διέπεται από νόμο ή άλλη νομοθετική πράξη
- νομολογία: το σύνολο των δικαστικών αποφάσεων που περιέχει ορθά και πολύτιμα αφηρημένα νομικά συμπεράσματα, τα οποία μπορούν να επικαλούνται οι δικαστές σε άλλες υποθέσεις στο σκεπτικό των δικών τους αποφάσεων
- θεωρία (*doktrīna*): το σύνολο των παγιωμένων ακαδημαϊκών απόψεων οι οποίες παρέχουν ερμηνεία διατάξεων του δικαίου και πληροφορίες για την προέλευση και την εφαρμογή τους η θεωρία αναφέρεται ευρέως στο σκεπτικό δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων δημόσιων διοικητικών φορέων.

Ιεραρχία των πηγών δικαίου

Πρωτογενείς πηγές δικαίου

- νόμοι και κανονισμοί: πρόκειται για τις πηγές δικαίου με την ανώτατη νομική ισχύ εφαρμόζονται ανάλογα με τη θέση τους στην ιεραρχία των νομοθετικών πράξεων
- γενικές αρχές του δικαίου: η συγκεκριμένη πηγή δικαίου εφαρμόζεται εάν το σχετικό ζήτημα δεν ρυθμίζεται από νόμο ή κανονισμό οι γενικές αρχές του δικαίου χρησιμοποιούνται επίσης για την ερμηνεία κανόνων και κανονισμών δεν υπάρχει ιεραρχία μεταξύ γενικών νομικών αρχών: έχουν όλες την ίδια νομική ισχύ
- εθιμικό δίκαιο: εφαρμόζεται κατά την ανάπτυξη δικαιωμάτων και την ερμηνεία διατάξεων δικαίου, εάν το σχετικό ζήτημα δεν διέπεται από νόμο ή άλλη νομοθετική πράξη.

Δευτερογενείς πηγές δικαίου

- νομολογία: δικαστικές αποφάσεις οι οποίες, σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες δεσμεύουν τα δικαστήρια τα οποία εκδικάζουν αγωγές οι εν λόγω αποφάσεις έχουν ισχύ νόμου, δεσμεύουν όλους τους ενδιαφερομένους και πρέπει να γίνονται σεβαστές όπως οι νόμοι.

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου δεσμεύουν όλες τις κρατικές και τοπικές αρχές, τα όργανα και τους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων, καθώς και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα. Διάταξη δικαίου (ή νόμος), η οποία κρίνεται από το Συνταγματικό Δικαστήριο ότι αντιβαίνει σε άλλη διάταξη νόμου υπέρτερης νομικής ισχύος, θεωρείται άκυρη από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου, εκτός εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά.

Εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο κρίνει αντισυνταγματική διεθνή συμφωνία την οποία υπέγραψε ή σύναψε η Λετονία, το υπουργικό συμβούλιο υποχρεούται να μεριμνήσει για την τροποποίηση, την καταγγελία, την αναστολή της ή την υπαναχώρηση από τη συμφωνία.

Εάν απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου με την οποία περατώνεται μια υπόθεση περιέχει ερμηνεία διάταξης δικαίου, η ερμηνεία αυτή είναι δεσμευτική για όλες τις κρατικές και τοπικές αρχές, τα όργανα και τους υπαλλήλους, τα δικαστήρια καθώς και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

- στο σκεπτικό δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων δημόσιων διοικητικών φορέων γίνονται εκτεταμένες αναφορές στη θεωρία η θεωρία του δικαίου δεν έχει νομική ισχύ ούτε έχει καθολική εφαρμογή.

Θεσμικό πλαίσιο

Οντότητες που δικαιούνται να θεσπίζουν νομοθεσία

Δικαίωμα να νομοθετούν έχουν το **Saeima (Κοινοβούλιο)** και ο **λαός της Λετονίας** μέσω του δικαιώματος συμμετοχής σε δημοψηφίσματα.

Το **υπουργικό συμβούλιο** μπορεί να εκδίδει νομοθεσία με τη μορφή κανονισμών (*noteikumi*) στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- βάσει εξουσιοδότησης η οποία προβλέπεται σε νόμο
- για την έγκριση διεθνούς συμφωνίας ή σχεδίου διεθνούς συμφωνίας, την καταγγελία ή την αναστολή διεθνούς συμφωνίας, εκτός εάν το Σύνταγμα ή ο νόμος προβλέπουν διαφορετικά
- εάν είναι απαραίτητο για την εφαρμογή νομοθετικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εάν το σχετικό ζήτημα δεν ρυθμίζεται από νόμο οι εν λόγω κανονισμοί δεν πρέπει να περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των φυσικών προσώπων.

Η **Τράπεζα της Λετονίας**, η **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς** και η **Επιτροπή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας** μπορούν να θεσπίζουν νομοθεσία (κανονισμούς, *noteikumi*) μόνον βάσει εξουσιοδότησης από τον νόμο και εντός του πεδίου της αρμοδιότητάς τους.

Η **τοπική αυτοδιοίκηση** μπορεί να θεσπίζει νομοθεσία (δεσμευτικούς κανονισμούς) βάσει νόμων ή κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου.

Διαδικασία κατάρτισης νέων νόμων και κανονισμών

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται σύντομη επισκόπηση των διαδικασιών κατάρτισης νέας νομοθεσίας.

Νόμος

Κατάθεση νομοσχεδίου στο Κοινοβούλιο

Τα νομοσχέδια μπορούν να υποβληθούν στο Κοινοβούλιο από τον Πρόεδρο, το υπουργικό συμβούλιο, τις κοινοβουλευτικές επιτροπές, από τουλάχιστον πέντε βουλευτές ή, στις συνταγματικά προβλεπόμενες περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο Σύνταγμα, από το ένα δέκατο του συνόλου των εκλογένων.

Εξέταση και έγκριση νομοσχεδίου στο Κοινοβούλιο

Το Κοινοβούλιο εξετάζει τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Τα νομοσχέδια που θεωρούνται επείγοντα, το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού, οι τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και τα νομοσχέδια που αφορούν την έγκριση διεθνών συμφωνιών εγκρίνονται σε δεύτερη ανάγνωση.

Το νομοσχέδιο θεωρείται ότι εγκρίθηκε και καθίσταται νόμος, εάν εξετάστηκε σε τρεις αναγνώσεις ή, στις περιπτώσεις που απαριθμούνται ανωτέρω, εξετάστηκε σε δύο αναγνώσεις και, όταν τέθηκε σε ψηφοφορία, υπερψηφίστηκε από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών.

Δημοσίευση νόμων

Όλοι οι εγκριθέντες νόμοι διαβιβάζονται από το Προεδρείο (*Prezidijs*) του Saeima στον Πρόεδρο για δημοσίευση.

Ο Πρόεδρος δημοσιεύει τους νόμους που ενέκρινε το Saeima στο διάστημα από τη δέκατη έως την εικοστή πρώτη ημέρα από την έγκριση του νόμου. Ο νόμος τίθεται σε ισχύ τη δέκατη τέταρτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα *Latvijas Vēstnesis*, εκτός εάν ο νόμος προβλέπει διαφορετική προθεσμία.

Δικαίωμα αναστολής της δημοσίευσης νόμου

Ο Πρόεδρος έχει την εξουσία να ζητήσει την επανεξέταση ενός νόμου ή να αναβάλει τη δημοσίευσή του για μέγιστο διάστημα δύο μηνών.

Ο Πρόεδρος ασκεί το δικαίωμα να ζητήσει την επανεξέταση ενός νόμου με δική του πρωτοβουλία, αλλά μπορεί να αναβάλει τη δημοσίευση ενός νόμου μόνον εάν του το ζητήσει τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των βουλευτών. Ο Πρόεδρος ή το ένα τρίτο του συνόλου των βουλευτών μπορούν να ασκήσουν τα προαναφερθέντα δικαιώματα εντός δέκα ημερών από την έγκριση του νόμου από το Saeima.

Νόμος ο οποίος αναστέλλεται σύμφωνα με την προαναφερθείσα διαδικασία παραπέμπεται για ψηφοφορία σε εθνικό δημοψήφισμα, εφόσον το ζητήσει τουλάχιστον το ένα δέκατο του συνόλου των εκλογένων στο πλαίσιο διαδικασίας συλλογής υπογραφών. Ωστόσο, εάν δεν ληφθεί τέτοιο αίτημα εντός δύο μηνών, ο νόμος δημοσιεύεται. Δεν διενεργείται δημοψήφισμα, εάν το Saeima ψηφίσει εκ νέου επί του σχετικού νόμου και ο νόμος υπερψηφιστεί από τουλάχιστον τα τρία τέταρτα του συνόλου των βουλευτών.

Νόμος ο οποίος εγκρίνεται από το Saeima και αναστέλλεται από τον Πρόεδρο μπορεί να καταργηθεί με δημοψήφισμα, εάν τουλάχιστον το ήμισυ του συνόλου των εκλογέντων που έλαβαν μέρος στις προηγούμενες εκλογές του Saeima συμμετάσχουν στο δημοψήφισμα και η πλειοψηφία αυτών ταχθεί υπέρ της κατάργησης του νόμου.

Ωστόσο, δεν μπορούν να υποβληθούν όλοι οι νόμοι σε δημοψήφισμα. Ο προϋπολογισμός καθώς και νόμοι σχετικοί με δάνεια, φόρους, τελωνειακούς δασμούς, σιδηροδρομικά τιμολόγια, στρατιωτική θητεία, κήρυξη πολέμου και έναρξη εχθροπραξιών, σύναψη συνθήκης ειρήνης, κήρυξη και λήξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης, επιστράτευση και αποστράτευση καθώς και συμφωνίες με ξένες χώρες δεν υποβάλλονται σε δημοψήφισμα.

Έναρξη ισχύος νόμου

Ο νόμος τίθεται σε ισχύ τη δέκατη τέταρτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα *Latvijas Vēstnesis*, εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετική προθεσμία. Η προθεσμία για την έναρξη ισχύος του νόμου αρχίζει την επομένη της δημοσίευσής του.

Ακύρωση νόμου

Ένας νόμος παύει να ισχύει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- με την έναρξη ισχύος νόμου που καταργεί τον προηγούμενο νόμο
- με την έναρξη ισχύος μεταβατικής διάταξης άλλου νόμου η οποία προβλέπει την κατάργηση του προηγούμενου νόμου
- με την έναρξη ισχύος απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου η οποία ακυρώνει τον σχετικό νόμο
- σε περίπτωση νόμου ο οποίος εκδίδεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, όταν λήξει η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος του.

Κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου

Υποβολή σχεδίου κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου στο υπουργικό συμβούλιο

Σχέδιο κανονισμού το οποίο καταρτίζεται από υπουργείο, την καγκελαρία ή δημόσιο διοικητικό φορέα που υπάγεται στον πρωθυπουργό μπορεί να υποβληθεί στο υπουργικό συμβούλιο από μέλος του υπουργικού συμβουλίου.

Σχέδιο κανονισμού που καταρτίζεται από άλλη κρατική ή τοπική αρχή, ΜΚΟ ή οργάνωση κοινωνικών εταίρων μπορεί να υποβληθεί στο υπουργικό συμβούλιο από τον επικεφαλής του σχετικού φορέα ή μέσω του μέλους του υπουργικού συμβουλίου που είναι πολιτικά αρμόδιο για το σχετικό θέμα, τον τομέα ή τον επιμέρους τομέα.

Εξέταση και έγκριση σχεδίου κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου

Τα σχέδια κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου που υποβάλλονται στο υπουργικό συμβούλιο κοινοποιούνται και συζητούνται σε συνεδριάσεις υφυπουργών. Μετά την κοινοποίηση του σχεδίου κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου, αυτό διαβιβάζεται στα αρμόδια υπουργεία προς έγκριση και, εφόσον απαιτείται, σε άλλα αρμόδια όργανα. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Οικονομικών γνωμοδοτούν επί όλων των νομοσχεδίων. Οι εκπρόσωποι ΜΚΟ μπορούν επίσης να υποβάλουν τις γνωμοδοτήσεις τους κατά τη διαδικασία έγκρισης.

Σχέδια κανονισμών τα οποία έχουν συμφωνηθεί εξετάζονται σε συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου, ενώ εκείνα επί των οποίων δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία συζητούνται σε συνεδρίαση της επιτροπής του υπουργικού συμβουλίου. Κάθε σχέδιο το οποίο συμφωνείται στη συνεδρίαση της επιτροπής του υπουργικού συμβουλίου παραπέμπεται για περαιτέρω εξέταση σε συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου. Εάν το σχέδιο κανονισμού εγκριθεί κατά τη συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου, θεωρείται ότι εγκρίθηκε και καθίσταται κανονισμός του υπουργικού συμβουλίου.

Δημοσίευση κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου

Οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα *Latvijas Vēstnesis*.

Έναρξη ισχύος κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου

Οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου τίθενται σε ισχύ από την επομένη της δημοσίευσής τους στη *Latvijas Vēstnesis*, εκτός εάν ορίζουν διαφορετικά.

Ακύρωση κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου

Οι κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου παύουν να ισχύουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- με την έναρξη ισχύος κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου που καταργεί τον προηγούμενο κανονισμό του υπουργικού συμβουλίου

- με την έναρξη ισχύος τελικής διάταξης κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου που καταργεί τον προηγούμενο κανονισμό του υπουργικού συμβουλίου
- εάν η διάταξη νόμου βάσει της οποίας εκδόθηκε ο κανονισμός του υπουργικού συμβουλίου παύσει να ισχύει
- με την έναρξη ισχύος απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου η οποία ακυρώνει τον σχετικό κανονισμό του υπουργικού συμβουλίου
- σε περίπτωση κανονισμού του υπουργικού συμβουλίου ο οποίος εκδίδεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, όταν λήξει η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος του.

Κανονισμοί της Τράπεζας της Λετονίας, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Επιτροπής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας

Η διαδικασία δημοσίευσης, έναρξης ισχύος και ακύρωσης κανονισμών της Τράπεζας της Λετονίας, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Επιτροπής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας είναι αντίστοιχη των διαδικασιών δημοσίευσης, έναρξης ισχύος και ακύρωσης κανονισμών του υπουργικού συμβουλίου.

Δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης

Υποβολή σχεδίων δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης σε τοπικό συμβούλιο

Σχέδια δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να υποβληθούν σε τοπικό συμβούλιο από τον πρόεδρο του συμβουλίου, την αρμόδια επιτροπή του συμβουλίου, τα μέλη του συμβουλίου, το πρόσωπο που συγκαλεί έκτακτη συνεδρίαση ή τον επικεφαλής δημοτικής, κοινοτικής ή συνοικιακής αρχής.

Εξέταση και έγκριση δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης

Τα σχέδια δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης εγκρίνονται και καθίστανται δεσμευτικοί κανονισμοί εφόσον υπερψηφιστούν από την πλειοψηφία των παρόντων μελών του τοπικού συμβουλίου, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά σε νόμο.

Το συμβούλιο διαβιβάζει τους κανονισμούς με αιτιολογική έκθεση στο Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή εντός τριών ημερών από την ημερομηνία της υπογραφής τους. Το υπουργείο αξιολογεί τη νομιμότητα των κανονισμών εντός προθεσμίας ενός μήνα από την παραλαβή τους και διαβιβάζει τη γνώμη του στο τοπικό συμβούλιο.

Εάν η γνώμη του υπουργείου δεν περιέχει αντιρρήσεις όσον αφορά τη νομιμότητα των κανονισμών ή εάν το τοπικό συμβούλιο δεν λάβει καμία γνώμη εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το τοπικό συμβούλιο εκδίδει τους δεσμευτικούς κανονισμούς όπως εγκρίθηκαν.

Εάν ληφθεί γνώμη από το υπουργείο με την οποία διαπιστώνεται ότι οι κανονισμοί είναι παράνομοι εν όλω ή εν μέρει, το τοπικό συμβούλιο επιφέρει βελτιώσεις στους κανονισμούς σύμφωνα με τη γνώμη και εκδίδει τροποποιημένους κανονισμούς. Εάν δεν συμφωνεί με τη γνώμη εν όλω ή εν μέρει, το τοπικό συμβούλιο αιτιολογεί τη θέση του στην απόφασή του και εκδίδει τους κανονισμούς. Οι κανονισμοί διαβιβάζονται στο Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή εντός τριών ημερών από την ημερομηνία της υπογραφής τους.

Δημοσίευση δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το τοπικό συμβούλιο δημοσιεύει τους δεσμευτικούς κανονισμούς σε τοπική εφημερίδα ή δωρεάν έντυπο. Τα δημοτικά συμβούλια (*Republikas pilsētas dome*) δημοσιεύουν δεσμευτικούς κανονισμούς στην Επίσημη Εφημερίδα της Λετονίας *Latvijas Vēstnesis*. Η αιτιολογική έκθεση δημοσιεύεται μαζί με τους κανονισμούς.

Μετά την έναρξη ισχύος τους, οι κανονισμοί δημοσιεύονται στο διαδίκτυο, στον δικτυακό τόπο της τοπικής αρχής. Οι δεσμευτικοί κανονισμοί κοινοτικών συμβουλίων (*novada domes*) είναι επίσης διαθέσιμοι στο κτίριο του κοινοτικού συμβουλίου και σε διοικητικές υπηρεσίες της συνοικίας/πόλης.

Το Υπουργείο Προστασίας του Περιβάλλοντος και Περιφερειακής Ανάπτυξης δημοσιεύει δεσμευτικούς κανονισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης στον δικτυακό τόπο του.

Έναρξη ισχύος δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι δεσμευτικοί κανονισμοί τίθενται σε ισχύ από την επομένη της δημοσίευσής τους σε εφημερίδα ή δωρεάν έντυπο, εκτός εάν προσδιορίζουν μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης ισχύος.

Ακύρωση δεσμευτικών κανονισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι δεσμευτικοί κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης παύουν να ισχύουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- με την έναρξη ισχύος δεσμευτικών κανονισμών που καταργούν τους προηγούμενους κανονισμούς
- με την έναρξη ισχύος τελικών διατάξεων άλλων δεσμευτικών κανονισμών που καταργούν τους προηγούμενους κανονισμούς
- εάν η διάταξη νόμου ή κανονισμού υπέρτερης ισχύος, βάσει της οποίας εκδόθηκαν οι σχετικοί δεσμευτικοί κανονισμοί, παύσει να ισχύει
- με την έναρξη ισχύος απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου η οποία ακυρώνει τους σχετικούς κανονισμούς
- σε περίπτωση δεσμευτικών κανονισμών οι οποίοι εκδίδονται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, όταν λήξει η προβλεπόμενη περίοδος ισχύος τους.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Latvijas Vēstnesis, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Λετονίας

Η *Latvijas Vēstnesis* είναι η Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Λετονίας. Η δημοσίευση πληροφοριών σε αυτήν συνιστά επίσημη δημοσίευση.

- Η επίσημη δημοσίευση καθιστά την πράξη αυθεντική και νομικά δεσμευτική.
- Κανείς δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια των νομικών πράξεων ή επίσημων ανακοινώσεων οι οποίες δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα.

Από την 1η Ιουλίου 2012, η Επίσημη Εφημερίδα *Latvijas Vēstnesis* δημοσιεύεται επίσημα σε ηλεκτρονική μορφή στον δικτυακό τόπο <https://www.vestnesis.lv/>. Πληροφορίες δημοσιευμένες στον δικτυακό τόπο <https://www.vestnesis.lv/> πριν από την προαναφερθείσα ημερομηνία προορίζονται μόνον για σκοπούς ενημέρωσης. Η δημοσίευση των εν λόγω πληροφοριών στην έντυπη έκδοση της *Latvijas Vēstnesis* συνιστούσε την επίσημη δημοσίευσή τους.

Κωδικοποιημένη νομοθεσία

Κωδικοποιημένοι νόμοι, κανονισμοί του υπουργικού συμβουλίου και άλλοι νόμοι και κανονισμοί είναι διαθέσιμοι στον δικτυακό τόπο όπου περιέχεται η νομοθεσία της Λετονίας <http://www.likumi.lv/>. Όλοι οι κωδικοποιημένοι νόμοι και κανονισμοί οι οποίοι δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο προορίζονται μόνον για σκοπούς ενημέρωσης. Τον δικτυακό τόπο τηρεί ο επίσημος εκδότης [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Επίσημος εκδότης

Εκδότης της Επίσημης Εφημερίδας *Latvijas Vēstnesis* παραμένει ο εκδότης της προηγούμενης επίσημης εφημερίδας με το ίδιο όνομα: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Ο επίσημος εκδότης λειτουργεί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ISO 9001:2008 (σύστημα διαχείρισης) και ISO 270001:2005 (ασφάλεια πληροφοριών).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η *Latvijas Vēstnesis* διατίθεται δωρεάν. Το ηλεκτρονικό αρχείο της *Latvijas Vēstnesis* διατίθεται επίσης **δωρεάν**. Η πρόσβαση στον δικτυακό τόπο των κωδικοποιημένων νομικών πράξεων παρέχεται επίσης δωρεάν.

Σύνδεσμοι

[Saeima \(Κοινοβούλιο\) της Δημοκρατίας της Λετονίας](#), [Υπουργικό Συμβούλιο της Δημοκρατίας της Λετονίας](#), [Τράπεζα της Λετονίας](#), [Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς](#), [Επιτροπή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας](#), [Τοπική αυτοδιοίκηση της Λετονίας](#), [Επίσημη Εφημερίδα *Latvijas Vēstnesis*](#), <http://www.likumi.lv/>

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/01/2016

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [lt](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [bg](#) [es](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [pl](#)

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Λιθουανίας καθώς και επισκόπηση της λιθουανικής νομοθεσίας.

Πηγές δικαίου

Πηγές δικαίου είναι τα τυπικά μέσα με τα οποία εκφράζονται και θεσπίζονται οι νομικές διατάξεις.

Η **νομική πράξη** αποτελεί επίσημο έγγραφο που εκδίδεται από το αρμόδιο κρατικό όργανο, θεσπίζει και επεξηγεί νομικές διατάξεις ή αναφέρει τη βάση επί της οποίας εφαρμόζονται οι νομικές διατάξεις σε μία μεμονωμένη περίπτωση. Ανάλογα με τη φύση των νομικών πληροφοριών που ορίζονται σε αυτές, οι νομικές πράξεις περιλαμβάνουν τα εξής:

- Νομοθετικές πράξεις** — πρόκειται για αποφάσεις κρατικών οργάνων σε γραπτή μορφή για τη θέσπιση, τροποποίηση ή κατάργηση κανόνων γενικού χαρακτήρα που εφαρμόζονται σε απροσδιόριστο σύνολο αποδεκτών και έχουν εγκριθεί από το κράτος. Οι νομοθετικές πράξεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:
 - Νόμοι**, οι ανώτατες νομικές πράξεις, που εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας [Seimas] ή με εθνικό δημοψήφισμα, θεσπίζουν γενικές νομικές διατάξεις με στόχο τη ρύθμιση των κύριων τομέων των ανθρώπινων σχέσεων και έχουν υπέρτερη νομική ισχύ. Οι νόμοι θεωρούνται πρωταρχική πηγή δικαίου.
 - Κανονιστικές πράξεις**, δηλαδή νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται βάσει νόμου με σκοπό τη συγκεκριμενοποίησή του και τη διασφάλιση της εφαρμογής του. Οι κανονιστικές πράξεις δεν μπορούν να αντιβαίνουν στους νόμους. Περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:
 - κοινοβουλευτικά ψηφίσματα,
 - κυβερνητικά ψηφίσματα,
 - οδηγίες και διαταγές υπουργικών υπηρεσιών,
 - ψηφίσματα και αποφάσεις τοπικών αρχών και της δημόσιας διοίκησης,
 - λοιπές πράξεις.
- Ερμηνευτικές πράξεις** που εκδίδονται προκειμένου να αποσαφηνιστεί η έννοια και το περιεχόμενο εφαρμοστέων νομικών διατάξεων. Εκδίδονται από θεσμικό όργανο που είναι αρμόδιο για την ερμηνεία του δικαίου.
- Ατομικές εκτελεστικές πράξεις**, με τις οποίες τίθενται σε ισχύ οι απαιτήσεις που θεσπίζονται με νομικές πράξεις. Κατά τον ίδιο τρόπο με τις νομοθετικές πράξεις, οι ατομικές εκτελεστικές πράξεις παράγουν έννομα αποτελέσματα χωρίς να έχουν το καθεστώς πηγής δικαίου, διότι δεν θεσπίζουν γενικούς κανόνες καθολικής εφαρμογής, αλλά απευθύνονται από πλευράς κανονιστικού περιεχομένου σε συγκεκριμένα πρόσωπα σε συγκεκριμένες περιστάσεις και έχουν έκτακτο χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι δεν ισχύουν πλέον όταν παύει να υφίσταται η συγκεκριμένη κοινωνική σχέση (πρόσληψη, ειδοποίηση, χορήγηση σύνταξης κ.λπ.).

Άλλες πηγές δικαίου

Πέραν των νομοθετικών πράξεων, πηγές πρωτογενούς δικαίου θεωρούνται επίσης τα ακόλουθα:

- Γενικές αρχές δικαίου (καλή πίστη, δικαιοσύνη, ατομική ευθύνη, λογικότητα)**, οι οποίες θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος της λιθουανικής έννομης τάξης, τόσο για την ερμηνεία νομικών διατάξεων όσο και για την κάλυψη νομικών κενών. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 135 παράγραφος 1 του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, οι παγκοσμίως αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου θεωρείται επίσης ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της λιθουανικής έννομης τάξης και, συνεπώς, τα λιθουανικά δικαστήρια οφείλουν να τις εφαρμόζουν και να καθοδηγούνται από αυτές.
- Νομικά έθιμα**, δηλαδή οι εγκεκριμένοι από το κράτος και εδραιωμένοι στην κοινωνία κανόνες συμπεριφοράς με επαναλαμβανόμενα και μακροχρόνια αποτελέσματα. Ο αστικός κώδικας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας καθιερώνει τα έθιμα ως άμεση πηγή δικαίου. Μπορούν να εφαρμόζονται όταν νόμος ή σύμβαση προβλέπει άμεσα την εφαρμογή τους ή εάν υπάρχει κενό σε νομική ρύθμιση. Τα έθιμα που αντιβαίνουν στις γενικές αρχές δικαίου ή στις αναγκαστικές νομικές διατάξεις δεν μπορούν να εφαρμόζονται.

Ως δευτερογενείς πηγές δικαίου αναγνωρίζονται τα ακόλουθα:

- **Δικαστικό προηγούμενο**, δηλαδή δικαστική απόφαση σε συγκεκριμένη υπόθεση, η οποία έχει καταστεί κατευθυντήρια αρχή για δικαστήρια του ίδιου ή χαμηλότερου βαθμού κατά την εξέταση ανάλογων υποθέσεων. Τα προηγούμενα έχουν μάλλον συμβουλευτικό χαρακτήρα στο πλαίσιο της λιθουανικής έννομης τάξης.
- **Νομική θεωρία**.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Η ιεραρχία των νομικών πράξεων έχει ως εξής:

1. Σύνταγμα,
2. συνταγματικοί νόμοι,
3. επικυρωμένες συνθήκες,
4. νόμοι,
5. λοιπές νομικές πράξεις για την εφαρμογή νόμων (προεδρικές και κυβερνητικές πράξεις, πράξεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου κ.λπ.).

Θεσμική οργάνωση:

Το **Λιθουανικό Κοινοβούλιο** [Seimas] είναι το μόνο όργανο που έχει το δικαίωμα να εκδίδει νόμους. Οι νομικές πράξεις που εκδίδονται από άλλα κρατικά όργανα πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας και τους λοιπούς νόμους.

Άλλες νομοθετικές πράξεις μπορούν να εκδίδονται από:

- το λιθουανικό κοινοβούλιο (ψηφίσματα),
- τον Πρόεδρο (διατάγματα),
- την κυβέρνηση (ψηφίσματα),
- τα υπουργεία και άλλα κυβερνητικά όργανα (διαταγές),
- τις τοπικές αρχές (αποφάσεις, διαταγές).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η [Λιθουανική βάση νομικών πράξεων](#) (Lietuvos teisės aktų duomenų bazė) ανήκει στο **Κοινοβούλιο της Δημοκρατίας της Λιθουανίας**, το οποίο είναι αρμόδιο για την τήρησή της.

Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- εκδοθείσες νομικές πράξεις,
- σχέδια νομικών πράξεων,
- ψηφίσματα,
- συμπεράσματα,
- λοιπές κατηγορίες νομοθετικών πράξεων.

Τα έγγραφα που περιέχονται στη συγκεκριμένη βάση δεδομένων δεν είναι ούτε επίσημα ούτε νομικώς δεσμευτικά.

Η αναζήτηση στη βάση δεδομένων είναι δυνατή τόσο στην αγγλική όσο και στη λιθουανική γλώσσα. Η πρόσβαση στις διάφορες κατηγορίες νομοθετικών εγγράφων είναι δυνατή με απλό κλικ στο αναπτυσσόμενο μενού δίπλα από την ένδειξη «Type».

Νομοθεσία και άλλα νομικά έγγραφα μπορείτε να βρείτε επίσης στο [μητρώο νομικών πράξεων της Λιθουανίας](#) (Lietuvos teisės aktų registras). Για την τήρηση του εν λόγω δικτυακού τόπου αρμόδιο είναι το **κρατικό επιχειρηματικό κέντρο μητρώων** (valstybės įmonė Teisinės informacijos centras), ενώ για την εποπτεία του το **Υπουργείο Δικαιοσύνης**. Από τις 31 Αυγούστου 2013 το μητρώο θα τηρείται από την Καγκελαρία του Κοινοβουλίου της Δημοκρατίας της Λιθουανίας.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στο μητρώο και στη βάση δεδομένων νομικών πράξεων της Λιθουανίας παρέχεται **δωρεάν**.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/02/2019

Εθνικό δίκαιο - Λουξεμβούργο

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή γίνεται ανασκόπηση των διαφόρων πηγών δικαίου του Λουξεμβούργου.

Πηγές δικαίου

Η ιεραρχία των κανόνων

Η έκφραση «πηγές του δικαίου» είναι περιγραφική: αναφέρεται στην πρώτη εμφάνιση και την προέλευση του δικαίου.

Σήμερα, κυριότερες πηγές του δικαίου μπορούν να θεωρηθούν **το Σύνταγμα** και **ο νόμος**.

Το Σύνταγμα του Λουξεμβούργου

Το πρώτο Σύνταγμα του Λουξεμβούργου συντάχθηκε το 1841, δυο χρόνια μετά την ανεξαρτησία της χώρας το 1839. Ακολούθησαν τα Συντάγματα του 1848 και του 1856.

Το ισχύον Σύνταγμα του Λουξεμβούργου χρονολογείται από τις 17 Οκτωβρίου 1868. Έκτοτε, το ισχύον Σύνταγμα υπέστη πολλές αναθεωρήσεις.

Το Σύνταγμα του Λουξεμβούργου είναι **γραπτό σύνταγμα** αυστηρού τύπου. Λόγω του θεμελιώδους χαρακτήρα του, όμως, παρουσιάζει μεγαλύτερη σταθερότητα από τους συνηθισμένους νόμους.

Το ισχύον Σύνταγμα αποτελείται από **121 άρθρα που χωρίζονται σε δεκατρία κεφάλαια**, τα οποία αναφέρονται στις θεμελιώδεις βάσεις του κράτους, στην προάσπιση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των πολιτών και στην οργάνωση των δημόσιων εξουσιών.

- Κεφάλαιο I: Περί του κράτους, της επικράτειας και του Μεγάλου Δούκα
- Κεφάλαιο II: Περί των δημόσιων ελευθεριών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- Κεφάλαιο III: Περί της εθνικής κυριαρχίας
- Κεφάλαιο IV: Περί του Κοινοβουλίου
- Κεφάλαιο V: Περί της κυβέρνησης του Μεγάλου Δουκάτου
- Κεφάλαιο V α: Περί του Συμβουλίου της Επικρατείας (Conseil d'Etat)
- Κεφάλαιο VI: Περί της δικαιοσύνης
- Κεφάλαιο VII: Περί της δημόσιας δύναμης
- Κεφάλαιο VIII: Περί των οικονομικών
- Κεφάλαιο IX: Περί των κοινοτήτων
- Κεφάλαιο X: Περί των δημόσιων οργανισμών
- Κεφάλαιο XI: Γενικές διατάξεις
- Κεφάλαιο XII: Μεταβατικές και συμπληρωματικές διατάξεις.

Ο νόμος ως πηγή του δικαίου

Νομοθετικό σύστημα

Στο νομοθετικό σύστημα του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου η **νομοθετική πρωτοβουλία** μπορεί να προέλθει από το [Κοινοβούλιο](#) ή από την [κυβέρνηση](#).

Το δικαίωμα πρωτοβουλίας της κυβέρνησης αποκαλείται «κυβερνητική πρωτοβουλία» και ασκείται με την υποβολή **«σχεδίων νόμου»**.

Το δικαίωμα πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου αποκαλείται «κοινοβουλευτική πρωτοβουλία» και ασκείται με την υποβολή **«προτάσεων νόμου»**.

Στη συνέχεια, γι' αυτά τα σχέδια ή προτάσεις νόμου, ζητείται η γνώμη των διάφορων ενδιαφερόμενων φορέων (επαγγελματικά επιμελητήρια), αλλά κυρίως η γνώμη του [Συμβουλίου της Επικρατείας](#). Αφού ληφθεί η γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας, το σχέδιο ή η πρόταση νόμου επιστρέφει στο Κοινοβούλιο.

Στο σύστημα του Λουξεμβούργου, με κοινοβούλιο που αποτελείται από ένα μόνο Σώμα, το Κοινοβούλιο πρέπει, μετά την ψήφιση του σχεδίου, να αποφανθεί άλλη μια φορά για το σύνολο του κειμένου, μετά από χρονικό διάστημα τουλάχιστον 3 μηνών, εκτός αν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφασίσουν και τα δύο ότι δεν απαιτείται δεύτερη ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο. Κατόπιν της οριστικής ψήφισης του νόμου από το Κοινοβούλιο, η διαδικασία ολοκληρώνεται μόνο μετά την κύρωσή του από το Μεγάλο Δούκα και τη **δημοσίευσή του** στην Επίσημη Εφημερίδα ([Mémorial](#)).

Κανονιστικό σύστημα

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου της 12ης Ιουλίου 1996 για τη μεταρρύθμιση του Συμβουλίου της Επικρατείας, κανένα **σχέδιο κανονισμού** που εκδίδεται για την εκτέλεση των νόμων και των συνθηκών δεν μπορεί να υποβληθεί στο Μεγάλο Δούκα πριν εκδοθεί **γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας**.

Εντούτοις, η κυβέρνηση μπορεί να μην εφαρμόσει αυτόν τον κανόνα σε επείγουσες περιστάσεις (το επείγον εκτιμάται από το Μεγάλο Δούκα βάσει δεόντως αιτιολογημένης έκθεσης του αρμόδιου υπουργού) και να μη ζητήσει τη γνώμη του ανώτατου αυτού Σώματος. Η προσφυγή σε αυτή τη **διαδικασία επείγοντος**, εντούτοις, περιορίζεται σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις.

Εξάλλου, αν ένας νόμος απαιτεί ρητώς γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας για τους κανονισμούς που εκδίδονται για την εκτέλεσή του, η διαδικασία επείγοντος δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε καμία περίπτωση. Το ίδιο ισχύει για τις τροποποιήσεις σχεδίου κανονισμού για τον οποίο έχει ήδη εκδοθεί γνώμη του ανώτατου αυτού Σώματος.

Όπως και στην περίπτωση των νόμων, η γνώμη του Συμβουλίου της Επικρατείας για τα σχέδια κανονισμού εκδίδεται υπό μορφή **αιτιολογημένης έκθεσης** που περιλαμβάνει γενικές εκτιμήσεις, εξέταση του κειμένου του σχεδίου και, εφόσον απαιτείται, νέο σχέδιο.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας εξετάζει την ουσία και τον τύπο των σχεδίων κανονισμού, καθώς και τη συμβατότητα του κανονισμού με υπέρτερης ισχύος κανόνες δικαίου.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Ο δικτυακός τόπος [Légilux](#) είναι η νομική δικτυακή πύλη της κυβέρνησης του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου.

Επιτρέπει την πρόσβαση στη νομολογία του Λουξεμβούργου είτε υπό τη μορφή των κειμένων όπως δημοσιεύονται στο τεύχος A του [Mémorial](#), είτε υπό τη μορφή κωδικοποιημένων κειμένων που περιλαμβάνονται κατά μεγάλο μέρος στους Κώδικες και στις Συλλογές Νομοθεσίας.

Ο δικτυακός τόπος υποδιαιρείται σε τρεις κύριους τομείς:

- Ο [νομοθετικός τομέας](#) περιλαμβάνει τις δημοσιεύσεις που αφορούν τη νομοθεσία του Λουξεμβούργου, διάφορες άλλες δημοσιεύσεις, καθώς και κωδικοποιημένα κείμενα.
- Ο [διοικητικός τομέας](#) περιλαμβάνει τις λεγόμενες «διοικητικές» δημοσιεύσεις. Πρόκειται κυρίως για τις συλλογές του τεύχους B του [Mémorial](#), καθώς και για το Επίσημο Ευρετήριο Διοίκησης και Νομοθεσίας.
- Ο [τομέας εταιρειών και σωματείων](#) περιλαμβάνει τις συλλογές του τεύχους Γ του [Mémorial](#) και δημοσιεύσεις που αφορούν τις εμπορικές εταιρείες και τα μη κερδοσκοπικά σωματεία και ιδρύματα.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Δικτυακός τόπος Légilux](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/12/2018

Εθνικό δίκαιο - Ουγγαρία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [hu](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ουγγαρίας.

Πηγές δικαίου

I. Νομοθετική ιεραρχία

1. Θεμελιώδης νόμος

Ο **Θεμελιώδης Νόμος** (ο οποίος κυρώθηκε στις 25 Απριλίου 2011) βρίσκεται στην κορυφή της νομοθετικής ιεραρχίας της Ουγγαρίας και κάθε άλλος νομικός κανόνας πρέπει να συμμορφώνεται προς αυτόν. Ο Θεμελιώδης Νόμος ψηφίστηκε από την **Εθνο συνέλευση** και οποιαδήποτε **αναθεώρηση** απαιτεί **πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνόλου των μελών της Συνέλευσης** [άρθρο 5 παράγραφος 2 του Θεμελιώδους Νόμου].

Ο Θεμελιώδης Νόμος και οι μεταβατικές του διατάξεις (οι οποίες κυρώθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2011) **τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2012**.

Ο Θεμελιώδης Νόμος της Ουγγαρίας αποτελείται από **έξι τμήματα**: από ένα προοίμιο που τιτλοφορείται **Εθνική Διακήρυξη** και από τα τμήματα με τους τίτλους **Θεμελιώδεις αρχές** (άρθρα Α–Τ), **Δικαιώματα και υποχρεώσεις** (άρθρα Ι–XXXI), **Κράτος** (άρθρα 1–54), **Ειδικό νομικό κανόνες** και **Καταληκτικές διατάξεις**.

Το τμήμα με τίτλο **Θεμελιώδεις αρχές** περιέχει γενικές διατάξεις και καθορίζει:

- τη μορφή του πολιτεύματος,
- τις θεμελιώδεις αρχές της λειτουργίας του κράτους,
- την εκχώρηση ορισμένων εξουσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
- τους κεντρικούς και περιφερειακούς διοικητικούς φορείς της Ουγγαρίας,
- τις βασικές διατάξεις για την ουγγρική ιθαγένεια και τους τρόπους κτήσης της,
- την επίσημη γλώσσα της Ουγγαρίας, το εθνόσημο, τη σημαία, τον εθνικό ύμνο, τις εθνικές εορτές και το επίσημο νόμισμα,
- τη θέση του Θεμελιώδους Νόμου στο νομικό σύστημα της Ουγγαρίας, αναγνωρίζοντάς τον ως θεμέλιο της ουγγρικής έννομης τάξης,
- τη διαδικασία έκδοσης και τροποποίησης του Θεμελιώδους Νόμου,
- την τυπολογία των νόμων στην Ουγγαρία,
- σειρά θεμελιωδών αρχών, μεταξύ των οποίων:
 - η απαγόρευση της κατάληψης της εξουσίας με τη βία,
 - η ευθύνη για τη μοίρα των Ούγγρων εκτός των συνόρων της Ουγγαρίας,
 - η συνεργασία για την εδραίωση της ευρωπαϊκής ενότητας,
 - η προστασία του θεσμού του γάμου,
 - η διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού,
 - η αρχή της ισόρροπης, διαφανούς και βιώσιμης δημοσιονομικής διαχείρισης,

- η υποχρέωση προστασίας και διατήρησης των φυσικών πόρων,
- η διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειας και η συνεργασία σε διεθνές και διακρατικό επίπεδο με σκοπό τη διαρκή ευημερία της ανθρωπότητας.

Στην ενότητα με τίτλο **Δικαιώματα και υποχρεώσεις** καθορίζονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι υποχρεώσεις. Ως **θεμελιώδη δικαιώματα** αναγνωρίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- το δικαίωμα στη ζωή και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια,
- η απαγόρευση των βασανιστηρίων, κάθε απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή ποινής, της κράτησης σε δουλεία και της εμπορίας ανθρώπινων όντων,
- η απαγόρευση των πρακτικών ευγονικής, κάθε είδους χρήσης του ανθρώπινου σώματος ή μερών αυτού για σκοπούς εμπορικού κέρδους και της ανθρώπινης κλωνοποίησης,
- το δικαίωμα στην ελευθερία και στην ασφάλεια και οι διατάξεις που διασφαλίζουν ότι κανείς δεν στερείται την ελευθερία του,
- το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία και επιλογή διαμονής,
- το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής,
- το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και της πρόσβασης σε δεδομένα δημόσιου ενδιαφέροντος,
- το δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας,
- το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς,
- το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου,
- το δικαίωμα συμμετοχής στον πολιτιστικό βίο,
- το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής θέσης εργασίας, επαγγέλματος και επιχειρηματικής δραστηριότητας,
- το δικαίωμα στην ιδιοκτησία,
- η απαγόρευση απέλασης ούγγρων πολιτών από το έδαφος της Ουγγαρίας,
- το δικαίωμα ασύλου,
- η ισονομία,
- η απαγόρευση των διακρίσεων,
- η απαγόρευση της παιδικής εργασίας,
- το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον,
- το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις βουλευτικές εκλογές και στις δημοτικές εκλογές της Ουγγαρίας, καθώς και στις εκλογές του Ευρωκοινοβουλίου,
- το δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεων των προσώπων από τις αρχές,
- το δικαίωμα κάθε ούγγρου πολίτη να προστατεύεται από την Ουγγαρία κατά την παραμονή του στο εξωτερικό,
- ο Θεμελιώδης Νόμος καθορίζει επίσης τις απαιτήσεις αναγνώρισης των εθνικοτήτων και τα βασικά δικαιώματα των προσώπων που υφίστανται δίωξη.

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, η Ουγγαρία μεριμνά, μεταξύ άλλων, για:

- την παροχή κοινωνικής πρόνοιας σε όλους τους πολίτες της,
- την παροχή σε κάθε πρόσωπο αξιοπρεπών συνθηκών στέγασης και πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.

Ο Θεμελιώδης Νόμος καθορίζει επίσης διάφορες **υποχρεώσεις, συγκεκριμένα:**

- την υποχρέωση συνεισφοράς στην κάλυψη των κοινών αναγκών (ισότιμη φορολογική μεταχείριση),
- την υποχρέωση των ούγγρων πολιτών να υπερασπίζονται τη χώρα τους.

Το τμήμα του Θεμελιώδους Νόμου με τον τίτλο **Κράτος** περιέχει τους πλέον θεμελιώδεις κανόνες σχετικά με τους δημόσιους αξιωματούχους και τα σημαντικότερα θεσμικά όργανα της χώρας και καθορίζει το νομικό καθεστώς και τα καθήκοντα:

- της Εθνοσυνέλευσης,
- του Προέδρου της Δημοκρατίας,

- της κυβέρνησης,
- των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων,
- του Συνταγματικού Δικαστηρίου,
- των δικαστηρίων και της Εισαγγελίας,
- του Επιτρόπου για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα,
- της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας,
- της Κρατικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας
- των ενόπλων δυνάμεων της Ουγγαρίας,
- της αστυνομίας και των υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας,
- των εθνικών δημοψηφισμάτων.

Το τμήμα του Θεμελιώδους Νόμου με τίτλο **Ειδικοί νομικοί κανόνες** περιέχει τους κανόνες που εφαρμόζονται σε περιπτώσεις εθνικής κρίσης, έκτακτης ανάγκης, άμυνας, αιφνίδιων επιθέσεων και ακραίου κινδύνου.

2. Οι πράξεις του Κοινοβουλίου

Στην Ουγγαρία, οι νόμοι εκδίδονται από την **Εθνοσυνέλευση**. Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, οι **κανόνες σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις υποχρεώσεις** καθορίζονται με νόμους. Η Εθνοσυνέλευση εκδίδει νόμους με **απλή πλειοψηφία** (περισσότερες από τις μισές ψήφους των παρόντων μελών), με εξαίρεση τις λεγόμενες **βασικές πράξεις** που καθορίζονται από τον Θεμελιώδη Νόμο, για την έκδοση και την τροποποίηση των οποίων απαιτείται **πλειοψηφία των δύο τρίτων** των ψήφων των **παρόντων** μελών της Εθνοσυνέλευσης.

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, οι βασικές πράξεις διέπουν την ιθαγένεια και εκκλησιαστικά θέματα, τα δικαιώματα των εθνικών μειονοτήτων στην Ουγγαρία, το νομικό καθεστώς και τους μισθούς των μελών της Εθνοσυνέλευσης και του Προέδρου της Δημοκρατίας, το Συνταγματικό Δικαστήριο, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους κανόνες για τη χρήση του εθνόσημου και της σημαίας και τις διατάξεις για την απονομή διασήμων.

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, για την αναγνώριση του δεσμευτικού χαρακτήρα των ιδρυτικών και τροποποιητικών συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την κήρυξη πολέμου, τη σύναψη ειρήνης και την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης απαιτείται πλειοψηφία των δύο τρίτων όλων των μελών της Εθνοσυνέλευσης.

Πριν από την έκδοση του νόμου CXXI του 1989 περί αναθεώρησης του Συντάγματος, η εξουσία έκδοσης νομοθετικών διαταγμάτων ανήκε στο Προεδρικό Συμβούλιο της Ουγγαρίας. Από άποψης νομοθετικής ιεραρχίας, τα νομοθετικά διατάγματα που εξακολουθούν να τελούν εν ισχύει θεωρούνται κανόνες ισοδύναμοι με τους νόμους.

3. Διατάγματα

Ο Θεμελιώδης Νόμος αναγνωρίζει τα κυβερνητικά διατάγματα, τα πρωθυπουργικά διατάγματα, τα υπουργικά διατάγματα, τα διατάγματα του Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας, τα διατάγματα των επικεφαλής των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων και τα διατάγματα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Διατάγματα μπορεί να εκδίδει και το Συμβούλιο Εθνικής Άμυνας, σε περιπτώσεις εθνικής κρίσης, όπως και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όταν η χώρα περιέρχεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

3.1. Κυβερνητικά διατάγματα

Η εξουσία της κυβέρνησης όσον αφορά τη θέσπιση διαταγμάτων μπορεί να είναι **πρωτογενής**, αλλά μπορεί και να βασίζεται σε **νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις**. Οι πρωτογενείς εξουσίες θεσπίζονται στο άρθρο 15 παράγραφος 3 του Θεμελιώδους Νόμου, το οποίο προβλέπει ότι η κυβέρνηση μπορεί να εκδίδει διατάγματα που υπάγονται στη σφαίρα της αρμοδιότητάς της επί οποιουδήποτε ζητήματος δεν ρυθμίζεται με νόμο. Τα διατάγματα της κυβέρνησης δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους νόμους. Αυτό δεν περιορίζει τις εξουσίες της Εθνοσυνέλευσης, η οποία δύναται να θέσει οποιοδήποτε κανονιστικό πεδίο υπό τον έλεγχό της.

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο και τον νόμο CXXX του 2010 περί νομοθεσίας, η κυβέρνηση δύναται, ομοίως κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης, να εκδίδει διατάγματα για την εκτέλεση νόμων. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του νόμου περί νομοθεσίας, η εξουσιοδότηση για την έκδοση εκτελεστικών κανονισμών πρέπει να ορίζει τον εξουσιοδοτούμενο, το αντικείμενο και το εύρος της εξουσιοδότησης. Ο εξουσιοδοτούμενος δεν δύναται να μεταβιβάσει τη νομοθετική εξουσιοδότηση σε άλλο μέρος.

3.2. Πρωθυπουργικά διατάγματα

Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, διατάγματα μπορεί να εκδίδει και ο Πρωθυπουργός, π.χ. να διορίζει βάσει διατάγματος Αντιπρόεδρο της κυβέρνησης μεταξύ των υπουργών. Τα πρωθυπουργικά διατάγματα είναι ισοδύναμα με τα υπουργικά διατάγματα στην ιεραρχία της νομοθεσίας.

3.3. Υπουργικά διατάγματα

Τα υπουργικά διατάγματα κατατάσσονται κάτω από το επίπεδο των κυβερνητικών διαταγμάτων στην ιεραρχία της νομοθεσίας. Σύμφωνα με τον Θεμελιώδη Νόμο, οι υπουργοί μπορούν να εκδίδουν διατάγματα βάσει της **εξουσιοδότησης** που τους παρέχει ένας νόμος ή ένα κυβερνητικό διάταγμα (που εκδίδεται στο πλαίσιο πρωτογενούς νομοθετικής αρμοδιότητας), είτε με δική τους πρωτοβουλία είτε σε συνεννόηση με άλλους υπουργούς. Τα διατάγματα αυτά δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους νόμους, τα κυβερνητικά διατάγματα ή τα διατάγματα του Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας.

3.4. Διατάγματα του Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας

Εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων του, όπως αυτό ορίζεται δυνάμει βασικού νόμου, ο Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας μπορεί να εκδίδει, **βάσει εξουσιοδότησης που του παρέχεται διά νόμου**, διατάγματα τα οποία δεν μπορούν να αντίκεινται στη νομοθεσία.

3.5. Διατάγματα ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 4 του Θεμελιώδους Νόμου, οι επικεφαλής των ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων, ενεργώντας εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους όπως αυτό ορίζεται δυνάμει βασικού νόμου, εκδίδουν βάσει εξουσιοδότησης που τους παρέχεται διά νόμου διατάγματα τα οποία τα οποία δεν μπορούν να αντίκεινται στους νόμους, στα κυβερνητικά διατάγματα, στα πρωθυπουργικά διατάγματα, στα υπουργικά διατάγματα ή σε διατάγματα του Διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας.

3.6. Διατάγματα της τοπικής αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 2 του Θεμελιώδους Νόμου, οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης δύνανται, εντός της σφαίρας των αρμοδιοτήτων τους, να εκδίδουν τοπικά διατάγματα για να ρυθμίσουν τις σχέσεις των μελών των τοπικών κοινωνιών, οι οποίες δεν ρυθμίζονται από νόμο ή βάσει εξουσιοδότησης που παρέχεται διά νόμου.

Τα διατάγματα της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τις λοιπές νομοθετικές πράξεις.

Αναλυτικοί κανόνες σχετικά με τα διατάγματα που εκδίδονται από τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης παρατίθενται στον νόμο CLXXXIX του 2011 σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση της Ουγγαρίας.

4. Οι διεθνείς συμφωνίες και οι θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου

Η κυβέρνηση της Ουγγαρίας δύνανται να συνάπτει **διεθνείς συμφωνίες** με άλλα κράτη / κυβερνήσεις άλλων κρατών. Στην Ουγγαρία, η σχέση μεταξύ διεθνών συμφωνιών και εσωτερικού δικαίου βασίζεται σε δυαδικό σύστημα. Αυτό σημαίνει ότι οι διεθνείς συμφωνίες καθίστανται **μέρη του εσωτερικού νομικού συστήματος** μέσω **κύρωσής** τους με νομικούς κανόνες.

Αρχές του διεθνούς δικαίου

Σύμφωνα με το άρθρο Q παράγραφος 3, η Ουγγαρία αποδέχεται τις γενικά αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου. Το εθνικό διεθνές δίκαιο και οι γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου καθίστανται μέρος του εθνικού δικαίου χωρίς να χρειάζεται μετασχηματισμός τους.

II. Άλλες πηγές δικαίου θεωρούμενες υπό ευρύτερη έννοια και μη χαρακτηριζόμενες ως κανονιστικές ρυθμίσεις

1. Νομικές πράξεις για την κρατική διοίκηση

Το ουγγρικό νομικό σύστημα περιλαμβάνει νομικές πράξεις για την κρατική διοίκηση οι οποίες, αν και περιέχουν κανονιστικές διατάξεις, δεν χαρακτηρίζονται ως νόμοι.

Ο νόμος περί νομοθεσίας (νόμος CXXX του 2010) καθορίζει δύο τύπους νομικών πράξεων για την κρατική διοίκηση: τις κανονιστικές αποφάσεις και τις κανονιστικές εντολές. Πρόκειται για κανόνες δεοντολογίας, δηλαδή εσωτερικές διατάξεις, οργανωτικούς και επιχειρησιακούς κανόνες των οποίων η ισχύς δεν είναι δεσμευτική για όλους, παρά μόνο για την εκδούσα αρχή ή τα υπαγόμενα σε αυτήν όργανα ή πρόσωπα. Οι κανονιστικές διατάξεις και εντολές δεν ρυθμίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών. Οι νομικές πράξεις για την κρατική διοίκηση δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τις λοιπές νομοθετικές πράξεις ούτε να επαναλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις.

Σύμφωνα με τον προηγούμενο νόμο περί νομοθεσίας (νόμος XI του 1987), οι **στατιστικές ανακοινώσεις** και οι **νομικές κατευθυντήριες γραμμές** θεωρούνταν πηγές δικαίου (υπό τον ευρύτερο όρο «άλλες νομικές διοικητικές πράξεις»), αλλά όχι νομοθετικές πράξεις, στη δε νέα νομοθετική πράξη δεν μνημονεύονται καν. Ενώ όμως οι νομικές κατευθυντήριες γραμμές καταργήθηκαν με την έναρξη ισχύος της νέας πράξης (την 1η Ιανουαρίου 2011), οι πράξεις στατιστικού περιεχομένου που εκδόθηκαν σε προγενέστερο χρόνο παραμένουν σε ισχύ έως ότου καταργηθούν. (Οι στατιστικές ανακοινώσεις εκδίδονται από τον πρόεδρο της Κεντρικής Στατιστικής Υπηρεσίας και περιλαμβάνουν νομικά δεσμευτικές διατάξεις που συνίστανται αποκλειστικά σε στατιστικές έννοιες, μεθόδους, ταξινομήσεις, καταλόγους και αριθμητικά στοιχεία).

1.1. Κανονιστικές αποφάσεις

Μέσω των κανονιστικών αποφάσεων, η Εθνοσυνέλευση, η κυβέρνηση και άλλα κεντρικά διοικητικά όργανα, το Συνταγματικό Δικαστήριο και το Συμβούλιο Προϋπολογισμού καθορίζουν τη δομή και τη λειτουργία τους, τις δραστηριότητες και το οικείο πρόγραμμα εργασιών.

Κανονιστικές αποφάσεις εκδίδουν και οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης για τον καθορισμό των οικείων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων εργασιών, καθώς και για τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων, της δομής και της λειτουργίας των υπαγόμενων σε αυτούς οργάνων. Ομοίως, η οργάνωση, η λειτουργία, οι δραστηριότητες και τα προγράμματα εργασιών των φορέων αυτοδιοίκησης των εθνικών μειονοτήτων και των υπαγόμενων σε αυτούς οργάνων μπορούν να καθορίζονται μέσω κανονιστικών αποφάσεων.

1.2. Κανονιστικές εντολές

Εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων τους και με τον τρόπο που ορίζεται στη νομοθεσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Πρωθυπουργός, οι επικεφαλής των κεντρικών διοικητικών οργάνων (εκτός από την κυβέρνηση), ο Πρόεδρος της Εθνικής Δικαστικής Υπηρεσίας, ο Ανώτατος Εισαγγελέας, ο Επίτροπος Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ουγγαρίας, ο Πρόεδρος της Κρατικής Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ο επικεφαλής της μητροπολιτικής ή κομητειακής κυβερνητικής υπηρεσίας, οι δήμαρχοι ή οι δημοτικοί υπάλληλοι μπορούν μέσω κανονιστικών εντολών να καθορίζουν την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων που εποπτεύουν, διαχειρίζονται ή επιβλέπουν.

Επιπλέον, η Εθνοσυνέλευση, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο Επίτροπος Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι ανεξάρτητοι ρυθμιστικοί φορείς, το Γραφείο του Πρωθυπουργού και οι γενικοί διευθυντές των υπουργείων μπορούν να εκδίδουν κανονιστικές εντολές οι οποίες είναι δεσμευτικές για το προσωπικό τους.

2. Αποφάσεις του συνταγματικού δικαστηρίου

Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο νομοθετικό σύστημα της Ουγγαρίας.

Σύμφωνα με τον νόμο CLl του 2011 σχετικά με το Συνταγματικό Δικαστήριο **οι αρμοδιότητες** του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι οι εξής:

- ο ex post έλεγχος της συμμόρφωσης της νομοθεσίας προς τον Θεμελιώδη Νόμο (διαδικασία ex post ελέγχου)
- ο (προληπτικός) έλεγχος της συμμόρφωσης νόμων που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν κυρωθεί, καθώς και ορισμένων διατάξεων των διεθνών συνθηκών, προς τον Θεμελιώδη Νόμο
- η διενέργεια επιμέρους ελέγχου κατόπιν αιτήματος των δικαστών: εάν κατά την εκδίκαση μιας υπόθεσης ο δικαστής καλείται να εφαρμόσει κάποιον νόμο τον οποίο ο ίδιος ή το Συνταγματικό Δικαστήριο κρίνουν αντισυνταγματικό, ο δικαστής διακόπτει τις εργασίες του δικαστηρίου και καλεί το Συνταγματικό Δικαστήριο να κηρύξει τον νόμο αντισυνταγματικό και να απαγορεύσει την εφαρμογή του
- η έκδοση αποφάσεων σχετικά με συνταγματικές προσφυγές για παραβίαση συνταγματικών δικαιωμάτων τα οποία κατοχυρώνονται στον Θεμελιώδη Νόμο: το εμπλεκόμενο στην υπόθεση φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να καταθέσει προσφυγή εάν, κατόπιν εφαρμογής αντισυνταγματικού νόμου κατά την υπό εξέλιξη δικαστική διαδικασία, παραβιάστηκε δικαίωμά του που κατοχυρώνεται μέσω του Θεμελιώδους Νόμου και εφόσον έχει εξαντλήσει όλα τα διαθέσιμα ένδικα μέσα ή δεν έχει δικαίωμα προσβολής με ένδικα μέσα
- η εξέταση νομοθετικών πράξεων για τυχόν σύγκρουση με διεθνείς συμφωνίες
- η παύση νομοθετικών παραλείψεων που αντιβαίνουν προς τον Θεμελιώδη Νόμο
- η επίλυση ορισμένων περιπτώσεων σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατικών φορέων ή μεταξύ τοπικής αυτοδιοίκησης και κρατικών φορέων
- η ερμηνεία των διατάξεων του Θεμελιώδους Νόμου
- η διενέργεια διαφόρων διαδικασιών που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων του και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο παρέχει λεπτομερή αιτιολόγηση των αποφάσεών του. Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου δεν μπορούν να προσβληθούν με ένδικα μέσα και είναι δεσμευτικές για όλους.

3. Νομολογία των δικαστηρίων

Για τη διασφάλιση της ομοιομορφης εφαρμογής της νομοθεσίας και την παροχή δικαστικής καθοδήγησης σε δικαστήρια κατώτερων βαθμίδων, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ουγγαρίας, γνωστό ως **Curia** (μετά την 1η Ιανουαρίου 2012), ψηφίζει αποφάσεις **εναρμόνισης** και εκδίδει **αποφάσεις αρχής**.

Η **διαδικασία εναρμόνισης** κινείται εφόσον η εξέλιξη και η ομοιομορφία της δικαστικής πρακτικής απαιτεί την έκδοση απόφασης εναρμόνισης για ζητήματα αρχής και εφόσον ένα τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου σκοπεύει να αποκλίνει από την απόφαση άλλου τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι αποφάσεις που αφορούν την ενότητα του δικαίου είναι δεσμευτικές για τα δικαστήρια.

Οι αποφάσεις αρχής πηγάζουν από την πρακτική των δικαστικών τμημάτων του Ανωτάτου Δικαστηρίου και επίσης προωθούν την ομοιομορφία στην επιβολή των ποινών.

Οι αποφάσεις που εκδίδονται για τη διασφάλιση της ενότητας του δικαίου και οι αποφάσεις αρχής δημοσιεύονται στον **Επίσημο Κατάλογο Αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου**.

III. Πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας

Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας καλύπτει το έδαφος της Ουγγαρίας, ενώ το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης καλύπτει τη διοικητική επικράτεια της εκάστοτε τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας εμπίπτουν φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και οργανισμοί χωρίς νομική προσωπικότητα στο έδαφος της Ουγγαρίας και οι ούγγροι πολίτες εκτός του εδάφους της Ουγγαρίας, στην περίπτωση δε των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης εμπίπτουν φυσικά και νομικά πρόσωπα και οργανισμοί χωρίς νομική προσωπικότητα στη διοικητική επικράτεια της εκάστοτε τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο νόμος περί νομοθεσίας απαγορεύει την **αναδρομική ισχύ**, αναφέροντας ότι η νομοθεσία δεν μπορεί να ορίζει υποχρεώσεις ούτε να καθιστά υποχρεώσεις πιο επαχθείς, και δεν μπορεί να ανακαλεί ούτε να περιστέλλει δικαιώματα ούτε να κηρύσσει κάποιες συμπεριφορές παράνομες για τη χρονική περίοδο που προηγείται της έναρξης ισχύος της.

Οι νόμοι πρέπει πάντα να ορίζουν την ημερομηνία **έναρξης της ισχύος** τους κατά τρόπο που να αφήνει επαρκές χρονικό περιθώριο για την εφαρμογή τους.

Η **νομοθεσία και οι εκτελεστικοί της κανονισμοί** πρέπει να τίθενται σε ισχύ ταυτόχρονα. Βάσει του νόμου περί νομοθεσίας, οι νόμοι (ή οι νομοθετικές διατάξεις) παύουν να ισχύουν εάν καταργηθούν ή εάν περιέχουν μόνο τροποποιητικές ή καταργητικές διατάξεις.

IV. Νομικές βάσεις δεδομένων

Η Επίσημη Εφημερίδα της Ουγγαρίας είναι η [Magyar Közlöny](#), η οποία εκδίδεται σε ηλεκτρονική μορφή, και το περιεχόμενό της πρέπει να θεωρείται αυθεντικό.

Η Εφημερίδα περιέχει την ουγγρική νομοθεσία (εκτός των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης) και μεταξύ άλλων:

- εντολές και αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου οι οποίες πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου ή βάσει απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου·
- αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης·
- αποφάσεις εναρμόνισης δικαστικών πρακτικών που εκδίδονται από το ανώτατο δικαστήριο (Curia)·
- γνωμοδοτήσεις της Εθνικής Επιτροπής Εκλογών·
- παραρτήματα, περιλαμβανομένης της συλλογής αποφάσεων·
- την επίσημη έκθεση.

Η [Βάση δεδομένων εθνικής νομοθεσίας](#) περιέχει το σύνολο της νομοθεσίας (εξαιρουμένων των διαταγμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης) και των νομικών πράξεων για την κρατική διοίκηση που τελούν εν ισχύ κατά την ημερομηνία αναζήτησης. Η συλλογή παρουσιάζεται σε μορφή ενσωματωμένης έκδοσης, μαζί με τροπολογίες και άλλες αλλαγές.

Η αναζήτηση των πληροφοριών γίνεται βάσει τίτλου και αριθμού, ενώ είναι εφικτή και η αναζήτηση κειμένου.

Η πρόσβαση στις προαναφερόμενες βάσεις δεδομένων παρέχεται **δωρεάν** και δεν ισχύουν περιορισμοί.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/02/2016

Εθνικό δίκαιο - Μάλτα

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Μάλτας.

Πηγές δικαίου

- Νόμοι της Βουλής (Acts of Parliament) (πρωτογενής νομοθεσία)
- Κανονισμοί (Regulations), κανόνες (Rules), αποφάσεις (Orders), παρεπόμενοι κανονισμοί (Bylaws) (παράγωγη νομοθεσία) και
- Δίκαιο της ΕΕ συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Σύνταγμα είναι η βασική πηγή του εθνικού δικαίου και ορίζει ότι οι νόμοι εγκρίνονται από τη Βουλή υπό μορφή νόμων της Βουλής, αλλά ότι η Βουλή μπορεί να εκχωρήσει νομοθετικές εξουσίες σε άλλα όργανα (δηλαδή υπουργούς, αρχές, δημόσιους φορείς κ.λπ.), τα οποία εξουσιοδοτούνται να εκδίδουν παράγωγη νομοθεσία στον τομέα αρμοδιότητας που τους εκχωρείται βάσει νόμου της Βουλής.

Η εθνική έννομη τάξη πρέπει να εξετάζεται επίσης στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ και ειδικότερα της Συνθήκης Προσχώρησης.

Στη Μάλτα δεν υπάρχει δίκαιο που διαπλάθεται από τα δικαστήρια: το δικαστήριο ερμηνεύει τις νομικές διατάξεις που περιέχονται στις διάφορες νομικές πράξεις. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι τα δικαστικά προηγούμενα (νομολογία) δεν έχουν αυθεντικό χαρακτήρα. Στην πράξη, και κατά γενικό κανόνα, οι δικαστές δεν αφίστανται από πάγια νομολογιακή αρχή παρά μόνο για σοβαρό λόγο. Είναι επίσης πρακτική των κατώτερων δικαστηρίων να ακολουθούν τις αρχές που θεσπίζουν τα ανώτερα δικαστήρια για νομικά θέματα.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι διεθνείς συνθήκες μπορούν επίσης να αποτελούν μέρος της εγχώριας νομοθεσίας.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Βάσει νόμου της Βουλής της Μάλτας, συγκεκριμένα του νόμου XIV του 1987, ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Μάλτας η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κανένας νόμος της Μάλτας δεν μπορεί να παραβιάζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που καθορίζονται στη Σύμβαση. Η εξουσία ελέγχου ανήκει στα δικαστήρια.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Σε εθνικό επίπεδο, το Σύνταγμα είναι ο ανώτατος νόμος της χώρας, και ακολουθούν οι νόμοι της Βουλής και στη συνέχεια η παράγωγη νομοθεσία. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η Συνθήκη Προσχώρησης και οι κανονισμοί της ΕΕ είναι νομικά δεσμευτικοί και ισχύουν στη Μάλτα, όπως σε όλα τα κράτη μέλη, και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μαζί με το δίκαιο της ΕΕ γενικότερα.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Στην ουσία, εφαρμόζεται ένα σύστημα ελέγχων και ισορροπιών μεταξύ της νομοθετικής, της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας. Παρότι οι τρεις πυλώνες ασκούν νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές εξουσίες καθένας στον τομέα του, το σύστημα των ελέγχων και ισορροπιών, το οποίο η Μάλτα κληρονόμησε από τις αγγλικές αρχές του κράτους δικαίου, επιτρέπει την ομαλή λειτουργία της έννομης τάξης της Μάλτας.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η Μάλτα εφαρμόζει το βρετανικό κοινοβουλευτικό σύστημα, πράγμα αναμενόμενο ύστερα από 180 χρόνια βρετανικής κυριαρχίας στο νησί. Ένας υπουργός προτείνει ένα νομοσχέδιο, το οποίο δημοσιεύεται ακολούθως στην Επίσημη Εφημερίδα εν όψει της πρώτης ανάγνωσης στη Βουλή. Ανάλογα με τη σημασία του υπό εξέταση νόμου, ενδέχεται να δημοσιευθεί προηγουμένως μια Λευκή Βίβλος. Στη συνέχεια, η Βουλή των Αντιπροσώπων συστήνει μια επιτροπή και, μετά τη δεύτερη ανάγνωση κατά την οποία οι βουλευτές έχουν την ευκαιρία να σχολιάσουν γενικά το συγκεκριμένο υπό εξέταση νομοθέτημα, η αρμόδια επιτροπή εξετάζει μεμονωμένα και αναλυτικά κάθε άρθρο και προτείνει τυχόν τροποποιήσεις. Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης από την αρμόδια επιτροπή, το νομοσχέδιο αναπέμπεται στη Βουλή για την τελική τρίτη ανάγνωση, λαμβάνει στη συνέχεια τη συγκατάθεση του Προέδρου της Δημοκρατίας και έπειτα γίνεται νόμος.

Κατά γενικό κανόνα, ένας νόμος τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία της δημοσίευσής του, εκτός εάν ορίζεται ρητά στον ίδιο τον νόμο ότι ο αρμόδιος υπουργός μπορεί να θέσει τον νόμο (ή μέρος του νόμου) σε ισχύ σε άλλη ημερομηνία.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Εθνική νομοθετική βάση δεδομένων: [Συλλογή νομοθεσίας της Μάλτας](#) – Νομικές υπηρεσίες

Η υπηρεσία παρέχει δωρεάν πρόσβαση σε:

- κάθε εθνική πρωτογενή και παράγωγη νομοθεσία,
- νομικές δημοσιεύσεις, συμπεριλαμβανομένων νόμων, νομοσχεδίων, ανακοινώσεων νομικού περιεχομένου και κανονισμών.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Συλλογή νομοθεσίας της Μάλτας](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/12/2016

Εθνικό δίκαιο - Κάτω Χώρες

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [nl](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με το νομικό σύστημα των Κάτω Χωρών.

Η κυβέρνηση των Κάτω Χωρών περιλαμβάνει, εκτός από τους υπουργούς και τους υφυπουργούς, και τον βασιλιά. Οι Κάτω Χώρες καταλαμβάνουν έτσι ιδιαίτερη θέση μεταξύ των μοναρχιών της Δυτικής Ευρώπης, δεδομένου ότι στις περισσότερες από αυτές ο βασιλιάς δεν αποτελεί μέλος της κυβέρνησης. Από τη ριζική αναθεώρηση του Συντάγματος το 1848, οι Κάτω Χώρες είναι συνταγματική μοναρχία με κοινοβουλευτικό σύστημα.

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Το Σύνταγμα προβλέπει το πλαίσιο για την οργάνωση του κράτους των Κάτω Χωρών και αποτελεί τη βάση της νομοθεσίας. Σημαντική πηγή δικαίου αποτελούν οι συνθήκες μεταξύ των Κάτω Χωρών και άλλων κρατών. Το άρθρο 93 του Συντάγματος ορίζει ότι οι διατάξεις συνθηκών και οι αποφάσεις διεθνών οργανισμών μπορούν να έχουν άμεση ισχύ στο νομικό σύστημα των Κάτω Χωρών. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω διατάξεις υπερισχύουν του δικαίου των Κάτω Χωρών. Έτσι, διατάξεις νόμων που είναι εφαρμοστέες στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών δεν εφαρμόζονται εάν δεν συνάδουν με τις προαναφερθείσες διατάξεις. Κατά

συνέπεια, οι κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που περιέχονται σε συνθήκες, κανονισμούς και οδηγίες αποτελούν σημαντική πηγή του δικαίου των Κάτω Χωρών.

Ο Καταστατικός Χάρτης του Βασιλείου των Κάτω Χωρών ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των τριών τμημάτων του Βασιλείου (των Κάτω Χωρών και των δύο υπερπόντιων τμημάτων, των Ολλανδικών Αντιλών και της Αρούμπα).

Οι νόμοι εκδίδονται σε εθνικό επίπεδο.

Βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, η κεντρική κυβέρνηση μπορεί να θεσπίζει (περαιτέρω) κανόνες με κυβερνητικά διατάγματα και υπουργικούς κανονισμούς. Είναι δυνατόν να εκδοθούν ανεξάρτητα κυβερνητικά διατάγματα (που δεν βασίζονται σε νόμο), αλλά για την επιβολή τους δεν μπορούν να θεσπισθούν ποινικές διατάξεις.

Το Σύνταγμα απονέμει κανονιστικές εξουσίες στους κατώτερους οργανισμούς δημοσίου δικαίου (επαρχίες, δήμους και συμβούλια υδάτων).

Οι γενικές αρχές του δικαίου δεσμεύουν την κυβέρνηση και την απονομή δικαιοσύνης. Αυτό συχνά προβλέπεται από τον νόμο, για παράδειγμα από τον Αστικό Κώδικα (κοινή λογική και ευθυδικία). Το δικαστήριο μπορεί επίσης να βασιστεί στις γενικές αρχές του δικαίου κατά την έκδοση αποφάσεων.

Άλλη μια πηγή δικαίου είναι το έθιμο. Στην πράξη, το έθιμο ασκεί επιρροή μόνον αν ο νόμος παραπέμπει σε αυτό, αλλά και πάλι το δικαστήριο μπορεί να λάβει υπόψη το έθιμο στην απόφασή του, αν υπάρχει σύγκρουση. Το έθιμο δεν μπορεί να αποτελέσει πηγή δικαίου για τη στοιχειοθέτηση ποινικού αδικήματος (άρθρο 16 του Συντάγματος).

Τα νομικά προηγούμενα αποτελούν πηγή δικαίου, διότι η επιρροή των δικαστικών αποφάσεων δεν εξαντλείται στη συγκεκριμένη υπόθεση για την οποία εκδίδεται κάθε απόφαση. Οι αποφάσεις των ανώτερων δικαστηρίων παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι αποφάσεις του Ανώτατου Ακυρωτικού, διότι καθήκον αυτού του δικαστηρίου είναι να εξασφαλίζει την ομοιόμορφη εφαρμογή του νόμου. Κατά συνέπεια, στις νέες υποθέσεις, το κατώτερο δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την απόφαση του Ανώτατου Ακυρωτικού για την έκδοση της δικής του απόφασης.

Ιεραρχία των κανόνων δικαίου

Σύμφωνα με το άρθρο 94 του Συντάγματος, ορισμένοι διεθνείς κανόνες δικαίου υπερισχύουν των υπολοίπων: διατάξεις νόμων που δεν συνάδουν με αυτούς τους κανόνες δεν εφαρμόζονται. Το ευρωπαϊκό δίκαιο, εκ φύσεως, υπερισχύει του εθνικού δικαίου. Ακολουθούν ο Καταστατικός Χάρτης, το Σύνταγμα και οι πράξεις του Κοινοβουλίου (τυπικοί νόμοι). Οι εν λόγω κανόνες δικαίου υπερισχύουν των άλλων νομοθετικών κανόνων. Οι πράξεις του Κοινοβουλίου θεσπίζονται από κοινού από την κυβέρνηση και από τα δύο κοινοβουλευτικά σώματα (τους αιρετούς αντιπροσώπους του λαού).

Προβλέπεται επίσης ότι ένας νόμος μπορεί να απολέσει την ισχύ του εν όλω ή εν μέρει μόνο λόγω μεταγενέστερου νόμου. Επίσης, ισχύει ο γενικός ερμηνευτικός κανόνας ότι οι ειδικοί νόμοι υπερισχύουν των γενικών.

Σύμφωνα με τη νομική παράδοση της ηπειρωτικής Ευρώπης, ο νόμος θεωρείται ιεραρχικά ανώτερη πηγή δικαίου από τη νομολογία.

Θεσμικό πλαίσιο

Αρχές αρμόδιες για την έκδοση νομοθετικών πράξεων

Η νομοθετική διαδικασία

Το Σύνταγμα δεν προβλέπει «νομοθετική εξουσία». Οι νόμοι είναι κοινές αποφάσεις της κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου. Νομοθετικές προτάσεις μπορούν να υποβληθούν από την κυβέρνηση ή από την Κάτω Βουλή (Tweede Kamer). Το Συμβούλιο της Επικρατείας (Raad van State) γνωμοδοτεί σχετικά με τις νομοθετικές προτάσεις και με τα κυβερνητικά διατάγματα. Συνήθως ζητείται η γνώμη άλλων ενδιαφερομένων κατά το στάδιο της εκπόνησης νομοθετικής πρότασης.

Η Κάτω Βουλή έχει δικαίωμα τροποποιήσεων. Συνήθως, το Υπουργικό Συμβούλιο εγκρίνει τις νομοθετικές προτάσεις και τις αποστέλλει στο Συμβούλιο της Επικρατείας για γνωμοδότηση. Μετά την έκδοση της γνωμοδότησης, η κυβέρνηση εκπονεί νέα έκθεση. Στη συνέχεια, η κυβέρνηση αποστέλλει τη νομοθετική πρόταση – με τις τυχόν απαιτούμενες τροποποιήσεις – στην Κάτω Βουλή μέσω Βασιλικού Μηνύματος (Koninklijke boodschap). Η πρόταση μπορεί να τροποποιηθεί ενόσω συζητείται από την Κάτω Βουλή. Αφού γίνει δεκτή από την Κάτω Βουλή, συζητείται από την Άνω Βουλή (Eerste Kamer). Στο στάδιο αυτό, δεν μπορούν να γίνουν περαιτέρω τροποποιήσεις και η Άνω Βουλή μπορεί μόνο να δεχθεί ή να απορρίψει τη νομοθετική πρόταση. Αφού γίνει δεκτή από την Άνω Βουλή, η πρόταση κυρώνεται από τον αρχηγό του κράτους και καθίσταται νόμος.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η κεντρική πύλη πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα κυβερνητικά όργανα των Κάτω Χωρών είναι η [Overheid.nl](https://www.overheid.nl), μέσω της οποίας παρέχεται πρόσβαση, μεταξύ άλλων, σε:

- Επίσημες δημοσιεύσεις
- Την Staatsblad (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως), το Tractatenblad (Σειρά Διεθνών Συνθηκών) και το Staatscourant
- Κοινοβουλευτικά έγγραφα.

[Στη σελίδα «Wet- en regelgeving»](#) του δικτυακού τόπου περιέχεται η κωδικοποιημένη νομοθεσία από την 1η Μαΐου 2002.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Η πρόσβαση στον δικτυακό τόπο και στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Σύνδεσμοι:

[Regering.nl](https://www.regering.nl), [Ministerie van Buitenlandse Zaken](https://www.ministerievanbuitenlandse-zaken.nl), [Tweede Kamer](https://www.tweede-kamer.nl)

[Government.nl](https://www.government.nl), [Houseofrepresentatives.nl](https://www.houseofrepresentatives.nl)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 23/05/2018

Εθνικό δίκαιο - Αυστρία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [de](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Αυστρίας και επισκόπηση του δικαίου της Αυστρίας.

Πηγές δικαίου

Το αυστριακό δίκαιο είναι κατά κύριο λόγο **δίκαιο γραπτών κανόνων**. Το εθιμικό δίκαιο έχει πολύ περιορισμένο ρόλο. Οι αποφάσεις των ανώτατων δικαστηρίων παρέχουν αξιόπιστες κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου, και έχουν μεγάλη σημασία, αλλά το δίκαιο που απορρέει από τις δικαστικές αποφάσεις δεν αναγνωρίζεται επισήμως ως πηγή δικαίου.

Το **αυστριακό Σύνταγμα** κηρύσσει ότι οι γενικά αναγνωρισμένοι κανόνες διεθνούς δικαίου αποτελούν μέρος του αυστριακού ομοσπονδιακού δικαίου και προβλέπει την ενσωμάτωση των **διεθνών συνθηκών** στην αυστριακή έννομη τάξη (με ή χωρίς ειδική νομοθεσία). Η ένταξη των διατάξεων διεθνούς συνθήκης στην εσωτερική έννομη τάξη καθορίζεται από το περιεχόμενό τους.

Προκειμένου να εγκριθούν από την Κάτω Βουλή (*Nationalrat*), οι διεθνείς συνθήκες που τροποποιούν ή συμπληρώνουν το Σύνταγμα απαιτούν τις ίδιες ειδικές πλειοψηφίες με εκείνες που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων επί ομοσπονδιακών συνταγματικών νόμων. Οι ίδιες προϋποθέσεις ισχύουν για την έγκριση αποφάσεων επί διεθνών συνθηκών που τροποποιούν ή συμπληρώνουν τον νόμο.

Καταρχήν, ο ομοσπονδιακός πρόεδρος συνάπτει διεθνείς συμβάσεις κατόπιν αιτήματος της ομοσπονδιακής κυβέρνησης ή του εξουσιοδοτημένου από αυτήν ομοσπονδιακού υπουργού. Οι πολιτικού χαρακτήρα διεθνείς συμβάσεις και οι συμβάσεις που τροποποιούν ή συμπληρώνουν τη νομοθεσία απαιτούν την προηγούμενη έγκριση της Κάτω Βουλής. Ο ομοσπονδιακός πρόεδρος μπορεί να εξουσιοδοτήσει την ομοσπονδιακή κυβέρνηση ή τα αρμόδια μέλη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης να συνάψουν ιδιαίτερες κατηγορίες διεθνών συμβάσεων οι οποίες δεν είναι πολιτικού χαρακτήρα και δεν τροποποιούν ούτε συμπληρώνουν τη νομοθεσία.

Σύμφωνα με το αυστριακό ομοσπονδιακό Σύνταγμα, τα **εννέα ομόσπονδα κρατίδια** (*Bundesländer*) έχουν **το δικό τους συνταγματικό δίκαιο** παράλληλα με το ομοσπονδιακό συνταγματικό δίκαιο. Το συνταγματικό δίκαιο των κρατιδίων δεν πρέπει να βρίσκεται σε αντίθεση με το ομοσπονδιακό συνταγματικό δίκαιο στο οποίο **υπάγεται**. Ωστόσο, δεν υπάρχει καταρχήν τέτοια ιεραρχική κατάταξη μεταξύ των διατάξεων του ομοσπονδιακού δικαίου και του δικαίου των κρατιδίων. Τα κρατίδια είναι επίσης σε

θέση, από το 1988, να συνάπτουν διεθνείς συμβάσεις σε θέματα που εμπíπτουν στη δικαιοδοσία τους. Ωστόσο, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση συνεχίζει να έχει το προβάδισμα σε θέματα εξωτερικής πολιτικής.

Είδη νομικών πράξεων – Ιεραρχία στις πηγές δικαίου

Η ομοσπονδιακή συνταγματική νομοθεσία προϋποθέτει πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψήφων στην Κάτω Βουλή και παρουσία τουλάχιστον του 50% των μελών της. Επιπλέον, η νομοθεσία που ψηφίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο πρέπει να ορίζεται ρητά ως «συνταγματικός νόμος» ή «συνταγματική διάταξη».

Ένας ομοσπονδιακός νόμος προϋποθέτει την παρουσία τουλάχιστον ενός τρίτου των μελών της Κάτω Βουλής και απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων.

1. Οι κατευθυντήριες αρχές του ομοσπονδιακού Συντάγματος

Οι ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές του ομοσπονδιακού Συντάγματος είναι οι σημαντικότερες διατάξεις της έννομης τάξης της Αυστρίας:

- η αρχή της δημοκρατίας,
- η αρχή της διάκρισης των εξουσιών,
- η αρχή του κράτους δικαίου,
- η αρχή του αβασίλευτου κράτους,
- η αρχή του ομοσπονδιακού κράτους, και
- η αρχή του φιλελεύθερου κράτους.

Στο σύνολό τους, αυτές οι κατευθυντήριες αρχές συνθέτουν την καλούμενη **βασική συνταγματική τάξη** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

Η συνταγματική σημασία τους είναι μεγάλη, καθώς οποιαδήποτε ουσιώδης τροποποίηση του ομοσπονδιακού Συντάγματος πρέπει να εγκριθεί μέσω δημοψηφίσματος, ως μέρος της νομοθετικής διαδικασίας. Εάν κάποια από τις βασικές κατευθυντήριες αρχές εγκαταλειφθεί ή εάν η σχέση μεταξύ των αρχών μεταβληθεί ουσιαστικά, θεωρείται ως συνολική αναθεώρηση του Συντάγματος.

2. Πρωτογενές και παράγωγο δικαίο ΕΕ

Η **προσχώρηση της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση** την 1η Ιανουαρίου 1995 επέφερε συνολική αναθεώρηση του αυστριακού ομοσπονδιακού Συντάγματος. Από την προσχώρηση, η έννομη τάξη της Αυστρίας βασίζεται όχι μόνον στο αυστριακό συνταγματικό δίκαιο αλλά και στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η επικρατούσα άποψη είναι ότι **το ενωσιακό δίκαιο υπερέχει του εθνικού δικαίου** και του κοινού συνταγματικού δικαίου, αλλά όχι των κατευθυντήριων αρχών του ομοσπονδιακού Συντάγματος.

3. «Κοινό» ομοσπονδιακό συνταγματικό δίκαιο

Το συνταγματικό δίκαιο προβλέπει τους κανόνες της πολιτικής δραστηριότητας δεδομένου ότι προσδιορίζει:

- τη νομοθετική διαδικασία,
- το καθεστώς των ανώτατων οργάνων του κράτους,
- τη σχέση μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των κρατιδίων όσον αφορά τη νομοθεσία και την εφαρμογή του νόμου, και
- τον έλεγχο της κυβερνητικής δραστηριότητας από τα δικαστήρια.

4. Ομοσπονδιακοί νόμοι

Η βασική αρχή του κράτους δικαίου στο ομοσπονδιακό Σύνταγμα απαιτεί η εφαρμογή της νομοθεσίας στη δημόσια διοίκηση και στα δικαστήρια να είναι σύμφωνη με το νόμο. Το ομοσπονδιακό Σύνταγμα κατανέμει τις νομοθετικές εξουσίες μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των κρατιδίων.

5. Διατάγματα

Τα διατάγματα (*Verordnungen*) είναι **γενικές νομοθετικές διατάξεις που εκδίδονται από διοικητικές αρχές** και είναι δεσμευτικά σε όλα τα υποκείμενα του δικαίου. Το Σύνταγμα προβλέπει γενικά την έκδοση εκτελεστικών διαταγμάτων που συγκεκριμενοποιούν γενικότερες διατάξεις, συνήθως κοινού δικαίου. Διατάγματα ενδέχεται να τροποποιούν ή συμπληρώνουν το δίκαιο μόνον με ρητή συνταγματική εξουσιοδότηση.

6. Αποφάσεις

Οι αποφάσεις (*Bescheide*) είναι κυρίως διοικητικές πράξεις για την εκτέλεση της νομοθεσίας που απευθύνονται μόνον σε ατομικά προσδιορισμένα πρόσωπα.

Θεσμικό πλαίσιο

Νομοθετικά όργανα

Το ομοσπονδιακό Σύνταγμα χωρίζει τις εξουσίες μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των κρατιδίων και υπάρχουν διάφορα όργανα που εμπλέκονται στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία.

Η ομοσπονδιακή νομοθεσία θεσπίζεται από την **Κάτω Βουλή** (*Nationalrat*) και την **Άνω Βουλή** (*Bundesrat*). Οι 183 βουλευτές της Κάτω Βουλής εκλέγονται άμεσα από τον λαό, ενώ η Άνω Βουλή έχει μόνο δικαίωμα αρνησικυρίας.

Η νομοθεσία των ομόσπονδων κρατιδίων θεσπίζεται από τα κοινοβούλια των ομόσπονδων κρατιδίων.

Η νομοθετική διαδικασία

Τα νομοσχέδια υποβάλλονται στην Κάτω Βουλή:

- από μέλη της Κάτω Βουλής
- από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση
- από την Άνω Βουλή

Μία πρωτοβουλία πολιτών υποβάλλεται ενώπιον της Κάτω Βουλής εφόσον υπογραφεί από 100 000 άτομα τα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου ή από το ένα έκτο των ατόμων που έχουν το δικαίωμα ψήφου σε τρία ομόσπονδα κρατίδια.

Στην πράξη, το μεγαλύτερο μέρος των **νομοθετικών πρωτοβουλιών** προέρχεται από την **ομοσπονδιακή κυβέρνηση**. Οι προτάσεις νόμων της ομοσπονδιακής κυβέρνησης χρειάζονται την ομοψηφία της ομοσπονδιακής κυβέρνησης (στο Συμβούλιο Υπουργών) προκειμένου να εγκριθούν. Πριν από την έγκριση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης προηγείται η αξιολόγηση από άλλα όργανα (ομόσπονδα κρατίδια, ομάδες συμφερόντων) που καλούνται να αξιολογήσουν την πρόταση που έχει συνταχθεί από τον αρμόδιο υπουργό.

Μετά τη διαδικασία στην Κάτω Βουλή, τα νομοσχέδια υποβάλλονται στην Άνω Βουλή. (Τα ομοσπονδιακά δημοσιονομικά νομοσχέδια δεν υποβάλλονται στην Άνω Βουλή). Ο ομοσπονδιακός καγκελάριος υποβάλλει το νομοσχέδιο στον ομοσπονδιακό πρόεδρο για **επικύρωση**.

Η Κάτω Βουλή μπορεί να αποφανθεί ότι για κάποιο νομοσχέδιο πρέπει να διεξαχθεί **δημοψήφισμα**. Δημοψήφισμα μπορεί επίσης να ζητηθεί από την πλειοψηφία των μελών της Κάτω Βουλής. Το νομοσχέδιο που ήδη έγινε δεκτό από την Κάτω Βουλή πρέπει να εγκριθεί με δημοψήφισμα πριν από την επικύρωσή του. Επιπλέον, οποιαδήποτε συνολική αναθεώρηση του ομοσπονδιακού Συντάγματος πρέπει να υποβάλλεται σε δημοψήφισμα.

Με την υπογραφή του, ο πρόεδρος επικυρώνει την συνταγματική ισχύ της ομοσπονδιακής νομοθεσίας. Η **επικύρωση** αυτή πρέπει να προσυπογράφεται από τον ομοσπονδιακό καγκελάριο.

Μετά την επικύρωση από τον ομοσπονδιακό καγκελάριο, η ομοσπονδιακή νομοθεσία δημοσιεύεται στην εφημερίδα ομοσπονδιακής νομοθεσίας (*Bundesgesetzblatt*). Εκτός από την περίπτωση που ο ίδιος ο νόμος προβλέπει ρητά αναδρομική ισχύ ή ημερομηνία έναρξης ισχύος, η «**δεσμευτική ισχύς**» ενός ομοσπονδιακού νόμου αρχίζει κατά το τέλος της ημέρας κατά την οποία δημοσιεύθηκε και διανεμήθηκε η έκδοση της εφημερίδας ομοσπονδιακής νομοθεσίας που περιλαμβάνει την ανακοίνωση.

Ένας νόμος μπορεί να ανακληθεί είτε ρητά είτε με τη θέσπιση νέου κανόνα δικαίου του οποίου το περιεχόμενο διαφέρει από εκείνο της προηγούμενης διάταξης (*lex posterior derogat legi priori*). Οι ειδικές νομοθετικές διατάξεις υπερέχουν έναντι των γενικών (*lex specialis derogat legi generali*). Επιπλέον, μια νομοθετική ρύθμιση μπορεί εξ αρχής να καθορίζει την διάρκεια ισχύος της.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Το [🔗 σύστημα νομικών πληροφοριών της Δημοκρατίας της Αυστρίας](#) (*Rechtsinformationssystem des Bundes — RIS*) το οποίο συντονίζει και διαχειρίζεται η Ομοσπονδιακή Καγκελαρία, παρέχει επιγραμμική πρόσβαση στην αυστριακή νομοθεσία

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Η πρόσβαση στο [🔗 σύστημα νομικών πληροφοριών της Δημοκρατίας της Αυστρίας](#) (RIS) παρέχεται δωρεάν.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Η βάση δεδομένων RIS παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:

- **Ομοσπονδιακή νομοθεσία**

1. Ομοσπονδιακή νομοθεσία
2. Αυθεντική έκδοση του ομοσπονδιακού δικαίου της Αυστρίας (*Bundesgesetzblatt*) (Ομοσπονδιακή Επίσημη Εφημερίδα) από το 2004
3. *Bundesgesetzblatt* (Επίσημη Εφημερίδα της ομοσπονδιακής νομοθεσίας) 1945 – 2003
4. Επίσημες Εφημερίδες 1848 – 1940
5. Επίσημες Εφημερίδες 1780 – 1848
6. Επίσημες Εφημερίδες του γερμανικού δικαίου 1938 – 1945
7. Προτάσεις νόμων
8. Κυβερνητικές προτάσεις νόμων

- **Νομοθεσία ομόσπονδων κρατιδίων**

1. Νομοθεσία ομόσπονδων κρατιδίων
2. Τρέχουσες Επίσημες Εφημερίδες της νομοθεσίας των ομόσπονδων κρατιδίων – με εξαίρεση την Κάτω Αυστρία και τη Βιέννη

- **Δημοτική νομοθεσία:**

Μόνον επιλεγμένα έγγραφα από την Καρίνθια, την Κάτω Αυστρία, το Σάλτζμπουργκ, τη Στυρία και τη Βιέννη

- **Δικαστικές αποφάσεις**

1. Συνταγματικό Δικαστήριο (*Verfassungsgerichtshof*)
2. Διοικητικό Δικαστήριο (*Verwaltungsgerichtshof*)
3. «Κατάλογος προτύπων» του Διοικητικού Δικαστηρίου (*Normenliste*)
4. Αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου (*Oberster Gerichtshof*), των Περιφερειακών Δικαστηρίων (*Oberlandsgerichte*) και άλλων δικαστηρίων
5. Ανεξάρτητα διοικητικά δικαιοδοτικά όργανα (*Unabhängige Verwaltungssenate*)
6. Ανεξάρτητο δικαιοδοτικό όργανο για οικονομικές υποθέσεις (*Unabhängiger Finanzsenat*)
7. Δικαστήριο Ασύλου (*Asylgerichtshof*)
8. Ανεξάρτητο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Ασύλου (*Unabhängiger Bundesasylsenat*)
9. Δικαιοδοτικό όργανο για το περιβάλλον (*Umweltsenat*)
10. Ομοσπονδιακή Επιτροπή Επικοινωνιών (*Bundeskommunikationssenat*)
11. Αρχές ελέγχου δημόσιων συμβάσεων (*Vergabekontrollbehörden*)
12. Εφετείο (*Berufungskommission*) και Ανώτατη Πειθαρχική Επιτροπή (*Disziplinaroberkommission*)
13. Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων (*Datenschutzkommission*)
14. Εποπτικό δικαιοδοτικό όργανο εργαζομένων (*PersonalvertretungsAufsichtskommission*)
15. Επιτροπές Ίσης Μεταχείρισης (*Gleichbehandlungskommissionen*)

- **Γενικές εγκύκλιοι (*Erlaesse*)**

1. Εγκύκλιοι ομοσπονδιακών υπουργείων
2. Εγκύκλιοι ομοσπονδιακού υπουργείου Δικαιοσύνης

Ορισμένοι αυστριακοί νόμοι είναι επίσης διαθέσιμοι στα αγγλικά.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο του [επιστήματος νομικών πληροφοριών της Αυστρίας](#).

Σχετικοί σύνδεσμοι

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 29/08/2019

Εθνικό δίκαιο - Πολωνία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Πολωνίας.

Η Πολωνία είναι αβασίλευτη δημοκρατία με δημοκρατική μορφή διακυβέρνησης. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από το Κοινοβούλιο, το οποίο αποτελείται από την Κάτω Βουλή – **Sejm** – και την Άνω Βουλή – **Γερουσία**. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον **Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Πολωνίας (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej)** και από το **Υπουργικό Συμβούλιο (Rada Ministrów)**. Η δικαστική εξουσία ασκείται από τα τακτικά και τα ειδικά δικαστήρια.

Το πολωνικό νομικό σύστημα βασίζεται στο νομικό σύστημα της ηπειρωτικής Ευρώπης (**παράδοση του αστικού δικαίου**). Τα πολωνικά τακτικά δικαστήρια είναι τα **εφετεία (sądy apelacyjne)**, τα **πρωτοδικεία (okręg)(sądy okręgowe)** και τα **περιφερειακά δικαστήρια (rejon)(sady rejonowe)** και είναι αρμόδια για την εκδίκαση ποινικών υποθέσεων, αστικών υποθέσεων, υποθέσεων οικογενειακού δικαίου και επιμέλειας, υποθέσεων εργατικού δικαίου και κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η **διοικητική δικαιοσύνη** απονέμεται από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (Naczelny Sąd Administracyjny), το οποίο ασκεί δικαστικό έλεγχο στη δημόσια διοίκηση.

Το **🇪🇺 Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο (Sąd Najwyższy)** είναι το ανώτατο κεντρικό δικαστικό όργανο της Δημοκρατίας της Πολωνίας, και συνεπώς αποτελεί τον ανώτατο βαθμό δικαιοδοσίας. Τα κύρια καθήκοντά του είναι η απόδοση δικαιοσύνης στην Πολωνία (μαζί με τα τακτικά, τα διοικητικά και τα στρατιωτικά δικαστήρια), να εκδικάζει το έκτακτο ένδικο μέσο της αναιρέσεως και να εκδίδει αποφάσεις σχετικά με την ερμηνεία του νόμου.

Το **Συνταγματικό Δικαστήριο (Trybunał Konstytucyjny)** είναι δικαστικό όργανο αρμόδιο να κρίνει:

- τη συμβατότητα εκδοθέντος νόμου με το Σύνταγμα
- διαφορές περί αρμοδιότητας μεταξύ των οργάνων της κεντρικής διοίκησης
- τη συμβατότητα των σκοπών και των δραστηριοτήτων των πολιτικών κομμάτων με το Σύνταγμα
- συνταγματικές προσφυγές που ασκούνται από πολίτες

Ο νόμος που διέπει το Συνταγματικό Δικαστήριο και άλλοι συναφείς νόμοι δημοσιεύονται στα αγγλικά στο δικτυακό τόπο του **🇪🇺 πολωνικού Συνταγματικού Δικαστηρίου**.

Πηγές δικαίου

Πηγές του πολωνικού δικαίου είναι το Σύνταγμα, οι νόμοι, οι διεθνείς συμφωνίες που έχουν κυρωθεί και οι κανονισμοί. Το Σύνταγμα θεωρείται η σημαντικότερη πηγή του πολωνικού δικαίου. Περιέχει πληροφορίες για το πολωνικό νομικό σύστημα, τη θεσμική οργάνωση, το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Καλύπτει επίσης τις πολιτικές ελευθερίες και δικαιώματα. Το Σύνταγμα που ισχύει σήμερα ψηφίστηκε το 1997. Το κείμενο του πολωνικού Συντάγματος δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της **🇪🇺 Κάτω Βουλής του Πολωνικού Κοινοβουλίου (Sejm)** στα πολωνικά, στα αγγλικά, στα γερμανικά, στα γαλλικά και στα ρωσικά.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Οι **νόμοι (ustawy)** είναι γενικά δεσμευτικές πράξεις που ρυθμίζουν σημαντικά θέματα. Οποιοδήποτε θέμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νόμου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το Σύνταγμα επιβάλλει υποχρέωση ρύθμισης ενός συγκεκριμένου θέματος με νόμο, για παράδειγμα του προϋπολογισμού ή της νομικής κατάστασης των πολιτών.

Σύμφωνα με το πολωνικό Σύνταγμα, ορισμένες **διεθνείς συμφωνίες (umowy międzynarodowe)** πρέπει, πριν κυρωθούν, να περιληφθούν σε νόμο ο οποίος εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο και υπογράφεται από τον Πρόεδρο. Οι συμφωνίες αυτές αφορούν

ζητήματα όπως οι συμμαχίες· οι πολιτικές ή στρατιωτικές συνθήκες· οι ελευθερίες, τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των πολιτών· η συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς· και άλλα ζητήματα που ρυθμίζονται από το Σύνταγμα.

Οι **κανονισμοί (rozporządzenia)** εκδίδονται από τα κυβερνητικά όργανα που αναφέρονται στο Σύνταγμα βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την έκδοση **αποφάσεων (uchwały)** εσωτερικής φύσεως, που είναι δεσμευτικές μόνο για τις οργανωτικές μονάδες των οποίων προΐσταται το όργανο που εκδίδει την απόφαση. Οι αποφάσεις αυτές δεν μπορούν να αποτελέσουν νομική βάση για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τους πολίτες, τα νομικά πρόσωπα και άλλα υποκείμενα δικαίου.

Οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και οι τοπικές αρχές της κυβέρνησης μπορούν να εκδίδουν, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, **τοπικούς νόμους (akty prawa miejscowego)** που ισχύουν στις περιοχές αρμοδιότητάς τους.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Η πρώτη πηγή του πολωνικού δικαίου είναι το Σύνταγμα. Οι υπόλοιποι κανόνες δικαίου κατά την ιεραρχική σειρά που ορίζει το πολωνικό Σύνταγμα είναι: οι κυρωθείσες διεθνείς συμφωνίες, οι κανονισμοί, οι οδηγίες και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι νόμοι, τα διατάγματα και οι πράξεις των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Η **νομοθετική εξουσία** ασκείται από το Sejm και τη Γερουσία, τα δύο σώματα του **πολωνικού Κοινοβουλίου**. Τα μέλη τους εκλέγονται για **θητεία τεσσάρων ετών**. Δικαίωμα υποβολής νομοσχεδίων έχουν οι βουλευτές, η Γερουσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και ομάδες **τουλάχιστον 100 000 πολιτών** που έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στις εκλογές για το Sejm.

Το Sejm συζητεί τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Αν ένα νομοσχέδιο εγκριθεί από το Sejm και τη Γερουσία, αποστέλλεται στον Πρόεδρο για υπογραφή. Ο Πρόεδρος μπορεί, πριν υπογράψει νομοσχέδιο, να το παραπέμψει στο Συνταγματικό Δικαστήριο, προκειμένου να αποφανθεί σχετικά με τη συμβατότητά του προς το Σύνταγμα.

Το Υπουργικό Συμβούλιο εγγυάται την εφαρμογή των **νόμων**, εκδίδει **κανονισμούς**, συνάπτει **διεθνείς συμφωνίες που απαιτούν κύρωση** και αποδέχεται ή καταγγέλλει **άλλες διεθνείς συμφωνίες**.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ανάληψη πρωτοβουλιών

Πρωτοβουλία για τη θέσπιση νομοθεσίας μπορούν να αναλάβουν οι βουλευτές, η Γερουσία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Πολωνίας και το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και ομάδες τουλάχιστον 100 000 πολιτών που έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στις εκλογές για το Sejm.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα νομοσχέδια υποβάλλονται από το Υπουργικό Συμβούλιο ή από βουλευτές.

Το νομοσχέδιο, συνοδευόμενο από εισηγητική έκθεση, υποβάλλεται στον **Πρόεδρο του Sejm (Marszałek Sejmu)**, ο οποίος το διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στη Γερουσία και στον Πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου (πρωθυπουργό).

Συζήτηση

Το Sejm συζητεί τα νομοσχέδια σε τρεις αναγνώσεις. Τα νομοσχέδια εξετάζονται επίσης από τις ειδικές επιτροπές του Sejm και της Γερουσίας.

Έγκριση

Η **Γερουσία** υποχρεούται, **εντός 30 ημερών από την υποβολή νομοσχεδίου**, να το εγκρίνει χωρίς τροποποιήσεις, να εγκρίνει τροποποιήσεις ή να αποφασίσει την πλήρη απόρριψή του. Το **Sejm** μπορεί να απορρίψει τις τροποποιήσεις που επιφέρει η Γερουσία μόνο με απόλυτη πλειοψηφία σε ψηφοφορία στην οποία συμμετέχει τουλάχιστον το ήμισυ του νομοθετικά προβλεπόμενου αριθμού βουλευτών.

Έναρξη ισχύος

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας στο Sejm και στη Γερουσία, ο Πρόεδρος του Sejm υποβάλλει το εγκεκριμένο νομοσχέδιο στον Πρόεδρο για υπογραφή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να υπογράψει το νομοσχέδιο εντός 21 ημερών από την υποβολή του και να διατάξει τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα των Νόμων της Δημοκρατίας της Πολωνίας (Dziennik Ustaw). Ο νόμος αρχίζει να ισχύει μετά από δεκατέσσερις ημέρες. Εντούτοις, η ημερομηνία **έναρξης ισχύος** μπορεί επίσης να ορίζεται στο

κείμενο του νόμου. Σύμφωνα με το πολωνικό νομικό σύστημα, ο νόμος μπορεί να καταργηθεί μόνο με άλλο νόμο. Η ημερομηνία λήξης της ισχύος νόμου ή άλλης νομοθετικής πράξης πρέπει να αναγράφεται στο κείμενο του νόμου ή της νομοθετικής πράξης.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Οι νομοθετικές πράξεις από το 1918, καθώς και κατάλογος των πράξεων αυτών, δημοσιεύονται στην ιστοθέση της [πολωνικής νομικής βάσης δεδομένων \(Sejm\)](#).

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/12/2012

Εθνικό δίκαιο - Πορτογαλία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [pt](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Πορτογαλίας.

1. Πράξεις ή πηγές των κανόνων δικαίου

Σύμφωνα με την κλασική θεωρία, οι πηγές του δικαίου στην Πορτογαλία είναι οι ακόλουθες:

- α) Οι συνταγματικοί νόμοι – δηλαδή το Σύνταγμα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, οι ειδικοί συνταγματικοί νόμοι και οι νόμοι για την τροποποίηση του Συντάγματος,
- β) Οι «διατάξεις και οι αρχές του γενικού ή κοινού διεθνούς δικαίου», οι «διατάξεις των δεόντως επικυρωμένων ή εγκεκριμένων διεθνών συμβάσεων», οι «διατάξεις που θεσπίζονται από αρμόδια όργανα των διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχει η Πορτογαλία (...) εφόσον αυτό προβλέπεται στις αντίστοιχες ιδρυτικές συνθήκες», οι «διατάξεις των συνθηκών που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και των κανόνων που υιοθετούνται από τα θεσμικά όργανα κατά την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους» — άρθρο 8 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας,
- γ) Το κοινό δίκαιο, όπου περιλαμβάνονται οι νόμοι που εκδίδει το Κοινοβούλιο της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, τα κυβερνητικά νομοθετικά διατάγματα και τα περιφερειακά νομοθετικά διατάγματα που εκδίδονται από τις νομοθετικές συνελεύσεις των Αυτόνομων Περιοχών των Αζορών και της Μαδέρας.
- δ) Οι πράξεις με ισχύ νόμου, όπως η κύρωση συμβάσεων, διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών, οι αποφάσεις του Συνταγματικού δικαστηρίου, που με καθολική δεσμευτική ισχύ κηρύσσουν μια διάταξη αντισυνταγματική ή παράνομη, οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και οι λοιπές συλλογικές πράξεις που ρυθμίζουν τις εργασιακές σχέσεις.
- ε) Οι κανονισμοί, δηλαδή οι κανονιστικές πράξεις σε επίπεδο χαμηλότερο από εκείνο των νόμων με σκοπό την ερμηνεία και συμπλήρωση των νόμων προκειμένου να επιτραπεί η εφαρμογή ή η εκτέλεσή τους. Σε αυτούς περιλαμβάνονται τα εκτελεστικά διατάγματα, οι κανονισμοί, τα διατάγματα, τα εκτελεστικά περιφερειακά διατάγματα, οι αποφάσεις, οι ρυθμιστικοί κανόνες, οι εκτελεστικές υπουργικές αποφάσεις, οι αστυνομικές διατάξεις των Διοικητών, οι αποφάσεις και κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Άλλες πηγές δικαίου

Οι απόψεις διαφέρουν ως προς το παραδεκτό και τη σημασία των άλλων πηγών εκτός του πεδίου της κρατικής πολιτικής εξουσίας για τη δημιουργία γραπτού δικαίου. Οι αποκλίσεις αυτές συνδέονται κυρίως με το γεγονός ότι, ορισμένοι θεωρούν τις πηγές ως μέσο για τη θέσπιση νομικών κανόνων, άλλοι ως μέσο δημοσιοποίησης των κανόνων, και άλλοι και τα δύο. Μερικές φορές γίνεται διάκριση μεταξύ άμεσων και έμμεσων πηγών, πράγμα που αποτρέπει ορισμένες δυσχέρειες που προκύπτουν από τις διαφορές στη βασική προσέγγιση.

Ως πιθανές πηγές δικαίου συνήθως αναφέρονται οι ακόλουθες:

α) Το εθιμικό δίκαιο, με άλλα λόγια η επανειλημμένη και συνήθης συγκεκριμένη συμπεριφορά που γενικά θεωρείται ότι είναι υποχρεωτική. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως πηγή δικαίου μόνον σε ορισμένους τομείς. Οι κανόνες που δημιουργούνται με τον τρόπο αυτό μπορούν, για παράδειγμα, να περιέχονται στο δημόσιο διεθνές δίκαιο (π.χ. η αρχή της ασυλίας των αλλοδαπών κρατών από ποινικές διώξεις), το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο και το διοικητικό δίκαιο.

β) Η νομολογία, δηλαδή οι αρχές που απορρέουν από το σύνολο των αποφάσεων που εκδίδονται από τα δικαστήρια. Θεωρείται από ορισμένους ότι δεν αποτελεί πραγματική πηγή δικαίου, αλλά απλώς σημαντικό μέσο διασαφήνισης της έννοιας των νομικών διατάξεων με την παροχή λύσεων σε προβλήματα ερμηνείας που μπορεί να υιοθετηθεί σε άλλες περιπτώσεις, ανάλογα με το βάρος των λογικών και τεχνικών ισχυρισμών στους οποίους βασίζεται. Ορισμένοι ειδικοί περιλαμβάνουν στην κατηγορία αυτή όχι μόνον δικαστικές αποφάσεις επί συγκεκριμένων υποθέσεων, αλλά και δικαστικές αποφάσεις που έχουν ισχύ νόμου (αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου με καθολική δεσμευτική ισχύ), διότι, κατά την άποψή τους, αποτελούν όλες μέσα που πράγματι δημιουργούν θετικό δίκαιο.

γ) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης, στο πλαίσιο της οποίας τα δικαστήρια έχουν την εξουσία να διατυπώνουν νομικούς κανόνες σε συνάρτηση με τα ειδικά χαρακτηριστικά των υπό εξέταση επιμέρους υποθέσεων, με βάση τις γενικές αρχές της δικαιοσύνης και την ηθική-νομική συνείδηση του δικαστή. «Τα δικαστήρια μπορούν να αποφαινούνται βάσει της ίσης μεταχείρισης μόνον: α) όταν υπάρχει νομική διάταξη που να το επιτρέπει, β) όταν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των μερών και η άσκηση ενδίκου μέσου είναι δυνατή, γ) τα μέρη έχουν συμφωνήσει εκ των προτέρων να υπαχθούν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης», σύμφωνα με το άρθρο 4 του Αστικού Κώδικα.

δ) Τα συναλλακτικά ήθη, δηλαδή επαναλαμβανόμενες κοινωνικές πρακτικές που δεν είναι υποχρεωτικές αλλά θεωρούνται σημαντικές σε νομικές πράξεις, ιδίως στην τυποποίηση των νομικών σχέσεων, ειδικότερα στον τομέα του εμπορίου. Τα συναλλακτικά ήθη μπορεί να ληφθούν υπόψη από τα δικαστήρια όπου προβλέπονται από το νόμο και όταν δεν είναι «αντίθετα προς τις αρχές της καλής πίστης» (άρθρο 3 του Αστικού Κώδικα). Οι νομικοί κανόνες δεν μπορούν, ως εκ τούτου, να δημιουργηθούν ανεξάρτητα μέσω των συναλλακτικών ηθών, και πολλοί δεν θεωρούν τα συναλλακτικά ήθη ως πραγματική πηγή δικαίου.

ε) Η νομική θεωρία, από κοινού με τις απόψεις των νομικών, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως πραγματική πηγή δικαίου, αν και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιστημονική και τεχνική εξέλιξη της νομικής γνώσης και έχει σημαντικές επιπτώσεις στο τελικό αποτέλεσμα των εργασιών των προσώπων που είναι αρμόδια για την ερμηνεία και την εφαρμογή των νομικών κανόνων.

3. Ιεράρχηση των πηγών δικαίου

Όταν γίνεται μνεία της ιεράρχησης των κανόνων δικαίου, πρόκειται για το σχετικό καθεστώς των διαφόρων πράξεων, δηλαδή τη θέση τους σε μια μεθοδική κλίμακα.

Ορισμένοι υποστηρίζουν εν προκειμένω ότι μια ιεράρχηση μπορεί να γίνει μόνον με βάση τον τρόπο θέσπισης. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η ιεράρχηση δεν βασίζεται στο σχετικό καθεστώς των νομικών κανόνων, αλλά ορίζεται με βάση τις πηγές θέσπισής τους.

Ανάλογα με την υποστηριζόμενη άποψη, μπορεί να γίνει μία ιεράρχηση.

Η ιεράρχηση των διαφόρων πηγών που αναφέρονται στο τμήμα 1 είναι η εξής:

1. Το Σύνταγμα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και οι συνταγματικές πράξεις,
2. οι κανόνες και οι αρχές του γενικού ή κοινού διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμφωνιών [δηλαδή όλες οι πράξεις που αναφέρονται στο σημείο 1 στοιχείο β)],
3. οι νόμοι και τα νομοθετικά διατάγματα,
4. τα περιφερειακά νομοθετικά διατάγματα,
5. οι πράξεις με ισχύ νόμου,
6. οι κανονισμοί.

4. Λεπτομέρειες εφαρμογής στην εθνική επικράτεια κανόνων που περιέχονται σε διεθνείς πράξεις

Οι διεθνείς νομοθετικές πράξεις μεταφέρονται στο πορτογαλικό δίκαιο σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές που ορίζονται στο άρθρο 8 του Πορτογαλικού Συντάγματος:

- α) «Οι κανόνες και οι αρχές του γενικού ή κοινού διεθνούς δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πορτογαλικού δικαίου».

β) «Οι κανόνες που ορίζονται σε δεόντως επικυρωθείσες ή εγκριθείσες διεθνείς συμφωνίες τίθενται σε ισχύ στο πορτογαλικό εθνικό δίκαιο από την επίσημη δημοσίευσή τους και παραμένουν σε ισχύ για όσο χρονικό διάστημα είναι διεθνώς δεσμευτικές για το πορτογαλικό κράτος».

γ) «Οι κανόνες που θεσπίζονται από τους αρμόδιους φορείς των διεθνών οργανισμών στους οποίους η Πορτογαλία είναι μέλος τίθενται άμεσα σε ισχύ στο πορτογαλικό εθνικό δίκαιο, υπό τον όρο ότι αυτό προβλέπεται στις αντίστοιχες ιδρυτικές συνθήκες».

δ) «Οι διατάξεις των συνθηκών που διέπουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι κανόνες που εκδίδονται από τα θεσμικά της όργανα κατά την άσκηση των αντίστοιχων καθηκόντων τους, εφαρμόζονται στο πορτογαλικό εθνικό δίκαιο, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης και τηρώντας τις θεμελιώδεις αρχές ενός δημοκρατικού κράτους δικαίου».

5. Οι διάφορες αρχές που έχουν αρμοδιότητα έκδοσης κανόνων δικαίου

Οι αρχές που είναι αρμόδιες να εκδίδουν κανόνες δικαίου είναι το Κοινοβούλιο, η κυβέρνηση, οι περιφερειακές κυβερνήσεις και οι νομοθετικές συνελεύσεις των Αζορών και της Μαδέρας, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και ορισμένες διοικητικές αρχές.

6. Διαδικασία έκδοσης κανόνων δικαίου

Ο τρόπος με τον οποίο εκδίδονται οι κανόνες αυτοί ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσει κάθε αρμόδιο όργανο για την έκδοση των κανόνων. Κατά συνέπεια, τα διάφορα είδη νομοθετικών πράξεων παράγονται μέσω διαφορετικών διαδικασιών. Τα δύο πιο τυπικά και σημαντικότερα συστήματα έκδοσης νομικών κανόνων περιγράφονται παρακάτω.

Η πλέον περίπλοκη διαδικασία, στην οποία συμμετέχει το Κοινοβούλιο, περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

α) Νομοθετική πρωτοβουλία – που ανήκει «στους βουλευτές, στις κοινοβουλευτικές ομάδες και στην κυβέρνηση, και επίσης, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον νόμο, σε ομάδες εγγεγραμμένων εκλογέων. Την εξουσία νομοθετικής πρωτοβουλίας για τις αυτόνομες περιοχές έχουν οι αντίστοιχες νομοθετικές Συνελεύσεις» (άρθρο 167, παράγραφος 1 του Συντάγματος).

β) Αρχική αποδοχή, δημοσίευση, καταχώριση, αρίθμηση και αξιολόγηση: Αυτή η φάση περιλαμβάνει την εξέταση του παραδεκτού του νομοσχεδίου, τη δημοσίευση του κειμένου στην Επίσημη Εφημερίδα του Κοινοβουλίου, τη διοικητική του επεξεργασία και, τέλος, την αξιολόγηση του περιεχομένου του.

γ) Συζήτηση και έγκριση: Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει μια συζήτηση επί του συνόλου του νομοσχεδίου, μια δεύτερη συζήτηση για συγκεκριμένα σημεία, ψηφοφορία επί του νομοσχεδίου στο σύνολό του, ψηφοφορία για τα συγκεκριμένα σημεία, και μια τελική συνολική ψηφοφορία. Για να εγκριθεί ένα νομοσχέδιο, μπορεί να απαιτείται απλή πλειοψηφία, απόλυτη πλειοψηφία ή ειδική πλειοψηφία.

δ) Έλεγχος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εντός της προθεσμίας που ορίζεται από τον νόμο, μετά την ολοκλήρωση του οποίου είτε κυρώνει το προτεινόμενο κείμενο είτε ασκεί το δικαίωμα αρνησικυρίας. Στην τελευταία περίπτωση, το κείμενο αναπέμπεται στο Κοινοβούλιο για δεύτερη συζήτηση. Αν με την ψηφοφορία εγκριθεί το κείμενο ως έχει ή με τροποποιήσεις, το εν λόγω κείμενο αποστέλλεται και πάλι στον Πρόεδρο για κύρωση που πρέπει επίσης να πραγματοποιηθεί εντός προκαθορισμένου χρονικού διαστήματος. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι υπεύθυνος για «την κύρωση νόμων, νομοθετικών διαταγμάτων και κανονιστικών διαταγμάτων και διατάσσει τη δημοσίευσή τους, καθώς επίσης υπογράφει τα ψηφίσματα του Κοινοβουλίου που εγκρίνουν διεθνείς συμφωνίες και άλλα κυβερνητικά διατάγματα» (άρθρο 134, στοιχείο β) του Συντάγματος).

ε) Δημοσίευση: Μετά την κύρωση, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να διατάξει τη δημοσίευση του κειμένου της νέας νομοθεσίας στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας.

Η διαδικασία με την οποία η κυβέρνηση θεσπίζει νομοθεσία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

α) Νομοθετική πρωτοβουλία: Νομοσχέδιο που υποβάλλεται από το γραφείο του αρμόδιου υπουργού.

β) Διερεύνηση: Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, ο υπουργός που προτείνει το νομοσχέδιο πρέπει να συγκεντρώσει γνώμες, καθώς και να έχει διαβουλεύσεις με τα όργανα που ορίζονται από το Σύνταγμα και από τον νόμο.

γ) Προκαταρκτική και επί της ουσίας αξιολόγηση: Οι προτάσεις εξετάζονται και αξιολογούνται μετά την αρχική τους αποδοχή.

δ) Έγκριση: Αν και ορισμένα είδη νομοθεσίας δεν απαιτείται να εγκριθούν από το Συμβούλιο των Υπουργών, το τελευταίο συνήθως είναι υπεύθυνο για την έγκριση του σχεδίου.

ε) Έλεγχος: «Εντός σαράντα ημερών από την παραλαβή κυβερνητικού διατάγματος προς κύρωση (...), ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είτε κυρώνει το διάταγμα είτε ασκεί το δικαίωμα αρνησικυρίας. Στην τελευταία περίπτωση, ενημερώνει την κυβέρνηση γραπτώς για τους σχετικούς λόγους» (άρθρο 136, παράγραφος 4 του Συντάγματος).

στ) Δημοσίευση του νομοθετικού κειμένου στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας.

7. Διαδικασίες βάσει των οποίων τίθενται σε ισχύ οι εθνικοί κανόνες δικαίου

«Οι νόμοι είναι δεσμευτικοί μόνον μετά τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα». «Από τη στιγμή που δημοσιεύεται ένας νόμος, τίθεται σε ισχύ μετά την προθεσμία που ορίζεται στον ίδιο τον νόμο ή, εάν δεν έχει οριστεί προθεσμία, μετά το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στην ειδική νομοθεσία» (άρθρο 5 του Αστικού Κώδικα).

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου αριθ. 74/98, της 11 Νοεμβρίου 1998, όπως τροποποιήθηκε με το νόμο αριθ. 26/2006 της 30 Ιουνίου 2006:

αριθ. 1 - «Νομοθετικές πράξεις και άλλες πράξεις γενικής φύσεως αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζεται σε αυτές. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να τεθούν σε ισχύ την ημερομηνία της δημοσίευσής τους».

αριθ. 2 - «Εφόσον δεν αναφέρεται ημερομηνία, οι πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 τίθενται σε ισχύ σε όλη την πορτογαλική επικράτεια και στην αλλοδαπή την πέμπτη ημέρα από τη δημοσίευσή τους».

αριθ. 4 - Η περίοδος που αναφέρεται στην παράγραφο 2, θα αρχίσει την αμέσως επόμενη ημέρα από τη δημοσίευση στον δικτυακό τόπο που διαχειρίζεται η Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA.

8. Μέσα επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ διαφόρων κανόνων δικαίου

Τον πλέον σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο πρέπει να κηρύσσει ως αντισυνταγματικούς τους κανόνες που έρχονται σε σύγκρουση με το πορτογαλικό Σύνταγμα ή τις συνταγματικές αρχές.

Κατά την εξέταση των ειδικών περιπτώσεων που εκκρεμούν ενώπιόν τους, τα δικαστήρια δεν εφαρμόζουν διατάξεις που παραβιάζουν το Σύνταγμα ή τις συνταγματικές αρχές.

Στο πλαίσιο της ερμηνείας, με σκοπό την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών που τους υποβάλλονται προς εξέταση, τα δικαστήρια πρέπει να επιλύουν τυχόν συγκρούσεις που προκύπτουν μεταξύ των διαφόρων νομικών κανόνων, συνεκτιμώντας πάντα την προαναφερθείσα ιεράρχηση των πηγών δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το σύστημα ως ενιαίο σύνολο, χωρίς να δέχονται τυχόν κενά ή αντιφάσεις, ιδίως λογικού ή σημασιολογικού χαρακτήρα, σταθμίζοντας τη βαρύτητα των σχετικών περιστάσεων στη νομοθετική διαδικασία και τις ειδικές συνθήκες κατά τη στιγμή της απόφασης, απαιτώντας πάντα μια ελάχιστη λεκτική αντιστοιχία, ακόμη και ατελή, με την επιλεγείσα λύση και με την παραδοχή ότι ο νομοθέτης επέλεξε την «πλέον συνετή» λύση και ήταν σε θέση «να εκφράσει τις προθέσεις του με κατάλληλους όρους» (άρθρο 9 του Αστικού Κώδικα).

Όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των κανόνων δικαίου στον τομέα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, σας παραπέμπουμε στο ενημερωτικό σημείωμα με θέμα «Εφαρμοστέο δίκαιο».

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η βάση [Digesto](#) αποτελεί την επίσημη νομική βάση δεδομένων στην Πορτογαλία που περιλαμβάνει την Επίσημη Εφημερίδα (Diário da República).

Η βάση Digesto – Ολοκληρωμένο σύστημα επεξεργασίας των νομικών πληροφοριών

Τρόποι πρόσβασης

Δωρεάν πρόσβαση

Η πρόσβαση στη βάση Digesto παρέχεται δωρεάν.

Αναζήτηση ανά κατηγορία, αριθμό και ημερομηνία δημοσίευσης μιας πράξης, για την εξεύρεση:

- περιλήψης και πλήρους κειμένου νομοθετικών πράξεων
- στοιχείων έναρξης ισχύος

Συνδρομητική πρόσβαση

- Πληροφορίες δεόντως επεξεργασμένες και διαρθρωμένες, ταξινομημένες ανά θέμα.

Επίσημη Εφημερίδα σε ηλεκτρονική μορφή (DRE)

Τρόποι πρόσβασης

Δωρεάν πρόσβαση

Αναζήτηση ανά κατηγορία, αριθμό και ημερομηνία δημοσίευσης μιας πράξης, για την εξεύρεση:

- περιλήψης και πλήρους κειμένου νομοθετικών πράξεων

Συνδρομητική πρόσβαση

- Έρευνα σε «καθημερινή γλώσσα» (linguagem natural)

Συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου

Νομοθετικές βάσεις δεδομένων

Οι ακόλουθες νομοθετικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες στην Πορτογαλία:

PCMLEX –Κεντρική βάση δεδομένων του συστήματος DIGESTO

- Επίσημη Εφημερίδα (Diário da República), σειρά I
- Οι κύριες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές πράξεις δημοσιεύονται στη σειρά II της Επίσημης Εφημερίδας (Diário da República)

LEGAÇOR –Περιφερειακή νομοθετική βάση δεδομένων των Αζορών

- Επίσημη Εφημερίδα της Αυτόνομης Περιφέρειας των Αζορών (Jornal Oficial da Região Autónoma dos Açores), σειρά I

Μη νομοθετικές βάσεις δεδομένων

Οι ακόλουθες μη νομοθετικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες στην Πορτογαλία.

DGO-Dout – Βάση ειδικών δεδομένων των Εγκυκλίων και των Γνωμοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού

DGAP-Opinio – Ειδική βάση δεδομένων της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Διοίκησης

REGTRAB –Ειδική βάση δεδομένων της εργατικής νομοθεσίας

Διαλειτουργικότητα

Η βάση Digesto προβαίνει στην ολοκληρωτική επεξεργασία των ακόλουθων βάσεων δεδομένων:

- Diário da República (Επίσημη Εφημερίδα)
- Assembleia da República (Πορτογαλικό Κοινοβούλιο)
- Tribunal Constitucional (Συνταγματικό Δικαστήριο)
- Supremo Tribunal de Justiça (Ανώτατο Δικαστήριο)
- Supremo Tribunal Administrativo (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο)
- Tribunais da Relação (δευτεροβάθμια δικαστήρια)
- Pareceres do Conselho Consultivo da Procuradoria Geral da República (Γνωμοδοτήσεις του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου της Γενικής Εισαγγελίας της Δημοκρατίας)
- Eur-lex

Η Επίσημη Εφημερίδα σε ηλεκτρονική μορφή (DRE) λειτουργεί σε διαλειτουργικότητα με τις ακόλουθες βάσεις δεδομένων:

- Diário da República (Επίσημη Εφημερίδα)
- Acórdãos do Supremo Tribunal Administrativo (Αποφάσεις του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)
- Jornal Oficial da União Europeia (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης)

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

[Diário da República - Portugal](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις

πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/07/2017

Εθνικό δίκαιο - Ρουμανία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ρουμανίας και επισκόπηση του ρουμανικού δικαίου.

Πηγές δικαίου

Οι πηγές του ρουμανικού δικαίου είναι:

- το Σύνταγμα της Ρουμανίας
- οι νόμοι που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο (συνταγματικοί νόμοι, οργανικοί νόμοι και κοινοί νόμοι)
- τα προεδρικά διατάγματα
- οι νομοθετικές πράξεις της κυβέρνησης (διατάγματα, έκτακτα διατάγματα, αποφάσεις)
- οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση (υπουργικά διατάγματα, οδηγίες και κανονισμοί)
- οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από την τοπική αυτοδιοίκηση (κομητειακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου)
- η νομοθεσία της ΕΕ (κανονισμοί, οδηγίες)
- οι διεθνείς συνθήκες στις οποίες η Ρουμανία είναι συμβαλλόμενο μέρος.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Το νομικό πλαίσιο της Ρουμανίας περιλαμβάνει τις ακόλουθες νομικές πράξεις:

- **Το Σύνταγμα** είναι ο ανώτατος νόμος της Ρουμανίας. Ρυθμίζει τη δομή της Ρουμανίας ως εθνικού, ενιαίου και αδιαίρετου κράτους, τις σχέσεις μεταξύ εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας και μεταξύ κρατικών οργάνων, πολιτών και νομικών προσώπων.
- Οι συνταγματικοί νόμοι προέρχονται από τη συντακτική εξουσία, δηλαδή από τη συντακτική συνέλευση που εξελέγη και συγκλήθηκε για τον σκοπό αυτό.
- Οι **οργανικοί νόμοι** ρυθμίζουν θέματα μεγάλης σημασίας για το κράτος, όπως είναι τα κρατικά σύνορα, η ρουμανική ιθαγένεια, το κρατικό εθνόσημο και η κρατική σφραγίδα, το νομικό καθεστώς για την ιδιοκτησία και την κληρονομιά, η διοργάνωση και διεξαγωγή δημοψηφισμάτων, τα ποινικά αδικήματα, οι ποινές και οι κανόνες για την εκτέλεση των ποινών, η οργάνωση και λειτουργία του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, των δικαστηρίων, της Εισαγγελίας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα δικαιώματα των ατόμων που έχουν υποστεί ζημία από μια δημόσια αρχή, η εθνική άμυνα, η οργάνωση κυβερνητικών φορέων, τα πολιτικά κόμματα.
- Οι **κοινοί νόμοι** ρυθμίζουν όλους τους λοιπούς τομείς που δεν καλύπτονται από τους οργανικούς νόμους. Ένας κοινός νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει ή να μεταβάλει έναν ανώτερο νόμο, π.χ. έναν οργανικό νόμο ή το Σύνταγμα.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις (διακοπές του Κοινοβουλίου) ορισμένοι τομείς, οι οποίοι καθορίζονται από το Κοινοβούλιο, μπορούν να ρυθμιστούν με **κυβερνητικά διατάγματα**. Τα εν λόγω διατάγματα εκδίδονται με βάση μια ειδική πράξη μεταβίβασης αρμοδιοτήτων και εξουσιών, εντός των ορίων και υπό τους όρους που προβλέπονται από την εν λόγω πράξη. Σε έκτακτες περιπτώσεις, η κυβέρνηση μπορεί να εκδώσει έκτακτα διατάγματα σε οποιονδήποτε τομέα, εάν αυτό θεωρείται αναγκαίο.
- Οι **κυβερνητικές αποφάσεις** καθορίζουν με ποιον τρόπο εφαρμόζονται στην πράξη οι νόμοι και διάφορες άλλες οργανωτικές πτυχές της εφαρμογής τους.
- Οι **νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από την κεντρική διοίκηση** (διατάγματα και οδηγίες) εκδίδονται μόνο με βάση τη νομοθεσία, τις κυβερνητικές αποφάσεις και τα κυβερνητικά διατάγματα και με σκοπό να τα εφαρμόσουν.
- **πράξεις αυτόνομων διοικητικών αρχών**

- **Οι πράξεις που εκδίδονται από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης** (κομητειακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου) ρυθμίζουν τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άλλες πηγές δικαίου

- Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ.
- Παρότι η εθνική νομολογία δεν αποτελεί πηγή δικαίου, οι αποφάσεις των Συνταγματικών Δικαστηρίων και του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, οι οποίες διασφαλίζουν την ομοιόμορφη ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της νομοθεσίας, αποτελούν αναμφισβήτητα δευτερεύουσες πηγές δικαίου. Επιπλέον, οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου, οι οποίες παράγουν αποτελέσματα *erga omnes* (έναντι όλων) και όχι *inter partes litigantes* (κατ' αντιμωλία των διαδίκων), μπορούν να θεωρηθούν ως δευτερεύουσες πηγές δικαίου.
- Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου αριθ. 287/2009 του Αστικού Κώδικα, πηγές του αστικού δικαίου μπορεί να είναι το δίκαιο, **οι πρακτικές και οι γενικές αρχές του δικαίου**. Με τον όρο «πρακτικές» εννοούμε την παράδοση (έθιμα) και τις επαγγελματικές πρακτικές.
- Οι προαναφερθείσες διατάξεις θεσπίζουν τους ακόλουθους κανόνες για την εφαρμογή των πρακτικών ως πηγής δικαίου:
 - οι πρακτικές εφαρμόζονται σε περιπτώσεις που δεν προβλέπονται από το δίκαιο. Όταν δεν υπάρχουν πρακτικές, ισχύουν οι νομικές διατάξεις για παρόμοιες καταστάσεις, και, όταν δεν υπάρχουν τέτοιες διατάξεις, εφαρμόζονται οι γενικές αρχές του δικαίου.
 - σε θέματα που ρυθμίζονται από το δίκαιο, οι πρακτικές εφαρμόζονται μόνον όταν το δίκαιο κάνει ρητή αναφορά σε αυτά.
 - μόνο οι πρακτικές που συνάδουν με τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη μπορούν να αναγνωριστούν ως πηγές δικαίου.
 - ο ενδιαφερόμενος πρέπει να αποδείξει την ύπαρξη των πρακτικών και το περιεχόμενό τους. Οι πρακτικές που δημοσιεύονται σε συλλογές οι οποίες καταρτίζονται από φορείς ή οργανισμούς που είναι εξουσιοδοτημένοι στον τομέα τεκμαίρεται ότι υπάρχουν, μέχρι αποδείξεως του εναντίου.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Η ιεράρχηση των κανόνων δικαίου στη Ρουμανία έχει ως ακολούθως:

- Το Σύνταγμα της Ρουμανίας και οι συνταγματικοί νόμοι κατέχουν την κορυφαία θέση στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου. Όλα τα άλλα νομοθετήματα και οι κανόνες πρέπει να συμφωνούν με αυτά.
- Οι οργανικοί νόμοι κατέχουν τη δεύτερη θέση στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει οργανικούς νόμους με ειδική πλειοψηφία.
- Οι κοινοί νόμοι αποτελούν την τρίτη κατηγορία στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει κοινούς νόμους με απλή πλειοψηφία. Ένας κοινός νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει ούτε να μεταβάλει οργανικούς νόμους ή το Σύνταγμα.
- Τα κυβερνητικά διατάγματα αποτελούν την τέταρτη κατηγορία στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου.
- Οι κυβερνητικές αποφάσεις κατέχουν την πέμπτη θέση στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου.
- Οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα της κεντρικής διοίκησης και από αυτόνομες διοικητικές αρχές αποτελούν την έκτη κατηγορία στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου.
- Οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης (κομητειακό συμβούλιο, τοπικό συμβούλιο, δημοτικό συμβούλιο Βουκουρεστίου) κατέχουν την τελευταία θέση στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση της νομοθεσίας

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, το κράτος βασίζεται στις αρχές της **διάκρισης των εξουσιών** (νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική) **καθώς και στις αρχές της ισορροπίας δυνάμεων και του συστήματος ελέγχου και ισορροπιών**.

Η εξουσία κατανέμεται επίσης και ασκείται από το Κοινοβούλιο, την κυβέρνηση και τις δικαστικές αρχές. Το Συνταγματικό Δικαστήριο, ο ρουμάνος διαμεσολαβητής, το Ελεγκτικό Συνέδριο και το Νομοθετικό Συμβούλιο εγγυώνται επίσης την ισορροπία δυνάμεων μεταξύ δημόσιων αρχών και πολιτών.

Το Κοινοβούλιο είναι το ανώτατο όργανο εκπροσώπησης των πολιτών και η μοναδική νομοθετική αρχή της χώρας. Απαρτίζεται από [τη Βουλή των Αντιπροσώπων](#) και [τη Γερουσία](#). Καταρχήν, η **νομοθετική εξουσία** ανήκει αποκλειστικά στο Κοινοβούλιο,

αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις το Κοινοβούλιο μοιράζεται το καθήκον αυτό με την εκτελεστική εξουσία (την κυβέρνηση) και το εκλογικό σώμα (τους πολίτες).

📄 **Η κυβέρνηση** μπορεί να εκδίδει διατάγματα, βάσει συγκεκριμένου νόμου εξουσιοδότησης που θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο. Σε εξαιρετικά έκτακτες καταστάσεις που πρέπει να αντιμετωπίζονται επείγοντως, η κυβέρνηση μπορεί επίσης να εκδίδει έκτακτα διατάγματα.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η διαδικασία λήψης νομοθετικών αποφάσεων περιλαμβάνει τρία στάδια:

1. Το κυβερνητικό στάδιο ή προκοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

- στην επεξεργασία και στην έγκριση σε κυβερνητικό επίπεδο της νομοθετικής πρότασης
- στην υποβολή της νομοθετικής πρότασης σε δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη νομοθεσία
- στην έγκριση από το Νομοθετικό Συμβούλιο, στη διυπουργική έγκριση και έγκριση από άλλα όργανα
- έγκριση σε κυβερνητικό επίπεδο του σχεδίου νομοθετικής πράξης.

2. Το κοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

- στη διαβίβαση του νομοσχεδίου σε ένα από τα σώματα του Κοινοβουλίου (τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τη Γερουσία ως πρώτο σώμα), ανάλογα με τις αρμοδιότητες που καθορίζει το ρουμανικό Σύνταγμα
- στη συζήτηση και την έγκριση της έκθεσης/γνωμοδότησης για το νομοσχέδιο στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές (σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να συσταθούν ειδικές επιτροπές)
- στην ολομέλεια, το πρώτο σώμα γνωμοδοτεί σχετικά με τα σχέδια νομοθετικών πράξεων και νομοθετικών προτάσεων που παραπέμπονται σε αυτό. Το πρώτο σώμα διαθέτει 45 ημέρες για να αποφανθεί σχετικά με τα σχέδια νομοθετικών πράξεων και νομοθετικών προτάσεων, αρχής γενομένης από την ημερομηνία υποβολής τους ενώπιον του Προεδρείου του Κοινοβουλίου.
- Στην περίπτωση κωδίκων ή άλλων ιδιαίτερα περίπλοκων νόμων, η προθεσμία είναι 60 ημέρες από την ημερομηνία υποβολής τους ενώπιον του Προεδρείου.
- Για έκτακτα κυβερνητικά διατάγματα, η προθεσμία είναι 30 ημέρες.
- Σε περίπτωση που η προθεσμία παρέλθει, το σχέδιο νομοθετικής πράξης ή νομοθετικής πρότασης θεωρείται ότι έχει εγκριθεί και προωθείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία λαμβάνει την τελική απόφαση.

Στη συνέχεια, διεξάγεται ψηφοφορία επί του σχεδίου νομοθετικής πράξης/νομοθετικής πρότασης (έγκριση ή απόρριψη) και αυτή διαβιβάζεται στο σώμα που έχει αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων (Βουλή των Αντιπροσώπων ή Γερουσία), το οποίο εγκρίνει την τελική έκδοση της νομοθετικής πράξης.

3. Το μετακοινοβουλευτικό στάδιο αφορά:

- τον έλεγχο της συνταγματικότητας του νόμου (*a priori* έλεγχος) (το Συνταγματικό Δικαστήριο ελέγχει τη συμβατότητα του νόμου με το Σύνταγμα). Ο έλεγχος μπορεί να ζητηθεί από 📄 **τον Πρόεδρο της Ρουμανίας**, τον πρόεδρο ενός εκ των νομοθετικών σωμάτων, την κυβέρνηση, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, τον ρουμάνο διαμεσολαβητή ή τουλάχιστον 50 βουλευτές ή τουλάχιστον 25 γερουσιαστές. Μπορεί επίσης να διενεργηθεί αυτεπαγγέλτως.
- Τέλος, **ο νόμος κυρώνεται** από τον Πρόεδρο εντός 20 ημερών από την παραλαβή του. Εάν ο Πρόεδρος ζητήσει την επανεξέταση του νόμου (τέτοια αίτηση μπορεί να υποβληθεί μόνο μία φορά) ή την εξέταση της συνταγματικότητάς του, ο νόμος κυρώνεται εντός 10 ημερών από την παραλαβή του μετά την επανεξέταση ή από την παραλαβή της επιβεβαίωσης της συμμόρφωσής του προς το Σύνταγμα από το Συνταγματικό Δικαστήριο.
- Ο νόμος τίθεται σε ισχύ τρεις ημέρες από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ρουμανίας, Μέρος Ι, ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που αναφέρεται στον νόμο.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Μια 📄 **ρουμανική νομική βάση δεδομένων**, την οποία σχεδίασε, διαχειρίζεται και επικαιροποιεί το Νομοθετικό Συμβούλιο της Ρουμανίας, παρέχει δωρεάν πρόσβαση στο σύνολο της ρουμανικής νομοθεσίας.

Αυτή είναι η επιγραμματική έκδοση του *Repertoriul legislației României*® [κατάλογος της ρουμανικής νομοθεσίας] - το επίσημο αρχείο της ρουμανικής νομοθεσίας, το οποίο παρέχει ακριβείς και ορθές πληροφορίες σχετικά με το νομικό καθεστώς του κάθε νόμου σε διαφορετικές χρονικές στιγμές.

Η βάση δεδομένων καλύπτει το χρονικό διάστημα από το 1864 έως σήμερα.

Η αναζήτηση στην εν λόγω βάση δεδομένων μπορεί να γίνει βάσει:

- του είδους/κατηγορίας νομοθετικής πράξης
- του αριθμού
- του έτους δημοσίευσης
- της περιόδου δημοσίευσης
- της επίσημης δημοσίευσης (είδος, αριθμός, έτος)
- λέξεων-κλειδιών στον τίτλο
- Κατάσταση της πράξης (σε ισχύ, όχι σε ισχύ)
- Άλλα κριτήρια (νομοθετικά, επιμέρους/δημοσιευμένα, μη δημοσιευμένα).

Το ενδοδίκτυο του **Νομοθετικού Συμβουλίου** φιλοξενεί μια βάση δεδομένων, η οποία ενημερώνεται με λεπτομερείς νομικές πληροφορίες που απαιτούνται για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα της έγκρισης νομοσχεδίων ή για την παροχή χρήσιμων πληροφοριών για τη νομοθετική διαδικασία.

Μια άλλη νομική [βάση δεδομένων](#) (παρότι είναι οργανωμένη διαφορετικά) είναι επίσης προσπελάσιμη μέσω του δικτυακού τόπου της [Βουλής των Αντιπροσώπων](#) (ένα από τα σώματα του Κοινοβουλίου). Αναζητήσεις μπορούν να γίνουν βάσει:

- του είδους νομοθετικής πράξης
- του αριθμού
- της ημερομηνίας
- της δημόσιας αρχής που εξέδωσε τη νομοθετική πράξη
- της ημερομηνίας δημοσίευσης και λέξεων-κλειδιών (τόσο στον τίτλο όσο και στο κείμενο της πράξης).

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 20/03/2014

Εθνικό δίκαιο - Σλοβενία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [sl](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Σλοβενίας.

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Στο νομικό σύστημα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, οι νομικοί κανόνες γενικής εφαρμογής εκδίδονται τόσο σε κρατικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Οι νομικές πράξεις κρατικού επιπέδου είναι το Σύνταγμα (*ustava*), οι νόμοι/πράξεις (*zakoni*) και οι εκτελεστικοί κανονισμοί, που υπάγονται σε δύο κυρίως κατηγορίες: διατάγματα (*uredbe*) και κανονισμοί (*pravilnik*).

Τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης εκδίδουν κυρίως αποφάσεις (*odloki*).

Το νομικό σύστημα της Σλοβενίας δεν αναγνωρίζει ιεραρχία μεταξύ των δικαστηρίων, πράγμα που σημαίνει ότι τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού (*nižja sodišča*) τυπικά δεν δεσμεύονται από τις αποφάσεις των δικαστηρίων ανώτερου βαθμού (*višja sodišča*). Εντούτοις, τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού συνήθως τηρούν και ακολουθούν τη νομολογία των δικαστηρίων ανώτερου βαθμού και του Ανώτατου Δικαστηρίου (*Vrhovno sodišče*).

Η ολομέλεια του Ανώτατου Δικαστηρίου μπορεί να εκδώσει **νομικές γνωμοδοτήσεις αρχής** (*načelna pravna mnenja*) για ζητήματα που είναι σημαντικά για την ομοιομορφη εφαρμογή των νόμων/πράξεων. Σύμφωνα με τον νόμο περί δικαστηρίων (*Zakon o sodiščih*), αυτές οι νομικές γνωμοδοτήσεις αρχής δεσμεύουν μόνο τις διάφορες συνθέσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου και μπορούν να τροποποιηθούν μόνον από την ολομέλεια. Εντούτοις, τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού συνήθως ακολουθούν τις νομικές γνωμοδοτήσεις αρχής και το Ανώτατο Δικαστήριο με τη νομολογία του ζητεί να λαμβάνεται δεόντως υπόψη διάδικος που επικαλείται εκδοθείσα νομική γνωμοδότηση για κρινόμενο ζήτημα.

Οι νόμοι/πράξεις και τα διατάγματα πρέπει να συνάδουν με τις γενικά αποδεκτές αρχές του διεθνούς δικαίου και με τις συνθήκες που δεσμεύουν τη Σλοβενία (όπως ορίζει το άρθρο 8 του Συντάγματος). Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί είναι άμεσα εφαρμοστέες. Η θέση του σλοβενικού Συνταγματικού Δικαστηρίου (*Ustavno sodišče*) είναι ότι οι διεθνείς συνθήκες υπερισχύουν των νομοθετικών διατάξεων στην ιεραρχία των πηγών δικαίου. Οι διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί εντάσσονται στο εσωτερικό νομικό σύστημα, δημιουργώντας δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στη χώρα (υπό την προϋπόθεση ότι είναι άμεσα εκτελεστές).

Το σλοβενικό νομικό σύστημα ανήκει στα νομικά συστήματα της ηπειρωτικής Ευρώπης και είναι σύστημα αστικού δικαίου, πράγμα που σημαίνει ότι το εθιμικό δίκαιο δεν αποτελεί τμήμα του. Εντούτοις, το εθιμικό δίκαιο αναγνωρίζεται κατά κάποιο τρόπο από το σλοβενικό δίκαιο. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κώδικα περί Ενοχών (*Obligacijski zakonik*), που διέπει τις συμβάσεις μεταξύ φυσικών και νομικών προσώπων, τα συναλλακτικά ήθη, έθιμα και πρακτικές που έχουν παγιωθεί μεταξύ των συμβαλλομένων λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της απαιτούμενης δράσης και των επιπτώσεών της στις ενοχικές σχέσεις των εμπορικών οντοτήτων.

Κατά την άσκηση του λειτουργημάτων του, ο δικαστής δεσμεύεται από το Σύνταγμα, τους νόμους/τις πράξεις, τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου και τις διεθνείς συνθήκες που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί. Ο νόμος περί δικαστηρίων προβλέπει ότι, αν μια αστική διαφορά δεν μπορεί να επιλυθεί βάσει ισχυουσών διατάξεων, ο δικαστής πρέπει να λάβει υπόψη τις διατάξεις που ισχύουν για παρόμοιες υποθέσεις. Αν, παρά ταύτα, η λύση που πρέπει να δοθεί παραμένει νομικά αμφίβολη, ο δικαστής πρέπει να εκδώσει απόφαση με βάση τις γενικές αρχές της εθνικής έννομης τάξης. Στην προκειμένη περίπτωση, ο δικαστής πρέπει να ενεργήσει σύμφωνα με τη νομική παράδοση και τις παγιωμένες αρχές της νομολογίας. Ο δικαστής πρέπει πάντα να ενεργεί σαν να είχε ενώπιόν του απροσδιόριστο αριθμό παρόμοιων υποθέσεων.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Όλοι οι κανόνες δικαίου πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα. Οι νόμοι/πράξεις και τα διατάγματα πρέπει να συνάδουν με τις γενικά αποδεκτές αρχές του διεθνούς δικαίου και με τις συνθήκες που δεσμεύουν τη Σλοβενία (όπως ορίζει το άρθρο 8 του Συντάγματος). Οι εκτελεστικοί κανονισμοί και οι αποφάσεις των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει, επίσης, να συνάδουν με τους νόμους/τις πράξεις.

Οι γενικές πράξεις που εκδίδονται για την άσκηση δημόσιας εξουσίας (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) πρέπει να συνάδουν με το Σύνταγμα, τους νόμους/τις πράξεις και τους εκτελεστικούς κανονισμούς.

Οι ατομικές πράξεις και οι πράξεις των κρατικών αρχών, των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και των φορέων δημόσιας εξουσίας πρέπει να βασίζονται σε εκδοθέντα νόμο/εκδοθείσα πράξη ή νομοθετική ρύθμιση.

Όσον αφορά την υπεροχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Σύνταγμα παρέχει τη βάση για την αποδοχή της από το σλοβενικό νομικό σύστημα, διακηρύσσοντας ότι οι νομικές πράξεις και αποφάσεις που εκδίδονται από διεθνείς οργανισμούς στους οποίους η Σλοβενία έχει μεταβιβάσει την άσκηση μέρους των κυριαρχικών της δικαιωμάτων (εν προκειμένω από την Ευρωπαϊκή Ένωση) πρέπει να εφαρμόζονται στη Σλοβενία σύμφωνα με το νομικό καθεστώς των οργανισμών αυτών.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση κανόνων δικαίου

Οι **νόμοι/πράξεις** εκδίδονται από την Κάτω Βουλή του σλοβενικού κοινοβουλίου, την Εθνοσυνέλευση (*Državni zbor*). Σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 81 του Συντάγματος, η Εθνοσυνέλευση απαρτίζεται από 90 βουλευτές που εκπροσωπούν τους πολίτες της

Σλοβενίας. Ογδόντα οκτώ βουλευτές εκλέγονται με καθολική, ισότιμη, άμεση και μυστική ψηφοφορία. Στην Εθνοσυνέλευση πρέπει πάντα να συμμετέχει ένας βουλευτής από την ιταλική εθνική κοινότητα και ένας βουλευτής από την ουγγρική εθνική κοινότητα, που εκλέγονται από τα μέλη των κοινοτήτων αυτών. Η Εθνοσυνέλευση εκλέγεται για θητεία τεσσάρων ετών.

Τα **διατάγματα** εκδίδονται από την **κυβέρνηση** (*Vlada*), ενώ οι **κανονισμοί** εκδίδονται από **μεμονωμένους υπουργούς** της κυβέρνησης. Σύμφωνα με τα άρθρα 110-119 του Συντάγματος, η κυβέρνηση αποτελείται από πρωθυπουργό (*predsednik vlade*) και υπουργούς. Εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους, η κυβέρνηση και οι μεμονωμένοι υπουργοί είναι ανεξάρτητοι και υπόλογοι στην Εθνοσυνέλευση, η οποία μπορεί να τους καθαιρέσει (ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου), να δώσει ψήφο εμπιστοσύνης ή να τους παύσει από τα καθήκοντά τους υπερψηφίζοντας πρόταση δυσπιστίας. Ο πρωθυπουργός εκλέγεται από την Εθνοσυνέλευση και προτείνει τους υπουργούς, οι οποίοι διορίζονται (και παύονται) από την Εθνοσυνέλευση.

Το **Συνταγματικό Δικαστήριο** διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στο θεσμικό πλαίσιο, διότι μπορεί να ακυρώνει νόμους/πράξεις, εκτελεστικούς κανονισμούς και αποφάσεις των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης τους οποίους θεωρεί αντισυνταγματικούς. Επίσης, εκδίδει γνωμοδοτήσεις για τη συνταγματικότητα των διεθνών συνθηκών και κρίνει ατομικές συνταγματικές προσφυγές θιγόμενων πολιτών, οι οποίες μπορούν να ασκηθούν αφού εξαντληθούν όλα τα υπόλοιπα ένδικα βοηθήματα.

Οι αποφάσεις των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης εκδίδονται από τα τοπικά συμβούλια (*občinski svet, mestni svet*) που εκλέγονται απευθείας από τους κατοίκους κάθε δήμου.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Πρόταση νόμου/πράξης στην Εθνοσυνέλευση μπορεί να υποβάλει η κυβέρνηση, μεμονωμένοι βουλευτές της Εθνοσυνέλευσης, η Άνω Βουλή του κοινοβουλίου, το Εθνικό Συμβούλιο (*Državni svet*) ή πέντε χιλιάδες εκλογείς. Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Εθνοσυνέλευσης (*Poslovnik Državnega zbora*), η συνήθης διαδικασία (*Poslovnik Državnega zbora*) έγκειται σε τρεις αναγνώσεις του προτεινόμενου νόμου/της προτεινόμενης πράξης.

Στον Κανονισμό προβλέπεται επίσης μια συνοπτική, επείγουσα διαδικασία. Σύμφωνα με το άρθρο 86, η Εθνοσυνέλευση μπορεί να λάβει απόφαση εφόσον παρίσταται η πλειοψηφία των βουλευτών και ο νόμος/η πράξη εγκρίνεται από την πλειοψηφία των παρισταμένων, εκτός αν προβλέπεται ειδική πλειοψηφία. Το Εθνικό Συμβούλιο μπορεί να ασκήσει δικαίωμα αρνησικυρίας για νόμο/πράξη που ψηφίστηκε, οπότε η Εθνοσυνέλευση πρέπει να υπερψηφίσει τον νόμο με πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών.

Το **νομοθετικό δημοψήφισμα** (*Zakonodajni referendum*) (όπως ορίζεται στο άρθρο 90 του Συντάγματος) διέπεται από τον νόμο περί δημοψηφισμάτων και δημόσιας πρωτοβουλίας (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*). Η σχετική διαδικασία μπορεί να κινηθεί από την ίδια την Εθνοσυνέλευση ή, μετά από αίτημα του Εθνικού Συμβουλίου, από το ένα τρίτο των βουλευτών ή σαράντα χιλιάδες ψηφοφόρους. Οι ψηφοφόροι μπορούν να υπερψηφίσουν ή να απορρίψουν τον νόμο/την πράξη που έχει εγκρίνει η Εθνοσυνέλευση πριν κυρωθεί από τον **Πρόεδρο της Δημοκρατίας** (*Predsednik republike*).

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να κυρώσει ψηφισθέντα νόμο/ψηφισθείσα πράξη σε οκτώ ημέρες από την ψήφισή του/της. Σύμφωνα με το άρθρο 154 του Συντάγματος, όλοι οι κανόνες δικαίου πρέπει να δημοσιεύονται πριν τεθούν σε ισχύ. Οι νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται από όργανα του κράτους δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (*Uradni list Republike Slovenije, UL RS*), ενώ οι αποφάσεις και άλλες τοπικές πράξεις δημοσιεύονται σε τοπικές εφημερίδες.

Οι **τροποποιήσεις στο Σύνταγμα** θεσπίζονται με ειδική διαδικασία που προβλέπεται στο Σύνταγμα. Πρόταση τροποποίησης του Συντάγματος μπορεί να υποβληθεί από 20 βουλευτές της Εθνοσυνέλευσης, την κυβέρνηση ή τριάντα χιλιάδες ψηφοφόρους. Επί της πρότασης αυτής αποφασίζει η Εθνοσυνέλευση με ψηφοφορία, με πλειοψηφία των δύο τρίτων των παρόντων βουλευτών, αλλά η τροποποίηση θεσπίζεται μόνο εάν εγκριθεί σε ψηφοφορία με πλειοψηφία των δύο τρίτων όλων των βουλευτών. Σύμφωνα με το άρθρο 87 του Συντάγματος, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των πολιτών και άλλων προσώπων μπορούν να καθοριστούν από την Εθνοσυνέλευση μόνο διά νόμου.

Οι **ενωσιακοί κανονισμοί και αποφάσεις** που εκδίδονται από θεσμικά όργανα της ΕΕ ισχύουν άμεσα στη Δημοκρατία της Σλοβενίας. Δεν είναι απαραίτητο να κυρωθούν και να δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας προκειμένου να ισχύσουν.

Οι **διεθνείς συνθήκες** των οποίων η Δημοκρατία της Σλοβενίας είναι συμβαλλόμενο μέρος τίθενται σε ισχύ μόλις κυρωθούν από την Εθνοσυνέλευση μέσω ειδικής διαδικασίας. Οι διεθνείς συνθήκες κυρώνονται με την έγκριση νόμου που καταθέτει η κυβέρνηση. Ένας νόμος για την κύρωση μιας διεθνούς συνθήκης εγκρίνεται εάν ψηφιστεί από απλή πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο Σύνταγμα ή σε σχετικό νόμο.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Μητρώο νομοθετικών πράξεων της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (*Register predpisov RS*)

Η βάση δεδομένων του [Μητρώου νομοθετικών πράξεων](#) περιέχει συνδέσμους προς το πλήρες κείμενο των νόμων που έχουν εκδοθεί από τις 25 Ιουνίου 1991 και των εκτελεστικών κανονισμών που έχουν εκδοθεί από το 1995. Η πρόσβαση στο πλήρες κείμενο άλλων εκτελεστικών κανονισμών εξαρτάται από τον χρόνο που χρειάζεται για τη δημοσίευση της ηλεκτρονικής εκδοχής τους στον δικτυακό τόπο της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας της Σλοβενίας.

Νομοθεσία της Εθνοσυνέλευσης (*Zakonodajna državnega zbora*)

Η βάση δεδομένων [Νομοθεσία της Εθνοσυνέλευσης](#) περιέχει το κείμενο όλων των νόμων και άλλων πράξεων που συζητούνται στην Εθνοσυνέλευση και περιλαμβάνει:

- **κωδικοποιημένα κείμενα νόμων/πράξεων (*prečiščena besedila zakonov*)** – επίσημες κωδικοποιήσεις κειμένων νόμων /πράξεων που εκδόθηκαν μετά τις 29 Νοεμβρίου 2002 και δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και ανεπίσημες κωδικοποιήσεις κειμένων από τις 17 Ιουνίου 2007
- **εγκεκριμένους νόμους και πράξεις (*sprejeti zakoni*)** – νόμους/πράξεις που εγκρίθηκαν από την Εθνοσυνέλευση και δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας από την ανεξαρτησία της 25ης Ιουνίου 1991
- **εγκεκριμένες πράξεις (*sprejeti akti*)** – πράξεις που εγκρίθηκαν από την Εθνοσυνέλευση και δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας από τις 28 Νοεμβρίου 1996
- **σχέδια πράξεων/νόμων (*predlogi zakonov*)** – σχέδια πράξεων/νόμων που υποβάλλονται προς συζήτηση κατά την τρέχουσα θητεία της Εθνοσυνέλευσης (η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης εγκεκριμένα σχέδια πράξεων που δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας)
- **αναγνώσεις πράξεων/νόμων (*obravnave zakonov*)** (τέλος διαδικασίας) – αρχείο όλων των αναγνώσεων των πράξεων που υποβλήθηκαν για συζήτηση στην Εθνοσυνέλευση μετά τις 28 Νοεμβρίου 1996
- **σχέδια πράξεων (*predlogi aktov*)** – σχέδια πράξεων που υποβάλλονται προς συζήτηση κατά την τρέχουσα θητεία της Εθνοσυνέλευσης (η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης εγκεκριμένα σχέδια πράξεων που δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας)
- **αναγνώσεις πράξεων (*obravnave aktov*)** (τέλος διαδικασίας) – αρχείο όλων των αναγνώσεων των πράξεων που υποβλήθηκαν για συζήτηση στην Εθνοσυνέλευση μετά τις 28 Νοεμβρίου 1996
- **σχέδια αποφάσεων (*predlogi odlokov*)** – σχέδια αποφάσεων που υποβάλλονται προς συζήτηση κατά την τρέχουσα θητεία της Εθνοσυνέλευσης (η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης εγκεκριμένα σχέδια αποφάσεων που δεν έχουν δημοσιευτεί ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας)
- **αναγνώσεις αποφάσεων (*obravnave odlokov*)** (τέλος διαδικασίας) – αρχείο όλων των αναγνώσεων των αποφάσεων που υποβλήθηκαν για συζήτηση στην Εθνοσυνέλευση μετά τις 28 Νοεμβρίου 1996.

Σύστημα νομικών πληροφοριών (*Pravno-informacijski sistem – PIS*)

Το [Σύστημα νομικών πληροφοριών – Μητρώο νομοθετικών πράξεων](#) της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (*Register predpisov Republike Slovenije*) συνδέεται με τη συλλογή νομοθετικών πράξεων άλλων κρατικών οργάνων και με την Επίσημη Εφημερίδα.

Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (*Uradni list Republike Slovenije UL RS*)

Όλοι οι εθνικοί κανόνες δικαίου δημοσιεύονται επίσημα στην [Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας](#). Όλα τα έγγραφα δημοσιεύονται ηλεκτρονικά.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Σλοβενικό νομικό σύστημα](#), [νομοθεσία της Εθνοσυνέλευσης](#), [σύστημα νομικών πληροφοριών](#), [Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [sk](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Σλοβακίας. Βλέπε τη σελίδα Έννομη τάξη – Σλοβακία στο [Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις](#).

Πηγές δικαίου

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Ο όρος «πηγές του δικαίου» χρησιμοποιείται με τρεις έννοιες:

1. «πηγές του δικαίου» υπό την ουσιαστική έννοια – ουσιαστικές πηγές του δικαίου,
2. «πηγές του δικαίου» υπό τη γνωσιολογική έννοια – πηγές της γνώσης του δικαίου,
3. «πηγές του δικαίου» υπό την τυπική έννοια– τυπικές πηγές του δικαίου.

Ανάλογα με τον τρόπο κατάρτισης των κανόνων του δικαίου και του δεσμευτικού τύπου με τον οποίο εκφράζονται, διακρίνονται συνήθως οι ακόλουθες κατηγορίες πηγών του δικαίου:

- εθιμικοί κανόνες,
- νομικά προηγούμενα (νομολογία),
- κανονιστικές νομικές πράξεις,
- κανονιστικές συμβάσεις,
- γενικές αρχές του δικαίου,
- κοινή λογική,
- σύγχρονες εκδόσεις, νομικά συγγράμματα και εκθέσεις εμπειρογνομόνων,
- διεθνείς συμφωνίες, εφόσον μεταφερθούν καταλλήλως στην έννομη τάξη της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Μια από τις βασικές αρχές του σλοβακικού νομικού συστήματος είναι η ιεραρχία των κανόνων του δικαίου. Η κατανόηση του ρόλου αυτής της αρχής στη νομική πρακτική και στην εφαρμογή της νομοθεσίας είναι εξαιρετικά σημαντική από την άποψη της νομιμότητας. Η ιεραρχία των κανόνων του δικαίου δεν αποτελεί, όμως, απλώς ζήτημα λογικής ιεράρχησης και απόδοσης προτεραιότητας σε κάποιους κανόνες. Η ιεράρχηση των πηγών του δικαίου εγγράφεται στη γενικότερη προβληματική της **νομιμότητας της εξουσίας**. Περιλαμβάνει επίσης ως κατηγορηματική επιταγή την απαίτηση να θεσπίζεται μια νομική πράξη αποκλειστικά από το νομοθετικό όργανο στο οποίο έχει δοθεί η αρμοδιότητα μέσω σχετικής νομικής πράξης, εντός των ορίων που καθορίζονται από την πράξη αυτή και από τη νομοθετική δικαιοδοσία του εν λόγω οργάνου.

Οι κανόνες του δικαίου κατατάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με τη λεγόμενη **«νομική ισχύ»** τους. Ο όρος αυτός αφορά τα χαρακτηριστικά των κανόνων του δικαίου: ένας κανόνας υπερισχύει έναντι άλλου κανόνα βάσει του υψηλότερου βαθμού νομικής ισχύος του ή ένας κανόνας απορρέει από άλλο κανόνα που έχει υψηλότερο βαθμό νομικής ισχύος. Σε περίπτωση που υπάρχουν κανόνες του δικαίου με διαφορετική νομική ισχύ, ο κανόνας του δικαίου με το χαμηλότερο βαθμό νομικής ισχύος δεν μπορεί να βρίσκεται σε σύγκρουση με τον ισχυρότερο κανόνα, και ο κανόνας με τον υψηλότερο βαθμό νομικής ισχύος υπερισχύει του κανόνα με την ασθενέστερη ισχύ.

Όσον αφορά τον βαθμό νομικής ισχύος, οι κανόνες του δικαίου μπορούν να ταξινομηθούν ιεραρχικά ως εξής:

Κανόνες του πρωτογενούς δικαίου (νομικές πράξεις)

- συνταγματικές πράξεις (αποτελούν πάντοτε πρωτογενές δίκαιο),
- νομικές πράξεις – (πρωτογενές δίκαιο ή δίκαιο που παράγεται από συνταγματικές πράξεις).

Κανόνες του παραγώγου δικαίου (δευτερεύουσα νομοθεσία)

- κυβερνητικοί κανονισμοί/διατάγματα – αποτελούν πάντοτε παράγωγο δίκαιο,

- κανονισμοί των κεντρικών οργάνων της κρατικής διοίκησης - αποτελούν πάντοτε παράγωγο δίκαιο,
- κανονισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης (υπηρεσιών) – αποτελούν είτε πρωτογενές είτε παράγωγο δίκαιο,
- κανονισμοί που θεσπίζονται κατ' εξαίρεση από μη κρατικά όργανα- αποτελούν πάντοτε παράγωγο δίκαιο.

Η υπεροχή μιας νομικής πράξης σημαίνει ότι όλοι οι υπόλοιποι κανόνες του δικαίου πρέπει να απορρέουν από αυτήν, πρέπει να είναι συμβατοί με αυτή και να μην βρίσκονται σε σύγκρουση με αυτή. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι, εάν ένας κανόνας του δικαίου ο οποίος βρίσκεται χαμηλότερα στην ιεραρχία αντιβαίνει σε ιεραρχικά ανώτερο κανόνα του δικαίου, εφαρμόζεται ο «ισχυρότερος» κανόνας του δικαίου.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Τα όργανα που αναφέρονται κατωτέρω μπορούν να θεσπίζουν κανόνες δικαίου (νομοθετικά όργανα):

- το Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας – το Σύνταγμα της χώρας, συνταγματικές πράξεις, νομικές πράξεις, διεθνείς συνθήκες με ισχύ ανώτερη από νόμο, διεθνείς συνθήκες με ισχύ νόμου,
- η κυβέρνηση της Σλοβακικής Δημοκρατίας – κυβερνητικά διατάγματα,
- υπουργεία και άλλα κεντρικά κρατικά όργανα – διατάγματα, αποφάσεις και μέτρα,
- δήμοι και κοινότητες – γενικά δεσμευτικά διατάγματα,
- πολίτες (ψηφοφόροι) της Σλοβακικής Δημοκρατίας – αποτελέσματα δημοψηφισμάτων με ισχύ συνταγματικής πράξης, αποτελέσματα δημοψηφισμάτων με ισχύ νόμου,
- κάτοικοι κοινότητας ή πόλης – αποτελέσματα τοπικών δημοψηφισμάτων με ισχύ γενικά δεσμευτικού κανονισμού,
- δήμοι, κοινότητες και όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης – γενικά δεσμευτικοί κανονισμοί.

Η νομοθετική διαδικασία

Στάδια της νομοθετικής διαδικασίας:

- υποβολή νομοσχεδίου – νομοθετικής πρωτοβουλίας,
- συζήτηση επί του νομοσχεδίου,
- ψηφοφορία (λήψη απόφασης επί του νομοσχεδίου),
- υπογραφή του εγκριθέντος νομοσχεδίου,
- κύρωση (δημοσίευση) της κανονιστικής νομικής πράξης.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Νομοθετική διαδικασία

Υποβολή νομοσχεδίου – νομοθετικής πρωτοβουλίας

Το άρθρο 87 παράγραφος 1 του νόμου αριθ. 460/1992 (Σύνταγμα της Σλοβακικής Δημοκρατίας) προβλέπει ότι τα νομοσχέδια υποβάλλονται από:

- τις κοινοβουλευτικές επιτροπές του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
- τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας (που αναφέρονται επίσης ως βουλευτές),
- την κυβέρνηση της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Τα νομοσχέδια υποδιαίρονται σε άρθρα και συνοδεύονται από αιτιολογική έκθεση.

Συζήτηση επί του νομοσχεδίου

Σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας (νόμος αριθ. 350/1996), τα νομοσχέδια υποβάλλονται σε τρεις αναγνώσεις.

1. Κατά την πρώτη ανάγνωση πραγματοποιείται γενική συζήτηση επί της ουσίας ή επί της αρχής (της «φιλοσοφίας») του νομοσχεδίου. Στο στάδιο αυτό δεν υποβάλλονται τροπολογίες ή προσθήκες.

2. Κατά τη **δεύτερη ανάγνωση**, το νομοσχέδιο συζητείται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές. Κάθε νομοσχέδιο υποβάλλεται υποχρεωτικά προς συζήτηση στην επιτροπή συνταγματικών θεμάτων, ειδικότερα προκειμένου να διασφαλισθεί ότι είναι **συμβατό με το Σύνταγμα της Σλοβακικής Δημοκρατίας**, τις συνταγματικές πράξεις, τις διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν τη Σλοβακική Δημοκρατία, τους νόμους και το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια, **μπορούν να υποβληθούν τροπολογίες και προσθήκες** επί των οποίων διεξάγεται ψηφοφορία αφού ολοκληρωθούν οι συζητήσεις στις κοινοβουλευτικές επιτροπές. Για τον λόγο αυτό, πριν από τη συζήτηση του νομοσχεδίου στην ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου, επιδιώκεται σύγκλιση των θέσεων των σχετικών επιτροπών. Στη συνέχεια το νομοσχέδιο διαβιβάζεται στο Εθνικό Συμβούλιο, **όταν η επιτροπή συντονισμού εγκρίνει την κοινή έκθεση των επιτροπών με ειδικό ψήφισμα**. Η έκθεση αυτή αποτελεί τη βάση για τη συζήτηση και την ψηφοφορία για το νομοσχέδιο κατά τη δεύτερη ανάγνωση στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας.
3. Η **τρίτη ανάγνωση** περιορίζεται σε εκείνες τις διατάξεις του νομοσχεδίου για τις οποίες κατά τη δεύτερη ανάγνωση εγκρίθηκαν τροπολογίες ή προσθήκες. Κατά την τρίτη ανάγνωση, οι μόνες αλλαγές τις οποίες μπορούν να προτείνουν οι βουλευτές αφορούν διορθώσεις νομοτεχνικής φύσεως που αφορούν λάθη στη διατύπωση. Τροπολογίες και προσθήκες που αποσκοπούν στη διόρθωση άλλου είδους λαθών πρέπει να υποβάλλονται από 30 τουλάχιστον μέλη του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Αφού αυτές συζητηθούν, διεξάγεται ψηφοφορία επί του συνόλου του νομοσχεδίου.

Ψηφοφορία (λήψη απόφασης επί του νομοσχεδίου)

Για τη θέσπιση νόμου απαιτείται η **υπερψήφισή του από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του Συμβουλίου**.

Για τη θέσπιση ή την τροποποίηση του συντάγματος ή για την κατάργηση άρθρου του συντάγματος απαιτείται ειδική πλειοψηφία, δηλαδή πλειοψηφία τριών πέμπτων επί του συνόλου των μελών του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας (3/5 των 150).

Στο Εθνικό Συμβούλιο υπάρχει απαρτία εφόσον παρευρίσκεται η απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

Υπογραφή του εγκριθέντος νομοσχεδίου

Εφόσον εγκριθεί, η πρόταση νόμου υπογράφεται από :

- τον πρόεδρο της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
- τον πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
- τον πρωθυπουργό της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Το στάδιο αυτό της διαδικασίας περιλαμβάνει τον έλεγχο του περιεχομένου, της διαδικαστικής ορθότητας και της τελικής μορφής του εγκριθέντος νομοσχεδίου. Με την υπογραφή τους, οι προαναφερθέντες ανώτατοι κρατικοί αξιωματούχοι εγκρίνουν το νομοσχέδιο όπως έχει διατυπωθεί.

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, εφόσον διαπιστώσει ατέλειες στο περιεχόμενο του εγκριθέντος νομοσχεδίου, μπορεί να ασκήσει τη λεγόμενη ανασταλτική αρνησικυρία. Παραπέμπει τότε το εγκριθέν νομοσχέδιο, μαζί με τις παρατηρήσεις του, στο Εθνικό Συμβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας ώστε να συζητηθεί εκ νέου.

Κατόπιν, το διαβιβασθέν νομοσχέδιο εξετάζεται κατά δεύτερη και τρίτη ανάγνωση. Στο σημείο αυτό, το Εθνικό Συμβούλιο μπορεί, αν και δεν υποχρεούται, να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις του προέδρου. Η ανασταλτική αρνησικυρία μπορεί να ανατραπεί από το Εθνικό Συμβούλιο με νέα ψηφοφορία. Στην περίπτωση αυτή ο νόμος πρέπει να κυρωθεί, ακόμη και χωρίς την υπογραφή του προέδρου.

Κύρωση (δημοσίευση) της κανονιστικής νομικής πράξης

Η κύρωση είναι το τελικό στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας. Οι νομικές πράξεις που ισχύουν σε ολόκληρη την επικράτεια της χώρας δημοσιεύονται επισήμως στην Επίσημη Εφημερίδα της Σλοβακικής Δημοκρατίας (*Zbierka zákonov*). Η δημοσίευση αυτή αποτελεί αρμοδιότητα του σλοβακικού Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Έναρξη ισχύος

Με τη δημοσίευση, οι κανονιστικές νομικές πράξεις αποκτούν νομική ισχύ.

Οι νομικές πράξεις τοπικής κλίμακας, δεδομένου του γεωγραφικά περιορισμένου πεδίου εφαρμογής τους, δημοσιεύονται μέσω ανάρτησης των πράξεων αυτών σε επίσημο πίνακα ανακοινώσεων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, συνήθως 15 ημερών.

Ρύθμιση συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών πηγών δικαίου

Μια κανονιστική νομική πράξη με χαμηλότερο βαθμό νομικής ισχύος δεν μπορεί να βρίσκεται σε αντίθεση με νομική πράξη υψηλότερου βαθμού νομικής ισχύος.

Μια κανονιστική νομική πράξη μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί μόνο με νομική πράξη ίσης ή ανώτερης νομικής ισχύος.

Σε περίπτωση σύγκρουσης κανόνων δικαίου ίσης νομικής ισχύος, στην πράξη ακολουθείται η αρχή σύμφωνα με την οποία η πλέον πρόσφατη διάταξη καταργεί ή τροποποιεί προηγούμενη διάταξη και ένας ειδικός κανόνας καταργεί ή τροποποιεί γενικό κανόνα.

Το Συνταγματικό δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας ασκεί έλεγχο και αποφαίνεται επί της συμβατότητας:

- των νόμων με το σύνταγμα,
- των κυβερνητικών διαταγμάτων, γενικώς δεσμευτικών νομικών διατάξεων των υπουργείων και άλλων κεντρικών κρατικών οργάνων με το σύνταγμα, τις συνταγματικές πράξεις και τους νόμους,
- των γενικώς δεσμευτικών κανονισμών των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης με το σύνταγμα και τους νόμους,
- των γενικώς δεσμευτικών νομικών διατάξεων των τοπικών οργάνων της κρατικής διοίκησης με το σύνταγμα, τους νόμους και άλλες γενικώς δεσμευτικές νομικές διατάξεις,
- των γενικώς δεσμευτικών νομικών διατάξεων με τις διεθνείς συνθήκες που έχουν δημοσιευθεί με τον τρόπο που προβλέπεται για τη δημοσίευση των νομικών πράξεων.

Σε περίπτωση κατά την οποία το Συνταγματικό δικαστήριο της χώρας αποφανθεί ότι υπάρχει σύγκρουση μεταξύ νομικών διατάξεων, οι διατάξεις αυτές, τα σχετικά μέρη τους ή οι κανόνες που περιλαμβάνονται σε αυτά παύουν να ισχύουν. Εάν τα όργανα που εξέδωσαν τις διατάξεις αυτές δεν τις ευθυγραμμίσουν με τις σχετικές, ιεραρχικά ανώτερες νομικές πράξεις εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στην απόφαση του δικαστηρίου, οι διατάξεις, τα σχετικά μέρη τους ή οι κανόνες που περιλαμβάνουν παύουν να ισχύουν.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η βάση δεδομένων JASPI του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας

Η [βάση δεδομένων JASPI](#) του σλοβακικού Υπουργείου Δικαιοσύνης σας παρέχει πρόσβαση:

- στους νόμους και κανονισμούς,
- στις ενοποιημένες εκδόσεις τους ύστερα από κάθε τροποποίηση,
- σε διεθνείς συνθήκες, συμφωνίες και άλλες πηγές δικαίου (δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Σλοβακικής Δημοκρατίας),
- σε δικαστικές αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις των δικαστηρίων (δημοσιεύονται στη συλλογή δικαστικών αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας),
- σε αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις και πορίσματα του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας,
- σε επιλεγμένες αποφάσεις περιφερειακών δικαστηρίων και πρωτοδικείων,
- σε πληροφορίες σχετικά με νομικούς εμπειρογνώμονες, μεταφραστές και διερμηνείς.

Άλλες πληροφορίες διαθέσιμες στη βάση δεδομένων JASPI:

- νόμοι και κανονισμοί που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα από το 1945,
- επικαιροποιημένα κείμενα νομικών πράξεων που εγκρίθηκαν, δημόσιων ανακοινώσεων και κανονισμών,
- κείμενα γνωμοδοτήσεων και αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας από το 1961,
- έγγραφα του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας από την ίδρυση της ανεξάρτητης Σλοβακικής Δημοκρατίας (1η Ιανουαρίου 1993),
- επιλεγμένες αποφάσεις περιφερειακών δικαστηρίων και πρωτοδικείων,
- πληροφορίες σχετικά με νομικούς εμπειρογνώμονες, μεταφραστές και διερμηνείς.

Η βάση δεδομένων είναι ένα ανοικτό, μη εμπορικό σύστημα, στόχος του οποίου είναι η παροχή δωρεάν πρόσβασης στους πολίτες σε πολύπλοκες νομικές πληροφορίες οι οποίες παρέχονται από το κράτος. Σκοπός του σχεδίου είναι η παροχή ταχείας και διάφανης πρόσβασης σε νομικές πληροφορίες.

Το πληροφοριακό πρόγραμμα «ροή νομοθετικών εργασιών» διαθέτει δύο λειτουργικές εφαρμογές.

1. Η πρώτη είναι η εφαρμογή με την ονομασία «**Επεξεργαστής νομοσχεδίων**», κύρια λειτουργία της οποίας είναι η δημιουργία νομοσχεδίων, σχεδίων τροπολογιών και σχεδίων πολλαπλών τροπολογιών. Ο «Επεξεργαστής» δημιουργεί αυτομάτως δομημένα νομικά κείμενα (δομή XML), σύμφωνα με τους εγκεκριμένους κανόνες της νομοθεσίας. Στην περίπτωση των τροπολογιών, ο χρήστης μπορεί να επεξεργασθεί κατευθείαν την ενοποιημένη έκδοση του ισχύοντος νομικού κειμένου (νομικές πράξεις, κυβερνητικά διατάγματα κ.λπ.), και η εφαρμογή δημιουργεί αυτομάτως μια τροποποιημένη έκδοση. Ο χρήστης μπορεί να προβάλει την ενοποιημένη έκδοση ενός νομικού κειμένου αναδεικνύοντας τις τροπολογίες. Το τελικό προϊόν είναι ένα έγγραφο με δομή XML. Το νομοσχέδιο δημοσιεύεται εν συνεχεία στην «πύλη της ροής νομοθετικών εργασιών» σε διάφορους μορφότυπους.
2. Η πύλη **παρακολουθεί τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία** για όλους τους τύπους νομικών εγγράφων. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδεται στη διακυβερνητική διαδικασία εξέτασης, η οποία περιλαμβάνει επίσης δημόσια διαβούλευση (οποιοσδήποτε μπορεί να υποβάλει σχόλια). Οι χρήστες της πύλης μπορούν να αναζητήσουν εύκολα νομικά κείμενα μέσω διάφορων κριτηρίων και μπορούν επίσης να λάβουν ειδοποιήσεις μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή RSS για τις αλλαγές στα διάφορα νομοθετικά στάδια ή τη δημοσίευση ενός νέου νομοσχεδίου στους τομείς των ενδιαφερόντων τους. Στόχος είναι να καταστεί πιο διάφανη και προσίτη στον καθένα η νομοπαρασκευαστική διαδικασία.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[🔗 Πύλη νομοθεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/03/2019

Εθνικό δίκαιο - Φινλανδία

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Φινλανδίας.

Πηγές δικαίου

Ο όρος «πηγές δικαίου» αναφέρεται στις πηγές από τις οποίες προέρχονται οι νομικοί κανόνες. Στη Φινλανδία, ορισμένες πηγές δικαίου είναι εθνικές ενώ άλλες είναι διεθνείς. Ορισμένες είναι γραπτές και κάποιες άλλες άγραφες. Στη συνέχεια παρατίθεται σύνοψη του συνόλου των πηγών δικαίου.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Εθνικές πηγές δικαίου

Οι σημαντικότερες εθνικές πηγές δικαίου είναι οι γραπτοί νόμοι. Ο όρος «νόμοι» πρέπει στο συγκεκριμένο πλαίσιο να ερμηνεύεται υπό την ευρεία έννοιά του, η οποία περιλαμβάνει το Σύνταγμα, τους κοινούς νόμους (γνωστοί και ως νόμοι του Κοινοβουλίου), τα διατάγματα, τα οποία εκδίδονται είτε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας είτε από το συμβούλιο υπουργών είτε από τα υπουργεία, και τους νομικούς κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας. Οι νομικοί κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας, όπως και τα διατάγματα, μπορούν να εκδίδονται μόνο κατ' εξουσιοδότηση του Συντάγματος ή ενός κοινού νόμου, ο οποίος ορίζει συνήθως τον κρατικό φορέα ή αρχή που δύναται να εκδίδει έναν τέτοιο κανόνα.

Σε περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται γραπτός νόμος, το κεφάλαιο 1 παράγραφος 11 του κώδικα δικονομίας προβλέπει ότι ως πηγή δικαίου λογίζεται το εθιμικό δίκαιο το οποίο, για να είναι δεσμευτικό, πρέπει να είναι και σύμφωνο με την έννοια του δικαίου. Ο κανόνας του εθιμικού δικαίου ανάγεται χρονικά στο απώτερο παρελθόν και η τρέχουσα έννοιά του δεν είναι πολύ συγκεκριμένη. Ο όρος «εθιμικό δίκαιο» αναφέρεται κυρίως σε ορισμένες καθιερωμένες πρακτικές που ισχύουν π.χ. στην εμπορική δραστηριότητα. Καθώς οι κανόνες που προβλέπονται από τον γραπτό νόμο είναι πλέον επαρκώς περιεκτικοί, η σημασία του εθιμικού δικαίου ως πηγή δικαίου έχει επίσης περιοριστεί σημαντικά. Σε ορισμένους τομείς, ωστόσο, όπως το δίκαιο των συμβάσεων, το εθιμικό δίκαιο εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να κατέχει αρκετά ισχυρή θέση.

Το νομοπαρασκευαστικό έργο και οι δικαστικές αποφάσεις αποτελούν επίσης πηγές δικαίου. Το νομοπαρασκευαστικό έργο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις προθέσεις του νομοθέτη και, για τον λόγο αυτό, τα έγγραφα αυτού του είδους

χρησιμοποιούνται για την ερμηνεία της νομοθεσίας. Εκ των διαφόρων δικαστικών αποφάσεων, οι σημαντικότερες ως πηγές δικαίου είναι εκείνες των ανώτατων δικαστηρίων, και συγκεκριμένα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου. Οι αποφάσεις των δύο αυτών δικαστηρίων ονομάζονται «δεδικασμένα». Παρότι τα δεδικασμένα δεν είναι νομικώς δεσμευτικά, η σημασία τους είναι ιδιαίτερα μεγάλη στην πράξη. Αποφάσεις άλλων δικαστηρίων μπορούν επίσης να είναι σημαντικές ως πηγές δικαίου. Σε περιπτώσεις όπου η απόφαση ενός δικαστηρίου χαμηλότερης βαθμίδας είναι τελεσίδικη, η πρακτική του δικαστηρίου αυτού μπορεί να έχει ιδιαίτερα μεγάλη πρακτική σημασία.

Η νομολογία, οι γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα αποτελούν επίσης εθνικές αρχές δικαίου. Καθήκον της νομολογίας είναι να ερευνά το περιεχόμενο του νομικού συστήματος – ερμηνεία και ταξινόμηση των νομικών κανόνων – και για τον λόγο αυτό είναι επίσης σημαντική ως πηγή δικαίου. Οι γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα μπορούν επίσης να έχουν σημασία ως πηγές δικαίου. Όπως φαίνεται και στη συνέχεια, η θέση των πηγών αυτών στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου είναι λιγότερο ισχυρή από την αντίστοιχη των πηγών που προαναφέρθηκαν.

Διεθνείς πηγές δικαίου και δικαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι διεθνείς συμφωνίες και οι λοιπές διεθνείς υποχρεώσεις με τις οποίες έχει δεσμευτεί η Φινλανδία αποτελούν δεσμευτικές πηγές δικαίου. Η πρακτική των διεθνών φορέων που εφαρμόζουν τέτοιου είδους συμφωνίες έχει επίσης σημασία ως πηγή δικαίου. Ένα παράδειγμα πηγής δικαίου της κατηγορίας αυτής είναι η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Κατά συνέπεια, η πρακτική του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνδέεται με την ερμηνεία της Σύμβασης.

Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Φινλανδία δεσμεύεται επίσης από τους νόμους, κανονισμούς και οδηγίες που συνιστούν τα σημαντικότερα νομικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κανονισμοί ισχύουν άμεσα για το σύνολο των κρατών μελών ενώ οι οδηγίες πρέπει να εφαρμόζονται από συγκεκριμένα κράτη μέλη. Το προπαρασκευαστικό έργο για την εφαρμογή της νομοθεσίας μπορεί επομένως να αποκτά επίσης κάποια σημασία σε ό,τι αφορά την ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ, παρότι η σημασία αυτή είναι σαφώς πιο περιορισμένη σε σχέση με την αντίστοιχη του προπαρασκευαστικού έργου της εθνικής νομοθεσίας.

Άλλα κανονιστικά μέσα της ΕΕ είναι επίσης δεσμευτικά για την Φινλανδία στον βαθμό που δεσμεύουν και τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν επίσης σημασία ως πηγές δικαίου διότι αποτελούν μέρος του σώματος κανόνων της ΕΕ.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Οι φινλανδικές πηγές δικαίου διαιρούνται κατά παράδοση σε ιδιαίτερα δεσμευτικές, ελαφρώς δεσμευτικές και αποδεκτές πηγές. Οι νόμοι και το εθιμικό δίκαιο αποτελούν ιδιαίτερα δεσμευτικές πηγές, οπότε και καταλαμβάνουν την υψηλότερη θέση στην ιεραρχία. Η εφαρμογή τους είναι επίσημο καθήκον των οργάνων αναγκαστικής εκτέλεσης και η παράβλεψή τους θεωρείται παράβαση καθήκοντος. Η ιεραρχία της εθνικής νομοθεσίας έχει ως εξής:

1. Σύνταγμα
2. Κοινοί νόμοι (νόμοι του Κοινοβουλίου)
3. Διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, το συμβούλιο υπουργών και τα υπουργεία
4. Νομικοί κανόνες που εκδίδονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας.

Οι ελαφρώς δεσμευτικές πηγές δικαίου, και συγκεκριμένα όσες βρίσκονται στις χαμηλότερες βαθμίδες της ιεραρχίας, περιλαμβάνουν το νομοπαρασκευαστικό έργο και τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβλεψη των πηγών αυτών δεν συνεπάγεται κυρώσεις για παράβαση καθήκοντος εκ μέρους του σχετικού οργάνου αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά αυξάνει τις πιθανότητες προσβολής μιας απόφασης ενώπιον δικαστηρίου ανώτερης βαθμίδας. Οι αποδεκτές πηγές δικαίου περιλαμβάνουν τη νομολογία, τις γενικές αρχές δικαίου και τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Οι αποδεκτές πηγές δικαίου δεν είναι δεσμευτικές αλλά μπορούν να χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη ενός επιχειρήματος και να ενισχύουν την αιτιολογική βάση μιας απόφασης.

Οι διεθνείς συμφωνίες έχουν την ίδια ιεραρχική ταξινόμηση με το μέσο που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή τους στη Φινλανδία. Κατά συνέπεια, εάν μια διεθνής συμφωνία εφαρμόζεται μέσω νόμου, οι διατάξεις της συμφωνίας αυτής έχουν την ιεραρχική ταξινόμηση με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου. Εάν όμως μια διεθνής υποχρέωση εφαρμόζεται μέσω διατάγματος, οι διατάξεις της έχουν την ιεραρχική ταξινόμηση των διατάξεων του διατάγματος. Οι εκτελεστικές διατάξεις είναι επομένως ανάλογες των εθνικών διατάξεων της ίδιας ιεραρχικής τάξης.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Βάσει του φινλανδικού Συντάγματος, η νομοθετική εξουσία ανατίθεται στο Κοινοβούλιο. Το Κοινοβούλιο θεσπίζει όλους τους κοινούς νόμους και αποφασίζει τροποποιήσεις του Συντάγματος. Οι νόμοι που θεσπίζονται από το Κοινοβούλιο μπορούν να εξουσιοδοτούν ορισμένους άλλους φορείς προκειμένου αυτοί να εκδίδουν νομικούς κανόνες επί συγκεκριμένων θεμάτων. Βάσει αυτής της εξουσιοδότησης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η κυβέρνηση και τα υπουργεία μπορούν να εκδίδουν διατάγματα. Όταν δεν υπάρχει διάταξη που να ορίζει ποιος εκδίδει ένα διάταγμα, αυτό εκδίδεται από την κυβέρνηση. Μια αρχή χαμηλότερης βαθμίδας μπορεί επίσης, σε ορισμένες περιστάσεις, να εξουσιοδοτείται μέσω νόμου προκειμένου να ορίσει νομικούς κανόνες επί συγκεκριμένων θεμάτων. Αυτό συμβαίνει όταν υφίστανται ειδικοί λόγοι που συνδέονται με το θέμα των σχετικών κανόνων και όταν η ουσιαστική σημασία των κανόνων αυτών δεν απαιτεί τη θέσπισή τους μέσω νόμου ή διατάγματος. Το πεδίο εφαρμογής μιας τέτοιας εξουσιοδότησης πρέπει επίσης να ορίζεται με σαφήνεια. Κανένας άλλος φορέας πέραν των προαναφερόμενων δεν εξουσιοδοτείται να εκδίδει γενικά δεσμευτικούς νομικούς κανόνες.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Θέσπιση και έναρξη ισχύος των νομικών κανόνων

Για να θεσπιστεί ένα νομοθέτημα, πρέπει να υποβληθεί στο Κοινοβούλιο ώστε να εξεταστεί ως κυβερνητική πρόταση ή ως πρωτοβουλία ενός βουλευτή. Οι κυβερνητικές προτάσεις καταρτίζονται στα υπουργεία και συζητούνται στη συνέχεια στην ολομέλεια της κυβέρνησης. Μετά από αυτό, η απόφαση σχετικά με την υποβολή της πρότασης για συζήτηση στο Κοινοβούλιο λαμβάνεται κατά την προεδρική συνεδρίαση.

Στο Κοινοβούλιο, η κυβερνητική πρόταση αποτελεί καταρχάς θέμα μιας προκαταρκτικής συζήτησης μετά από την οποία ανατίθεται σε μια κοινοβουλευτική επιτροπή για εξέταση. Η επιτροπή συμβουλευτεί ειδικούς και συντάσσει έκθεση επί της κυβερνητικής πρότασης. Το θέμα παραπέμπεται στη συνέχεια στη συνεδρίαση της ολομέλειας του Κοινοβουλίου, όπου η έκθεση της κυβερνητικής επιτροπής χρησιμεύει ως βάση της συζήτησης. Η απόφαση για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου λαμβάνεται κατά τη σύνοδο της ολομέλειας του Κοινοβουλίου σε δύο αναγνώσεις. Το Κοινοβούλιο μπορεί να ψηφίσει ένα νομοσχέδιο χωρίς τροποποιήσεις, μπορεί να το τροποποιήσει ή μπορεί να το απορρίψει. Η τελική απόφαση σχετικά με την τύχη ενός νομοσχεδίου εναπόκειται επομένως στο Κοινοβούλιο. Οι κοινοί νόμοι ψηφίζονται στο Κοινοβούλιο με απλή πλειοψηφία, ενώ για την τροποποίηση του Συντάγματος απαιτείται ειδική πλειοψηφία.

Εφόσον ένα νομοσχέδιο έχει ψηφιστεί από το Κοινοβούλιο, διαβιβάζεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για έγκριση. Ο νόμος τίθεται σε ισχύ κατά τον χρόνο που ορίζει το νομοσχέδιό του, υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγουμένως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Τα διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, την κυβέρνηση ή τα υπουργεία καταρτίζονται στο εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο. Όταν πρόκειται για προεδρικά διατάγματα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας λαμβάνει απόφαση περί έκδοσης διατάγματος βάσει προτάσεων που υποβάλλονται από την κυβέρνηση. Η έκδοση των κυβερνητικών διαταγμάτων αποφασίζεται κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της ολομέλειας της κυβέρνησης ενώ η έκδοση των υπουργικών διαταγμάτων αποφασίζεται από το εκάστοτε αρμόδιο υπουργείο. Όλα τα διατάγματα δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας. Ένα διάταγμα τίθεται σε ισχύ κατά τον χρόνο που ορίζεται στο ίδιο και σε κάθε περίπτωση αφότου έχει προηγουμένως δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Οι νομικοί κανόνες που θεσπίζονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας – και οι οποίοι στην πράξη ονομάζονται συνήθως είτε αποφάσεις είτε κανόνες και κανονισμοί – καταρτίζονται από τη σχετική αρχή, η οποία λαμβάνει επίσης την απόφαση έγκρισής τους. Οι κανονισμοί που θεσπίζονται από αρχές χαμηλότερης βαθμίδας τίθενται σε ισχύ κατά τον προβλεπόμενο χρόνο και δημοσιεύονται στη συλλογή κανόνων και κανονισμών της σχετικής αρχής.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Finlex

Το **Finlex** είναι μια νομική τράπεζα δεδομένων με περισσότερες από τριάντα βάσεις δεδομένων. Οι πληροφορίες επί νομοθετικών θεμάτων στο Finlex οργανώνονται σε έξι βάσεις δεδομένων, στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Η βάση δεδομένων με μεταφράσεις φινλανδικών νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων, όπου συμπεριλαμβάνονται μεταφράσεις φινλανδικών νόμων του Κοινοβουλίου (κυρίως στα αγγλικά)
- Τα ενοποιημένα κείμενα νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων (στα φινλανδικά και στα σουηδικά)
- Μια βάση δεδομένων αναφοράς, η οποία περιλαμβάνει κατάλογο αλλαγών επί οποιασδήποτε νομοθετικής πράξης ή διατάγματος
- Νομοθετικές πράξεις και διατάγματα στη γλώσσα των Σάμι (κατοίκων της Λαπωνίας).

Οι μεταφράσεις των φινλανδικών νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων (κυρίως στα αγγλικά) βρίσκονται σε μία βάση δεδομένων. Τα πρωτότυπα κείμενα των νομοθετικών πράξεων και διαταγμάτων βρίσκονται σε ξεχωριστές βάσεις δεδομένων. Οι πιο πρόσφατες νομοθετικές πράξεις βρίσκονται στην ηλεκτρονική έκδοση της Εφημερίδας της Κυβέρνησης της Φινλανδίας.

Η νομολογία στο Finlex αποτελείται από περισσότερες από δέκα βάσεις δεδομένων. Αυτές περιλαμβάνουν τα δεδικασμένα του Ανωτάτου Δικαστηρίου και υποθέσεις του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, των εφετείων, των διοικητικών δικαστηρίων και των ειδικών δικαστηρίων.

Άλλες βάσεις δεδομένων του Finlex περιλαμβάνουν διεθνείς συνθήκες, δευτερεύουσα νομοθεσία και κυβερνητικά νομοσχέδια.

Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Άλλες βάσεις δεδομένων

Πέραν του Finlex, υπάρχουν επίσης στη Φινλανδία άλλες βάσεις δεδομένων σχετικές με τη νομοθεσία, τη νομολογία, τα κυβερνητικά νομοσχέδια και τη νομική βιβλιογραφία. Οι βάσεις [Edilex](#) και [Suomen laki](#) παρέχουν ολοκληρωμένες on-line υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης. Τόσο το Edilex όσο και το Suomen laki περιέχουν βάσεις δεδομένων της εθνικής νομοθεσίας, της νομολογίας και άλλο υλικό. Για τις περισσότερες υπηρεσίες απαιτείται εγγραφή. Το WSOYPro είναι η τρίτη εμπορική υπηρεσία νομικής πληροφόρησης στην Φινλανδία. Το μεγαλύτερο μέρος του υλικού της διατίθεται σε συνδρομητές.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 30/06/2019

Εθνικό δίκαιο - Σουηδία

Στη σελίδα αυτή μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για το νομικό σύστημα της Σουηδίας.

Πηγές δικαίου

Στη Σουηδία υπάρχουν τέσσερις κύριες πηγές δικαίου: η νομοθεσία, το προπαρασκευαστικό νομοθετικό υλικό, η νομολογία και η θεωρία.

Η **νομοθεσία** είναι η κύρια πηγή του δικαίου. Τυπώνεται και δημοσιεύεται στον Σουηδικό Κώδικα Νόμων. Η νομοθεσία διακρίνεται σε πράξεις, διατάγματα και κανονισμούς. Οι πράξεις εκδίδονται από το Riksdag (Σουηδικό Κοινοβούλιο), τα διατάγματα από την κυβέρνηση και οι κανονισμοί από τις αρχές.

Το [Riksdag](#) είναι ο μόνος δημόσιος οργανισμός που έχει την εξουσία να εκδίδει νέους νόμους ή να τροποποιεί την ισχύουσα νομοθεσία. Η νομοθεσία που έχει εγκριθεί μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί μόνο με νέα απόφαση του Riksdag.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, η **νομολογία**, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή του δικαίου. Αυτό ισχύει ιδίως για τις αποφάσεις των ανώτατων δικαστικών οργάνων, του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου.

Κατά την εφαρμογή του δικαίου χρησιμοποιούνται επίσης οι **νομοπαρασκευαστικές εργασίες**, δηλαδή τα κείμενα που συντάσσονται στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Οι νέες πράξεις ή οι τροποποιήσεις υφιστάμενων πράξεων προτείνονται συνήθως από την κυβέρνηση η οποία, πριν υποβάλει πρόταση νέας νομοθεσίας στο Riksdag, πρέπει γενικά να εξετάζει προσεκτικά τις διαθέσιμες εναλλακτικές λύσεις. Το έργο αυτό ανατίθεται σε εξεταστική επιτροπή που συγκροτείται ειδικά για τον σκοπό αυτό.

Πριν αποφασίσει το Riksdag αν θα εγκρίνει πρόταση νόμου, τα μέλη του πρέπει να εξετάσουν την πρόταση σε κοινοβουλευτική επιτροπή. Υπάρχουν δεκαπέντε επιτροπές, καθεμία από τις οποίες έχει τον δικό της τομέα αρμοδιότητας, για παράδειγμα τις μεταφορές ή την εκπαίδευση.

Όταν μια επιτροπή υποβάλλει στην ολομέλεια τις συστάσεις της —υπό μορφή έκθεσης— σχετικά με το ποια απόφαση πρέπει να λάβει το Riksdag για τις προτάσεις της κυβέρνησης και των βουλευτών, όλα τα μέλη του Riksdag συζητούν τον προτεινόμενο νόμο και λαμβάνεται τελική απόφαση.

Η κυβέρνηση είναι υπεύθυνη να υλοποιεί τις αποφάσεις του Riksdag και να εξασφαλίζει ότι επιβάλλονται με τον τρόπο που επιθυμεί το Riksdag. Οι κυβερνητικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων όλων των υπουργείων και περίπου 300 δημόσιων υπηρεσιών, επικουρούν την κυβέρνηση στο έργο αυτό.

Όλοι οι νόμοι και τα διατάγματα δημοσιεύονται στον Σουηδικό Κώδικα Νόμων (*Svensk Författningssamling*, SFS), ο οποίος διατίθεται σε έντυπη μορφή και μέσω Διαδικτύου.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Νομικές πληροφορίες σχετικά με τη δημόσια διοίκηση δημοσιεύονται στο [Lagrummet](#). Η δικτυακή αυτή πύλη περιέχει συνδέσμους για την πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της κυβέρνησης, του Riksdag, των ανώτατων δικαστηρίων και των κυβερνητικών υπηρεσιών.

Η πρόσβαση στη δικτυακή πύλη παρέχεται **δωρεάν**.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 22/10/2015

Εθνικό δίκαιο - Αγγλία και Ουαλία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα σας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων που σχετίζονται με την έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στην επικράτεια της Αγγλίας και της Ουαλίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στο δικαιοδοτικό καθεστώς της Αγγλίας και της Ουαλίας στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι οι εξής:

- η πρωτογενής νομοθεσία με τη μορφή **νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, νόμων της Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας και μέτρων της Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας**
- **το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
- η δευτερογενής (ή παράγωγη νομοθεσία) με τη μορφή **κανονιστικών πράξεων (statutory instruments)** που εκδίδονται από τον Μονάρχη, την κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, την κυβέρνηση της ουαλικής συνέλευσης ή άλλη αρχή. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπισθεί υπό μορφή **διοικητικών διαταγμάτων (administrative orders)**
- το **common law (κοινοδίκαιο)**, όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, ή οι νόμοι του Κοινοβουλίου, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας μπορεί να ψηφίζει νόμους σε 20 τομείς όπου της εκχωρήθηκαν εξουσίες. Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνονται στο παράρτημα 7 του νόμου για την κυβέρνηση της Ουαλίας του 2006 (Government of Wales Act 2006). Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να θεσπιστούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως διατάγματα του Συμβουλίου του Στέμματος (Orders in Council), διακηρύξεις (Proclamations), βασιλικά διατάγματα (Royal Warrants), βασιλικές εντολές (Royal Instructions), κανονισμοί (Regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (Letters Patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία θεσπίζεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται με τυπικό νόμο από τη Βασίλισσα στο πλαίσιο του Συμβουλίου του Στέμματος (Her Majesty in Council) ή υπουργό, υπουργείο, ουαλούς υπουργούς ή άλλο όργανο ή πρόσωπο. Η

νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία, και ο νόμος που απονέμει την εξουσία αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες όπως διάταγμα του Συμβουλίου του Στέμματος (Order in Council), κανονισμός (Regulation) ή κανόνας (Rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (Statutory Instruments) ή ρυθμιστικοί κανόνες (Statutory Rules).

Τον Ιούλιο του 1999, ορισμένες νομοθετικές εξουσίες μεταβιβάστηκαν από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στην Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας στο Κάρντιφ. Η Συνέλευση εξουσιοδοτήθηκε να θεσπίζει κανονιστικές πράξεις που αφορούν την Ουαλία, αλλά η πρωτογενής νομοθεσία σχετικά με τα ζητήματα που αφορούν την Ουαλία εξακολουθεί να θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου. Μετά τον νόμο για την κυβέρνηση της Ουαλίας του 2006, η Συνέλευση εξουσιοδοτήθηκε να θεσπίζει μέτρα (πρωτογενή νομοθεσία) που αφορούν την Ουαλία για τα οποία το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ενέκρινε διατάγματα νομοθετικής αρμοδιότητας τα οποία καλύπτουν τα ζητήματα που αναφέρονται στον νόμο. Ωστόσο, τα μέτρα πρέπει να υποβάλλονται για έγκριση στον Μονάρχη στο πλαίσιο του Συμβουλίου του Στέμματος (Sovereign in Council), προτού γίνουν νόμος. Η Συνέλευση έχει αρμοδιότητα σε θέματα που αφορούν την οικονομική ανάπτυξη, την εκπαίδευση, το περιβάλλον, την υγεία, τη στέγαση, τον τουρισμό και τις μεταφορές δεν έχει, όμως, αρμοδιότητα σε θέματα αστικού ή ποινικού δικαίου. Η ουαλική νομοθεσία η οποία παράγεται από τη Συνέλευση και τους ουαλούς υπουργούς (την κυβέρνηση της ουαλικής συνέλευσης) καταρτίζεται τόσο στα αγγλικά όσο και στα ουαλικά.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών Συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα – δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου, ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Επί του παρόντος, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει κανέναν τυπικό ρόλο στη σύναψη Συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί μεταβολή της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημόσιων πόρων, το Κοινοβούλιο ψηφίζει επ' αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Για την εφαρμογή όλων των Συνθηκών της ΕΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο απαιτείται η θέσπιση νομοθεσίας και, ως εκ τούτου, οι Συνθήκες αυτές υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Όταν αρχίσει να ισχύει ο νόμος για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση του 2010 (Constitutional Reform and Governance Act 2010) μια συνθήκη θα μπορεί να επικυρωθεί μόνο εάν α) ένας Υπουργός του Στέμματος έχει καταθέσει σε πρώτο στάδιο στο Κοινοβούλιο αντίγραφο της Συνθήκης, β) η Συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία 21 ημερών συνεδρίασης χωρίς κανένα από τα σώματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η Συνθήκη δεν θα πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός φορέας για την επίλυσή τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επίσης να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικού». Σύμφωνα με τη **συνταγματική θεωρία της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή – υπό την έννοια ότι μπορεί να θεσπίσει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να καταργήσει ή να αμφισβητήσει το κύρος ενός νόμου του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες του 1972, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μέρος του δικαίου της Αγγλίας και της Ουαλίας (και της Σκωτίας και της Βόρειας Ιρλανδίας). Η εσωτερική νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι σύμφωνη κατά το δυνατόν με το δίκαιο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στο μέτρο του δυνατού, η εσωτερική νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση.

Οι **αποφάσεις των δικαστηρίων**, και ιδίως των δευτεροβάθμιων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν αυθεντική ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης τη βάση του common law, το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία).

Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου.

Σε σχέση με θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** είναι η ανώτερη αρχή. Οι Law Lords που ήταν μέλη της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) αποτελούσαν το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά αντικαταστάθηκαν από το νέο Ανώτατο Δικαστήριο (Supreme Court), το οποίο άρχισε να λειτουργεί την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι υφιστάμενοι Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (Justices of the Supreme Court) και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρος του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται από το **Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου** στο Λονδίνο. Για να γίνει νόμος του Κοινοβουλίου μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Και τα δύο σώματα ακολουθούν τα παρακάτω στάδια:

- πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)
- δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)
- στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό διεξάγεται συνήθως σε επιτροπή νομοσχεδίων δημοσίου συμφέροντος)
- στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)
- τρίτη ανάγνωση (τελευταία ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων).

Αφού εγκριθεί και από τα δύο σώματα, το νομοσχέδιο επιστρέφει στο πρώτο σώμα (από το οποίο ξεκίνησε), προκειμένου να εξετασθούν οι τροπολογίες του δεύτερου σώματος.

Αμφότερα τα σώματα πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο και μπορούν να αναπαρattέμψουν το νομοσχέδιο πολλές φορές μεταξύ τους έως ότου επιτευχθεί συμφωνία για τη διατύπωσή του. Τότε πλέον, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική κύρωση (Royal Assent).

Πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται επίσης από την **Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας**. Για να γίνει νόμος της Συνέλευσης ένα νομοσχέδιο, πρέπει πρώτα να εξεταστεί και να ψηφιστεί από τη Συνέλευση και κατόπιν να λάβει τη βασιλική κύρωση. Ένας νόμος της Συνέλευσης αποτελεί τυπικό νόμο που εφαρμόζεται σε όλες τις περιοχές της Ουαλίας, όπου ισχύει.

Σε γενικές γραμμές, στη Συνέλευση εφαρμόζεται μια διαδικασία τεσσάρων σταδίων για την εξέταση κυβερνητικού νομοσχεδίου, η οποία έχει ως εξής:

Στάδιο 1 – εξέταση των γενικών αρχών του νομοσχεδίου ή μέτρου από επιτροπή (ή επιτροπές), και συμφωνία επί των γενικών αυτών αρχών από τη Συνέλευση.

Στάδιο 2 – λεπτομερής εξέταση από επιτροπή του νομοσχεδίου ή μέτρου και τυχόν τροπολογιών που κατατέθηκαν από τα Μέλη της Συνέλευσης.

Στάδιο 3 – λεπτομερής εξέταση από τη Συνέλευση του νομοσχεδίου ή μέτρου και τυχόν τροπολογιών που κατατέθηκαν από τα Μέλη της Συνέλευσης. Ο Προεδρεύων αποφασίζει ποιες τροπολογίες θα εξεταστούν από τη Συνέλευση.

Στάδιο 4 – ψηφοφορία στη Συνέλευση για την έγκριση του τελικού κειμένου του νομοσχεδίου ή μέτρου.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στη Συνέλευση της Ουαλίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για **βασιλική κύρωση** (Royal Assent), μετά την οποία γίνεται **νόμος** (Act). Τα μέτρα της Εθνοσυνέλευσης της Ουαλίας πρέπει να υποβληθούν για έγκριση στη Βασίλισσα στο πλαίσιο του Συμβουλίου του Στέμματος (Queen in Council).

Η πρωτογενής νομοθεσία μπορεί γενικά να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί μόνον με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν, ωστόσο, εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που επιβάλλει η ΕΕ ή μεταρρυθμιστικής νομοθεσίας η οποία περιορίζει ή καταργεί κανονιστικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετικό ψήφισμα από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου προτού θεσπισθούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στον νόμο ή το μέτρο. Ο νόμος ή το μέτρο μπορεί να ορίζει συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική κύρωση, μια συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως δύο μήνες τουλάχιστον μετά τη βασιλική κύρωση) ή ημερομηνία που θα προσδιορισθεί από υπουργό ή υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιορισθούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου.

Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να ορισθεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στην επίσημη εφημερίδα (London Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Ο δικτυακός τόπος Legislation.gov.uk, που τελεί υπό τη διαχείριση των εθνικών αρχείων, αποτελεί την επίσημη πύλη της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ο δικτυακός τόπος Legislation.gov.uk παρέχει πρόσβαση στη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και καλύπτει όλα τα δικαιοδοτικά καθεστώτα (Αγγλία, Σκωτία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία). Ο τόπος αυτός περιλαμβάνει όλη τη γενική νομοθεσία από το 1988 έως σήμερα, το μεγαλύτερο μέρος της πριν από το 1988 πρωτογενούς νομοθεσίας τόσο στην αρχική όσο και στην αναθεωρημένη της έκδοση και μεγάλη επιλογή δευτερογενούς νομοθεσίας από το 1948 και μετά, εφόσον η νομοθεσία αυτή εξακολουθεί ακόμη να ισχύει.

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/06/2017

Εθνικό δίκαιο - Βόρεια Ιρλανδία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Στη σελίδα αυτή θα βρείτε πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στη δικαιοδοσία της Βόρειας Ιρλανδίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στη δικαιοδοσία που ασκείται από το Ηνωμένο Βασίλειο στη Βόρεια Ιρλανδία είναι οι εξής:

- η **πρωτογενής νομοθεσία** με τη μορφή νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου και νόμων της Εθνοσυνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας. Μέρος της πρωτογενούς νομοθεσίας που σχετίζεται με τη Βόρεια Ιρλανδία μπορεί επίσης να θεσπίζεται από τον Μονάρχη υπό μορφή υπουργικών διαταγμάτων (κανονιστικές πράξεις)
- το **δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
- η **δευτερογενής (ή παράγωγη) νομοθεσία** με τη μορφή κανονιστικών πράξεων (statutory instruments) και ρυθμιστικών κανόνων (statutory rules) της Βόρειας Ιρλανδίας. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπίζεται υπό μορφή διοικητικών διαταγμάτων (administrative orders).
- το **κοινό δίκαιο** (common law), όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, ή **Νόμοι του Κοινοβουλίου**, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου έχει εγκρίνει επίσης την εκχώρηση νομοθετικών εξουσιών σε κοινοβούλια και συνελεύσεις, τα οποία μπορούν να θεσπίζουν πρωτογενή νομοθεσία που αφορά περιορισμένο φάσμα θεμάτων και ισχύει στις δικαιοδοσίες τους. Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να καταρτισθούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), διακηρύξεις (proclamations), βασικά διατάγματα (royal warrants), βασιλικές εντολές (royal instructions), κανονισμοί (regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (letters patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία παράγεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται από ή με την έγκριση του Στέμματος (Her Majesty in Council) ή υπουργού, υπουργείου, της εκτελεστικής εξουσίας της Βόρειας Ιρλανδίας, ή άλλου οργάνου ή προσώπου. Η νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης **κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία**, και ο κανονισμός που απονέμει την εξουσία αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες όπως υπουργικό διάταγμα (Order in Council), κανονισμός (regulation) ή κανόνας (rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (statutory instruments) ή ρυθμιστικοί κανόνες (statutory rules).

Στη Βόρεια Ιρλανδία, η νομοθεσία περιλαμβάνει νόμους ή κανονιστικές πράξεις που μπορούν να είναι νόμοι του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, του Κοινοβουλίου της Βόρειας Ιρλανδίας (1921-1972) ή της Εθνοσυνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας στο Μπέλφαστ. Διάφορες κατ' εκχώρηση κυβερνήσεις στη Βόρεια Ιρλανδία καταργήθηκαν κατά καιρούς με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος

της νομοθεσίας να έχει συμπεριληφθεί σε υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), τα οποία από τεχνική άποψη αποτελούν δευτερογενή νομοθεσία αλλά χρησιμοποιούνται ως πρωτογενής. Η νομοθεσία της Βόρειας Ιρλανδίας περιλαμβάνει επίσης ρυθμιστικούς κανόνες –δευτερογενής ή παράγωγη νομοθεσία– οι οποίοι θεσπίζονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου, υπουργικού διατάγματος ή νόμου της Εθνοσυνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα, δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου, ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει κανέναν τυπικό ρόλο στη σύναψη συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί τροποποίηση της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημοσίων κονδυλίων, το Κοινοβούλιο διενεργεί ψηφοφορία επ' αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Όλες οι συνθήκες της ΕΕ απαιτούν τη θέσπιση νομοθεσίας προκειμένου να εφαρμοστούν στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε κοινοβουλευτική εξέταση. Τα κεφάλαια 20-25 του νόμου του 2010 για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση τέθηκαν σε ισχύ την 11η Νοεμβρίου 2010 και επιτάσσουν ότι μια συνθήκη επιτρέπεται να επικυρωθεί μόνον εφόσον α) ένας υπουργός του Στέμματος έχει κατά πρώτο λόγο διαβιβάσει αντίγραφο της συνθήκης στο Κοινοβούλιο, β) η συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία συνεδριάσεων 21 ημερών χωρίς κανένα από τα τμήματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η συνθήκη δεν πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεραρχία των κανόνων

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός τόπος για την επίλυσή τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επομένως να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικού». **Σύμφωνα με τη συνταγματική θεωρία της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή, υπό την έννοια ότι μπορεί να παραγάγει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να καταργήσει ή να αμφισβητήσει το κύρος ενός νόμου του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες του 1972, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί μέρος του δικαίου της Βόρειας Ιρλανδίας. Η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να συμμορφώνεται κατά το δυνατόν με το δίκαιο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στο βαθμό του εφικτού, η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται από τη Σύμβαση.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, και ιδίως των εφετείων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν έγκυρες κρίσεις σχετικά με την ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης **τη βάση του κοινού δικαίου**, το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία). Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου. Σε ό,τι αφορά θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανώτερη αρχή είναι το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι Law Lords της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) έχουν ενεργήσει μέχρι σήμερα ως το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου, αν και αντικαταστάθηκαν από το νέο Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι σημερινοί Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (justices of the Supreme Court), και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρος του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία παράγεται από το **Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου** στο Λονδίνο. Για να γίνει νόμος του Κοινοβουλίου μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τις δύο Βουλές του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Τα ακόλουθα στάδια λαμβάνουν χώρα και στις δύο Βουλές:

- πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)
- δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)
- στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό πραγματοποιείται συνήθως σε δημόσια επιτροπή νομοσχεδίου)
- στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)

- τρίτη ανάγνωση (τελική ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων).

Αφού εγκριθεί και από τις δύο Βουλές, το νομοσχέδιο επιστρέφει στην πρώτη Βουλή (από την οποία ξεκίνησε) προκειμένου να εξεταστούν οι τροπολογίες της δεύτερης Βουλής.

Αμφότερες οι Βουλές πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο. Μπορεί να υπάρξουν πολλοί γύροι ανταλλαγών μεταξύ των δύο Βουλών έως ότου επιτευχθεί συμφωνία σε κάθε λέξη του νομοσχεδίου. Όταν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική επικύρωση (Royal Assent).

Η διαδικασία που ακολουθείται στην **Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας** είναι παρόμοια (παρουσίαση του νομοσχεδίου, εξέταση, συζήτηση και ψηφοφορία), παρότι η συγκεκριμένη Εθνοσυνέλευση περιλαμβάνει μία μόνο Βουλή. Ένα νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί -από υπουργούς, επιτροπές ή και μεμονωμένους βουλευτές- στον Πρόεδρο της Εθνοσυνέλευσης προκειμένου να εξεταστεί από αυτή. Εάν ο Πρόεδρος κρίνει ότι οι προτάσεις υπάγονται στην αρμοδιότητα της Εθνοσυνέλευσης, το νομοσχέδιο εισάγεται προς συζήτηση στη Βουλή και στη συνέχεια διαβιβάζεται στην αρμόδια επιτροπή για εξέταση. Η επιτροπή αυτή υποβάλλει σχετική έκθεση στην Εθνοσυνέλευση, δίνοντας τη δυνατότητα στους βουλευτές να εξετάσουν λεπτομερώς το νομοσχέδιο και να προτείνουν τροπολογίες. Στη συνέχεια, αυτό εξετάζεται περαιτέρω από την Εθνοσυνέλευση και διενεργείται τελική ψηφοφορία.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στην Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για βασιλική επικύρωση, μετά την οποία γίνεται νόμος (Act).

Η **πρωτογενής νομοθεσία** μπορεί γενικά να **τροποποιηθεί ή να καταργηθεί** μόνο με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν ωστόσο εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης – όταν υλοποιούν υποχρεώσεις της ΕΕ ή μεταρρυθμιστική νομοθεσία η οποία μειώνει ή καταργεί κανονιστικό φόρτο. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετική απόφαση από τις δύο Βουλές του Κοινοβουλίου προτού να θεσπιστούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στο νόμο ή στο μέτρο. Ο νόμος ή το μέτρο μπορεί να προσδιορίζουν μια συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική επικύρωση, μια συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως τουλάχιστον δύο μήνες μετά τη βασιλική επικύρωση) ή μια ημερομηνία που θα προσδιοριστεί από έναν υπουργό ή μια υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιοριστούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου.

Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να οριστεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στις επίσημες εφημερίδες (London Gazette ή Belfast Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Διάφορες νομικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες.

- Ο δικτυακός τόπος της νομοθεσίας του ΗΒ [UK Legislation website](#) περιλαμβάνει το κείμενο του **συνόλου της πρωτογενούς νομοθεσίας** που έχει θεσπιστεί από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου, το Σκωτικό Κοινοβούλιο, την Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας και την Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας, καθώς και κάθε παράγωγη νομοθεσία που εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε τμήματα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πρόσβαση στις πληροφορίες παρέχεται δωρεάν.
- Η **αναθεωρημένη πρωτογενής νομοθεσία**, η οποία αφορά όλα τα τμήματα του Ηνωμένου Βασιλείου από το 1235 έως σήμερα, είναι επίσης διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο της νομοθεσίας του ΗΒ [UK Legislation website](#).

Σχετικοί σύνδεσμοι

[UK legislation website](#) [Βάση νομοθετικών δεδομένων του ΗΒ]

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 28/08/2018

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στην επικράτεια της Σκωτίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στην επικράτεια της Σκωτίας του Ηνωμένου Βασιλείου είναι οι εξής:

- η πρωτογενής νομοθεσία με τη μορφή **νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου** και **νόμων του Κοινοβουλίου της Σκωτίας**
- το **δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
- η δευτερογενής (ή παράγωγη) νομοθεσία με τη μορφή **κανονιστικών πράξεων** (statutory instruments) και **κανονιστικών πράξεων της Σκωτίας**. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπισθεί υπό μορφή **διοικητικών διαταγμάτων** (administrative orders)
- το **common law (κοινοδίκαιο)**, όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, δηλαδή οι **νόμοι του Κοινοβουλίου**, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου έχει εγκρίνει επίσης την **εκχώρηση νομοθετικών εξουσιών** σε κοινοβούλια και συνελεύσεις, τα οποία μπορούν να θεσπίσουν πρωτογενή νομοθεσία που αφορά περιορισμένο φάσμα θεμάτων. Η νομοθεσία αυτή θα ισχύει στις επικράτειές τους. Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να καταρτισθούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), διακηρύξεις (proclamations), βασικά διατάγματα (royal warrants), βασιλικές εντολές (royal instructions), κανονισμοί (regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (letters patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία παράγεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται από ή με την έγκριση του Στέμματος (Her Majesty in Council), υπουργούς, υπουργεία, σκωτσέζους υπουργούς ή άλλο όργανο ή πρόσωπο. Η νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης **κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία**, και ο νόμος που απονέμει τη σχετική αρμοδιότητα αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες, όπως υπουργικό διάταγμα (Order in Council), κανονισμός (Regulation) ή κανόνας (Rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (Statutory Instruments) ή κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας.

Ο **νόμος για τη Σκωτία του 1998** (Scotland Act 1998) θέσπισε και εκχώρησε εξουσίες στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας στο Εδιμβούργο. Επέτρεψε εκ νέου (κατόπιν δημοψηφίσματος) τη λειτουργία του Κοινοβουλίου της Σκωτίας το οποίο είχε διακόψει τις εργασίες του, όταν η Σκωτία ενώθηκε με την Αγγλία και την Ουαλία το 1707. Ωστόσο, καθώς η Σκωτία εξακολουθεί να είναι τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί ακόμη να νομοθετεί σε ορισμένους τομείς. Πρωτογενής νομοθεσία μπορεί να θεσπιστεί από το Κοινοβούλιο της Σκωτίας στους θεματικούς τομείς που του έχουν εκχωρηθεί δυνάμει του νόμου για τη Σκωτία του 1998 (και του νόμου για τη Σκωτία του 2012). Στους εν λόγω τομείς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι: υγεία, εκπαίδευση, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνική εργασία, στέγαση, χωροταξικός σχεδιασμός, τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη, ορισμένες πτυχές των μεταφορών, δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων πτυχών ιδιωτικού και ποινικού δικαίου, αστυνομία και πυροσβεστική πολλές πτυχές του περιβάλλοντος, γεωργία και αλιεία αθλητισμός και τέχνες και εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων σε εκχωρηθέντες τομείς. Με τον νόμο για τη Σκωτία του 2012 (Scotland Act 2012) η εκχώρηση νομοθετικής εξουσίας επεκτάθηκε σε τομείς όπως ορισμένα φορολογικά θέματα. Κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας μπορούν επίσης να θεσπιστούν από σκωτσέζους υπουργούς δυνάμει των εξουσιών που τους έχουν εκχωρηθεί από νόμους του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου ή από νόμους του Κοινοβουλίου της Σκωτίας.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα – δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου – ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Επί του παρόντος, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει ρητή αρμοδιότητα σύναψης συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί μεταβολή της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημόσιων πόρων, το Κοινοβούλιο ψηφίζει επ' αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Όλες οι συνθήκες της ΕΕ απαιτούν μεταβολές στη νομοθεσία για την εφαρμογή τους στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Όταν τεθεί σε ισχύ ο νόμος του 2010 για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση (Constitutional Reform and Governance Act 2010), μια συνθήκη θα μπορεί να επικυρωθεί μόνον εφόσον α) ένας υπουργός του Στέμματος έχει προηγουμένως διαβιβάσει αντίγραφο της συνθήκης στο Κοινοβούλιο, στο στάδιο της πρώτης

ανάγνωσης, β) η συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία 21 ημερών συνεδριάσεων χωρίς κανένα από τα τμήματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η συνθήκη δεν πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός φορέας για την επίλυσή τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επίσης να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικού». Σύμφωνα με τη **συνταγματικό δόγμα της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή – υπό την έννοια ότι μπορεί να παραγάγει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να θεσπίσει ή να αμφισβητήσει το κύρος νόμου του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες του 1972, το **δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** αποτελεί μέρος του δικαίου της Αγγλίας και της Ουαλίας (και της Σκωτίας και της Βόρειας Ιρλανδίας). Η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι σύμφωνη κατά το δυνατόν με το δίκαιο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στον βαθμό του εφικτού, η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, και ιδίως των δευτεροβάθμιων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν αυθεντική ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης τη βάση του κοινοδικαίου (common law), το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία). Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου. Σε σχέση με θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι η ανώτερη αρχή. Το **High Court of Justiciary** είναι το ανώτατο ποινικό δικαστήριο της Σκωτίας, ενώ οι **Law Lords** της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) αποτελούσαν το Ανώτατο Δικαστήριο για αστικές υποθέσεις στη Σκωτία. Ωστόσο, αντικαταστάθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία από την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (Justices of the Supreme Court), και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρος του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο. Για να γίνει **νόμος του Κοινοβουλίου** μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τα δύο Σώματα του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Τα ακόλουθα στάδια λαμβάνουν χώρα και στις δύο Βουλές:

- πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)
- δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)
- στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό διεξάγεται συνήθως σε δημόσια επιτροπή νομοσχεδίων)
- στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)
- τρίτη ανάγνωση (τελευταία ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων)

Αφού εγκριθεί και από τις δύο Βουλές, το νομοσχέδιο επιστρέφει στην πρώτη Βουλή (από την οποία ξεκίνησε), προκειμένου να εξετασθούν οι τροπολογίες της δεύτερης Βουλής.

Αμφότερες οι Βουλές πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο και μπορούν να αναπέμψουν πολλές φορές το νομοσχέδιο μεταξύ τους έως ότου επιτευχθεί συμφωνία για τη διατύπωσή του. Τότε πλέον, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική επικύρωση (Royal Assent).

Στο **Κοινοβούλιο της Σκωτίας** εφαρμόζεται παρόμοια διαδικασία όσον αφορά την παρουσίαση, την εξέταση, τη συζήτηση και την ψήφιση των νομοσχεδίων, με τη διαφορά ότι υπάρχει **μία μόνο Βουλή**. Υπάρχουν τρία στάδια:

- **Στάδιο 1:** Η αρμόδια ή οι αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές ελέγχουν προσεκτικά το νομοσχέδιο και συντάσσουν έκθεση για τις γενικές αρχές του νομοσχεδίου. Η έκθεση εξετάζεται ακολούθως από το Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια συνεδρίασης του και διεξάγεται συζήτηση με θέμα τη συμφωνία επί των γενικών αρχών του νομοσχεδίου. Εάν το Κοινοβούλιο καταλήξει σε συμφωνία, το νομοσχέδιο περνά στο στάδιο 2.
- **Στάδιο 2:** Το νομοσχέδιο εξετάζεται λεπτομερώς από επιτροπή ή, ενίοτε, από επιτροπή ολόκληρου του Κοινοβουλίου (Committee of the Whole Parliament). Στο στάδιο αυτό μπορούν να γίνουν αλλαγές στο νομοσχέδιο, γνωστές ως τροπολογίες.
- **Στάδιο 3:** Το νομοσχέδιο εξετάζεται εκ νέου από το Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια συνεδρίασής του. Στη φάση αυτή είναι δυνατή η υποβολή πρόσθετων τροπολογιών. Ακολούθως, το Κοινοβούλιο συζητά και αποφασίζει εάν θα ψηφίσει το νομοσχέδιο στην τελική του μορφή.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για **βασιλική επικύρωση (Royal Assent)**, μετά την οποία γίνεται **νόμος (Act)**. Στη Σκωτία, προβλέπεται περίοδος τεσσάρων εβδομάδων κατά τη διάρκεια της οποίας το νομοσχέδιο μπορεί να αμφισβητηθεί από τους δικαστικούς λειτουργούς (Law Officers) σε περίπτωση που εκτιμούν ότι υπερβαίνει τις νομοθετικές εξουσίες του Κοινοβουλίου της Σκωτίας..

Η πρωτογενής νομοθεσία μπορεί γενικά **να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί** μόνον με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν, ωστόσο, εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που επιβάλλει η ΕΕ ή μεταρρυθμιστικής νομοθεσίας η οποία περιορίζει ή καταργεί κανονιστικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετική απόφαση από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου προτού θεσπισθούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στον νόμο. Ο νόμος μπορεί να προσδιορίζει μια συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική επικύρωση, συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως τουλάχιστον δύο μήνες μετά τη βασιλική επικύρωση) ή ημερομηνία που θα προσδιορισθεί από υπουργό ή υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιορισθούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου.

Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να ορισθεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στις επίσημες εφημερίδες (London Gazette ή Edinburgh Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Διάφορες νομικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες.

- Στον δικτυακό τόπο του [Γραφείου ενημέρωσης του δημόσιου τομέα \(Office of Public Sector Information - OPSI\)](#) παρέχεται το πλήρες κείμενο **κάθε πρωτογενούς νομοθεσίας** που έχει θεσπισθεί από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο της Σκωτίας, την Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας και την Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας καθώς και **κάθε παράγωγη νομοθεσία** που εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε μέρος του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πρόσβαση στις πληροφορίες παρέχεται δωρεάν.
- Η **αναθεωρημένη πρωτογενής νομοθεσία** από το 1235 έως σήμερα, η οποία αφορά το σύνολο της επικράτειας του Ηνωμένου Βασιλείου, είναι διαθέσιμη στη [Βάση δεδομένων της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου \(UK Statute Law Database\)](#). Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Παρότι στον δικτυακό τόπο του OPSI διατίθεται **ολόκληρη η νομοθεσία της Σκωτίας**, όλη η πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία της Σκωτίας που θεσπίστηκε και εφαρμόστηκε μετά την εκχώρηση των εξουσιών το 1999 διατίθεται επίσης στον δικτυακό τόπο του [Βασιλικού Τυπογραφείου της Σκωτίας \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#). Η πρόσβαση στη νομοθεσία παρέχεται δωρεάν.

Ο δικτυακός τόπος [Legislation.gov.uk](#), ο οποίος ενσωματώνει τους δικτυακούς τόπους τόσο του OPSI όσο και της Statute Law Database, και επίσης αντικαθιστά τη νομοθεσία που δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο του Βασιλικού Τυπογραφείου της Σκωτίας, αποτελεί πλέον την επίσημη ιστοσελίδα για το σύνολο της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Γραφείο ενημέρωσης του δημόσιου τομέα \(Office of Public Sector Information - OPSI\)](#), [Βάση δεδομένων της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου \(Statute Law Database\)](#), [legislation.gov.uk](#), [Βασιλικό Τυπογραφείο της Σκωτίας \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 30/04/2019